

АГАТА КРИСТИ

СЛЕД
ПОГРЕБЕНИЕТО

АГАТА КРИСТИ СЛЕД ПОГРЕБЕНИЕТО

Превод: Петрушка Томова

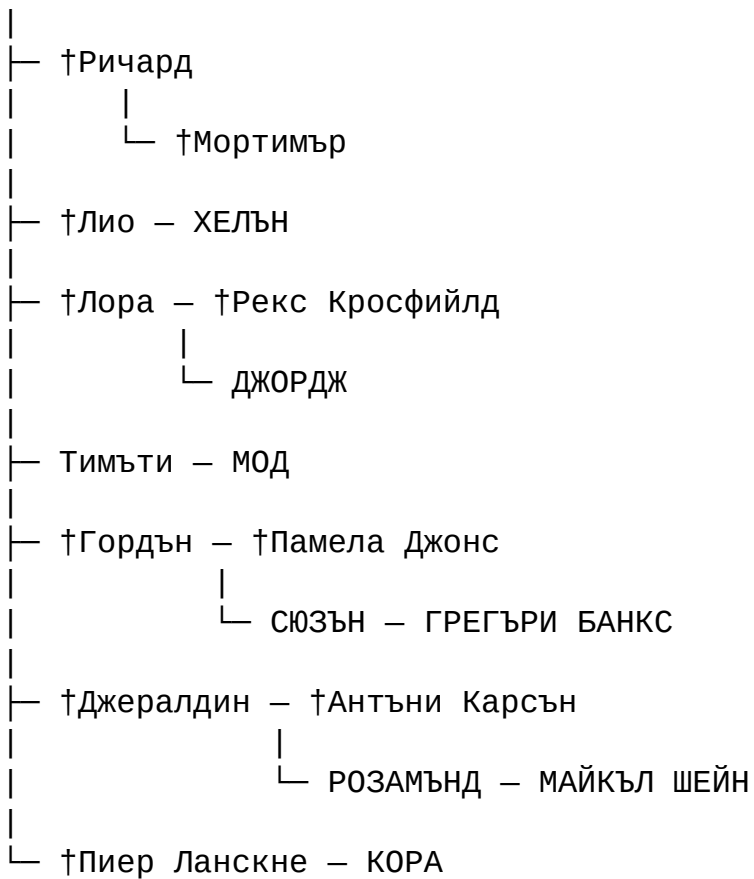
chitanka.info

Госпожа Абърнети е жестоко убита ден след погребението на брат си. Когато тъжната вест достига до нейните съграждани, всички си спомнят последните ѝ думи: „Завещанието на брат ми е удобно скалъпено, нали? Брат ми е бил убит, няма не разбирате?“ Попаднал в безизходица, адвокатът на семейството се обръща за помощ към Еркюл Поаро.

СЕМЕЙСТВО АБЪРНЕТИ

ОЗНАЧЕНИТЕ С ГЛАВНИ БУКВИ СА ПРИСЪСТВАЛИ НА ПОГРЕБЕНИЕТО НА РИЧАРД АБЪРНЕТИ

Корнилиъс Абърнети – Корали Басингтън

ПЪРВА ГЛАВА

1

Старият Ланскъм обикаляше с несигурна походка от стая в стая и вдигаше щорите. От време на време присвиваше сълзящите си очи и се вираше през прозореца.

Скоро всички щяха да се върнат от погребението. Той се затътри малко по-бързо — имаше толкова много прозорци.

Ендърби Хол бе огромна викторианска къща, построена в готически стил. На прозорците във всяка стая висяха богати завеси от избелял брокат или кадифе. Все още някои стени бяха декорирани с избеляла коприна. В зеления салон старият иконом се загледа в портрета над камината. Това бе Корнилиъс Абърнети, за когото бе построена къщата. Кестенявата му брада стърчеше предизвикателно, а едната си ръка бе опрял на глобус. Никой не би могъл да каже дали самият той е пожелал да позира така, или е било хрумване на художника със символично значение.

Джентълмен с характер — така си бе мислил винаги за него старият Ланскъм, доволен, че не го е познавал лично. Неговият господар беше мистър Ричард. Добър господар беше той. Почина внезапно, макар че от известно време докторът го посещаваше редовно. Ех, така и не можа да се съвземе след смъртта на младия мистър Мортимър. Старият иконом поклати глава и забърза към вратата, която водеше към белия будоар. Лоша работа, същинска катастрофа! Такъв безупречен млад джентълмен, толкова силен и здрав! Кой би допуснал, че ще му се случи нещо подобно? Жалко, много жалко наистина. И като прибавим, че мистър Гордън бе убит във войната — бедите се стоварваха една след друга. Не му вървеше на господаря, твърде много му се струпа. И въпреки това преди около седмица като че ли бе възстановил душевното си равновесие.

При третия прозорец в белия будоар щората засече — вдигна се донякъде и спря. Ясно, че пружините се бяха разхлабили — като всичко в тази къща и щорите бяха много стари. А кой ще ти поправа такива вехтории днес? Глупавите му майстори пак ще поклатят важно глава и ще рекат: „Изпели са си песента вече!“ Като че ли старите

вещи не са с далеч по-добро качество от новите! Той ли не го знае! Хич да не му хвалят новата стока! Разпада се в ръцете ти. Или материалът ще е лош, или изработката. Да, да, него да питат.

Нищо не може да се направи с тази щора, ще трябва да донесе стълбата. А напоследък никак не му се катери по тази стълба — свят му се завива. Както и да е, щората ще почака. И без това белият будоар не гледаше към предната част на къщата, така че завръщащите се от погребението нямаше да я забележат. Пък и кой ли ползваше тази стая в днешно време? Това бе стая за госпожи, а в Ендърби отдавна нямаше нито една госпожа. Жалко, че мистър Мортимър не се бе оженил. Все ходеше някъде — я на риболов в Норвегия, я на лов в Шотландия или пък в Швейцария на някакви там зимни спортове, вместо да се ожени за някоя приятна млада дама, та най-после да е задомен и дечица да тичат около него. Отдавна в къщата не се бе чувала детска глъчка.

Мислите на стария Ланскъм се зареяха назад във времето, което помнеше ясно и отчетливо: по-ясно, отколкото си спомняше последните двадесетина години, доста объркани и смътни в съзнанието му. Все някой идваше и си отиваше, но кой точно или пък как изглеждаше, за него бе трудно да каже. А старото време помнеше много добре.

Мистър Ричард бе повече като баща на своите по-млади братя и сестри. Беше на двадесет и четири години, когато умря баща им, и веднага зае мястото му в семейните дела. Всеки ден ще излезе точно навреме — като по часовник, в домакинството всичко върви наред, доволно и предоволно. Какъв честит дом бе, докато в него растяха младите госпожици и господа! Е, имаше и скарвания и сбивания, не им беше лесно на горките гувернантки. Но пък и те бяха мекушави създания, Ланскъм винаги ги бе презирал. А младите госпожици имаха едни характери, особено мис Джералдин, че и мис Кора също, макар да бе много по-млада. А сега мистър Лио бе мъртъв, мис Лора също се бе поминала, а мистър Тимъти — тъжно бе да го гледа човек, все болен. Мис Джералдин бе умряла някъде в чужбина, а мистър Гордън го убиха във войната. Макар и най-възрастен, мистър Ричард се бе оказал най-жилав. Надживя ги всичките — е, не съвсем, защото мистър Тимъти си е още жив, а и малката мис Кора, дето се ожени за един противен художник. Двадесет и пет години не я бе виждал! Какво гиздаво младо момиче беше, като замина с онзи хубостник, а сега едва

я позна — напълняла, а дрехите ѝ — като да си ги ешила сама. За французин май се омъжи, а от брака с такъв едва ли ще излезе нещо добро. Ала мис Кора винаги си бе малко — как да го кажа — ако живееше на село, щяха да я нарекат простодушна. Все ще има едно такова дете в семейството.

Тя го бе познала тутакси.

— О, та това е Ланскъм! — бе възкликнала радостно, щом го видя. Ех, всички бяха привързани към него в доброто старо време, а като имаше гости за вечеря, се примъкваша при него в килера и чакаха да им даде желе и крем „Шарлота“. Тогава всички знаеха кой е старият Ланскъм, а сега почти никой не го помнеше. Особено по-младите — навремето често ги бъркаше един с друг, а за тях той беше просто дългогодишният иконом. Колко много непознати, си бе помислил, като ги гледаше да пристигат за погребението. И то все такива едни невзрачни!

Но не и мисис Лио. Тя бе по-различна. Те гостуваха често в имението, след като се ожениха с Лио. Приятна жена бе мисис Лио — истинска дама. Дрехите ѝ, прическата, всичко както му е редът, като за нейното положение. А и господарят хранеше топли чувства към нея. Жалко, че нямаха деца с мистър Лио...

Ланскъм се опомни: толкова работа го чака, а той стои и въздиша по доброто старо време. Всички щори на долния етаж вече бяха вдигнати, а на Джанет бе наредил да се качи горе и да разтреби спалните. Тримата с Джанет и готвачката присъстваха на опелото в църквата, но не продължиха към крематориума, а се върнаха с една от колите в къщата, за да вдигнат щорите и приготвят обяда. От само себе си се разбираше, че ще поднесат студени блюда — шунка, пиле, език и салата. За десерт лимоново суфле и ябълков сладкиш. Но най-напред гореща супа — я да отиде да провери дали Марджъри е готова да я сервира, че гостите всеки момент щяха да пристигнат.

Ланскъм се забърза, колкото му бе възможно, към вратата. Разсеяният му поглед се плъзна безцелно покрай портрета над камината — очевидно той бе другар на онзи от зеления салон. Красиво изрисувани бял сатен и перли. Ала жената, чието тяло и шия обгръщаха, съвсем не бе внушителна. Благодушна физиономия, устни като разпъпила роза, коса, сресана на път по средата. Скромна и

непретенциозна особа. Единственото забележително нещо у мисис Корнилиъс Абърнети бе кръщелното ѝ име — Корали.

Бяха изминали повече от шестдесет години, откакто бе създадена фирмата „Коръл Корнпластърс“, която произвеждаше лейкопласти за мазоли и козметика за крака, а положението ѝ бе все така непоклатимо. Трудно можеше да се каже с какво изпъкваше сред другите, но едно бе сигурно — тя отговаряше на предпочитанията и нуждите на обществото. От средствата на тази фирма бе изникнал неоготическият палат със стотиците декари градини, от нея бяха дошли парите за издръжката на седем синове и дъщери; благодарение на нея тъкмо Ричард Абърнети бе умрял богаташ преди три дни.

Ланскъм надникна в кухнята и напомни на Марджъри да побърза, а тя му се сопна. Младата двадесет и седем годишна готвачка Марджъри бе за Ланскъм постоянен дразнител, тъй като съвсем не отговаряше на неговата представа за готвачка в имение. Липсваше ѝ достойнство, а и правилна преценка за поста на Ланскъм. Често наричаше къщата „същински стар мавзолей“ и се оплакваше от огромната площ на кухненското помещение, килера и умивалнята, като казваше, че „за да ги обиколиш, ти трябва цял ден“. Тя работеше в Ендърби от две години и не напускаше, първо, защото ѝ плащаха добре, и второ, мистър Абърнети ценеше готварското ѝ умение. Готвеше много хубаво. Камериерката Джанет — жена на средна възраст, стоеше права край кухненската маса и се подкрепяше с чаша чай. Макар и често да разменяше язвителни забележки с Ланскъм, все пак бе в съюз с него срещу младото поколение, представлявано от Марджъри. Четвъртото лице в кухнята бе мисис Джакс, която „прихождаше“, когато имаше нужда от допълнителна домашна прислуга, а сега бе очарована от погребението.

— Толкова хубаво беше! — възкликна тя с превзета благовъзпитаност, като си допълваше чашата. — Деветнадесет автомобила, пълна църква. А как хубаво отслужи свещеникът, рекох си още там. Пък и подходящ ден се случи. Ех, горкичкият мистър Абърнети! Малко като него останаха на този свят. Всички го уважаваха.

Чу се клаксон и шум на приближаваща кола. Мисис Джакс постави чашата си на масата и извика:

— Ето ги!

Марджъри включи газта, за да претопли голямата тенджерка с гъста пилешка супа. Огромната студена готварска печка от викторианско време стоеше неизползвана като величествен олтар на миналото.

Автомобилите пристигаха един след друг; хората, облечени в черно, слизаха от тях и някак несигурно прекосяваха вестибюла, за да

влязат в просторния зелен салон. Зад стоманената решетка на камината лумтеше огън — беше настъпило първото есенно застудяване и гостите, понамръзнали се на траурната церемония, трябваше да се стоплят.

Ланскъм влезе в салона и поднесе шери в чаши върху сребърен поднос.

Мистър Ентуисъл, старши съдружник в старата и уважавана фирма „Болард, Ентуисъл, Ентуисъл и Болард“, стоеше прав с гръб към огъня и се топлеше. Той пое чаша шери и огледа компанията с проницателния си поглед на юрист. Не всички му бяха лично познати и се налагаше, така да се каже, да направи разбор. Запознаването, преди да тръгнат за погребението, бе станало набързо и почти шепнешком.

Претегляйки най-напред стария Ланскъм, мистър Ентуисъл си рече: „Доста е отпаднал горкият старец. Трябва да отива към деветдесетте. Е, него няма какво да го мисля, добра рента ще получи. Вярна душа е той. Едновременните слуги със свещ да ги търсиш днес. Господ да ни е на помощ с тези домашни прислужнички и детегледачки на надница. Тъжен свят. Може и да е добре, дето бедният Ричард си отиде преждевременно. За какво ли имаше да живее?“

За седемдесет и две годишния мистър Ентуисъл да умреш на шестдесет и осем години като Ричард Абърнети определено означаваше преждевременна смърт. Самият мистър Ентуисъл се бе оттеглил от активна дейност преди две години, но като изпълнител на завещанието на Ричард Абърнети и в знак на уважение към един от най-старите си клиенти, а така също и личен приятел, бе предприел това пътуване на север.

Като размишляваше негласно върху клаузите на завещанието, той същевременно преценяваше членовете на семейството.

Естествено познаваше много добре Хелън, тоест мисис Лио. Очарователна жена, към която изпитваше едновременно симпатия и уважение. Одобрителният му поглед се задържа известно време на фигурата ѝ, изправена до един от прозорците. Черният цвят ѝ отиваше, а линията ѝ бе запазена. Той харесваше добре оформените черти на лицето ѝ, ореола от посребрена коса над слепоочията и очите, които на младини сравняваха с метличина, а и сега бяха все така яносини.

На колко ли години бе Хелън? Петдесет и една-две, навярно. Странно, че такава привлекателна жена не се бе омъжила повторно

след смъртта на Лио. Даа, те двамата бяха изключително силно привързани един към друг.

Погледът му се плъзна върху мисис Тимъти. Не я познаваше отблизо. Черното не ѝ отиваше — за нея бяха по-подходящи грубите туиди. Едра, на вид разумна и оправна жена. Бе се посветила изцяло на съпруга си Тимъти. Грижеше се за здравето му, суетеше се край него — дори повече, отколкото бе нужно. Всъщност имаше ли му нещо на Тимъти? Просто хипохондрик, така си мислеше мистър Ентуисъл, а и Ричард Абърнети бе подозирал същото. „Е, като дете дробовете му бяха слаби — казваше той. — Но да ме прощава, че днес му има нещо.“ Така е, всеки трябваше да има някакво хоби и хобито на Тимъти бе да е всецяло погълнат от грижата за здравето си. Дали мисис Тимъти му вярваше? Едва ли, ала жените никога не признават тези неща. Тимъти несъмнено е добре осигурен материално и никога не е бил стиснат. Все пак наследството няма да му дойде излишно, особено в тези дни на тежко данъчно облагане. След войната вероятно му се е наложило да прави икономии. Мистър Ентуисъл прехвърли вниманието си върху Джордж Кросфийлд, сина на Лора. Тя се бе омъжила за доста съмнителен тип. Така и никой не узна точно с какво се занимава. Казваше, че бил борсов агент. Младият Джордж работеше в адвокатска кантора — фирмата му не се радваше на добро име. Красив младеж, но имаше нещо прикрито в изражението му. Едва ли разполагаше с достатъчно средства. Лора бе пропиляла всичко в неразумни инвестиции и го бе оставила практически без наследство при смъртта си преди пет години. Тя бе красива и романтична девойка, но без всякакъв усет за парите.

Погледът на мистър Ентуисъл се отмести от Джордж Кросфийлд. Коя от девойките беше Розамънд и коя Сюзън? А, да — тази, която разглеждаше восъчните цветя върху малахитовата масичка, бе Розамънд, дъщерята на Джералдин. Хубаво момиче, направо красавица, ала несъмнено глупава. Играе на сцената — репертоарни театри или нещо подобно. И мъжът ѝ бе актьор. Истински хубавец и явно го съзнава, рече си Ентуисъл, който хранеше предразсъдъци към актьорската професия. Чудно от какво ли семейство произхожда и откъде е?

И той изгледа неодобрително слабия рус красавец Майкъл Шейн.

Виж, Сюзън, дъщерята на Гордън, би изглеждала много по-добре от Розамънд на сцената. Личеше си, че има характер, дори повече, отколкото е необходимо в ежедневието. Тя бе съвсем близо до него и мистър Ентуисъл я разглеждаше тайничко. Тъмнокоса, с бадемови, почти златистокафяви очи, привлекателни, леко нацупени устни. До нея стоеше съпругът ѝ, за когото се бе омъжила съвсем наскоро. Помощник-аптекаар, така казаха. Според разбиранията на мистър Ентуисъл, момиче от добро семейство не се женеше за младеж, който работи на щанд. Но в днешно време естествено се женеха за когото и да било. Бледоликият младеж с твърде неопределени черти на лицето и сламеноруса коса явно се чувстваше притеснен. Мистър Ентуисъл се запита защо и реши великодушно, че навярно поради напрежението от срещата с толкова много роднини на жена му.

Накрая дойде редът на Кора Ланскне. И това бе справедливо, като се имаше предвид, че Кора бе изтърсакът в семейството, и то много по-млада от братята и сестрите си. Майка ѝ приближавала петдесетте, когато я родила, ала клетницата не могла да преживее десетата си бременност (три от децата починали съвсем невръстни). Горката Кора! През целия си живот е карала близките си да се чувстват неудобно — растеше висока и тромава и имаше склонност да изтърсва неща, които би било по-добре да не се казват. По-възрастните ѝ братя и сестри се отнасяха мило с нея, готови да поемат вината за недостатъците ѝ и да прикрият грешките ѝ пред чужди хора. Никой не вярваше, че Кора ще се омъжи. Тя не бе особено привлекателна девойка и авансите, които даваше доста открито на евентуалните кандидати, на бърза ръка ги прогонваха. И тогава — продължи да се рее в спомените си мистър Ентуисъл — се бе появил онзи Ланскне, Пиер Ланскне, наполовина французин, когото бе срещнала в школата по живопис. Там я учеха как най-точно да рисува цветя с акварели, но ето че някак си бе попаднала в класа по рисуване от натура и се бе запознала с Пиер Ланскне, а като се завърна у дома, заяви, че ще се омъжи за него. Ричард Абърнети тропна с крак в знак на несъгласие, тъй като Пиер Ланскне не му се поправи и защото го подозираше, че си търси богата съпруга. Но докато брат ѝ проучваше прадедите на Ланскне, Кора избяга и се омъжи за него. По-голямата част от съвместния си живот прекарваха в Бретан и Корнуол, както и в някои други традиционни свърталища на художници. Ланскне се оказа

посредствен художник и, по всеобщо мнение, не особено добър човек, но Кора му бе останала вярна и никога не прости на близките си за отношението им към него. Ричард прояви щедрост и отпусна на малката си сестра издръжка, от която, както смяташе мистър Ентуисъл, живееха. Той се съмняваше, че Ланскне въобще бе спечелил пукната пара. Трябва да бе умрял преди около дванадесет години. И ето я сега вдовицата му с доста обезформена фигура, облечена или по-точно омотана в някакви артистични черни дрехи и с гердани от черен кехлибар. Беше се завърнала в родния дом и с нескрито удоволствие обикаляше, пипаше предметите и възклищаваше, спомняйки си моменти от детството си. Не намираше за нужно да се преструва, че скърби за загубата на брат си. Но пък и Кора никога не се бе преструвала, рече си мистър Ентуисъл.

Ланскъм се появи отново в салона и извести с приглушен глас, уместен за случая: — Обядът е сервиран.

ВТОРА ГЛАВА

След вкусната супа и изобилните студени блюда, придружени с отлично бяло бургундско, погребалната атмосфера се разведри. В действителност никой не скърбеше дълбоко за Ричард Абърнети, тъй като нито един от близките му не бе имал особено тесни връзки с него. Поведението им бе подходящо умерено и благоприлично за случая (с изключение на Кора, която не чувстваше задръжки и очевидно се забавляваше), но ето че и другите решиха, че са били достатъчно почтителни и вече могат да започнат нормален разговор. Мистър Ентуисъл ги насърчи в това. Той имаше опит в погребенията и знаеше кога точно му е времето за всичко.

След като обядът привърши, Ланскъм ги покани с жест към библиотеката да пият кафе. Така разбираше той доброто възпитание. Бе дошъл моментът за делови въпроси — с други думи, щеше да се разисква завещанието. Библиотеката предразполагаше за това с атмосферата си — тежки завеси от червено кадифе и лавици с книги. Икономът сервира кафето и се оттегли, като затвори вратата след себе си.

След няколко безцелни забележки всички отправиха очаквателни погледи към мистър Ентуисъл. Той се отзова незабавно, поглеждайки часовника си.

— Трябва да хвана влака в три и тридесет — започна той. Показа се, че и други ще пътуват със същия влак.

— Както знаете — продължи мистър Ентуисъл, — аз съм изпълнителят на завещанието на Ричард Абърнети.

— Не знаех — прекъсна го весело Кора Ланскне. — Значи вие? Оставил ли ми е нещо?

За пореден път мистър Ентуисъл се уверяваше, че Кора е прекалено склонна да се обажда не на място. Той ѝ хвърли укорителен поглед и продължи:

— Допреди една година завещанието на Ричард Абърнети бе много просто. С изключение на няколко малки наследства, той щеше

да остави всичко на сина си Мортимър.

— Горкият Мортимър! — обади се отново Кора. — Този детски паралич е наистина ужасен.

— Смъртта на Мортимър, сполетяла го така внезапно и трагично, бе тежък удар за Ричард. Нужни му бяха месеци да се съвземе. Посъветвах го, че би било добре за него да направи някои нови разпоредби по наследството.

Мод Абърнети запита с плътния си глас:

— Какво би станало, ако той не беше направил ново завещание? Щеше ли... щеше ли целият имот да се падне на Тимъти, имам предвид като следващия най-близък роднина.

Мистър Ентуисъл понечи да произнесе лекция по въпроса за „следващия най-близък роднина“, но се възпря и продължи с делови тон:

— По мой съвет Ричард реши да направи ново завещание. Преди това обаче държеше да се запознае по-отблизо с младото поколение.

— Дал ни е пробен период — внезапно и звучно се изсмя Сюзън. — Първо на Джордж, после на Грег и мен, накрая на Розамънд и Майкъл.

Грегъри Банкс й отвърна остро, изчервявайки се:

— Защо говориш така, Сюзън. Пробен период!

— Но не е ли било така, кажете, мистър Ентуисъл!

— Оставил ли е нещо и на мен? — пак се обади Кора.

Мистър Ентуисъл се изкашля и продължи доста студено:

— Предлагам да изпратя на всеки от вас копие от завещанието. Сега бих могъл да ви прочета пълния му текст, ако пожелаете, ала юридическата терминология може да ви се стори доста неясна. Накратко се свежда до следното: Като оставим настрана някои малки дарения и значителната сума, завещана на Ланскъм за пожизнена рента, голямата част от имота, огромната част бих казал, ще бъде разделена на шест равни дяла. Четири от тях, след като бъдат платени данъците, се падат съответно на брата на Ричард — Тимъти, на племенника му Джордж Кросфийлд и на племенниците му Сюзън Банкс и Розамънд Шейн. От другите два дяла, които остават под наше попечителство, ще се изплаща рента до живот на вдовицата на брат му Лио, мисис Хелън Абърнети, и на сестра му Кора Ланскне. След

смъртта им капиталът ще бъде разделен между останалите четирима наследници или техните наследници.

— Прекрасно! — извика Кора с истинско задоволство. — Колко ще е рентата?

— Хм... не мога да кажа точно в момента. Смъртният данък, разбира се, е доста голям и...

— Не можете ли да ми кажете приблизително?

Мистър Ентуисъл разбра, че Кора трябва да бъде умиротворена, и отвърна:

— Някъде около три до четири хиляди годишно.

— Екстра! Ще отида в Капри!

Хелън Абърнети се обади тихо:

— Колко щедро от страна на Ричард. Благодарна съм му за добрите чувства към мен.

— Той ви обичаше много — добави мистър Ентуисъл. — Лио бе любимият му брат и той искрено се радваше на посещенията ви след смъртта на Лио.

Хелън му отговори с тъга:

— Съжалявам, задето не знаех, че е толкова тежко болен. Дойдох да го видя малко преди смъртта му и макар да научих, че е боледувал, не го сметнах за сериозно.

— Да, винаги е било сериозно — отвърна ѝ мистър Ентуисъл, — но той не искаше да се говори за това и според мен едва ли някой е очаквал крайт да настъпи толкова бързо. Сам докторът бе доста изненадан.

— „Внезапно, в дома си“, така пишеше във вестниците — поклати глава Кора. — Доста се почудих тогава.

— За всички ни беше шок — обади се Мод Абърнети. — Клетият Тимъти се разстрои ужасно. Все повтаряше: Толкова неочаквано, толкова неочаквано!

— Но цялата работа бе доста сръчно потулена, нали? — вметна Кора.

Всички отправиха погледи към нея и тя като че ли се притесни.

— Мисля, че до един сте прави — продължи Кора припряно. — Съвсем прави сте. Искам да кажа, какъв смисъл има... да се разчуе. Ще е неприятно за всички ни. Най-добре да си остане в семейството.

Лицата на присъстващите, обърнати към нея, станаха още побезизразни.

Мистър Ентуисъл се наведе напред:

— Но моля ви, Кора. Не разбирам какво искате да кажете.

Кора Ланскне се огледа наоколо с широко отворени от учудване очи. Тя наклони настрани глава подобно на птичка и рече:

— Но той е бил убит, нали?

ΤΡΕΤΑ ΓΛΑΒΑ

Седнал в ъгъла на първокласно купе във влака за Лондон, мистър Ентуисъл с известно безпокойство се отдаде на размишление върху необикновената забележка, която Кора Ланскне бе направила. Естествено Кора си бе доста неуравновесена и изключително глупава жена и още от юношеска възраст бе известна с неприятния си навик да изтъртва нежелани истини. О, не, не биваше да казва истини — в случая думата бе съвсем неподходяща. Да прави неуместни изказвания — така бе по-добре.

Той прехвърли наум в хронологичен ред репликите, които непосредствено бяха последвали тази забележка. Виждайки насреща си стреснатите физиономии и вперените в нея укорителни погледи, Кора бе осъзнала, че е казала нещо много дръзко.

Мод бе извикала: „Но моля ти се, Кора!“, а Джордж: „Скъпа лельо Кора!“

Някой друг бе възкликнал: „Какво говориш?“

Кора Ланскне се бе смутила, осъзнавайки, че ще бъде уличена в чудовищно престъпление, и заговори припряно и несвързано:

— Съжалявам. Не исках да го кажа, разбира се, колко съм глупава! Но от това, което той ми каза, си помислих... Но да, естествено знам, че всичко е наред, и все пак смъртта му бе така внезапна... Моля ви да забравите какво ви наговорих... съвсем не исках да се покажа такава глупачка, ох, знам си, че все ще изтъртва нещо не на място...

И тъй, временният смут отмина. Продължиха с практическото обсъждане на въпроса за разпределението на наследството, а мистър Ентуисъл обясни, че къщата заедно с всичко в нея ще бъде обявена за продан.

Злощастният гаф на Кора скоро бе забравен. В края на краищата Кора винаги си бе ако не леко смахната, то поне наивна. Нямахше никакъв усет за това, какво бива и какво не бива да се говори. На деветнадесет години това не бе от особено значение. Капризите на едно разглезено дете биха могли да продължат горе-долу до тази

възраст, но разглезено дете на петдесет години трудно можеше да се понесе. Да се изтърсват нежелани истини просто така...

Потокът на мисълта на мистър Ентуисъл внезапно секна. За втори път изникваше тази обезпокоителна дума — истини. И защо бе така обезпокоителна? Естествено защо — защото тя бе винаги в основата на всеобщото смущение, което причиняваха откровените забележки на Кора. Тези нейни наивни изказвания причиняваха такова неудобство, именно защото се оказваха верни или пък съдържаха известна доза истина!

Макар че мистър Ентуисъл откри твърде слаба прилика между пълната 49-годишна жена и непохватната Кора от моминските ѝ години, някои типични маниери се бяха запазили — например отмятането на главата, уподобяващо я на птица, в момент, когато съобщаваше свое особено скандално заключение, или следващото го изражение на очаквателно задоволство. Точно по този начин преди много години Кора бе направила забележка относно фигурата на кухненската слугиня:

— От месец-два Моли не може да се опре о кухненската маса, така ѝ стърчи коремът. Чудя се от какво е напълняла толкова много!

Заповядаха на Кора да мълчи — тонът в семейство Абърнети бе викториански. Още на другия ден слугинята изчезна от кухнята, а след необходимите разследвания на помощник-градинаря бе наредено да спаси честта ѝ и младото семейство получи малка къщичка.

Отколешни спомени, но в тях имаше нещо.

Мистър Ентуисъл се зае да изучи по-отблизо причината за собственото си безпокойство. Какво точно в нелепата забележка на Кора бе останало да чопли подсъзнанието му така упорито? И той скоро успя да отдели две фрази: „От това, което той ми каза, си помислих...“ и „смъртта му бе така внезапна...“.

Мистър Ентуисъл се спря най-напред на втората забележка. Да, в известен смисъл смъртта на Ричард бе внезапна. Мистър Ентуисъл бе разговарял за здравето на Ричард както със самия него, така и с лекаря му. Последният се бе изказал недвусмислено, че не може да се очаква пациентът да доживее дълбоки старини. Ако мистър Абърнети се отнасяше грижливо към здравето си, би могъл да живее две-три години, дори повече, макар че последното бе малко вероятно. Така или иначе, докторът не очакваше срив в състоянието му в близко бъдеще.

Е, докторът бе сгрешил. Но лекарите сами признаваха, че никога не могат да предвидят със сигурност индивидуалните реакции на пациента към болестта. Отписани завинаги болни неочаквано се възстановяваха. Или пък пациенти на път да оздравеят се влошаваха или умираха. Толкова много зависеше от жизнеността на индивида, от вътрешния му стремеж да живее.

А Ричард Абърнети, колкото и як и жилав да бе, нямаше особен стимул да живее.

Шест месеца по-рано единственият му жив син Мортимър бе заболял от детски паралич и се бе поминал само след една седмица. Смъртта му нанесе тежък удар на бащата, още повече, че младежът бе физически изключително здрав и силен. Запален спортист с атлетическо телосложение, той бе от онези хора, за които се казва, че не са боледували дори един ден в живота си. Скоро щеше да се сгоди за едно очарователно момиче, с една дума, той бе прекрасен син и единствено упование в живота на силно любещия го баща.

Вместо това се бе разиграла трагедия. Към болката от тежката загуба се бе прибавила и липсата на всякакъв интерес към бъдещето. Един от синовете на Ричард Абърнети бе умрял невръстен, вторият — без потомство. Нямаше внуци. Всъщност след него нямаше кой да носи фамилията на Абърнети, а той притежаваше огромно богатство и процъфтяващ бизнес, които все още до голяма степен сам контролираше. Кой щеше да наследи това богатство и да управлява предприятията?

Ентуисъл знаеше, че Ричард се терзаше от тези въпроси. Единственият му жив брат бе почти инвалид. Оставаше младото поколение. Според семейния адвокат, макар и да не бе ставало дума за това, Ричард претегляше възможността да избере един-единствен наследник, като при това вероятно щеше да остави по нещо и на другите. Така или иначе, на Ентуисъл му бе добре известно, че през последните шест месеца Ричард Абърнети бе канил да му гостуват поред племенника си Джордж, племенниците си Сюзън и Розамънд със съпрузите си, а също и снаха си, мисис Лио Абърнети. Търсил е наследника сред първите трима — така си мислеше адвокатът, а Хелън Абърнети е била повикана поради добрите лични чувства, които изпитваше към нея, и може би като консултант, тъй като Ричард ценеше нейния здрав разум и практически усет. Мистър Ентуисъл си

спомни също, че през тези шест месеца Ричард бе направил кратко посещение при брат си Тимъти. Крайният резултат от всичко това бе завещанието, което адвокатът носеше в чантата си. Имуществото се разпределяше на всички поравно. Единственото заключение, което можеше да се направи, е, че е бил разочарован както от племенника си, така и от племенниците си и техните съпрузи.

Доколкото бе известно на мистър Ентуисъл, Ричард не бе канил сестра си Кора да го посети и именно това върна мислите на адвоката към онази първа обезпокоителна фраза, неволно изтървана от Кора: „От това, което той ми каза, си помислих...“

Какво ѝ бе казал Ричард Абърнети? И кога ѝ го бе казал? Щом Кора не бе идвала в Ендърби, то Ричард трябва да я бе посетил в селцето на художниците в Бъркшир, където тя имаше малка къща. Или ставаше дума за нещо, казано от Ричард в писмо?

Мистър Ентуисъл се намръщи. Естествено Кора бе доста глупава жена. Тя лесно би могла да разтълкува погрешно някоя фраза или да изопачи смисъла ѝ. Но каква ли бе тази фраза, чудеше се той...

Безпокойството му бе толкова силно, че той се замисли дали да не проведе разговор с мисис Ланскне за това. Но не прекалено скоро. Нека не изглежда, че му отдава особено значение. Но той трябва да научи какво ѝ бе казал Ричард Абърнети, та тя се бе провикнала и бе стреснала всички със скандалните си думи:

— Но той е бил убит, нали!

В третокласно купе на същия влак Грегъри Банкс поде разговор с жена си:

— Тази твоя леля май е абсолютно куку.

— Леля Кора ли? — запита вяло Сюзън. — О, да. Винаги си е била малко простовата.

Седнал на отсрещната седалка, Джордж Кросфийлд рече остро:

— Някой трябва да й забрани да разправя подобни неща. Току-виж хората си помислили нещо.

Заета да очертава с червило купидоновите стрели на устните си, Розамънд Шейн промърмори:

— Предполагам, че едва ли някой обръща внимание на приказките на една такава скица. Боже, какви странни дрехи, и цялата накичена с гerdани от черен кехлибар.

— Все пак мисля, че трябва да бъде предупредена — настоя Джордж.

— Добре, миличък — изсмя се Розамънд, като прибра червилото си и се залюбува на образа си в огледалцето. — Защо не я предупредиш ти?

Неочаквано се намеси съпругът ѝ:

— Мисля, че Джордж е прав. Колко му е да дадеш на хората повод за приказки?

— Е, и какво от това? — Розамънд зачака ефекта от въпроса си. Купидоновите стрелички в ъгълчетата се повдигнаха в усмивка. — Може пък да стане весело.

— Весело ли? — запитаха в хор и четиримата.

— Убийство в семейството. Не мислите ли, че е вълнуващо? — додаде Розамънд.

На нервния и измъчен Грегъри Банкс му хрумна, че като се изключи привлекателната ѝ външност, тази братовчедка на Сюзън имаше някои прилики с леля си Кора. Следващите думи на Розамънд потвърдиха това негово впечатление:

— Ако е убит, кой мислите го е сторил? — Тя обходи с поглед купето и продължи замислено: — Смъртта му е страшно изгодна за всички нас. Ние с Майкъл сме пред фалит. На него му обещават чудесна роля в постановката на Сандбърн, стига да може да си позволи лукса да чака. А сега ще живеем в разкош. Ако искаме, можем да си финансираме наша собствена постановка. Всъщност има една пиеса с извънредно подходяща прелестна роля...

Никой не слушаше възторженото излияние на Розамънд. Всеки се бе вгълбил в собственото си близко бъдеще.

„Висях на косъм — мислеше си Джордж. — Сега ще мога да възстановя парите, без никой да разбере. Отървах се леко...“

Грегъри се облегна назад на седалката и притвори очи. Край на робството!

А Сюзън се обади с ясният си, малко твърд глас:

— Искрено ми е жал за клетия чичо Ричард. Но в края на краищата той беше вече доста стар, а и за какво да живее след смъртта на Мортимър? Ужасно би било за него да крета като инвалид години наред. Далеч по-добре стана, дето си отиде така внезапно, без да вдига шум.

Самоувереният ѝ и безжалостен поглед бързо се смекчи, спирайки се на замисленото лице на младия ѝ съпруг. Тя обожаваше Грег. Усещаше смътно, че той не я обича толкова, колкото тя него, но това само засилваше страстта ѝ. Грег бе неин и тя бе готова на всичко за него. Абсолютно на всичко...

Като се преобличаше за вечеря, Мод Абърнети (тя остана да преспи в Ендърби) се чудеше дали не е редно да предложи на Хелън да остане по-дълго, за да ѝ помогне в разчистването и подреждането на къщата. Трябваше да се прегледат всички лични вещи на Ричард... Писма... Важните документи несъмнено бяха прибрани от мистър Ентуисъл. Но трябваше час по-скоро да се върне при Тимъти. Той се дразнеше много, когато тя отсъстваше и нямаше кой да се грижи за него. Мод се надяваше, че ще е доволен от завещанието. А може и да се ядоса. Той очакваше по-голямата част от богатството на Ричард да се падне на него. В края на краищата, той бе единственият жив Абърнети. Ричард спокойно можеше да му довери грижата за младото поколение. Да, да, Мод се страхуваше, че Тимъти ще е ядосан... А това се отразяваше много лошо на храносмилането му. Пък и когато бе раздразнен, Тимъти ставаше твърде неразумен. Понякога направо губеше чувство за мярка... Дали да не поговори с доктор Бартън за това, помисли си Мод. Напоследък прекаляваше с тези хапчета за сън, а ако тя се опиташе да, държи флакончето у себе си, побесняваше. Тези хапчета можеха да бъдат опасни — причиняваха сънливост, и човек току-виж забравил, че ги е пил, и вземе още. А после кой знае какво можеше да стане. Броят им намаляваше по-бързо, отколкото трябваше... С Тимъти не се излизаше лесно наглава по въпроса с лекарствата. Въобще не искаше да я слуша... Труден човек бе понякога. Тя въздъхна, а после се поразвесели. Е, сега всичко ще върви по-лесно. Например градината...

Хелън Абърнети седеше край камината в зеления салон и чакаше Мод да слезе за вечеря.

Тя се огледа наоколо и си спомни някогашното време, когато бе идвала тук с Лио. Къщата бе многолюдна, весела. Такава къща имаше нужда от хора. От деца, от слуги, от големи обеда и вечери и бумтящи камини във всяка стая. А колко тъжна, бе, докато я обитаваше един самотен старец, загубил сина си...

Кой ли би я купил? — чудеше се тя. А може би ще я превърнат в хотел, в някакъв институт или пък в едно от онези младежки общежития? Такава бе напоследък съдбата на огромните родови къщи. Никой не желаше да ги купува, за да живее в тях. А може и да я съборят и да застроят цялото имение. Тази мисъл я натъжи, но Хелън бързо я прогони. Каква полза да се рови в миналото? Къщата, щастливите дни, прекарани в нея, Ричард, Лио — всичко това бе прекрасно, но отдавна е отминало. Сега тя си има други занимания, интереси, приятели... Да, интереси... С рентата от Ричард ще може да задържи вилата в Кипър и да изпълни всичките си планове.

Какви грижи ѝ създаваше напоследък финансовото ѝ положение — огромните данъци, а и инвестициите ѝ не вървяха добре... Сега, благодарение на наследството от Ричард, всичко това е минало...

Клетият Ричард. Да умре по този начин в съня си — каква щастлива смърт! Внезапно на 22-ри — навярно това съобщение бе пуснало мухата в главата на Кора. Възмутително бе поведението ѝ наистина! Но тя си беше такава. Хелън си спомни как я бе срещнала веднъж някъде в чужбина малко след женитбата ѝ с Пиер Ланскне. През цялото време, което прекараха заедно, Кора се бе държала изключително нетактично и самодоволно, постоянно накланяше главата си на една страна и правеше догматични забележки по отношение на изкуството, особено на произведенията на съпруга си, което очевидно бе крайно неприятно за него. Никой мъж не обича жена му да се държи като пълна глупачка. А Кора си бе глупачка!

Горкичката, такава си беше по рождение, пък и този неин съпруг явно не се отнасяше много добре с нея.

Погледът на Хелън се спря разсеяно на букета восъчни цветя върху кръглата малахитова масичка. Кора седеше край нея, докато всички се бяха събрали в салона и чакаха да тръгнат за църквата. Тя преливаше от спомени, разпознаваше разни предмети и очевидно бе толкова доволна, че е отново в стария си дом, че сякаш бе забравила повода, който ги бе довел тук.

А може би тя просто не е лицемерна като нас, помисли си Хелън.

Кора никога не бе зачитала условностите. Само как изтърси онези думи: „Но той е бил убит, нали?“

И как я зяпнаха всички, стреснати и уплашени! Доста различни изражения се четяха на лицата им...

Изведнъж, припомняйки си ясно сцената, Хелън се намръщи...
Нещо в тази сцена не беше наред...

Нещо...?

Или някой...?

Дали изражението на нечие лице? Дали това? Нещо, което... как точно да го каже...? Нещо, което не биваше да е така...

Не, не можеше да се сети... не можеше точно да го определи...
но... имаше нещо... някъде, нещо не наред.

Междувременно на гаровия бюфет в Суиндън една дама, натруфена с безвкусни траурни дрехи и множество нанизни черен кехлибар, ядеше кифлички, пиеше чай и мечтаеше за бъдещето. Не личеше да е обзета от предчувствие за нещастие. Тя бе щастлива.

Тези пътувания от единия до другия край на страната уморяваха. По-лесно би било да се върне в Личет Сейнт Мери през Лондон, а и няма да е много по-скъпо. Но какво значение имаха вече разноските? Е, ще трябва да пътува с роднините, няма как — и да разговаря по пътя. Ще ѝ струва усилие.

Не, по-добре да се прибере у дома с няколко прекачвания. Бива ги тези кифлички! Чудно как огладнява човек след погребение. Супата на обяд бе превъзходна, също и студеното суфле.

Колко самодоволни бяха всички — и лицемерни! Какви физиономии направиха, когато спомена за убийство. Как само я погледнаха!

Да, добре направи, че го каза. Тя кимна утвърдително глава, одобрявайки поведението си. Точно така трябваше да постъпи.

Вдигна очи към часовника. Оставаха пет минути до влака ѝ. Допи чая си и направи гримаса. Не беше особено хубав.

Остана замечтана миг-два. Представяше си бъдещето, което се откриваше пред нея, и се усмихваше като доволно дете.

Да, най-после ще си поживее... И тя се отправи към перона, обслужващ малка провинциална линия, а в главата ѝ кръжаха безброй планове.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Мистър Ентуисъл прекара неспокойна нощ. На сутринта се почувства така уморен и неразположен, че реши да не става.

Сестра му, с която живееха заедно, му донесе закуската в леглото и започна да го наставлява строго колко неразумен е бил да хукне чак в Северна Англия на неговата възраст и при крехкото му здраве.

Мистър Ентуисъл се задоволи да ѝ отвърне, че Ричард Абърнети е бил един от най-старите му приятели.

— Едно погребение — продължи сестра му с тон на пълно неодобрение, — едно погребение може да се окаже абсолютно фатално за човек на твоята възраст. Ако не се грижиш сам за себе си, и ти като твоя скъпоценен мистър Абърнети току-виж внезапно си опънал крака.

При думата „внезапно“ мистър Ентуисъл премигна и се умълча. Не му се спореше.

Ясно му беше какво го накара да трепне, като чу думата „внезапно“.

Кора Ланскне! Нейното подмятане бе абсурдно, но същевременно той държеше да намери точен отговор на въпроса, защо го бе казала. Да, ще отиде в Личет Сейнт Мери да се срещне с нея под предлог, че е необходимо да се удостовери законността на завещанието и му трябва подписът ѝ. Няма да позволи тя да се сети, че е обърнал внимание на глупавата ѝ забележка. Но трябва да отиде да я види, и то скоро.

Привърши закуската си, облегна се на възглавниците и зачете „Таймс“. Вестникът му подейства успокоително.

Към шест без петнадесет същата вечер телефонът иззвъня. Той вдигна слушалката. Гласът отсреща бе на мистър Джеймс Парът, в момента втория партньор в „Болард, Ентуисъл, Ентуисъл и Болард“.

— Слушайте, Ентуисъл. Току-що ми позвъниха от полицията от някакво си селище на име Личет Сейнт Мери.

— Личет Сейнт Мери?

— Да. Изглежда... — мистър Парът спря за миг. Беше притеснен.
— Отнася се за мисис Кора Ланскне. Не беше ли тя една от

наследниците на имението Абърнети?

— Да, разбира се. Видях я на погребението вчера.

— О! Значи е била на погребението?

— Да и какво?

— Ами... — продължи мистър Парът с извинителен тон. — Била е... Невероятно, нали? Била е... убита.

Мистър Парът произнесе последната дума с подчертано неодобрение. Искаше да покаже, че тази дума едва ли би могла да има отношение към фирма като „Болард, Ентуисъл, Ентуисъл и Болард“.

— Убита!

— Да, да, страхувам се, че е точно така. Искам да кажа, няма никакво съмнение.

— Как е стигнала до нас полицията?

— Чрез компаньонката ѝ, или там икономка, не знам точно каква, мис Гилкрис. Полицаяте ѝ поискали името на някой близък родственик или на адвокатите на мисис Ланскне. Та тази мис Гилкрис не била сигурна за имената и адресите на роднини, но знаела за нас. И те ни се обадили незабавно.

— Защо смятат, че е убита? — попита мистър Ентуисъл.

В гласа на мистър Парът отново прозвуча нотка на извинение.

— Ами... очевидно няма никакво съмнение по този въпрос... искам да кажа, използвана е секира или нещо подобно — много жестоко убийство.

— С цел кражба ли?

— Така изглежда. Счупили са прозореца. Липсват разни дрънкулки, извадени са чекмеджета, неща от този род, но полицията смята, хм... че има нещо съмнително в цялата работа.

— Кога точно е станало?

— Някъде между два и четири и половина днес следобед.

— Къде е била икономката?

— Отишла да върне книги в библиотеката в Рединг. Върнала се към пет и намерила мисис Ланскне мъртва. От полицията искат да знаят имаме ли представа кой би могъл да я нападне. Аз им казах — тук в гласа на мистър Парът прозвуча възмущение, — че за мен цялата тази работа е невероятна.

— Да, разбира се.

— Трябва да е бил някой местен идиот — смятал е, че може да задигне нещо, после му е кипнала кръвта и я е нападнал. Така трябва да е било, не мислите ли, Ентуисъл?

— Да, да... — промърмори разсеяно мистър Ентуисъл. Прав е Парът, рече си той. Какво друго може да е?

Но в ушите му, за негово неудоволствие, прозвуча бодрият глас на Кора: „Но той е бил убит, нали?“

Каква глупачка бе тази Кора. Такава си е била винаги. Втурва се там, където и ангелите не смеят да стъпят... И изтърсва неприятни истини...

Истини!

Пак тази проклета дума...

Мистър Ентуисъл и инспектор Мортън се гледаха изпитателно.

Мистър Ентуисъл бе изложил пред инспектора с професионална точност всички факти, свързани с Кора Ланскне: домашната ѝ среда, женитбата и вдовството ѝ, финансовото ѝ положение, роднините ѝ.

— Мистър Тимъти е единственият ѝ жив брат и най-близък родственик, но той боледува постоянно и въобще не напуска дома си. Упълномощен съм от него да го представлявам и да предприема всички необходими стъпки.

Инспекторът кимна. Появяването на този проницателен възрастен адвокат много го улесняваше. При това се надяваше, че той ще му окаже съдействие в разрешаването на този случай, който започваше доста да го озадачава.

— Доколкото разбрах от мис Гилкрис — подхвана Мортън, — един ден преди да умре, мисис Ланскне е пътувала на север, за да присъства на погребението на по-възрастния си брат.

— Точно така, инспекторе. Аз самият бях там.

— И не е имало нищо необичайно в поведението ѝ? Нищо странно или... обезпокоително?

Мистър Ентуисъл повдигна вежди в знак на умело престорено учудване.

— Нима е обичайно да има нещо странно в поведението на човек, който не след дълго ще бъде убит?

Инспекторът се усмихна снизходително.

— Не исках да кажа, че трябва да е била ясновидка или да е имала предчувствие. Просто търся следа — да кажем, нещо необичайно.

— Не ви разбирам добре, инспекторе — отвърна мистър Ентуисъл.

— Случаят не е лесен за разбиране, мистър Ентуисъл. Да кажем, че някой е наблюдавал тази жена Гилкрис, когато е излязла от къщата около два часа и се е отправила към автобусната спирка в селото. Тогава този някой взема секирата, която се намира край бараката за

дърва, разбива стъклото на кухненския прозорец, влиза в къщата, качва се по стълбите и напада мисис Ланскне с брадвата — напада я по най-зверски начин. Нанесъл ѝ е шест или осем удара.

Мистър Ентуисъл трепна.

— Да, да. Зверско престъпление. После нападателят отваря няколко чекмеджета, прибира шепа дрънкулки, които едва ли струват и десетачка, и изчезва.

— Тя е била в леглото си?

— Да. Изглежда се е върнала късно от път предишната нощ, уморена и превъзбудена. Както разбрах, получила е наследство?

— Да.

— Спала е много лошо и се е събудила с ужасно главоболие. Изпила е няколко чаши чай и е взела хапчета против главоболие, а после е наредила на мис Гилкрисст да не я безпокои до обед. Не се е почувствала по-добре и е решила да изпие две хапчета за сън. После е изпратила мис Гилкрисст да върне книгите в библиотеката с автобуса. Трябва да е била унесена или заспала, когато се е появил онзи. Можел е да си вземе каквото поиска само като я заплаши или пък не би му било трудно да ѝ запуши устата. Но секира, взета нарочно още отвън, ми се струва прекалено.

— Може да е имал намерение само да я сплаши с нея — подхвърли мистър Ентуисъл. — В случай, че започне да се съпротивлява...

— Според медицинското заключение няма следи от съпротива. По всичко личи, че е спяла кротко, легнала на една страна, когато е била нападната.

Мистър Ентуисъл се размърда неловко на стола си.

— Чуваме от време на време за такива безсмислено жестоки убийства — рече той.

— Да, разбира се. Вероятно и този случай ще излезе такъв. Наредено е да се следят всички подозрителни лица. Не е местен човек — в това сме абсолютно сигурни. От местните хора получихме задоволителни обяснения — повечето са били на работа в тези часове. Пък и къщата е малко откъсната от селото и всеки би могъл лесно да се вмъкне, без да бъде забелязан. Към селото води цяла плетеница от пътеки. Времето е било слънчево, от няколко дни не е валил дъжд, така

че не личат никакви следи от автомобилни гуми, ако приемем, че някой е дошъл с автомобил.

— Допускате, че престъпникът може да е бил с кола? — запита остро мистър Ентуисъл. Инспекторът сви рамене:

— Не бих могъл да твърдя. Това, което искам да кажа, е, че има някои любопитни страни в този случай. Ето тези неща например — и той приплъзна по повърхността на бюрото шепа дрънкулки: брошка във формата на трилистна детелина с малки перлички, друга брошка с вградени аметисти, малка огърлица от дребни перли и гранатова гривна. — Тези неща са били взети от кутията с бижута, а после са ги намерили захвърлени в един храст извън къщата.

— Да, наистина, доста любопитно. Може би нападателят ѝ се е изплашил от това, което е извършил, и...

— Възможно е. Но тогава би могъл да ги остави още горе в стаята... Е, може пък паниката да го е обзела, докато се е измъквал от спалнята към входната врата.

Мистър Ентуисъл рече тихо:

— Или, както допуснахте, може да са взети само за прикритие.

— Да, има няколко възможности... Например да го е извършила тази мис Гилкрис. Живеят сами две жени — кой може да знае какви недоволства, свадни или страсти са се развихряли между тях? Да, да, и тази възможност трябва да предвидим. Но е малко вероятно. Според сведенията, с които разполагаме, двете са били в много добри отношения. — Инспекторът поспря за малко, преди да продължи: — Според вас никой ли не би се облагодетелствал от смъртта на мисис Ланскне?

Адвокатът отново се размърда неловко.

— Не съм твърдял точно това.

Инспектор Мортън вдигна рязко строгия си поглед.

— Струва ми се, казахте, че мисис Ланскне е живяла от издръжката от брат си и че, доколкото ви е известно, не притежава собствен имот или средства.

— Точно така. Съпругът ѝ банкрутира преди смъртта си, а доколкото познавам Кора още като момиче и по-късно, бих се изненадал да чуя, че е спестила или натрупала пари.

— Къщата е под наем, а не собствена, и малкото мебели нямат почти никаква стойност дори в днешно време. Имитация на дъб и

безвкусни картини. Този, на когото ги остави, няма да спечели много — искам да кажа, ако е направила завещание.

Мистър Ентуисъл поклати глава.

— Не ми е известно нищо във връзка с нейно завещание. От години не бях я виждал. Разбирате, нали?

— Тогава какво точно искахте да кажете преди малко? Имахте нещо предвид, нали?

— Да, така е. Исах да бъда пределно точен.

— Мисълта ви беше за наследството, което споменахте, така ли? Това, което ѝ е оставил брат ѝ? Могла ли е да разполага с него според собственото си желание?

— Не, не в този смисъл, в който го тълкувате. Тя нямаше право да се разпорежда с капитала, а сега при положение, че е мъртва, той ще бъде разделен между останалите петима, на които Ричард Абърнети е завещал богатството си. Ето това имах предвид. Тоест и петимата автоматично се облагодетелстват от нейната смърт.

Инспекторът бе явно разочарован:

— О, помислих, че сме на някаква следа. Това не може да бъде мотив за когото и да било от тях да бие път дотук и да я насече с брадва. По-вероятно ще да е някой, на когото му хлопа дъската — малолетен престъпник, да речем — сега ги има много. После е загубил самообладание, мушнал е дрънкулките в хресталака и е избягал... Даа, така ще да е. Освен ако не е почтената мис Гилкрис, а държа да кажа, че това ми се струва малко вероятно.

— Кога е открила трупа?

— Чак към пет часа. Върнала се е от библиотеката с автобуса в четири и петдесет. Стигнала е до къщата, отключила си е и е влязла през главния вход, отишла направо в кухнята и сложила да се топли вода за чай. Откъм стаята на мисис Ланскне не се чувал никакъв звук, но мис Гилкрис предположила, че тя още спи. И тогава забелязала прозореца и нападалите по пода стъкла. Дори най-напред си помислила, че е било някое дете с топка или прашка. Качила се горе и тихичко надникнала в стаята на мисис Ланскне, за да види дали спи, или ще иска да пие чай. И, разбира се, загубила ума и дума, изпищяла и хукнала надолу по уличката към най-близките съседи. Разказът ѝ изглежда напълно логичен и нито в стаята ѝ, нито в банята или по дрехите ѝ са открити следи от кръв. Не, мисля, че мис Гилкрис няма

нищо общо с престъплението. Докторът пристигнал в пет и тридесет и определил, че смъртта е настъпила най-вероятно малко след два, но не по-късно от четири и половина. Така че този, който го е сторил, трябва да се е навъртал край къщата, чакайки мис Гилкрисст да излезе.

Мускулчетата на лицето на мистър Ентуисъл леко затрептяха. Инспектор Мортън продължи:

— Предполагам, че ще искате да се срещнете с мис Гилкрисст?

— Така възнамерявам.

— Ще се радвам, ако го направите. Тя, струва ми се, ни каза всичко, което ѝ е известно, но знае ли човек? Понякога в един разговор могат да изскочат нови неща. Е, личи ѝ, че е стара мома, но иначе е разумна и практична жена, а в случая ни оказа помощ без излишно губене на време.

Той млъкна и пак продължи:

— Тялото е в моргата, та... ако искате да го видите... Мистър Ентуисъл се съгласи, макар и без особен ентузиазъм.

Няколко минути по-късно той стоеше над тленните останки на Кора Ланскне. Ударите очевидно бяха нанасяни с такава зверска жестокост, че къносаният ѝ бретон бе сплъстен от засъхнала кръв. Мистър Ентуисъл усети, че му се гади, стисна устни и извърна глава.

Горката малка Кора. С какво нетърпение само преди два дни искаше да узнае дали брат ѝ е оставил нещо.

Какви ли розови картини на бъдещето си е рисувала? С тези пари можеше да прави каквото си поиска, колкото и да е глупаво, стига да ѝ харесва.

Клетата Кора... Надеждите ѝ бяха траяли твърде кратко.

Никой не бе спечелил от смъртта ѝ — дори жестокият убиец, който бе захвърлил бижутата по пътя си. Петима души сега имаха по няколко хиляди повече към капитала си, но и този, с който вече разполагаха от наследството, вероятно им бе предостатъчен. Не, тук мотив не можеше да се търси.

Странно наистина, че мисли за убийство се въртяха в главата на Кора само един ден преди самата тя да бъде убита.

„Но той е бил убит, нали?“

Доста нелепо изказване. Направо абсурдно. Дотам, че не си струваше да споменава за него на инспектор Мортън.

Е, след като говори с мис Гилкрисст...

И то в случай, че мис Гилкрисъ, колкото и малко вероятно да е, хвърли светлина върху разговора между Ричард и Кора.

„От това, което ми каза, си помислих...“

Какво й бе казал Ричард?

Трябва незабавно да видя мис Гилкрисъ, си рече мистър Ентуисъл.

Мис Гилкрисст бе слаба повяхнала жена с къса металносива коса и неопределено изражение на лицето, каквото често добиват жените около петдесетте.

Тя поздрави сърдечно мистър Ентуисъл:

— Радвам се, че дойдохте, мистър Ентуисъл. Аз действително знам твърде малко за семейството на мисис Ланскне, да не говорим, че никога в живота си не съм имала нищо общо с убийство. Ужасно наистина!

Мистър Ентуисъл веднага повярва в искреността на думите ѝ, а и реакцията ѝ бе подобна на тази на неговия партньор.

— Е, разбира се, човек чете за тях във вестниците — продължи мис Гилкрисст, с което искаше да посочи къде е истинското място на убийствата. — Но аз не обичам дори да чета за тях. Повечето са отвратителни.

Като я последва в дневната, мистър Ентуисъл хвърли остър поглед наоколо. Носеше се силна миризма на маслени бои. Къщата бе задръстена не толкова от мебели, които напълно отговаряха на описанието на инспектор Мортън, колкото от картини. Стените бяха окичени с картини, повечето от тях тъмни и замърсени маслени платна. Имаше и акварели и един-два натюрморта. На диванчето под прозореца бяха струпани по-малки платна.

— Мисис Ланскне ги купуваше на разпродажби — обясни мис Гилкрисст. — Миличката, това ѝ бе любимо занимание. Не изпускаше разпродажба в околността. Днес картините вървят евтино, почти без пари. Плащаше не повече от лира, дори само няколко шилинга на парче и всеки път повтаряше как можело да ѝ се усмихне щастието и да попадне на нещо наистина ценно. За тази например казваше, че била образец на италианския примитивизъм и би могла да струва доста скъпо.

Мистър Ентуисъл погледна недоверчиво италианския примитив и си помисли, че Кора никога не бе разбирала от изкуство. Да не му

викат Ентуисъл, ако някоя от тези цапаници струваше повече от пет лири!

— Естествено — продължи мис Гилкрисст, забелязвайки изражението му и досещайки се веднага за реакцията му, — аз самата почти нищо не разбирам, макар че баща ми беше художник. Нямахте особен успех, трябва да призная. Като младо момиче слушах постоянно да се говори за живопис и това допадна на мисис Ланскне, тъй като тя имаше нужда от някого, с когото да разговаря за живопис и който да я разбира. Клетата душица, изкуството така ѝ бе легнало на сърцето!

— Бяхте ли привързана към нея?

Глупав въпрос, помисли си Ентуисъл. Нима можеше да отвърне „не“? Няма съмнение, че съжителството с Кора е било изнурително.

— О, да — отвърна мис Гилкрисст. — Разбирахме се много добре. Знаете ли, в някои отношения мисис Ланскне приличаше на малко дете. Каквото ѝ е на ума, това и на езика. Не бих казала, че преценките ѝ винаги са били разумни.

Е, да, рече си мистър Ентуисъл, за умрял човек не можеш да кажеш: „Тя беше пълна глупачка“, и попита:

— Не бихте я нарекли интелектуалка, нали?

— О, не, едва ли. Но беше твърде проникателна, мистър Ентуисъл. Всъщност беше изключително проникателна. Понякога ме удивляваше — ще каже нещо и ще излезе, че е попаднала право в целта.

Мистър Ентуисъл погледна мис Гилкрисст с повишен интерес. Тя съвсем не е глупава, си рече той.

— Вие живеете с мисис Ланскне от няколко години, нали?

— От три и половина.

— Бяхте нейна... компаньонка и също... хм... се грижехте за къщата, нали?

Очевидно бе докоснал деликатна тема. Мис Гилкрисст се изчерви леко.

— Да, да, точно така. Аз поех почти изцяло готвенето — за мен е удоволствие да готвя, а също изпълнявам някои леки домакински задължения — бърсане на прах например. И дума да не става обаче за грубата работа!

С тона си мис Гилкрисст даде да се разбере, че това е неин принцип. Мистър Ентуисъл, комуто не стана много ясно какво точно значеше „грубата работа“, измърмори нещо от учтивост.

— За това два пъти в седмицата идваше мисис Пантър от селото. Виждате ли, мистър Ентуисъл, не бих допуснала в никой случай да бъда слугиня. Когато моята малка чайна фалира... Какво нещастие бе за мен!... Бяха военни години, нали разбирате. Очарователно място! Нарекох го „Върбичката“, а чая сервирах в китайски порцелан с върбови мотиви — толкова изящни — към чая превъзходни сладкиши и кифлички — винаги съм била майстор на сладкишите и кифличките. Можеше да се каже, че преуспявах, но дойде войната, доставките намаляха и заведението фалира — една от жертвите на войната, така съм казвала винаги и така се опитвам да мисля за него. Изгубих малкото пари, които баща ми бе ми оставил и които бях вложила в чайната. При това положение естествено се наложи да се поогледам и да потърся нещо. Започнах при една дама, но не се получи — тя бе така груба и тиранична, после работих известно време в канцелария, но никак не ми хареса, и тогава дойдох при мисис Ланскне. Двете си допаднахме от самото начало — това, че съпругът ѝ е бил художник, и всичко останало.

Мис Гилкрисст направи пауза да си поеме дъх и добави тъжно:

— Ех, колко привързана бях към малката си мила и уютна чайна и какви отбрани хора идваха при мен!

Като гледаше мис Гилкрисст, мистър Ентуисъл се сепна, осъзнавайки, че е направил откритие — в нейно лице съзря обобщения портрет на стотиците съдържателки на разните „Дафинови дървета“, „Оранжеви котки“, „Сини папагали“, „Върбички“ и „Райски кътчета“. Подобни особи, стегнати в целомъдрените си сини, розови или оранжеви престилки и с маниери и поведение на благородни дами, му бяха сервирали китайски чай и сладкиши. Мис Гилкрисст е имала свой Свещен дом — чайна в едновременен стил, където тя като истинска благородна дама е поднасяла чай на благородна клиентела. Колко ли такива като мис Гилкрисст имаше в цялата страна, досущ прилични една на друга, с кротки и неизразителни лица, търпеливи и горди, с посивели изтънели коси.

Мис Гилкрисст продължи:

— Но какво съм се разприказвала за себе си. Полицайте се отнесоха към мен изключително внимателно. Много любезни бяха наистина. Инспектор Мортън от главното управление прояви такова разбиране, че дори беше уредил да прекарам нощта в дома на мисис Лейк, която живее по-надолу, но аз казах „не“. Чувствах, че дългът ми повелява да остана тук, където са всички хубави вещи на мисис Ланскне. Те отнесоха тя... тялото — мис Гилкрисст попрегълтна, — разбира се, и заключиха стаята, а инспекторът ме предупреди, че в кухнята цяла нощ ще дежури полицай — заради счупения прозорец, но тази сутрин поставиха ново стъкло, радвам се да го кажа... Та докъде бях стигнала? А, да, та аз му казах, че ще се чувствам съвсем добре в стаята си, макар, да си призная, затиснах вратата с шкафа, а на перваза на прозореца поставих голяма кана с вода. Човек не знае — може пък случайно да е бил някой маниак, такива неща стават...

Тук гласът на мис Гилкрисст отмаля и мистър Ентуисъл бързо се възползва:

— Аз разполагам с всички основни факти. Инспектор Мортън ми ги предостави. Но ако това няма да ви разстрои, бихте ли ми разказали вие какво се случи...

— Разбира се, мистър Ентуисъл. Знам точно какво изпитвате. Полицията е винаги безпристрастна, не е ли така? И съвсем правилно.

— Мисис Ланскне се е върнала от погребението онзи ден вечерта... — подсказа ѝ мистър Ентуисъл.

— Да, влакът ѝ пристигаше доста късно. Беше ми поръчала да изпратя такси да я посрещне и така направих. Милата, беше страшно уморена, както можеше да се очаква, но иначе в чудесно настроение.

— Да, да. Говори ли ви нещо за погребението?

— Да, малко. Дадох ѝ чаша топло мляко. Не поиска друго и тя ми разправи как църквата била пълна с хора и че имало много цветя — а, да! — каза ми също колко много съжалявала, дете не могла да се види с другия си брат, Тимъти. Нали така беше?

— Да, Тимъти.

— Не го била виждала повече от двадесет години и се надявала той да е на погребението, но добре разбирала, че при неговото положение естествено било да сметне за по-разумно да не присъства. Все пак там била жена му, а тя лично не можела да понася тази Мод —

о, боже мой, простете, мистър Ентуисъл, думите просто ми се изплъзнаха — не исках да кажа...

— Няма нищо, няма нищо — успокой я мистър Ентуисъл. — Аз не съм родственик, нали знаете. Предполагам, че Кора и снаха ѝ не са се погаждали особено.

— Да, тя точно така го и каза: „Винаги съм знаела, че Мод ще се превърне в една от онези командаджийки, които се бъркат навсякъде.“ После, тъй като беше много уморена, реши да си легне веднага. Аз ѝ приготвих грейката и тя се качи горе.

— Не си ли спомняте да е споменала нещо по-особено?

— Тя нямаше никакво лошо предчувствие, мистър Ентуисъл, ако намекувате за това. Сигурна съм. Беше в отлично настроение, като изключим умората и... тъжния повод. Попита ме какво ще кажа да сме отидели в Капри. В Капри! Разбира се, отвърнах, че би било чудесно — не съм и мечтала за такова нещо, а тя добави: „Ще отидем!“ Толкоз. Извадих си заключение, без тя да го е казвала изрично, че е получила наследство от брат си или нещо такова.

Мистър Ентуисъл кимна, а мис Гилкрисст продължи:

— Клетата душица! Във всеки случай се радвам, че е изпитала удоволствието да крои хубави планове... — После въздъхна и промърмори с нескрит копнеж: — Сега вече знам, че никога няма да видя Капри...

— А на следващата сутрин? — подкани я мистър Ентуисъл, без да забележи разочарованието на мис Гилкрисст.

— На следващата сутрин мисис Ланскне не се чувстваше никак добре. Наистина изглеждаше ужасно. Каза ми, че почти не е мигнала и сънувала кошмари. „Това е от преумората“ — ѝ казах, а тя се съгласи. Закуси в леглото и остана там цялата сутрин, а към обед ми се оплака, че пак не могла да поспи. „Чувствам се страшно неспокойна. Все мисля за разни неща и се чудя“ — така ми каза. После добави, че щяла да вземе приспивателно и да се опита да се наспи добре следобеда. Помоли ме да отида с автобуса до библиотеката да ѝ сменя две книги, тъй като ги била прочела във влака и нямала какво да чете. Обикновено на седмица ѝ стигаха две книги. И така, излязох малко след два и повече... повече... не я... — мис Гилкрисст подсмръкна няколко пъти. — Трябва да е заспала и не е чула нищо. Инспекторът ме

увери, че не е страдала... Смята, че още първият удар я е убил. О, боже, само като си помисля, ми прилошава.

— Извинете ме, не исках да ви карам да преживявате отново станалото. Искам само да чуя от вас какво впечатление ви направи мисис Ланскне преди трагедията.

— Съвсем естествена беше, уверявам ми. Кажете на родствениците ѝ, че като изключим тежката нощ, беше много щастлива и изпълнена с надежди за бъдещето.

Мистър Ентуисъл помисли, преди да зададе следващия си въпрос. Не искаше да подвежда свидетелката.

— Спомена ли специално някого от родствениците си?

— Не, не си спомням такова нещо — мис Гилкрисст поразмисли. - Само това, че съжалявала, дето не могла да види брат си Тимъти.

— Не ви е говорила нещо за кончината на брат си? За това... хм... какво е причинило смъртта? Нещо от този род?

— Не.

Нямаше и следа от оживление по лицето на мис Гилкрисст, а мистър Ентуисъл бе сигурен, че ако Кора бе изтърсила пред нея собственото си заключение за смъртта на Ричард, щеше да проличи.

— Боледувал е известно време, струва ми се — каза мис Гилкрисст вяло. — Макар че лично за мен бе изненада. Изглеждаше толкова бодър.

— Вие сте го видели! Кога? — бързо попита мистър Ентуисъл.

— Когато дойде на посещение при мисис Ланскне. Момент да си припомня... Беше преди около три седмици.

— Остана ли за по-дълго?

— О, не. Прие да остане само за обяд. За нас беше изненада. Мисис Ланскне не го очакваше. Доколкото разбрах, имало е някаква семейна разпра. Тя ми каза, че не го била виждала от години.

— Да, вярно е.

— Беше силно развълнувана от срещата им след толкова време, а може би и като разбра колко сериозно е болен...

— Значи е знаела, че е болен?

— О, да, добре си спомням. Самата аз се чудех... Само мислено, нали разбирате, дали е възможно мистър Абърнети да страда от размекване на мозъка. Една моя леля...

Мистър Ентуисъл умело заобиколи лелята с нов въпрос:

— Нещо казано от мисис Ланскне ли ви наведе на мисълта за размекване на мозъка?

— Да. Мисис Ланскне каза нещо в този смисъл: „Горкият Ричард. Смъртта на Мортимър несъмнено го е състарила. Дали пък не развива старческо слабоумие? Въобразил си е, че го преследват и че искат да го отровят. Типично за старите хора.“ А аз, разбира се, знам колко е вярно това. Тази моя леля, за която ви споменах, беше уверена, че слугите се опитват да я отровят чрез храната, и накрая започна да яде само варени яйца, защото, както самата тя казваше, във вареното яйце няма как да сложиш отрова. Тогава ѝ задоволявахме капризите, но ако беше в днешно време, не знам какво щяхме да правим — яйца се намират трудно, а когато ги има, са вносни, та е малко рисковано да се варят.

Мистър Ентуисъл остана глух за историята с лелята на мис Гилкрисст. Беше силно обезпокоен.

Щом мис Гилкрисст се набърбори, той я запитва:

— Предполагам, мисис Ланскне не се отнесе сериозно към всички тези приказки?

— О, не, мистър Ентуисъл. На нея ѝ стана съвсем ясно. За мистър Ентуисъл и тези думи бяха обезпокоителни, макар не точно в смисъла, който влагаше в тях мис Гилкрисст.

Дали на Кора Ланскне наистина ѝ е станало ясно? Може би не точно тогава, а по-късно. Дали не ѝ е станало дори прекалено ясно?

Мистър Ентуисъл знаеше, че и дума не може да става за старческо слабоумие у мистър Ричард Абърнети. Той напълно бе запазил здравия си разум. Не беше типът човек, който страда от мания за преследване в каквато и да било форма. Беше какъвто си е бил винаги — твърдоглав бизнесмен, и болестта му не го бе променила ни най-малко.

Поразително бе, че е говорил на сестра си такива неща. А може би Кора със странната си детинска проницателност е схванала недоизреченото и сама си е направила заключение от думите на Ричард Абърнети.

Общо взето, помисли си мистър Ентуисъл, Кора бе кръгла глупачка. Неспособна за преценка, неуравновесена, по детски простодушна във възгледите си. Но същевременно тя притежаваше

типично детското поразително умение да улучи с думите си право в целта.

Мистър Ентуисъл реши засега да остави нещата както са. Мис Гилкрис не знаеше повече от това, което му бе казала вече. Той я попита дали според нея Кора Ланскне е оставила завещание, а тя му отговори веднага, че завещанието на мисис Ланскне е в банката.

След като направи още няколко уговорки, мистър Ентуисъл се сбогува. Той настоя мис Гилкрис да приеме малка сума в брой, за да посрещне най-належащите си разноски, увери я, че ще поддържа връзка с нея, а междуременно би бил благодарен, ако тя остане в къщата, докато си търси друга работа. Мис Гилкрис отвърна, че за нея това е наистина много удобно и че въобще не се чувствала притеснена.

Но той не успя да се измъкне, преди тя да го разведе из къщата и да му покаже картините на покойния Пиер Ланскне, струпани в малката трапезария. Мистър Ентуисъл премина, като ги видя — това бяха главно голи тела, нарисувани без какъвто и да е художествен усет, но с голяма достоверност в детайла. Наложиха се също да изрази възхищението си от известен брой маслени скици на живописни рибарски пристани, нарисувани от самата Кора.

— Това е Полперо — заяви с гордост мис Гилкрис. — Бяхме там миналата година и мисис Ланскне бе очарована от това живописно място.

След като се любува на Полперо откъм югозапад, северозапад и от още няколко посоки на света, мистър Ентуисъл се съгласи, че мисис Ланскне наистина е била ентузиастка.

— Мисис Ланскне обеща да ми остави скиците си — рече мис Гилкрис с копнеж. — Толкова им се възхищавам. Ето тази например... Просто се вижда как вълните се разбиват о брега, нали? Ако е забравила да го спомене, дали бих могла да взема поне една за спомен?

— Сигурен съм, че няма да има пречка — любезно ѝ отговори мистър Ентуисъл.

След като уреди няколко последни формалности, той се отправи към банката, за да разговаря с директора, а после щеше да се консултира отново с инспектор Мортън.

ΠΕΤΑ ΓΛΑΒΑ

1

— Съсипан си от умора, ето това е — нареждаше мис Ентуисъл с тон на възмущение и укор, какъвто често възприемат всеотдайните сестри по отношение на брата, чието домакинство водят. — Не е работа за твоята възраст. И какво общо имаш ти с всичко това, питам? Нали вече си пенсионер?

Мистър Ентуисъл отвърна кротко, че Ричард е бил един от най-старите му приятели.

— Е, да. Но Ричард Абърнети е вече мъртъв, нали? Така че не виждам никаква причина да се намесваш в неща, които не те засягат. Току-виж си настинал, каквито ледени ветрилници са влаковете днес. Отгоре на всичко — убийство! И за какво те повикаха?

— Свързаха се с мен, тъй като намерили в къщата на Кора бележка, подписана от мен, с която ѝ съобщавам датата и часа на погребението.

— Погребения! Едно след друго. А, това ме подсеща, че още един от твоите скъпоценни Абърнети те търси днес по телефона. Мисля, че се представи като Тимъти. И пак за погребение. Каза, че ще позвъни по-късно.

Вечерта мистър Ентуисъл бе повикан на телефона. Той взе слушалката и чу на другия край на жицата гласа на Мод Абърнети.

— Слава богу, че ви хванах най-сетне. Тимъти е в ужасно състояние. Новината за Кора го извади от равновесие.

— Съвсем понятно е — отвърна мистър Ентуисъл.

— Какво казахте?

— Казах, че е съвсем понятно.

— А, да, разбира се — в гласа на Мод се усещаше недоверие. — Наистина ли става дума за убийство?

(„Било е убийство, нали?“ — бе възкликнала Кора. Но този път нямаше съмнение в отговора.)

— Да, за убийство става дума — потвърди мистър Ентуисъл.

— И то с брадва, така пишат във вестниците, а?

— Да.

— Вижда ми се крайно неправдоподобно — продължи Мод, — че сестрата на Тимъти, собствената му сестра, може да бъде убита с брадва.

На мистър Ентуисъл също му изглеждаше неправдоподобно. Животът на Тимъти бе толкова далеч от насилието, та човек би рекъл, че и роднините му трябва да са застраховани срещу него.

— Налага се да приемем истината, каквато е — рече тихо той.

— Ужасно се безпокоя за Тимъти. Всичко това му се отразява много зле. Сложих го да си легне, но той настоява да ви убедя да дойдете да разговаряте. Имало много неща, които искал да знае — ще има ли следствие за причината на смъртта и кой е длъжен да присъства, в какъв срок след него може да бъде извършено погребението, дали Кора е изразила определено желание да бъде кремирана, оставила ли е завещание...

Мистър Ентуисъл я прекъсна, преди списъкът да е станал твърде дълъг.

— Да, има завещание. Назначила е Тимъти за свой изпълнител.

— О, боже! Страхувам се, че Тимъти не ще е в състояние да предприеме каквото и да било.

— Кантората ще се погрижи за всичко необходимо. Завещанието е много просто. Оставила е скиците си и една аметистова брошка на компаньонката си, мис Гилкрис, а всичко останало на Сюзън.

— На Сюзън? Чудя се защо на Сюзън? Не си спомням някога да я е виждала дори — освен още като бебе.

— По мое мнение, защото е чула, че Сюзън е сключила брак, към който семейството ѝ не е особено благосклонно.

Мод изсумтя:

— Дори Грегъри е далеч по стока от Пиер Ланскне. Разбира се, по мое време би била немислима женитбата с мъж, който работи в магазин — е, да, аптеката е нещо друго, не е галантерия, пък и Грегъри изглежда почтен. — Тя поспря, а после добави: — Значи ли това, че Сюзън ще получи и дела на Кора от наследството на Ричард?

— О, не. Капиталът ще бъде поделен според условията в завещанието на Ричард. А всичко, което има клетата Кора, са неколкостотин лири и мебелите от къщата. Като се платят някои дългове и се разпродадат мебелите, едва ли ще останат повече от петстотин лири. Ще има следствие за установяване на причината за

смъртта, разбира се. Насрочено е за следващия четвъртък. Ако Тимъти е склонен да приеме, ще изпратим младия Лойд като наблюдател от името на семейството. — Мистър Ентуисъл поспря, после добави с неудобство: — Страхувам се, че ще се вдигне известен шум... предвид на... обстоятелствата.

— Колко неприятно! Хванаха ли мизерника, който го е сторил?

— Не още.

— Предполагам, че ще е някой от онези млади несретници с пилешки мозък, които кръстосват страната и убиват хора. А и полицията е толкова некомпетентна.

— О, не, не — възрази мистър Ентуисъл. — Полицията в никакъв случай не е некомпетентна. Не си въобразявайте такова нещо дори за миг.

— Невероятна история. Пък и на Тимъти всичко това му се отразява крайно зле. Дали не бихте могли да дойдете лично, мистър Ентуисъл? Ще ви бъда извънредно благодарна. Сигурна съм, че Тимъти ще престане да се тормози, ако вие му кажете няколко успокоителни думи.

Мистър Ентуисъл не отговори веднага. Поканата му се понрави.

— Може би имате право — призна той. — А и ще се нуждая от подписа на Тимъти като изпълнител за някои документи. Да, да, добре ще е да дойда.

— Чудесно. Свалихте товар от плещите ми. Може би утре? И ще останете да преспите, нали? Най-удобният влак е в 11,20 от Сейнт Панкрас.

— Сутринта имам някои... други ангажменти — отвърна мистър Ентуисъл. — Така че ще взема следобеден влак.

Джордж Кросфийлд поздрави мистър Ентуисъл топло, но пролича, че е изненадан.

— Идвам от Личет Сейнт Мери — обясни мистър Ентуисъл, макар че това едва ли бе някакво обяснение.

— А, значи наистина е била леля Кора. Прочетох във вестниците, но не можах да повярвам. Сметнах, че е съвпадение на имената.

— Ланскне не е често срещано име.

— Да, вярно. Изглежда е нормално човек да изпитва непоносимост към мисълта, че някой негов роднина може да бъде убит. На мен лично ми прилича много на един случай в Дартмур отпреди месец.

— Така ли?

— Да, съвсем същите обстоятелства. Къща в отдалечена местност. Две възрастни жени живеят заедно. Откраднати пари, макар и нищожна сума, бих казал.

— Размерът на сумата при парите винаги е относителен — посочи мистър Ентуисъл. — Зависи от нуждата.

— Да, да, прав сте.

— Ако се нуждаете отчаяно от десет лири, то тогава петнадесет ще са ви достатъчни. И обратното. Ако ви трябват сто лири, четиридесет или петдесет не ви вършат работа. Или пък нуждата ви се измерва в хиляди — тогава и неколкостотин няма да са ви достатъчни.

В очите на Джордж пробляснаха искрици и той отвърна:

— В днешно време каквито и да е пари са добре дошли. Всичко живо изпитва недоимък.

— Но не и отчаяние — посочи мистър Ентуисъл. — А именно отчаянието е в основата на всичко.

— Имате ли предвид нещо конкретно?

— А, не, ни най-малко. — След известна пауза мистър Ентуисъл продължи: — Ще мине време, докато се уредят формалностите по наследството. Ще искате ли аванс?

— Всъщност, канех се да повдигна въпрос за това. Но тази сутрин ходих в моята банка. Насочих ги към вас и те с готовност се съгласиха кредитът ми да бъде превишен.

Пламъчето в очите на Джордж се появи отново и не убягна от вниманието на опитния адвокат. Той усещаше със сигурност, че Джордж е загазила здравата с парите, а може би дори е затънал до гуша във финансови затруднения. В този момент старият адвокат разбра нещо, което винаги бе долавял подсъзнателно, а именно, че Джордж не е човек, комуто би се доверил по финансови въпроси. Запита се дали и Ричард Абърнети, който също имаше богат опит в преценката на хората, бе усетил същото. При това мистър Ентуисъл бе сигурен, че след смъртта на Мортимър Абърнети баща му е възнамерявал да направи Джордж свой наследник. Джордж не носеше името Абърнети, но бе единственият пряк наследник от мъжки пол от младото поколение. Той би бил естественят заместник на Мортимър. Ричард Абърнети бе поканил Джордж да гостува в дома му някой и друг ден. Много вероятно бе в края на посещенията старият джентълмен да е преценил Джордж като незадоволителен. Дали и той като мистър Ентуисъл е почувствал инстинктивно, че Джордж не е почтен? Според единодушното мнение на семейството Лора бе направила лош избор, омъжвайки се за бащата на Джордж. Борсов агент, който се занимаваше и с разни други мистериозни дейности. Джордж приличаше по-скоро на баща си, отколкото на рода Абърнети.

По всяка вероятност изтълкувал неправилно мълчанието на стария адвокат, Джордж се засмя неловко и рече:

— Право да си кажа, не ми върви в инвестициите напоследък. Поех малък риск, но не се получи. Останах кажи-речи с празен джоб. Но сега ще успея да наваксам. От какво друго има нужда човек, ако не от малко капитал? Какво ще кажете за Ардънс Консолидейтид — не са лоши, нали?

Мистър Ентуисъл не изрази нито съгласие, нито възражение. Той се питаше дали случайно Джордж не спекулира с пари на клиенти, а не със собствени средства. Ако го е заплашвало съдебно преследване...

Той продължи съвсем конкретно:

— Позвъних в кантората ви в деня след погребението, но очевидно сте отсъствали.

— Така ли? Не са ми казали. Всъщност си дадох един ден почивка след добрата новина.

— Добрата новина ли? Джордж се изчерви:

— Вижте, нямах предвид смъртта на чичо Ричард. Но не може да не му заиграе сърцето на човек, като разбере, че е наследил добра пара. Най-малкото е повод да се отпразнува. Та тъй, отидох в Хърст парк и заложих на два фаворита. Нещастиято не идва само. А ако ти е писано да си късметлия, няма грешка... Само една петдесетачка, но пак е нещо.

— Разбира се, че е нещо — съгласи се мистър Ентуисъл. — А сега след смъртта на леля ви Кора ще ви се паднат още малко пари.

— Горката женица — продума Джордж загрижено. — Късметът ѝ изневери. И то точно когато сигурно е правила планове да си поживее.

— Да се надяваме, че полицията ще открие лицето, отговорно за смъртта ѝ — рече мистър Ентуисъл.

— Не се съмнявам, че ще го хванат. Нашата полиция е добра. Обикновено насматат всички съмнителни типове в околността и не ги оставят на мира, докато не дадат отчет за всяка своя крачка по времето, когато е извършено престъплението.

— Не е така лесно, особено като мине известно време — вметна мистър Ентуисъл и се усмихна хладно, давайки знак, че ще подхвърли някаква шега. — Аз самият бях в книжарницата „Хачард“ в три и половина часа на въпросния ден. Щях ли да си спомня това, ако полицаите ме разпитаха след десет дни? Силно се съмнявам. А вие, Джордж, вие сте били на хиподрума в Хърст парк. Щяхте ли да си спомните, да речем след месец, в кой ден сте ходили на конните надбягвания?

— О, щях да се ориентирам по погребението, че е било на следващия ден.

— Така е, така е. Пък и сте заложили на два фаворита — още едно напомняне. Човек рядко забравя името на коня, от който е спечелил пари. Впрочем кои бяха двата коня?

— Я да видим — Геймарк и Фрог II. Да, няма да ги забравя лесно.

Мистър Ентуисъл се изсмя продрано, сбогува се и си тръгна.

3

— Приятно ми е да ви видя — поздрави го не особено бодро Розамънд, — но е още толкова рано.

И тя се прозя широко.

— Единадесет часът е — отбеляза мистър Ентуисъл. Розамънд отново се прозина и се оправда:

— Дяволски до късно стояха гостите снощи. А и много пихме. Майкъл още е махмурлия.

В същия миг се появи Майкъл, прозявайки се. Държеше чаша черно кафе и бе облечен с много елегантен халат. Слаб, привлекателен младеж с очарователна усмивка. Розамънд бе облечена с черна пола и позацапан жълт пуловер на голо, доколкото можеше да прецени мистър Ентуисъл.

Строгийт и придирчив адвокат не одобряваше начина на живот на младото семейство Шейн. Занемареният апартамент на първия етаж на къща в квартал Челси, празните бутилки и чаши, фасовете, които се търкаляха наоколо в изобилие, застоялият въздух, въобще мръсотията и безредието, царящи навсякъде.

И в центъра на тази не особено въодушевяваща сцена Розамънд и Майкъл изглеждаха цветущо с великолепия си външен вид. Няма съмнение, че са красива двойка, и по всичко личи, че са привързани един към друг, си рече мистър Ентуисъл. Розамънд очевидно обожаваше Майкъл.

— Миличък — обърна се тя към него, — какво ще кажеш за глътчица шампанско? Колкото да се съвземем, а и да се чукнем за бъдещето. О, мистър Ентуисъл, точно навреме ни се усмихна щастието с тези пари, които скъпият чичо Ричард ни остави...

Мистър Ентуисъл забеляза, че по лицето на Майкъл премина бърза сянка на раздразнение, ала Розамънд продължи все така лъчезарно:

— Предлага ни се прекрасна възможност за нова постановка. Майкъл е откупил правата над пиесата. Ролята, която той ще изпълнява, е чудесна, а и за мен дори има малка роля. Разказва се за

един от онези млади престъпници, а да ви кажа, те всъщност са истински светци. Пиесата е образец на най-новите идеи в драмата.

— Не се съмнявам — отвърна рязко мистър Ентуисъл.

— Виждате ли, героят краде, убива, полицията и обществото го преследват, а той накрая прави чудеса.

Мистър Ентуисъл едва сдържаше възмущението си. Какви зловредни глупости говорят тези млади празноглавци! А и пишат! Всъщност Майкъл Шейн почти не бе продумал, а раздражението още се четеше на лицето му.

— Какво го интересуват мистър Ентуисъл нашите одисеи, Розамънд? — обади се той. — Млъкни за малко и нека чуем защо е дошъл да ни види.

— Има една-две малки подробности, които искам да изясня — обясни мистър Ентуисъл. — Току-що се връщам от Личет Сейнт Мери.

— Значи убитата е наистина леля Кора. Четохме във вестниците. Досетих се, че е тя, защото името е рядко срещано. Горката леля Кора! Като я гледах онзи ден на погребението, си мислех каква ужасна повлекана е и че човек с такъв външен вид най-добре да си умре — а ето сега, тя е мъртва. Казвах им, че жертвата в това убийство с брадвата, за което пишат вестниците, е моята леля, но никой не искаше да ми вярва! Просто се изсмяха, нали, Майкъл?

Майкъл Шейн не отговори, а Розамънд добави с нескрито наслаждение:

— Две убийства едно след друго. Малко прекалено, нали?

— Не бъди глупачка, Розамънд. Чичо Ричард не е бил убит.

— Да, но леля Кора смяташе, че е точно така.

Мистър Ентуисъл се намеси с въпрос:

— Вие се върнахте в Лондон след погребението, нали?

— Да, върнахме се със същия влак, с който пътувахте и вие.

— Да, разбира се... Питам, защото се опитах да се свържа с вас... — и той хвърли бърз поглед към телефона — на следващия ден. Звънях няколко пъти, но никой не отговори.

— О, съжалявам много. Какво правихме на следващия ден? Тоест онзи ден? Бяхме си у дома до около дванадесет часа, нали? После ти излезе да потърсиш Розенхайм и да обядваш с Оскар, а аз отидох да си купя найлонови чорапи и въобще да обиколя магазините.

Да, чудесно прекарах следобеда. Пазарувах, а след това обядвахме двамата в „Кастил“. Върнахме се някъде към десет, предполагам.

— Толкова, да — съгласи се Майкъл, като гледаше замислено мистър Ентуисъл. — За какво ви бяхме нужни, сър?

— О! Чисто и просто няколко въпроса, свързани с имението на Ричард Абърнети... документи за подпис... неща от този род.

Розамънд попита:

— Ще получим ли парите сега, или ще трябва да чакаме с месеци?

— Страхувам се — рече мистър Ентуисъл, — че законът допуска протакане.

— Но бихме могли да получим аванс, нали? — Розамънд бе твърде обезпокоена. — Майкъл ми каза, че можем. Всъщност за нас това е жизнено важно. Заради пиесата.

Майкъл рече с приятен глас:

— Е, не сме се разбързали чак толкоз. Само дето трябва да решим дали да приемем предложението.

— Няма да е трудно да ви се отпусне аванс — успокои ги мистър Ентуисъл. — Сами ще определите сумата.

— Е, тогава всичко е наред — отдъхна си Розамънд. После се сети нещо и добави: — Леля Кора оставила ли е някакви пари?

— Да, малко. Приписала ги е на братовчедка ви Сюзън.

— Откъде накъде точно на Сюзън? Много ли са?

— Неколкостотин лири и мебели.

— Хубави ли са мебелите?

— Не — отвърна мистър Ентуисъл.

Розамънд загуби интерес.

— Всичко е много странно, нали? — обади се отново тя. — Спомням си как след погребението леля Кора най-неочаквано изтърси пред всички: „Той е бил убит!“, а ето че още на другия ден вземат, че убиват нея. Странно е, съгласете се.

След кратка неловка пауза мистър Ентуисъл промълви тихо:

— Даа, наистина е много странно...

Мистър Ентуисъл изучаваше Сюзън Банкс, която се бе навела напред над масата и разговаряше с характерната си възбуденост.

Не беше красавица като Розамънд, но лицето ѝ бе привлекателно и тази привлекателност, си рече мистър Ентуисъл, се дължеше на това, че излъчваше жизненост. Устните ѝ бяха пълни и добре очертани. Женствени устни, а и тялото ѝ бе подчертано женствено. При все това Сюзън много му напомняше за чичо си Ричард Абърнети. Овалът на лицето, брадичката, дълбоките замислени очи. Имаше силно лично присъствие като Ричард и притежаваше скрита енергия, проницателност и прямота в преценките като него. От тримата представители на младото поколение само тя изглежда бе направена от същото тесто, като онези свои предци, които бяха натрупали огромното семейно богатство. Дали Ричард е съзрял в тази своя племенница сродна душа? Несъмнено така е било, си мислеше мистър Ентуисъл. Той умееше да преценява точно характера. Сюзън несъмнено притежаваше онези качества, които той е търсел. И въпреки това в завещанието си Ричард Абърнети не бе присъдил нищо повече в нейна полза. Недоверчив към Джордж, както смяташе мистър Ентуисъл, и подминавайки очарователната празноглавка Розамънд, възможно ли е да не е видял у Сюзън онова, което търси: наследница от собствената си порода?

Или пък — да, следва логично. Причината трябва да е била в... съпруга.

Мистър Ентуисъл премести погледа си през рамото на Сюзън към Грегъри Банкс, който стоеше прав и разсеяно подостряше молив.

Слаб, блед младеж с рижаворусолява коса. Сюзън така го засенчваше с колоритната си външност, че бе трудно да се проумее какво представлява той самият. Нищо, на което да се опреш у този приятел — симпатичен, готов винаги да се съгласи с теб, с една дума — човек, който никога не казва „не“. И все пак това описание като че ли не бе задоволително. Имаше нещо смътно обезпокоително в ненатрапчивостта на Грегъри Банкс. Той не е бил подходяща партия,

но Съзън е настояла да се омъжи за него, преодолявайки всякаква съпротива — защо? Какво е видяла у него?

И сега, шест месеца след сватбата им, е луда по него, си рече мистър Ентуисъл. Той познаваше симптомите. През кантората на „Болард, Ентуисъл, Ентуисъл и Болард“ бяха преминали огромен брой жени с проблеми в брака си. Жени, които бяха до болка привързани към незадоволителни и често не особено приятни съпрузи, и други, които презираха или се отегчаваха от несъмнено привлекателните си и безупречни съпрузи. Какво виждаше една жена в точно определен партньор, бе загадка за средноинтелигентния мъж. Просто нямаше обяснение. Опреше ли до конкретния мъж, една иначе умна жена можеше да се превърне в кръгла глупачка. Съзън бе именно такава жена, си рече мистър Ентуисъл. За нея светът се въртеше около Грег. А това криеше не една опасност.

Сюзън говореше натъртено и с възмущение:

— ...защото това е позорно. Спомняте ли си за убитата жена от Йоркшир миналата година? Никой не бе арестуван. Ами старицата от сладкарницата, която бе убита с железен лост? Задържаха някакъв тип, а после го пуснаха.

— Трябва да има доказателства, мила моя — рече мистър Ентуисъл.

Сюзън не му обърна внимание.

— Или друг един случай — пенсионирана медицинска сестра, заклана със секира — също като леля Кора.

— Боже мой, вие сте направили цяло изследване на сродни случаи, Сюзън — забеляза меко мистър Ентуисъл.

— Естествено човек помни тези неща, а когато твой роднина стане жертва, и то по подобен начин — е, не показва ли това, че по пътищата бродят доста типове, които се вмъкват в домовете на самотни жени и ги нападат, и че полицията просто не се интересува от това.

Мистър Ентуисъл поклати глава.

— Не подценявайте полицията, Сюзън. Това е институция, в която работят търпеливи и умни хора — а също упорити. Това, че един случай още не е оповестен в пресата, не означава, че е приключен. Съвсем не.

— И все пак всяка година стотици случаи остават неразгадани.

— Стотици? — възкликна мистър Ентуисъл с недоверие. — Известен брой, да. Има много случаи, в които полицията знае кой е извършителят на престъплението, но няма достатъчно доказателства за обвинението.

— Не го вярвам — отсеке Сюзън. — Смятам, че ако се установи със сигурност кой е извършил едно престъпление, винаги може да се намерят доказателства.

— Кой знае?... — промърмори замислено мистър Ентуисъл. — Наистина съвсем не съм уверен, че е така.

— Дали в случая с леля Кора... дали имат поне някаква представа кой може да е?

— Това не мога да ви кажа. Лично на мен не ми е известно. Но те надали биха ми се доверили, пък и е минало твърде малко време. Да не забравяме, че убийството бе извършено едва онзи ден.

— Ясно е какъв тип човек го е сторил — размишляваше на глас Сюзън. — Жесток, бих казала не съвсем нормален... някой току-що уволнен войник или пък бивш затворник. Кой друг би използвал секира?

Мистър Ентуисъл погледна дяволито изпод вдигнатите си вежди и изрецитира тихичко:

*Лизи Бордън със топора
татко си закла на двора.
А като видя що стана,
тя и майка си подхвана.*

— О! — изчерви се от гняв Сюзън. — Леля Кора не живееше с роднини, освен ако имате предвид компаньонката. А и Лизи Бордън е била оправдана. И сега никой не може да твърди със сигурност, че тя е убила баща си и мащехата си.

— Да, куплетчето наистина е клеветническо — съгласи се мистър Ентуисъл.

— Намеквате, че компаньонката го е направила? Кора оставила ли ѝ е нещо?

— Аметистова брошка без особена стойност и няколко скици на рибарски селища, които имат само сантиментална стойност.

— Човек трябва да има мотив, за да извърши убийство — поне ако е с всичкия си.

Мистър Ентуисъл се позасмя:

— Ако съдим от очевидните неща, единствено вие, мила Сюзън, имате мотив.

— Какво, какво? — изведнъж се размърда Грег, сякаш току-що се бе събудил от сън. В очите му светна грозно пламъче. Той не беше вече невзрачната фигура в ъгъла. — Какво общо има с това Сю? Какво имате предвид, като говорите такива неща?

Сюзън го пресече рязко:

— Млъкни, Грег. Мистър Ентуисъл няма нищо предвид...

— Една от моите шегички — извини се мистър Ентуисъл. — Е, малко безвкусна, признавам. Кора е оставила всичко, което притежава, на вас, Сюзън. Но за млада дама, която току-що е наследила неколкостотин хиляди лири, едно наследство на стойност най-много четири-петстотин лири едва ли би могло да бъде мотив за убийство.

— Оставила е парите си на мен? — Сюзън изглеждаше учудена. — Странно! Та тя дори не ме познаваше. Защо ли го е направила, как мислите?

— Мисля, че е дочула слухове за известни... трудности около... вашия брак — отвърна мистър Ентуисъл. Грег, който пак се бе заел с острене го на молива, се намръщи. — А нейният собствен брак е бил свързан с неприятности — така че, предполагам, за нея сте били сродна душа.

Сюзън запита с известен интерес:

— Омъжила се е за художник, нали, и роднините не са го харесали? Добър художник ли е бил?

Мистър Ентуисъл поклати отрицателно глава.

— А има ли картини в къщата?

— Да.

— Тогава сама ще преценя — рече Сюзън.

Мистър Ентуисъл се усмихна, като видя как тя решително вирна брадичката си.

— Така да бъде. Не ще и дума, че аз съм безнадеждно старомоден по отношение на изкуството, но не мисля, че ще оспорите преценката ми.

— Предполагам, че ще се наложи да замина за Личет Сейнт Мери. Искам сама да огледам всичко. Има ли някой там сега?

— Уговорих с мис Гилкрисст да остане, докато ѝ кажа какво ще правим по-нататък.

Грег подхвърли:

— Трябва да има здрави нерви, щом стои сама в къща, в която е бил заклан човек.

— Бих казал, че мис Гилкрисст е много разумна жена. Освен това — добави сухо адвокатът — тя няма къде да отиде, докато си намери друга работа.

— Значи смъртта на леля Кора я е оставила доста на сухо? Дали тя и леля Кора... близки ли са били двете?

Мистър Ентуисъл погледна с любопитство Сюзън, чудейки се какво точно имаше наум.

— Бих казал, в прилични отношения — отвърна той. — Никога не се е отнасяла към мис Гилкрисст като към слугиня.

— Ясно. Не като към слугиня, а като към нещо по-лошо. Така мисля аз — отсеке Сюзън. — В днешно време тези нещастници с претенции да са „дами“ най-много си патят. Ще се опитам да ѝ намеря добро място. Няма да е трудно. Днес такава една жена, която умее да върши домакинска работа и да готви, струва повече от злато. Може да готви, нали?

— О, да. Както разбрах, единственото, срещу което има нещо против, е „грубата работа“. Страхувам се, че не разбрах точно какво значи „груба работа“.

Тези думи явно развеселиха Сюзън.

Мистър Ентуисъл погледна часовника си и каза:

— Леля ви е назначила Тимъти за изпълнител на завещанието си.

— Тимъти! — възкликна презрително Сюзън. — Та чичо Тимъти е почти митическа фигура. Той не ходи никъде.

— Да, вярно е — мистър Ентуисъл отново погледна часовника си. — Днес заминавам да се срещна с него. Ще го запозная с решението ви да отидете в Личет Сейнт Мери.

— Само за ден-два, не повече. Не искам да отсъствам дълго от Лондон. Имам разни планове. Откривам собствена фирма.

Мистър Ентуисъл огледа тясната всекидневна на малкия апартамент. Грег и Сюзън очевидно бяха зле материално. Той знаеше,

че баща ѝ бе пропилял почти всичките си пари и бе оставил дъщеря си в тежко положение.

— Какви са намеренията ви за бъдещето, ако мога да попитам?

— Хвърлила съм око на едни помещения на улица „Кардиган“. Предполагам, че ако се наложи, ще сте в състояние да ми отпуснете известна сума? Вероятно ще ми искат депозит.

— Това може да се уреди — отвърна мистър Ентуисъл. — В деня след погребението ви звъних няколко пъти, но никой не отговори. Рекох си, че може би ще ви е нужен аванс. Чудех се дали не сте излезли извън града.

— О, не — рече бързо Сюзън. — Вкъщи си бяхме целия ден. И двамата. Не сме излизали въобще.

А Грег добави меко:

— Знаеш ли, Сюзън, струва ми се, че този ден телефонът ни беше повреден. Спомняш ли си как не можах да се свържа с „Хард и сие“ следобеда? Имах намерение да се обадя на повреди, но на другата сутрин той се оправя.

— Понякога човек не може да разчита на телефоните — рече мистър Ентуисъл.

Сюзън попита внезапно:

— Как е научила за сватбата ни леля Кора? Ние сключихме само граждански брак и съобщихме чак след това.

— Предполагам, че Ричард ѝ е казал. Преправила е завещанието си преди около три седмици (преди това е завещавала всичко на Теософското дружество), тоест веднага, след като той я е посетил.

Сюзън го погледна стреснато:

— Чичо Ричард я е посетил? Не знаех.

— И аз самият не знаех — отвърна мистър Ентуисъл.

— Значи това е било, когато...

— Когато какво?

— Нищо — отвърна Сюзън.

ШЕСТА ГЛАВА

— Много хубаво от ваша страна, че решихте да дойдете — рече Мод с грубоватия си глас, посрещайки мистър Ентуисъл на платформата на гара Бейъм Комптън. — Уверявам ви, че и двамата с Тимъти сме ви много задължени. Естествено смъртта на Ричард бе възможно най-лошото, което можеше да се случи на Тимъти.

Мистър Ентуисъл не се бе сетил да погледне на смъртта на своя приятел от този ъгъл. Но очевидно това бе единственият ъгъл, от който гледаше на нея мисис Тимъти Абърнети.

Докато вървяха към изхода на гарата, Мод доразви темата:

— Първо, това бе тежък удар за Тимъти — той така силно обичаше Ричард. А после за нещастие го обзеха натрапчиви мисли за смъртта. Човек като него, който постоянно боледува, не може да не е изнервен. Съзнава, че е единственият останал жив от братята, и все говори как сега бил негов ред — че му оставало малко... все такива мрачни приказки, за което му се скарах.

Излязоха от гарата и Мод го поведе към един разнебитен автомобил от памтивека.

— Извинявайте, че ще пътуваме с тази каруца — рече тя. — От години се нуждаем от нов автомобил, но не можем да си го позволим. На два пъти сме сменявали двигателя, а Тези стари ветерани нямат износване. — После добави: — Надявам се, че ще тръгне. Понякога се налага да въртя манивелата.

Тя включи стартера няколко пъти, последва бръмчене, но без резултат. Мистър Ентуисъл, който никога в живота си не бе палил кола с манивела, се пообезпокои, но Мод слезе, завинти манивелата и с няколко енергични завъртания вдъхна живот на мотора. Късмет, че Мод е така яко сложена жена, помисли си той.

— Това е — възкликна тя. — Тази стара бричка ми създава главоболия напоследък. Същото стана и като се връщах от погребението. Наложил се да вървя пеш две мили до най-близкия сервис, а и той се оказа селско дюкянче. Трябваше да отседна в местната странноприемница, докато оправят колата. А за Тимъти беше

още по-неприятно. Телефонирах му, за да му съобщя, че ще се върна на другия ден. Каква олелия вдигна! Старая се да скриям от него каквото мога, но има неща, които не могат да бъдат премълчани — ето например убийството на Кора. Наложих се да повикам доктор Бартън да му даде успокоително. Хора с крехко здраве като Тимъти са твърде чувствителни към убийства и тям подобни. Според мен Кора винаги си е била глупава.

Мистър Ентуисъл прие тази забележка мълчаливо. Изводът не му стана особено ясен.

— Не бях виждала Кора още от нашата сватба, струва ми се — продължи Мод. — Навремето не можех да кажа на Тимъти: „Най-малката ти сестра е доста смахната“, но си го мислех. Вечно изтърсваше най-невероятни неща! И човек се чудеше да се ядосва или да се смее. Според мен цялата работа беше в това, че тя живееше в някакъв свой въображаем свят, пълен с мелодрама и фантастични представи за хората. Ех, горкичката, плати си за всичко. Мислите ли, че е имала протежета, а?

— Протежета ли? В какъв смисъл?

— Просто се чудех. Например някой гол като пушка млад художник или музикант. Бил й е на гости този ден и я е убил, за да й вземе парите. Да речем малолетен — на много от тях в тази възраст им става нещо — особено пък ако е някой невротичен тип, който се мисли за човек на изкуството. Не е ли доста странно да влезе посред бял ден в къщата и да я убие? По-нормално е, ако ще обираш нечия къща, да го направиш нощем.

— Но тогава щеше да свари там две жени.

— А, да, компаньонката. Но ми се струва неубедително, че някой умишлено ще чака тя да изчезне, та той да се вмъкне и нападне Кора. За какъв дявол? Едва ли е очаквал да намери кой знае какви пари и ценности, пък и сигурно е можел да улучи време, когато и двете жени да са извън къщата. Това би било далеч по-сигурно. Глупаво ми се струва да се изложиш на риска да убиваш, освен ако не е абсолютно необходимо.

— А убийството на Кора, според вас, не е било необходимо?

— Цялата работа ми се вижда глупава.

А нима в убийството може да има здрав разум, се запита учудено мистър Ентуисъл. Научно погледнато, да. Но архивите са пълни с

множество безсмислени убийства. Зависи, разсъди мистър Ентуисъл, от манталитета на убиеца.

Какво знаеше той в действителност за убийците и техния манталитет? Твърде малко. Неговата кантора не се занимаваше с криминални дела. Той самият не бе специалист по криминология. Доколкото можеше да прецени, имаше убийци от всякакъв род и вид. Някои бяха обладани от самонадеяна суетност, други от жажда за власт, трети като Седън бяха подли и алчни, четвърти като Смит и Рауе биваха прехласнати по жените, Армстронг пък например е бил съвсем нормален и приятен човек, Едит Томпсън бе живяла в един измислен свят на насилие, а сестра Уодингтън бе умъртвявала възрастните си пациенти с жизнерадостна вещина.

Размишленията му бяха прекъснати от гласа на Мод.

— Само да можех да не давам на Тимъти вестниците. Но той настоява да ги чете — и ето че все се намира нещо да причини раздражението му. Вие сигурно добре съзнавате, мистър Ентуисъл, че не може и дума да става Тимъти да присъства на следствието за установяване причината за смъртта. Ако е необходимо, доктор Бартън ще напише медицинско или каквото там трябва.

— Можете да сте спокойна за това.

— Слава богу!

Автомобилът влезе през портата на Стансфийлд Грейндж и продължи по доста занемарена алея. Навремето този малък имот трябва да е бил привлекателен, но сега имаше окаян и запуснат вид. Мод въздъхна и рече:

— Оставихме всичко на самотек по време на войната. И двамата градинари бяха мобилизирани. В момента имаме един старец, но не върши кой знае каква работа. Надниците са толкова високи. Да си призная искрено, истинска благословия е, дето сега ще можем да похарчим малко пари за имота. И двамата сме така привързани към него. Вече се страхувах, че ще се наложи да го продадем... Пред Тимъти и дума не съм отронвала за това. Щеше да се разстрои ужасно.

Спряха пред портала на изключително красива стара къща от XVIII век, която отдавна се нуждаеше от пребоядисване.

— Нямаме прислуга — рече Мод с горчивина и го покани да влезе. — Две жени идват от селото. Допреди месец имахме постоянна камериерка, едно гърбаво момиче, болно от гуша, а и не особено

интелигентно, но все пак ми беше в помощ, пък и готвеше нелошо. Но представяте ли си, напусна ни и отиде при някаква смахната господарка, която държи в дома си шест пекинеза (по-голяма от нашата къща, значи повече работа). Попитах я защо — защото обичала кученца. Боже мой, кучета! Мърсят навсякъде, повръщат и какво ли не. Тези момичета не са с всичкия си! Та така сме сега и ако се наложи да изляза някой следобед, Тимъти остава съвсем сам в къщата. Не дай боже да му се случи нещо, няма кой да му помогне. Е, оставям му телефона подръка край креслото, та ако му стане лошо, да може да позвъни незабавно на доктор Бартън.

Мод въведе мистър Ентуисъл в гостната, където край камината бе сложен поднос за чай, настани го и изчезна към сервизните помещения. След няколко минути се върна с два чайника, сребърен и порцеланов, и се зае да обслужва мистър Ентуисъл. Чаят беше хубав, а към него имаше домашен кейк и пресни кифлички.

Мистър Ентуисъл промърмори:

— А къде е Тимъти?

Мод му обясни живо, че е занесла на Тимъти чай и сладкиши още преди да тръгне за гарата.

— А сега — добави тя — трябва вече да е дремнал, така че това ще е най-подходящото време за него да ви види. Моля ви, опитайте се да не му давате повод да се вълнува прекалено.

Мистър Ентуисъл я увери, че ще вземе всички предпазни мерки.

Изучавайки я на мъждукащата светлина на огъня, той бе обзет от съчувствие към нея. Чудно как тази едра, мускулиста и предприемчива жена с трезв ум, пращяща от здраве и пълна с енергия, можеше да е така жалка и уязвима в едно — любовта към съпруга си. Това бе майчинска любов, реши мистър Ентуисъл. Мод Абърнети не бе раждала, а беше жена, създадена да бъде майка. Нейният съпруг болник ѝ бе станал детето, над което бдеше, което пазеше и закриляше. И навярно бидейки по-силният характер, тя му бе наложила несъзнателно това състояние на вечно боледуващ, което в друг случай можеше да не е така силно изразено.

Горката мисис Тимъти, си рече мистър Ентуисъл.

— Добре направихте, че дойдохте, Ентуисъл.

Тимъти се надигна от креслото си и се ръкува. Той бе едър мъж и приличаше много на брат си Ричард. Но едни и същи черти у Ричард изразяваха сила, а у Тимъти слабост. Нерешителни устни, брадичка, която почти се сливаше с гушата, очи, не така дълбоко врязани. Бръчките по челото правеха лицето му раздражително и заядливо.

Статутът му на инвалид бе подчертан от одеялото, преметнато на скута му, и цяла аптека шишенца и флакончета на масичката от дясната му страна.

— Не бива да се претоварвам — рече той предупредително. — Докторът не ми позволява. Все ми повтаря да не се тревожа. Е, и как да не се тревожа? Я да му се случи на него да има убийство в семейството му, да го видя няма ли да се тревожи! Прекалено много ми се струпа — първо смъртта на Ричард... после подробностите, които научих за погребението и завещанието — и то какво завещание!, а на всичко отгоре да убият горката малка Кора със секира. Със секира! Фуу! Тази страна е пълна с гангстери, садисти, отрепки от войната. Скитат се и убиват беззащитни жени. Никой няма куража да сложи край на това — да подхване нещата с твърда ръка. Питам тогава — накъде отива тази страна? Накъде отива тази проклета страна?

Този ход бе познат на мистър Ентуисъл. През последните двадесетина години клиентите му рано или късно му задаваха такъв въпрос и той си имаше свой начин да отговаря. Нищо незначещите думи, които измърмори, биха могли да бъдат класифицирани в графата успокоителни шумове.

— Всичко се започна с проклетото лейбъристко правителство — продължи Тимъти. — Прати ни по дяволите до един. А и сегашното не е стока. Придирчиви като госпожички са тия социалисти, само го увъртат. И вижте ни на какъв хал сме! Свестен градинар не можеш откри, слуги също не се намират, та тук Мод трябва да превива гръб от работа и да се вре в кухнята (между другото, скъпа, мисля, че към писията довечера ще върви за десерт пудинг с яйчен крем, а за първо

малко бульон, може би?). Трябва да поддържам силите си, така ми препоръча доктор Бартън, та... докъде бях стигнал? А, да. Кора. Казвам ви, тежък удар е за един мъж да чуе, че сестра му — родната му сестра — е била убита. Сърцебиенето не ми мина цели двадесет минути. Ще трябва да ме заместите във всичко, Ентуисъл. Не мога да отида на следствието или да поемам грижи за каквото и да било по имота на Кора. Искам да забравя цялата работа. Между другото, какво ще стане с дела на Кора от парите на Ричард? Остават на мен, предполагам?

Като измърмори нещо, че щяла да отнесе чашите, Мод излезе от стаята.

Тимъти се облегна назад и рече:

— Най-последно се отървахме от женско присъствие и можем да поговорим делово, без глупави прекъсвания.

— Сумата, оставена под попечителство за Кора — започна мистър Ентуисъл, — се разпределя поравно между вас, двете племенници и племенника.

— Чакайте, чакайте — от възмущение лицето на Тимъти стана морापочервено. — Та аз съм най-близкият роднина. Единственият жив брат.

Мистър Ентуисъл обясни надълго и нашироко точните указания на завещанието на Ричард Абърнети, като тактично припомни на Тимъти, че му е било изпратено копие.

— Да не очаквате да разбере нещо от този юридически жаргон — рече безцеремонно Тимъти. — Адвокати! Да ви кажа — не повярвах на ушите си, когато Мод се завърна и ми каза накратко как стоят нещата. Рекох си, тя не е разбрала. Мозъците на жените са мъгла. От Мод по-добра няма, но коя жена разбира от финанси? Не вярвам дори да й е минало през ума, че ако Ричард не беше умрял, можеше да се наложи да опразним това място. Факт!

— Но сигурен съм, че ако бяхте помолили Ричард...

Тимъти се изсмя прегракнало, а смехът му приличаше на лай.

— Не е в моя стил. Баща ни остави на всички приличен дял от парите си, тоест на онези от нас, които не искаха да работят в семейния концерн. Аз не исках. Духовно стоях над лейкопластите за мазоли, Ентуисъл! Ричард не беше особено доволен. Е, и като изброим данъците, обезценяването на доходите, това-онова — излиза, че съвсем

не е било лесно да се бута колата. Трябваше да реализирам значителна част от капитала. В наши дни това е възможно най-добрият начин на действие. Веднъж намекнах на Ричард, че става доста трудно да се поддържа този имот, а той зае позиция, че сме щели да я караме много по-добре в по-малка къща. За Мод щяло да е по-лесно, да ѝ спести труда, така рече. Да ѝ спести труда — ама че израз! О, не, не бих се обърнал към Ричард за помощ. Но трябва да ви кажа, Ентуисъл, че тревогите се отразиха крайно неблагоприятно на здравето ми. Човек в моето здравословно състояние не бива да се излага на тревоги. Но ето че Ричард умря и макар това да ме съсипа — брат е, нали знаете, — не можех да не почувствам облекчение по отношение на бъдещето. Да, сега ще ни е лесно — ще наема двама добри градинари — като плаща човек, намира. Ще подменим всички розови насаждения. Та... докъде бях стигнал?

— До някои подробности за бъдещите ви планове.

— Да, да — но какво ви занимавам с тези неща? Онова което ме обиди, и то жестоко ме обиди, е завещанието на Ричард и условията, които поставя.

— Нима? — погледна го въпросително мистър Ентуисъл. — Вие сте очаквали нещо друго...?

— Да... очаквах! Естествено след смъртта на Мортимър предположих, че Ричард ще остави всичко на мен.

— Той... намеквал ли ви е за това по някакъв начин?

— Никога не го е потвърждавал черно на бяло. Ричард си беше темерут. Но скоро след смъртта на Мортимър пожела да го поканим тук. Искал да разговаря по семейните дела въобще. Говорихме за Джордж, както и за момичетата и мъжете им. Искаше да чуе мнението ми. Не че можех да му кажа кой знае какво. Аз съм болен човек, не ходя никъде, двамата с Мод живеем изолирани от света. Ако питате мен, и двете момичета са сглупили с тези бракове. Е, кажете, Ентуисъл, не е ли естествено да сметна, че той се консултира с мен като с бъдещ глава на семейството в случай, че умре? Оттам заключих, че аз ще се разпореждам с парите. Ричард можеше да ми се довери напълно, че ще знам как да постъпя с младото поколение. И че ще се погрижа за горката стара Кора. Дявол да го вземе, Ентуисъл, та аз съм Абърнети — последният жив Абърнети. Семейното имущество и пари трябваше да минат в мои ръце!

От възбуда Тимъти бе изритал одеялото и се бе изпружил на стола си. Нямаше и следа от слабост и крехко здраве у него. Мистър Ентуисъл си рече, че има вид на напълно здрав, макар и лесно раздразним човек. При това старият адвокат разбра, че Тимъти Абърнети несъмнено цял живот е ревнувал тайно брат си Ричард. Между тях е съществувала достатъчно голяма прилика, та Тимъти да е леко озлобен от братовата си сила на характера и способност да управлява делата си. След смъртта на Ричард Тимъти се бе възраднал от възможността да наследи, макар и на доста напреднала възраст, властта да управлява съдбините на другите. Но Ричард Абърнети не му бе дал власт. Дали е обмислял тази възможност и после се е отказал?

Внезапно мяукане на котки в градината накара Тимъти да скочи на крака. Той се втурна към прозореца, отвори го и изрева: „Млъкнете!“, после грабна голяма книга и замери с нея смутителите.

— Отвратителни котки — оплака се той на посетителя си със сърдит тон. — Съсипват цветните лехи, пък и не понасям това мяукане.

След като си седна на мястото, запита:

— Искате ли да пийнете нещо, Ентуисъл?

— Още е рано. А и Мод току-що ме почерпи с чудесен чай.

Тимъти изръмжа по-кротко:

— Способна жена е Мод. Но прекалено много работа има. Налага се дори да се пъха под тази стара бричка и да я оправя — цял монтьор е станала.

— Чувам, че имала неприятност на връщане от погребението.

— Да. Бричката спряла наскреп път. Добре, че Мод се е сетила да ми се обади, та да не се безпокоя, но тази наша домашна прислужничка с пилешки мозък така написала съобщението, че не можах да разбера нищо. Бях излязъл да подишам чист въздух — докторът ме е посъветвал да се раздвижвам винаги, когато изпитвам желание за това. Като се върнах от разходката, намерих надраскано на парче хартия следното: „Мадам съжалява колата се счупила ще остане през нощта.“ Естествено предположих, че Мод е още в Ендърби. Позвъних там и ми казаха, че си е тръгнала сутринта. Значи, повредата ѝ се е случила наскреп път. Хубава каша забъркахме. Гламавата слугиня си беше отишла и ми оставила за вечеря студени макарони със сирене. Наложих се сам да сляза до кухнята и да си ги стопля, че и чаша чай да

си направя, да не говорим, че трябваше да поддържам огъня в отоплителния котел. Можех да получа сърдечен удар. Но жени като тази какво ги е грижа? Ако имаше чувство за отговорност, щеше да се върне вечерта и да се грижи за мен, както му е редът. Няма я вече някогашната лоялност у нисшите класи! И той се отдаде на тъжни мисли.

— Не знам какво ви е казала Мод за погребението и за роднините — рече мистър Ентуисъл. — Получи се много неловко, когато Кора подхвърли пред всички с доста бодър глас: „Ричард е бил убит, нали?“ Навярно Мод ви е казала?

Тимъти зацъка с език:

— Да, да, чух за това. Всички гледали гузно и уж били шокирани. Какво друго може да се очаква от Кора? Знаете как още като момиче имаше навика да изтърси нещо и ето ти беля! Спомням си, че и на нашата сватба каза нещо, с което разстрои Мод. Затова Мод никога не я е обичала много. Да, същата тази вечер след погребението Мод ми позвъни по телефона, за да разбере добре ли съм и дали мисис Джоунс е идвала да ми приготви вечерята, а след това ми каза, че всичко е минало много добре, пък аз я попитах за завещанието. Тя се опита да отбие въпроса, но аз, разбира се, я накарах да ми каже цялата истина. Не можех да повярвам това, което чух, и я попитах дали не е разбрала грешно, но тя повтори същото. Заболя ме, Ентуисъл — в сърцето ме преряза, разбирате, нали? Мен ако питате, от страна на Ричард това е било чиста злоба. Знам, че за умрелите не се говори лошо, но, бога ми...

Тимъти продължи на тази тема още известно време. След малко Мод влезе в стаята и рече авторитетно:

— Достатъчно си поговорихте с мистър Ентуисъл, скъпи. Вече е време да си починеш. Ако сте разрешили всички въпроси...

— О, да, разрешихме някои. Оставям на вас, Ентуисъл. А като хванат убиеца, ме уведомете, ако въобще го хванат. Нямам вяра в полицията днес. Полицейските началници не са си на мястото. Вие... ще се погрижите и за... погребението, нали? Ние няма да можем да дойдем, за съжаление. Поръчайте от нас скъп венец — а и трябва да се постави хубав паметник, като му дойде времето. Предполагам, че ще я погребат в селското гробище? Какъв смисъл да я откарват в имението, а нямам представа къде може да е погребан онзи Ланскне — някъде

във Франция трябва да е. Какво се пише на надгробния камък в случай на убийство — хич не знам. Някак си не върви да е „намери покой“ или нещо такова. Ще трябва да се избере подходящ текст — да речем „Почивай в мир“. А, не, то е само за католици.

— Ти виждаш, Господи, моето угнетение; отсъди делото ми!

Като видя уплашения поглед, който му хвърли Тимъти, мистър Ентуисъл се усмихна леко:

— От „Плач Иеремиев“ е — обясни той. — Изглежда подходящо, макар и малко мелодраматично. Но рано е още да се говори за надгробния камък. Трябва първо... да... да се слегне земята, нали? Не се безпокойте за нищо. Ние ще направим каквото е необходимо и ще ви държим в течение на всичко.

Мистър Ентуисъл отпътува за Лондон с влак на другата сутрин след закуска.

Щом се прибра у дома си, след кратко колебание телефонира на свой приятел.

СЕДМА ГЛАВА

— Не мога да изразя колко съм ви признателен за поканата.

Мистър Ентуисъл стисна топло ръката на домакина си. Еркюл Поаро посочи гостоприемно към едно от креслата край огъня.

Мистър Ентуисъл седна, въздишайки.

В единия край на стаята бе сервирана маса за двама.

— Завърнах се от провинцията тази сутрин — рече той.

— И имате въпрос, по който бихте желали да се консултирате с мен?

— Да, страхувам се, че историята е дълга и доста несвързана.

— Тогава тя ще почака, додето се нахраним. Жорж!

Сръчният Жорж изникна изневиделица, носейки гъши пастет и препечен хляб, увит в салфетка.

— Ще хапнем Râté тук край огъня — рече Поаро, — а после ще се преместим на масата.

Едва час и половина по-късно мистър Ентуисъл отново се изтегна удобно в креслото си и въздъхна доволно.

— Знаете как да живеете, Поаро! Довери се на французина!

— Аз съм белгиец. Но останалата част от забележката ви ми приляга. На моята възраст главното удоволствие, а може би единственото удоволствие, което ми остава, са радостите на масата. За щастие имам здрав стомах.

— Аааа — промърмори мистър Ентуисъл.

Менюто включваше писия а ла „Véronique“, следвана от телешки шницел по милански, а за десерт — фламбирани круши и сладолед. С рибата пиха Pouilly Fuisse, с месото — Corton, а в момента до самия лакът на мистър Ентуисъл стоеше чаша отлично порто. Поаро не обичаше порто и си сръбваше какаов ликьор.

— Чудя ви се как успявате да се снабдите с такива шницели — промърмори мистър Ентуисъл, още под влияние на вечерята. — Топяха се в устата.

— Имам приятел месар. Аз разреших малък негов семеен проблем, той ми е благодарен и оттогава се отнася с голямо разбиране към мен по гастрономическите въпроси.

— Семеен проблем — въздъхна мистър Ентуисъл. — Бих предпочел да не ме подсецате... Толкова приятно се чувствам в момента!

— Да удължим този момент, приятелю. Сега ще ни донесат по едно малко кафе с чудесен коняк, а после, когато храната започне да се смила, на спокойствие ще ми кажете защо се нуждаете от моя съвет.

Часовникът удари девет и половина и чак тогава мистър Ентуисъл се размърда на мястото си. Беше настъпил психологическият момент. Вече не чувстваше нежелание, напротив, изгаряше от нетърпение да изложи обърканата си теза.

— Не знам дали няма да ме помислите за глупак — започна той. — Така или иначе, не виждам никакъв изход от положението, затова ще ви изложа фактите и бих ви помолил да ми кажете какво мислите.

Той направи малка пауза, а после разказа цялата история с присъщата си безупречна точност. Обиграният му юридически ум му позволи да изложи фактите ясно, да не пропусне нищо и да не прибави нещо от себе си. Изложението му бе сбито и ясно — така и бе оценено от дребничкия възрастен човек с яйцевидна глава, който седеше срещу него и го слушаше.

След като свърши, настъпи пауза. Мистър Ентуисъл бе готов да отговаря на въпроси, но мина известно време, а въпрос не последва. Еркюл Поаро прехвърляше в ума си фактите.

Накрая той се обади:

— Всичко изглежда пределно ясно. Вие подозирате, че приятелят ви Ричард Абърнети е бил убит. Това подозрение или предположение се основава на едно-единствено нещо — думите, казани от Кора Ланскне на погребението на Ричард Абърнети. Абстрахирайте се от тях и не остава нищо. Фактът, че самата тя е била убита на следващия ден, може да е чисто съвпадение. Вярно е, че Ричард Абърнети е починал внезапно, но за него се е грижил уважаван лекар, който го е познавал добре, а той не е имал никакви подозрения и е издал смъртния акт. Погребан ли е бил Ричард, или кремиран?

— Кремиран — според собственото му желание.

— Да, такъв е законът. А това означава, че втори лекар е подписал смъртния акт — естествено не е имало никаква пречка за това. И така, връщаме се на съществената точка — думите на Кора Ланскне. Вие сте били там и сте я чули. Казаха е: „*Но той е бил убит, нали?*“

— Да.

— И което е важно — повярвали сте, че тя е казала истината.

Адвокатът се поколеба за миг, после рече:

— Да, повярвах.

— Защо?

— Защо ли? — попита мистър Ентуисъл озадачен.

— Но да, защо? Дали защото дълбоко в себе си сте изпитвали някакво съмнение относно начина, по който е умрял Ричард?

Адвокатът поклати отрицателно глава:

— О, не. Съвсем не.

— Тогава може би заради самата нея — заради Кора. Добре ли я познавахте?

— Не я бях виждал повече... повече от двадесет години.

— Щяхте ли да я познаете, ако я срещнехте на улицата?

Мистър Ентуисъл се замисли.

— Вероятно бих я подминал, без да я позная. Когато я видях за последен път, беше слабо девойче, а се бе превърнала в пълна, развлечена жена на средна възраст. Но мисля, че в момента, в който се изправехме лице срещу лице, би трябвало да я позная. Носеше косата си по стария начин — на пълен бретон, и имаше един номер да ви гледа изпод бретона подобно на свенливо животинче. Също така говореше по характерен отривист начин, като отмяташе главата си на една страна, и обичаше да казва неща, с които да слиса останалите. Разбирате ли, беше личност с характер, а характерът е нещо много индивидуално.

— Значи е била същата Кора, която сте познавали отпреди години. И все така е обичала да казва скандални неща. Тези скандални неща, които казваше, оправдаваха ли се обикновено?

— Точно това е неловкото при Кора. Когато някоя истина беше неудобна и се премълчаваше, тя я казваше.

— И тази нейна особеност е останала непроменена. Ричард Абърнети е бил убит — и Кора незабавно споменава този факт.

Мистър Ентуисъл се поразмърда.

— Вие смятате, че е бил убит?

— О, не, не, приятелю, не бързайте толкова. Съгласяваме се с едно — Кора е смятала, че той е бил убит. Тя е била сигурна, че е бил убит. За нея това е било повече увереност, отколкото предположение. И така, идваме до следното: Тя трябва да е имала някаква причина да мисли така. Съгласяваме се, като имаме предвид вашето мнение за нея, че не го е сторила, само за да е интересна. А сега кажете — когато тя е изрекла тези думи, незабавно е последвал истински хор от протести — вярно ли е това?

— Съвсем вярно.

— И тогава тя се е смутила, объркала се е и е отстъпила от позицията си... като е промърморила... доколкото вие си спомняте, нещо подобно на „От онова, което той ми каза, си помислих...“

Адвокатът кимна.

— Бих желал да мога да си спомня по-ясно. Но за това съм съвсем сигурен. Тя употреби думите „той ми каза“ или „той каза“.

— И тогава въпросът бе загладен и темата сменена. Не си спомняте, като се върнете назад във времето, особено изражение на нечие лице? Нещо, което е останало в паметта ви, като — нека го наречем — необичайно?

— Не.

— А на другия ден? Кора е убита — и вие се питате: „Може ли това да са причина и следствие?“

Адвокатът се раздвижи.

— Предполагам, че това ви се струва фантастично.

— Съвсем не — отвърна Поаро. — Ако приемем първоначалното предположение за вярно, има логика. Извършено е безупречно убийство — убийството на Ричард Абърнети, всичко е било като по вода и изведнъж се оказва, че едно лице знае истината. Несъмнено това лице трябва да бъде накарано да млъкне час по-скоро.

— Значи и вие смятате, че... че е убийство.

Поаро рече натъртено:

— Мисля, топ шер, точно това, което сте помислили и вие — че има повод за разследване. Предприехте ли някакви стъпки? Може би сте говорили с полицията по тези въпроси?

— Не — поклати глава мистър Ентуисъл. — Не ми се струваше целесъобразно да го сторя. Аз съм юридически представител на семейството. Ако Ричард Абърнети е бил убит, това е можело да стане по един-единствен начин.

— Чрез отравяне.

— Точно така. А тялото е било кремирано. Така че няма никакви доказателства налице. Но аз реших, че ми е необходимо да си изясня този въпрос. Ето защо дойдох при вас, Поаро.

— Кой друг е бил в къщата, когато мистър Абърнети е умрял?

— Един стар иконом, който служеше при Ричард от дълги години, готвачката и камериерката. Логично е да се помисли, че някой от тях го е извършил.

— А! Не се опитвайте да ми замазвате очите. Тази Кора, тя е убедена, че Ричард Абърнети е бил убит, а се съгласява с другите да потули това. Тя казва: „Мисля, че сте прави“. Ето защо трябва да е замесен някой член на семейството, някой, когото самата жертва, Ричард, би предпочел да не обвинява открито. Иначе защо Кора, която е обичала брат си, ще иска да остави убиеца необезпокоен. Съгласен сте, нали?

— Да, по този начин разсъждавах и аз — призна си мистър Ентуисъл. — Макар че каква възможност би имал член на семейството да...

Поаро го прекъсна:

— Когато става дума за отрова, има много възможности. Приемаме, че е използван някакъв вид наркотик, щом като е умрял в съня си, а и не е имало подозрителни посещения. Възможно е вече да му е било изписано някакво упойващо средство.

— Както и да е — рече мистър Ентуисъл, — въпросът за това, как е било извършено, едва ли е от значение. Никога няма да можем да докажем нищо.

— В случая с Ричард Абърнети не, но убийството на Кора Ланскне стои другояче. Щом веднъж научим „кой е“, ще стане възможно да се доберем до доказателства — рече Поаро и добави строго: — Може би вече сте направили нещо?

— Много малко. Целта ми беше да установя кои са извън подозрение. За мен е крайно неприятно да приема, че някой член на семейство Абърнети е убиец. И досега не мога да повярвам. Надявах

се, че с няколко въпроса, зададени почти на шега, ще съм в състояние да оневиня със сигурност някои членове на семейството. А, кой знае, може би и всички. Което би означавало, че Кора е сгрешила в предположението си, а собствената ѝ смърт може да бъде приписана на случаен скитник, вмъкнал се в къщата. В края на краищата въпросът е много прост. Какво са правели членовете на семейство Абърнети следобеда, когато е била убита Кора?

— Eh, bien — попита Поаро. — И какво са правели?

— Джордж Кросфийлд е бил на надбягванията в Хърст парк. Розамънд Шейн е пазарувала из Лондон. Съпругът ѝ — налага се да се вземат предвид и съпрузите...

— Несъмнено.

— Съпругът ѝ е водел преговори относно откупуване правата за поставяне на пиеса, а Сюзън и Грегъри Банкс са си били у дома цял ден. Тимъти Абърнети, който постоянно боледува, е бил в къщата си в Йоркшир, а жена му се е връщала с автомобила си от Ендърби.

Той спря.

Еркюл Поаро го погледна и кимна съчувствено.

— Да, това казват те. А вярно ли е?

— Просто не знам, Поаро. Някои от изявленията им подлежат на доказване или опровергаване — но ще бъде трудно да се направи това, без те да разберат цялата работа. Всъщност такава една стъпка би била равностепенна на подозрение. Ще ви съобщя някои свои заключения. Джордж може да е бил на надбягванията, но лично аз не вярвам, че е бил там. Избърза да се похвали, че е заложил на два фаворита. От опит знам колко нарушители на закона са се издавали поради това, че приказват много. Попитах го кои са били победителите и той без колебание ми цитира имената на два коня. Научих, че и двата са били подкрепени с големи залози в деня на състезанието и че единият наистина е спечелил. Другият, макар и фаворит с огромни шансове, съвсем безпричинно дори не се е класирал.

— Интересно. Нуждаел ли се е този Джордж спешно от пари, преди да умре чичо му?

— Имам впечатлението, че е точно така. Нямам никакви доказателства да го твърдя, но силно подозирам, че е спекулирал със средства на клиентите си и че е бил застрашен да бъде подведен под отговорност. Това е само едно впечатление, но аз имам известен опит в

тези неща. Смя да кажа, че паричните злоупотреби сред адвокатите не са чак толкова редки. Мога да ви уверя, че самият аз никога не бих поверил финансовите си дела на Джордж, а подозирам също, че Ричард Абърнети, който умееше точно да преценява хората, е бил разочарован от племенника си и е решил да не му оказва доверие. Майка му беше хубаво, но доста лекомислено момиче — продължи адвокатът — и се омъжи за човек със съмнителен характер по моя преценка. Момичетата от семейство Абърнети не ги биваше особено в избора на съпруг — завърши с въздишка мистър Ентуисъл.

След кратка пауза продължи:

— Колкото до Розамънд, тя е една вятърничава красавица. Не мога да си я представя как разбива главата на Кора със секира. А мъжът ѝ Майкъл Шейн е за мен нещо като скрита картинка — амбициозен, а също, бих казал, суетен до крайност. Признавам, че знам твърде малко за него. Нямам причини да го подозирам в жестоко престъпление или във внимателно планирано отравяне. Но не мога да го изключа от подозрение, докато не се уверя, че наистина е правел това, което заяви пред мен.

— Но за съпругата нямате никакви съмнения?

— Не, не. У нея открих учудваща коравосърдечност... но, не, наистина не мога да вменя тук секира. Тя е много крехко същество.

— И много красиво — добави Поаро с леко подигравателна усмивка. — А другата племенница?

— Сюзън ли? Тя е съвсем друг тип в сравнение с Розамънд. Бих казал, момиче със забележителни способности. Въпросния ден и двамата със съпруга ѝ са си били вкъщи. Подметнах (като излъгах естествено), че съм се опитвал да се свържа с тях по телефона. Грег ми отвърна доста припряно, че телефонът им е бил повреден целия ден. Опитвал се бил да говори с някого си и не успял.

— Отново нямате основание да твърдите окончателно... Не можете да я зачеркнете от списъка, както сте се надявали... Какво представлява съпругът?

— Трудно е да се разбере. Има нещо неприятно във външността му, макар че човек не може да каже точно защо остава с такова впечатление от него. А колкото до Сюзън...

— Да?

— Сюзън ми напомня за чичо си. Тя притежава енергията, устрема и умствените способности на Ричард Абърнети. Но ѝ липсват топлотата и сърдечността на моя стар приятел, ако не си въобразявам това.

— Жените никога не са сърдечни — отбеляза Поаро. — Макар понякога да са по-нежни. Тя обича ли своя съпруг?

— Предано, бих казал. Но слушайте, Поаро... Не мога да повярвам... не бих допуснал дори за миг, че Сюзън...

— Предпочитате Джордж? — попита Поаро. — Много естествено. Виж, аз не съм толкова сантиментален по отношение на красивите млади дами. А сега ми разкажете за посещението си у по-старото поколение.

Мистър Ентуисъл описа доста подробно посещението си у Тимъти и Мод, а Поаро обобщи резултата.

— И така, мисис Абърнети е добър автомонтьор. Знае много за устройството на автомобила. А мистър Абърнети не е чак такъв инвалид, за какъвто се смята. Излиза на разходки и според вас е способен на доста енергични действия. Той също е малко вманиачен егоист и е завиждал на успеха и по-добрия характер на брат си.

— За Кора говори с обич.

— И се присмя на глупавата ѝ забележка, направена след погребението. А сега, шестият наследник?

— Хелън, тоест мисис Лио? Нито за миг не я подозирам. Пък и нейната невинност лесно ще се докаже. Била е в имението. Заедно с още трима слуги.

— Еh, bien, приятелю — рече Поаро. — Сега да бъдем практични. Какво искате от мен?

— Искам да знам истината, Поаро.

— Да, да. И аз бих изпитвал същото на ваше място.

— Вие сте човекът, който ще я открие. Знаем, че вече не работите, но ще ви помоля да се заемете с този случай. Това е делови въпрос. Аз ще имам грижата за хонорара ви. Хайде, хайде, парите никому не са излишни.

Поаро се ухили.

— Но не и ако отиват само за данъци. Ще призная, все пак вашият проблем ме интересува! Защото не е лесен... Толкова е мъгляв... Има едно нещо, приятелю, което е за предпочитане вие да

свършите. После аз ще се заема с всичко. Но мисля, че ще е най-добре, ако вие откриете лекуващия лекар на мистър Ричард Абърнети. Познавате ли го?

— Бегло.

— Що за човек е?

— На средна възраст. Домашен лекар. Много компетентен. С Ричард бяха почти приятели. Напълно почтен човек.

— Тогава издирете го. Той ще говори по-свободно пред вас, отколкото пред мен. Разпитайте го за болестта на мистър Абърнети. Разберете какви лекарства е вземал преди и около смъртта си. Разберете дали Ричард Абърнети е споменавал нещо пред него за опасенията си, че искат да го отровят. Между другото, тази мис Гилкрис е сигурна, че е използвал думата отровят, когато е говорил със сестра си?

Мистър Ентуисъл разсъди:

— Жената употреби точно тази дума. Но тя е от онези свидетели, които често подменят действително употребените фрази, тъй като се стараят главно да предадат смисъла. Ако Ричард е изказал опасение, че някой иска да го убие, то мис Гилкрис би могла да приеме, че става дума за отрова, тъй като свързва страховете му с една своя леля, която си била внушила, че някой се опитва да сложи нещо в храната ѝ. Бих могъл да доизясня това с нея някой път.

— Да. Или пък аз ще го сторя — рече Поаро, замълча, а после продължи с друг глас: — Минавало ли ви е през ума, приятелю, че вашата мис Гилкрис може да е в опасност?

Мистър Ентуисъл изглеждаше изненадан.

— Не, не бих казал.

— Но да! Кора е изразила на глас съмненията си в деня на погребението. Убиецът може да си зададе въпроса, дали не ги е споделила с някой друг, още щом е научила за смъртта на Ричард? А най-вероятното лице, с което би разговаряла на тази тема, е мис Гилкрис. Мисля, приятелю, че за нея е по-добре да не остава сама в къщата.

— Доколкото знам, Сюзън заминава за там.

— О, значи мисис Банкс отива там?

— Иска да прегледа вещите на Кора.

— Разбирам... разбирам... Е, приятелю, направете както ви помолих. Можете също да подготвите мисис Абърнети — мисис Лео Абърнети, за възможността да пристигна в имението. Ще видим. Отсега нататък аз се заемам с всичко.

И Поаро засука енергично мустаците си.

ΟΣΜΑ ΓΛΑΒΑ

Мистър Ентуисъл погледна замислено доктор Лараби.

Цял живот бе трупал опит в преценката на хорските характери. Често бе имал случаи, при които трябваше да се справи с трудни ситуации или деликатни проблеми, и бе станал експерт в избора на правилния подход. Кой би бил най-добрият начин да постави пред доктор Лараби един въпрос, по който той може би нямаше да говори с удоволствие, тъй като засягаше професионалното му умение?

„Ще заложа на откровеността — си рече мистър Ентуисъл. — Най-малкото на някаква форма на откровеност.“

Да започне направо, че у него са се породили съмнения в резултат от предположението, направено наслуки от една глупава жена, би било неразумно. Доктор Лараби не познаваше Кора.

Мистър Ентуисъл се поокашля и се впусна смело:

— Искам да се консултирам с вас по един много деликатен въпрос — започна той. — Надявам се от сърце, че няма да се засегнете. Вие сте разумен човек и сам ще разберете, че... че най-добрият начин да се справим с едно нелепо предположение е да му намерим логичен отговор, а не то да бъде отхвърлено предварително. Отнася се до мой клиент, покойния мистър Абърнети. Ще ви задам въпроса направо: Сигурен ли сте, тоест абсолютно сигурен ли сте, че е умрял от това, което наричаме естествена смърт?

Доктор Лараби, добродушен мъж на средна възраст с червендалесто лице, погледна смаяно събеседника си.

— Какво, за бога?... Но разбира се, че умря от естествена смърт. Та аз издадох смъртния акт. Нима ако не бях сигурен...

Мистър Ентуисъл побърза да го успокои:

— Така е, така е. Уверявам ви, че не си правя заключения за противното. Но ще се радвам, ако вие ми дадете положителен отговор, за да опровергаем... разните слухове, които се носят.

— Слухове ли? Какви слухове?

— Трудно е да се каже. Никой не би могъл да уточни откъде тръгват — излъга мистър Ентуисъл. — Но едно знам — трябва да

бъдат спрени, и то авторитетно.

— Абърнети беше болен човек. Страдаше от заболяване, което щеше да се развие фатално, бих казал, след около две години. А би могло и по-рано. Смъртта на сина му отслаби волята му за живот и съпротивителните му сили. Признавам, че не очаквах края да настъпи толкова скоро и така внезапно, но има прецеденти, и то много. Лекар, който предрича кога точно ще почине пациентът му или колко дълго ще живее, би изглеждал глупак в очите на другите. Човешкият фактор не подлежи на точни изчисления. Често слабите проявяват неочаквани способности да се борят с болестта, а силните се поддават.

— Разбирам всичко това и не се съмнявам в диагнозата ви. Нека приемем, колкото и мелодраматично да звучи, че над мистър Абърнети е тегнела смъртна присъда. Питам ви само дали е възможно някой, който е знаел или подозирал неговата обреченост, с вмешателството си да е съкратил дните, останали му да живее? Или пък самият той да е накарал някой друг да го извърши вместо него?

Доктор Лараби се намръщи:

— Искате да кажете самоубийство? Абърнети не беше типът човек, който се самоубива.

— Ясно. Значи сте готов да ме уверите, че от медицинска гледна точка такова предположение е невъзможно.

Докторът се размърда неловко.

— Не бих казал категорично, че е „невъзможно“. След смъртта на сина му за Абърнети животът вече нямаше по-раншния смисъл. По мое лично убеждение самоубийството е малко вероятно — но не мога да твърдя, че е невъзможно.

— Вие разглеждате нещата психологически. А като казах от медицинска гледна точка, имах предвид дали обстоятелствата на неговата смърт правят такова едно предположение невъзможно?

— О, не, не. Не мога да твърдя това. Той е починал, докато е спял, както се случва с много хора. Нямаше причини да се съмняваме в самоубийство — нищо в душевното му състояние, което да насочва към такова предположение. Можем ли да искаме аутопсия за всеки сериозно болен, който умира в съня си?

Лицето на доктора почервения още по-силно. Мистър Ентуисъл побърза да вметне:

— Прав сте, прав сте. Но ако е имало някакво доказателство, за което вие самият не сте знаели? Ако например е споделил нещо с някого...?

— Да е намеквал, че иска да се самоубие? Имало ли е такова нещо? Трябва да призная, че съм изненадан.

— Но ако е имало такова нещо — допускам го хипотетично, — изключвате ли напълно тази възможност?

Доктор Лараби рече бавно:

— Не, не... това не бих могъл да сторя. Но пак ви казвам, силно бих се учудил.

Мистър Ентуисъл побърза да се възползва от предимството си.

— Тогава, ако приемем, че смъртта му не е била естествена — пак хипотетично, — какво би могло да я причини? Искам да кажа, какъв вид медикамент?

— Няколко. Някои наркотици имат такова действие. Данни за цианоза няма — изражението и позата му бяха съвсем спокойни.

— Вземал е приспивателни хапчета или прахове, така ли?

— Да. Бях му предписал слъмберил — много безопасен и ефикасен препарат. Но той не го вземаше всяка вечер, пък и аз му изписвах еднократно съвсем малки дози. За да причинят смърт, ще са му били необходими три-четири пъти по-големи количества от това, с което той разполагаше. Всъщност сецям се, че видях флакончето над умивалника малко след смъртта му — беше почти пълно.

— Какво друго сте му изписвали?

— Различни неща — едно лекарство, съдържащо малка доза морфин, което да взема при болки. Капсули витамини и капки против стомашно разстройство.

Мистър Ентуисъл го прекъсна:

— Капсули витамини? На мен веднъж ми бяха предписали подобни. Кръгли червени желатинови капсулки?

— Да. Съдържат адексолин.

— Възможно ли е да се вкара някакво друго вещество в... да речем... в една от тези капсули?

— Искате да кажете нещо смъртоносно? — учудването на доктора растеше все повече. — Но кой би... Слушайте, Ентуисъл, накъде биете? Нима намекувате за убийство, човече?

— И аз самият не знам за какво намеквам... Чисто и просто искам да разбера дали е възможно?

— Но какви улики имате, та да правите такива предположения?

— Нямам никакви улики — отвърна мистър Ентуисъл с уморен глас. — Мистър Абърнети е мъртъв, лицето, с което е разговарял — също. Всичко се върти около слухове — смътни, неубедителни слухове, и аз искам да им прережа пътя, ако мога. За мен няма да има нищо по-хубаво от това, да ми кажете, че Абърнети не би могъл да бъде отровен от когото и да било, по какъвто и да е начин! Уверявам ви, че планина ще се стовари от гърба ми.

Доктор Лараби стана и започна да се разхожда насам-натам.

— Не мога да ви го кажа, дори и да го очаквате — най-после отвърна той. — А бих искал. Разбира се, че е възможно да бъде направено. Колко му е да се изтегли маслото от капсулата и да се замени... да речем с чист никотин или дузина други неща. Или да се сипе нещо в храната и напитките му? Това дори е по-реално, не е ли така?

— Може би. Но виждате ли, когато е починал, в къщата са били само слугите, а не допускам да е бил някой от тях, всъщност сигурен съм, че не е. Ето защо се интересувам от възможността за даване на отрова, която да е погълната след известно време. Предполагам, че няма такъв препарат, от който пациентът умира седмици след като го е вземал.

— Удобна идея, но несъстоятелна — отвърна сухо докторът. — Знам, че вие сте човек с чувство за отговорност, Ентуисъл, но кой е този, който прави такива догадки? Струват ми се доста прекалени.

— Абърнети никога ли не ви е казал нещо? Не ви ли е намеквал, че някой от роднините му може би желае да се освободи от него?

Докторът го изглежда с любопитство.

— Не, никога не е споделял такова нещо. Кажете, Ентуисъл, напълно ли изключвате възможността някой... да речем да прави сензации. Има истерични субекти, които дават вид на съвсем нормални и разумни люде, да знаете.

— Надявам се, че е така. Би могло да е така.

— Нека се изясня: неизвестно лице твърди, че Абърнети ѝ е доверил... Жена е, предполагам?

— О, да, жена е.

— ...Че той ѝ е доверил как някой се опитва да го убие. Притиснат, мистър Ентуисъл с неудоволствие разказа историята със забележката на Кора след погребението. Лицето на доктор Лараби се проясни.

— Скъпи ми приятелю — рече той, — на ваше място не бих ѝ обърнал внимание. Обяснението е съвсем просто. Жената е в такава възраст, че ѝ трябват сензации, непостоянна и неуравновесена е — значи може да каже всичко. Типично е за възрастта, уверявам ви.

Мистър Ентуисъл не одобри прибързаното заключение на доктора. Самият той неведнъж си бе имал работа с истерични жени, търсеци сензации.

— Може и да сте прав — рече той и се надигна. — За съжаление не сме в състояние да научим нищо от нея по този въпрос, тъй като самата тя е била убита.

— Каквооо?! Убита?! — доктор Лараби гледаше така, сякаш сериозно се съмняваше дали самият мистър Ентуисъл е с всичкия си.

— Не сте ли чели за това във вестниците? Мисис Ланскне от Личет Сейнт Мери в Бъркшир.

— Да, разбира се. Но не знаех, че е роднина на Ричард Абърнети — отвърна доктор Лараби напълно сразен.

Доволен, че си е отмъстил за професионалната надменност на доктора, но също така изпълнен със съзнанието, че посещението с нищо не е разсеяло собствените му съмнения, мистър Ентуисъл се сбогува и си тръгна.

Като се завърна в Ендърби, мистър Ентуисъл реши да проведе разговор с Ланскъм.

Най-напред попита стария иконом какви са плановете му.

— Мисис Лио ме помоли да остана тук, докато бъде продадена къщата, сър, и за мен ще е удоволствие да сторя топа. Ние всички сме много привързани към мисис Лио — въздъхна той. — Ще ме извините, че отварям дума за това, сър, но аз преживявам тежко продажбата на къщата. От толкова години съм тук, младите дами и господа израснаха пред очите ми. Винаги съм си мислел, че мистър Мортимър ще наследи баща си и че ще има семейство. Първоначалната уговорка беше, след като изпълня задълженията си тук, да се оттегля да живея в северната вратарска къщичка. Чудесно място за сам човек и в ръце като моите ще блести от чистота. Но сега, предполагам, че всичко се променя.

— За съжаление, изглежда, че е така, Ланскъм. Имението ще бъде продадено заедно с всички постройки. Но вие ще имате рента...

— О, аз не се оплаквам, сър. Оценявам щедростта на мистър Абърнети и съм спокоен за бъдещето си. Но в днешно време не е така лесно да се намери малка къща за купуване и макар че имам омъжена племенница, която ме покани да живея с тях, знам, че няма да е същото, като да живея в имението.

— Да, да — съгласи се мистър Ентуисъл. — За нас, старците, не е лесно да се нагодим към този нов свят. Сега се укорявам, че не посветих повече време приживе на моя стар приятел. Как ви изглеждаше той през тези няколко последни месеца?

— О, след смъртта на мистър Мортимър не беше същият човек, сър.

— Да, тази смърт го прекърши. Освен това беше и болен, а болните хора често имат странни приумици. Допускам, че и мистър Абърнети е страдал от подобно нещо през последните си дни. Да е говорил с вас за врагове, за някой, който иска да му навреди...? Или дори, че някой слага нещо в храната му?

Старият Ланскъм изглеждаше изненадан — изненадан и засегнат.

— Не си спомням да е имало подобно нещо, сър. Ентуисъл го погледна строго и поясни:

— Вие бяхте много верен слуга, Ланскъм, знам това. Но ако мистър Абърнети си е въобразявал подобни неща, то това... това едва ли би имало някакво значение — просто естествена проява... на болестта.

— Така ли, сър? Мога само да кажа, че мистър Абърнети никога не ми е казал такова нещо, нито пък съм чувал да го казва другиму.

Мистър Ентуисъл тактично поизмести темата:

— Преди да умре, е поканил свои роднини да го посетят, така е, нали? Племенника си, двете си племенници със съпрузите.

— Да, сър, точно така.

— Доволен ли беше от тези посещения, или те го разочароваха?

В очите на Ланскъм се появи отчуждение, а старческата му фигура сякаш се стегна.

— Това не мога да знам, сър.

— Сигурен съм, че знаете, Ланскъм — кротко му възрази мистър Ентуисъл. — Всъщност искате да кажете, че положението ви не позволява да го знаете. Но има случаи, когато човек трябва да наруши принципите си за благопристойност. Аз бях един от най-старите приятели на вашия господар и го обичах много. Вие също. Затова ви питам за мнението ви като човек, не като иконом.

Ланскъм помълча известно време, после попита с равен глас:

— Нещо не е... наред ли, сър?

Мистър Ентуисъл отвърна искрено:

— И аз не знам. Надявам се, че всичко е наред. Но искам да съм сигурен. Вие самият имали ли сте чувството, че нещо... не е наред?

— Едва след погребението, сър. Не бих могъл да кажа какво точно. А и мисис Лио и мисис Тимъти също не бяха съвсем на себе си онази вечер, след като всички си заминаха.

— Запознат ли сте със съдържанието на завещанието?

— Да, сър. Мисис Лио реши, че трябва да знам. Ако ми позволите да изразя мнението си, сър, завещанието ми се вижда много справедливо.

— Да, така е. Всички са еднакво възнаградени. Но струва ми се, това не е завещанието, което мистър Абърнети е възнамерявал да направи поначало след смъртта на сина си. Сега бихте ли ми отговорили на въпроса, който ви зададох преди малко?

— Ако питате за личното ми мнение...

— Да, да, то се подразбира.

— Господарят, сър, бе силно разочарован след посещението на мистър Джордж... Мисля, че се е надявал мистър Джордж да прилича на мистър Мортимър. Мистър Джордж, сър, ако мога така да се изразя, не отговори на изискванията му. Съпругът на мис Лора нямаше добра репутация и страхувам се, сър, че мистър Джордж прилича на него. — Ланскъм поспря и отново продължи: — После дойдоха младите дами със съпрузите си. Той веднага хареса мис Сюзън — много красива и енергична млада дама, но по мое мнение, не одобри съпруга ѝ. Днес младите дами са странни в избора си, сър.

— А другата двойка?

— Нямам какво особено да кажа за тях, сър. Приятна и красива двойка. Мисля, че господарят се радваше на посещението им, но... не смятам... — старецът се поколеба.

— Да, Ланскъм?

— Ами... господарят нямаше много вземане-даване с театъра. Веднъж ми каза: „Не виждам какво толкова намират на сцената. Животът на тези хора ми изглежда доста лекомислен. Лишава ги и от малкото здрав разум, който имат. Не мога да разбера как точно влияе на морала, но едно е сигурно — човек губи чувство за мярка.“ Той естествено нямаше предвид конкретно...

— Да, разбирам. Така, а след тези посещения самият мистър Абърнети е заминал — първо при брат си, а после при сестра си, мисис Ланскне.

— Това не можех да знам, сър. Искам да кажа, той ми спомена, че отивал при мистър Тимъти и после в някакво Сейнт Мери.

— Точно така. Спомняте ли си да е казвал нещо по повод на тези посещения, след като се върна?

Ланскъм се позамисли и отговори:

— Не мога да кажа нищо определено. Радваше се, че си е пак у дома. Спомням си, сподели колко го уморявали пътуванията и отсядането в чужди къщи.

— И нищо друго? Нищо за някой от двамата? Ланскъм се намръщи.

— Ами господарят си... мърмореше, разбирате ме, нали — в смисъл, че говореше на мен, а всъщност повече сам на себе си. Като че ли дори не забелязваше, че съм там, толкова беше свикнал с мен.

— Познавал ви е и ви се е доверявал, да.

— Но споменът ми за това, което говореше, е доста смътен. Нещо такова, че не виждал къде е дянал парите си онзи — имаше предвид мистър Тимъти. И после каза нещо такова: „Една жена може да се прояви като глупачка по деветдесет и девет начина и само веднъж да блесне като умница.“ А, да, също следното: „Можеш да споделиш искрено мислите си само с хора от твоето поколение. Няма да те обвинят като младите, че си фантазиращ.“ А друг един път рече, но не си спомням в каква връзка: „Не е много хубаво да слагаш капани на хората, но не виждам какво друго мога да сторя.“ Но аз мисля, сър, че може би е имал предвид помощник-градинаря — по повод, че се крадяха прасковите.

Ала мистър Ентуисъл не смяташе, че казаното от Ричард Абърнети се е отнасяло за помощник-градинаря. След още няколко въпроса той остави Ланскъм и размисли над всичко, което бе научил. Всъщност нищо по-ново от онова, за което сам се досещаше вече. Все пак някои неща подсказваха това-онова. В онази забележка за жените, че могат да бъдат хем глупави, хем хитри, е имал предвид не снаха си Мод, а сестра си Кора. На нея е доверил своите „фантазии“. Говорил е също, че ще постави капани. На кого?

Мистър Ентуисъл разсъждава дълго върху въпроса каква част от истината да сподели с Хелън. Накрая реши да ѝ се довери изцяло.

Най-напред ѝ благодари, задето бе подредила вещите на Ричард и се бе погрижила за всевъзможни неща из къщата. Дадена бе обява за продажбата на имението и един-двама кандидати вече се бяха обадили, че ще дойдат да го огледат.

— Частни лица ли?

— О, не. Разбрах, че сред кандидатите са Женската християнска асоциация, също един младежки клуб, а и от Джефърсъновия тръст търсели подходящо място да изложат колекцията си.

— Тъжно е, че в къщата вече няма да живеят наследниците, но днес това не е особено практично.

— Бих искал да ви помоля, ако е възможно, да останете тук до продажбата на къщата. Стига това да не ви затруднява прекалено.

— Не, ни най-малко. Всъщност за мен е много удобно. Не ми се ще да се връщам в Кипър преди месец май и предпочитам да остана тук, вместо в Лондон, както бях планирала. Нали знаете, обичам тази къща. Лио я обичаше, а двамата бяхме щастливи, когато идвахме тук.

— Има и друга причина, поради която ще съм ви благодарен, ако останете. Един мой приятел — казва се Еркюл Поаро...

Хелън мигом реагира остро:

— Еркюл Поаро? Значи смятате...

— Вие го познавате?

— Да, чрез мои приятели... но мислех, че отдавна е умрял.

— Жив и здрав е. Не е млад естествено.

— Е, да, едва ли може да е млад.

Тя продължи механично. Лицето ѝ бе побеляло и напрегнато. Промълви с усилие:

— Тогава вие смятате, че... Кора е била права? Че Ричард е бил убит.

Мистър Ентуисъл изля тревогата си. Облекчение бе да споделиш подозренията си с човек с ясен и хладен ум като Хелън.

Щом той свърши, тя рече:

— Би трябвало да ми се струва чудовищно, а не е така. Онази вечер след погребението и двете с Мод — сигурна съм — все за това мислехме. Казвахме си каква глупачка е Кора и същевременно чувствахме, че нещо ни гложди. А после дойде убийството на Кора — казах си, че е просто съвпадение, и разбира се, би могло да е така, но, боже мой! Може ли да е сигурен човек! Толкова е трудно!

— Да, трудно е, но Поаро е рядко оригинална личност и притежава почти гениален ум. Той много добре разбира какво ни е нужно — да се уверим, че цялата работа е била продънено корито.

— А ако не е била?

— Какво ви кара да мислите така?

— Не знам. Нещо ме смущава... Не само казаното от Кора в онзи ден, но и нещо друго. Нещо, което тогава ми се стори не както трябва.

— Не както трябва? В какъв смисъл?

— Не знам. Губи ми се.

— Някого от присъстващите в салона ли засягаше?

— Да, да, нещо такова. Но не мога да кажа кого, нито какво точно... О, сигурно ви изглеждам смешна.

— Съвсем не. Това е интересно, твърде интересно. Вие, Хелън, сте умна жена. Ако сте забелязали нещо, то трябва да има някакво значение.

— Да, но не мога да си спомня какво беше. Колкото повече мисля за това...

— Не се напрягайте. Няма по-неправилен начин човек да възстанови нещо в съзнанието си. Рано или късно ще ви проблесне. А когато това стане, уведовете ме незабавно.

— Непременно.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Мис Гилкрисст нахлупи решително черната си шапка и прибора под нея кичур прошарена коса. Следствието бе насрочено за дванадесет часа, а сега бе още единадесет и двадесет. Помисли си, че изглежда добре със сиво палто и сива пола и с черната блуза, която си бе купила за случая. Хубаво би било да можеше да е облечена цялата в черно, но това съвсем не бе по възможностите ѝ. Тя огледа стените на малката спретната спалня, по които бяха накачени рисунки на пристанища и крайбрежни местности като Бриксъм, Кокингтън Фордж, Анстейс Коув, Кайънс Коув, Полфлексън, Бабакъм и други, подписани до една със замах: Кора Ланскне. Погледът и се спря с особено чувство на топлота на пристанището Полфлексън. В хубава рамка върху скрина бе поставена избеляла фотография на чайната „Върбичката“. Мис Гилкрисст я погледна с обич и въздъхна.

Унесът ѝ бе прекъснат от позвъняване на входната врата.

— Божичко — промърмори тя. — Кой ли е сега...

Тя излезе от стаята и тръгна надолу по паянтовите стълби. Отново се позвъни и някой почука настойчиво.

Неизвестно защо мис Гилкрисст бе неспокойна. За миг забави крачка, после продължи към входната врата и си напомни да не се държи като глупачка.

На прага стоеше млада елегантна жена, облечена в черно, с малко куфарче в ръка. Тя забеляза уплашения поглед на мис Гилкрисст и побърза да каже:

— Вие сте мис Гилкрисст, нали? А аз съм племенницата на мисис Ланскне — Сюън Банкс.

— О, господи, но разбира се. Не се сетих. Моля ви, заповядайте, мисис Банкс. Внимавайте тук — закачалката стърчи малко. Насам, моля. Не знаех, че ще дойдете за следствието. Щях да приготвя кафе или нещо друго...

Сюън Банкс рече бързо:

— Не искам нищо. Съжалявам, че ви стреснах.

— Да, наистина малко ме стреснахте. Глупаво беше от моя страна. Аз не съм плашлива по природа. Дори казах на адвокатата, че съвсем не се чувствам неспокойна и че няма да изпитвам никакъв страх да остана сама в къщата, и наистина е така. Само дето днешното следствие ме наведе на разни мисли, та цяла сутрин все се стряскам. Ето, само преди половин час се позвъни и едва събрах кураж да отворя вратата, което наистина бе толкова глупаво от моя страна — не е възможно убиецът да дойде пак, за какво ли ще идва — а то се оказа, че е една монахиня — събирала помощи за сираци — такова облекчение почувствах, че ѝ дадох два шилинга, въпреки че не съм римокатоличка и не симпатизирам на римокатолическата църква и на всички тези монаси и монахини, макар и да съм на мнение, че „Малките сестри на бедните“ вършат добра работа. Но моля ви, седнете, мисис...

— Банкс...

— Да, разбира се, Банкс. С влак ли пътувахте?

— Не, с автомобил. Вашата уличка е доста тясна, та свих по един път и паркирах край някаква стара каменна кариера.

— Уличката е толкова тясна, че по нея няма никакво движение. Къщата е доста усамотена — заключи мис Гилкрисст и при тези последни думи потрепери.

Сюзън Банкс огледа стаята.

— Клетата стара леля Кора — възкликна тя. — Нали знаете, че е оставила каквото има на мен?

— Да, знам. Мистър Ентуисъл ми каза. Сигурна съм, че мебелите ще ви харесат. Разбрах, че сте младоженка, а днес обзавеждането е скъпо. Мисис Ланскне има някои красиви неща.

Сюзън не беше съгласна. Кора нямаше вкус към антиките. Къщата бе пълна с модернистични или псевдостилни мебели.

— Няма да взема нито една мебел — рече тя. — Имам си. Ще ги обявя за продан на търг. Освен ако... — може би вие бихте пожелали да вземете нещо? За мен ще е удоволствие.

Тя спря, чувствайки се неловко. Но мис Гилкрисст въобще не изпита неудобство. Тя разцъфна.

— О, така ли? Колко мило от ваша страна, мисис Банкс. Много съм ви задължена наистина. Но всъщност знаете ли, аз си имам собствени. Запазих мебелите си... в случай, че... ми потрябват. Имам и

няколко картини от баща си. Навремето държах малка чайна, мога да ви доверя, но дойде войната — лош късмет. Не продадох всичко, тъй като се надявах, че един ден пак ще си имам свой мъничък дом, ето защо дадох на склад най-хубавите мебели, картините на баща ми и някои скъпи вещи от стария ни дом. Но ако наистина нямате нищо против, бих се радвала много да имам тази малка писана масичка за чай на милата мисис Ланскне. Красива вещ, пък и на нея винаги пиехме чай.

Сюзън леко потрепери при вида на зелената масичка с изрисувани по нея едри пурпурни винетки и побърза да отговори, че ще е щастлива, ако мис Гилкрисст я вземе.

— От сърце ви благодаря, мисис Банкс. Ох, дали не съм малко алчна? Всичките й хубави картини остават за мен, нали знаете, също и една очарователна аметистова брошка, но чувствам, че нея трябва да ви върна.

— Не, не, в никакъв случай.

— Ще искате да прегледате вещите й, нали? Може би след следствието?

— Възнамерявам да остана тук ден-два, да прегледам всичко и да разчистя.

— Искате да кажете, да спите тук?

— Да. Има ли някаква пречка?

— О, не, мисис Банкс, разбира се, че не. Ще застеля моето легло с чисти чаршафи, а аз мога да се свия и тук на дивана.

— Но нали има още една стая — тази на леля Кора? Ще спя там.

— Съгласна сте да спите там?

— Имате предвид, че в тази стая е извършено убийството? О, че какво от това? Аз съм корав човек, мис Гилкрисст. Нали стаята... — искам да кажа — всичко е оправено вътре?

Мис Гилкрисст разбра въпроса.

— Но, да, мисис Банкс. Изпратихме одеялата на химическо чистене, а после ние с мисис Партър лъснахме цялата стая. Одеяла има колкото искате. Качете се да видите сама.

Тя поведе Сюзън нагоре по стълбите.

Стаята, в която бе умряла Кора Ланскне, бе чиста и свежа, а най-любопитното бе, че нямаше и помен от зловеща атмосфера. Подобно на дневната, тя бе обзаведена със смесица от практични модерни

мебели и други, пищно изписани. В нея се оглеждаше жизнерадостната личност на човек без вкус, каквато бе Кора. Над горния перваз на камината висеше маслено платно, изобразяващо набита млада жена, която се приготвя да се къпе.

Сюзън потрепери и погледна въпросително мис Гилкрисст, а тя обясни:

— Това е произведение на съпруга на мисис Ланскне. Долу в трапезарията има още много негови рисунки.

— Ужасно!

— Е, и аз самата не съм особен привърженик на този стил на рисуване, но мисис Ланскне бе много горда с художническия талант на съпруга си и смяташе, че за жалост той е недооценен.

— А къде са картините на леля Кора?

— В моята стая. Бихте ли желали да ги видите?

Мис Гилкрисст показва съкровищата си с гордост. Сюзън отбеляза, че изглежда Кора е имала слабост към морските курорти.

— Да, да. Нали знаете, те с мистър Ланскне са живели дълги години в едно малко рибарско селище в Бретан. Рибарските лодки са толкова живописни, нали?

— Несъмнено — промърмори Сюзън. От рисунките на Кора можеха да се изработят цяла серия пощенски картички — толкова верни на детайла и ярки по цвят бяха те. Човек би могъл да подозре, че всъщност са прерисувани от пощенски изгледи.

Но само при намека за такова нещо от страна на Сюзън мис Гилкрисст се възмути. Мисис Ланскне винаги рисувала от натура! Дори веднъж поизгоряла на слънцето поради това, че не искала да изостави обекта си в момент, когато светлината била най-подходяща.

— Мисис Ланскне бе истински художник — рече мис Гилкрисст с укор в гласа.

Тя погледна часовника си и Сюзън побърза да каже:

— Да, трябва да тръгваме за следствието. Далече ли е? Да взема ли колата?

Мис Гилкрисст я увери, че било само на пет минути пеш. И така, те се отправиха натам. Мистър Ентуисъл, който бе пристигнал с влака, ги посрещна и ги въведе в кметството.

Както се виждаше, залата бе пълна с непознати хора. Нищо сензационно не се очакваше. Дадени бяха показания за

идентифицирането на убитата. Последва медицинско заключение за характера на раните, причинили смъртта. Не са били открити следи от съпротива. Починалата вероятно е била под въздействието на наркоза по време на нападението, което трябва да я е изненадало. Смъртта е настъпила не по-късно от четири и тридесет. Между два и четири и тридесет приблизително. Мис Гилкрис даде показания как е открила трупа. Един полицай и инспектор Мортън също бяха разпитани. Следователят направи кратко обобщение. Съдебните заседатели бяха единодушни в заключението: „Убийство от едно или няколко неизвестни лица.“

С това следствието приключи и присъстващите излязоха на слънце. Пет-шест фотоапарата защракаха. Мистър Ентуисъл подкани Сюзън и мис Гилкрис да вървят към странноприемницата „Кралския герб“, където предвидливо бе уредил да обядват в сепаре зад бара.

— Няма да е кой знае какъв обяд — извини се той.

Но обядът съвсем не беше лош. Отначало мис Гилкрис изсумтя един-два пъти, мърморейки: „Ах, колко ужасно е всичко това!“, но след като мистър Ентуисъл настоя да изпие чаша шери, тя се развесели и взе да яде с апетит ирландското задушено. Мистър Ентуисъл се обърна към Сюзън:

— Не знаех, че ще дойдете днес, Сюзън. Можехме да пътуваме заедно.

— Наистина казах, че няма да идвам, но ми се видя некрасиво да не присъства нито един представител на семейството. Позвъних на Джордж и той ми каза, че бил много зает и нямало как да вмести и този ангажимент, Розамънд имала прослушване, а чичо Тимъти, естествено, не го бива. Оставах аз.

— Съпругът ви не е дошъл с вас?

— О, Грег вечно трябва да се съобразява с такива досадни неща като работното време на гишето.

Като видя стреснатото изражение на лицето на мис Гилкрис, Сюзън поясни:

— Съпругът ми работи в аптека.

В очите на мис Гилкрис съпруг-продавач никак не се съчетаваше с интелигентната Сюзън. При все това тя не загуби присъствие на духа и рече:

— О, да. Също като Кийтс.

— Грег не е поет — отвърна Сюзън. И добави:

— Имаме грандиозни планове за бъдещето: фирма с два отдела — козметичен салон и лаборатория за специални препарати.

— Това ще е далеч по-добро — рече одобрително мис Гилкрисст.
— Нещо като Елизабет Арден, която всъщност е контеса, така са ми казвали — дали пък не беше Хелена Рубинщайн? Така или иначе — добави тя учтиво, — да работиш в аптека, съвсем не е като в обикновен магазин за бельо или пък в бакалия.

— Вие казахте, че сте държали чайна, нали?

— О, да — лицето на мис Гилкрисст светна. Не би й минало през ума дори, че „Върбичката“ е вид търговско заведение. Да държиш чайна, за нея бе най-висша изява на благородство. И тя заразказва на Сюзън за „Върбичката“.

Мистър Ентуисъл, който бе слушал за това по-рано, даде простор на мисълта си. А когато Сюзън два пъти го попита нещо, без той да й отговори, побърза да се извини:

— Простете, скъпа, но се бях замислил. Всъщност бях се замислил за вашия чичо Тимъти. Малко съм обезпокоен.

— За чичо Тимъти ли? Аз не бих се безпокоила за него. Въобще не вярвам, че му има нещо. Той просто е един хипохондрик.

— Да, да, навярно сте права. Признавам, че не здравето му ме безпокои, а мисис Тимъти. Тя, както разбирам, е паднала и си е навехнала глезена, поради което е на легло, а чичо ви е в ужасно настроение.

— Защото ще трябва да се грижи за нея, вместо тя за него. Няма да му се отрази зле — отвърна Сюзън.

— Да, да, права сте. Но дали наистина някой ще се погрижи за клетата ви леля? Там е въпросът. В къщата няма слуги.

— Животът вече е ад за възрастните хора — рече Сюзън. — Те двамата живеят в голяма къща от XVIII век, нали?

Мистър Ентуисъл кимна утвърдително.

Излязоха предпазливо от гостилницата, но очевидно представителите на пресата се бяха разотишли.

Само двама репортери се навъртаха край портичката на къщата в очакване на Сюзън. Под надзора на мистър Ентуисъл тя им каза очакваните няколко думи, без да се обвързва с нищо. После те с мис Гилкрисст влязоха в къщата, а мистър Ентуисъл се върна в

странноприемницата, където си бе запазил стая. Погребението щеше да се извърши на следващия ден.

— Колата ми си стои край кариерата. Съвсем забравих за нея — рече Сюзън. — Ще трябва да я закарам в селото малко по-късно.

А мис Гилкрисст рече загрижено:

— Но да не е много късно. Не бива да излизате по тъмно. Сюзън я погледна и се изсмя:

— Да не мислите, че наоколо все още се върти убиецът, а?

— Не... разбира се, че не. — Мис Гилкрисст изглеждаше смутена.

„Точно това мисли — рече си наум Сюзън. — Поразително.“

Мис Гилкрисст бе изчезнала към кухнята.

— Сигурно ще искате да пиете чай по-рано. Да речем, след около половин час, мисис Банкс?

Сюзън си рече, че е престараване да се пие чай в три и половина, но великодушно си даде сметка, че за мис Гилкрисст „чаша хубав чай“ бе идеалното средство за възстановяване на нервите и тъй като си имаше лична причина да угоди на мис Гилкрисст, отвърна:

— Когато кажете, мис Гилкрисст.

В кухнята се възцари атмосфера на безгрижно потракване на съдове и прибори, а Сюзън отиде в дневната. Не минаха и две-три минути и на вратата се позвъни. Последва и леко почукване.

Сюзън излезе в антрето, а мис Гилкрисст се появи на прага на кухнята, като изтриваше брашнените си ръце о престилката.

— Боже мой! Кой би могъл да бъде?

— Пак репортери, предполагам — отвърна Сюзън.

— Божичко, само ви досаждат, мисис Банкс.

— Е, няма значение. Ще се оправя някак си.

— Тъкмо приготвих кифлички за чая.

Сюзън се отпрати към входната врата, а мис Гилкрисст се суетеше зад нея. Сюзън се запита дали мис Гилкрисст не очакваше навън да стои мъж със секира.

Посетителят обаче се оказа възрастен господин, който повдигна шапката си, щом Сюзън му отвори вратата, и я поздрави с лъчезарна бащинска усмивка:

— Струва ми се, мисис Банкс, нали?

— Да.

— Името ми е Гътри, Александър Гътри. Бях приятел, стар приятел на мисис Ланскне. А вие, зная това, сте нейната племенница, мис Сюзън Абърнети по баща.

— Точно така.

— Е, след като знаем кой какъв е, мога да вляза, нали?

— Разбира се.

Мистър Гътри изтри грижливо краката си, прекрачи прага, свали палтото си, постави го заедно с шапката си на малкия дъбов скрин и последва Сюзън в дневната.

— По тъжен повод се виждаме — подхвана мистър Гътри, който очевидно бе жизнерадостен човек и меланхолията съвсем не бе естественото му състояние. — Да, по много тъжен повод. Случайно съм по тези места и реших, че най-малкото, което мога да сторя, е да присъствам на следствието и, разбира се, на погребението. Клетата Кора. Клетата наивна Кора. Познавах я, драга мисис Банкс, от най-ранните години на брака ѝ. Момиче с висок дух и с много сериозно отношение към изкуството. Също така сериозно се отнасяше и към Пиер Ланскне — като художник, искам да кажа. Общо взето, той не бе съвсем лош съпруг. Е, понякога кривваше от правия път, разбирате какво искам да кажа — да, да, но тя за щастие приемаше това като част от артистичния му темперамент. Той бе художник, следователно — неморален. Всъщност не знам дали не отиде дотам, че да мисли така: „Той е неморален, затова трябва да бъде художник!“ Клетата Кора, липсваше ѝ здрав разум във всичко, свързано с изкуството, макар че за други неща — обърнете внимание — Кора имаше трезв ум — да, учудващо трезв ум.

— Всички казват това, но аз в действителност не я познавах — обясни Сюзън.

— Да, знам. Беше скъсала напълно с роднините си, защото не оценявали скъпоценния ѝ Пиер. Никога не е била красива девойка, ала притежаваше нещо. За компания бе чудесна! Никой никога не знаеше какво ще изрече в следващия миг и дали наивността ѝ е искрена, или го прави нарочно. Непрестанно ни разсмиваше. Вечното дете — такава я чувствахме. И наистина последния път, когато я видях (аз се виждах с нея от време на време след смъртта на Пиер), тя ме порази с това, че си е все същото дете.

Сюзън предложи цигара на мистър Гътри, но старият джентълмен поклати отрицателно глава.

— Не, благодаря ви, скъпа. Не пуша. Сигурно се чудите защо съм дошъл. Право да си кажа, гризе ме съвестта. Обещах на Кора да дойда да я видя преди няколко седмици. Обикновено я посещавах веднъж в годината, но напоследък ѝ стана хоби да купува картини на местни разпродажби, та ме молеше да ѝ давам мнението си за тях. По професия съм художествен критик. Разбира се, повечето от покупките на Кора бяха ужасни цапаници, но в крайна сметка цялата работа се оказа една добра спекула. На тези провинциални разпродажби картините вървят на безценица и само рамките струват повече от самите картини. Естествено на по-важните от тях винаги присъстват професионални търговци и е малко вероятно друг да грабне някой шедьовър. Но само преди два-три дни например на търга в един чифлик продадох малка картина на Койп за няколко лири. Историята е интересна. Първо била подарена на старата дойка от семейството, на което служила вярно дълги години — те нямали представа за стойността ѝ. Старата дойка я дала на племенника си чифликчия, който харесал коня на картината, но иначе я смятал за вехтория. Да, да, такива неща се случват понякога, а Кора бе убедена, че има око за живописиста. Кое не беше вярно, разбира се. Повика ме веднъж да съм дойдел да видя един Рембранд, на който била попаднала миналата година. Рембранд! Да беше поне прилично копие! Бе открила обаче доста хубава гравюра от Бартолоци — за нещастие с петна от влага. Наех се и я продадох за трийсет лири и това я настърви. Писа ми с голям ентузиазъм за някакъв италиански примитив, който купи на разпродажба, и аз обещах да дойда да го видя.

— А, той е ей там, доколкото си спомням — посочи Сюзън стената зад госта.

Мистър Гътри стана, сложи си очилата и се приближи до картината.

— Милата и добра Кора — промълви той най-накрая.

— Има много още — рече Сюзън.

Мистър Гътри се зае, без да бърза, да инспектира художествените ценности, с които изпълнената с надежди мисис Ланскне се бе сдобила. От време на време цъкаше с език или въздишаше.

Накрая свали очилата си и рече:

— Мръсотията е чудесно нещо, мисис Банкс. Придава романтична патина и на най-грозните екземпляри на живописното творчество. За съжаление Бартолоци е бил просто късмет за една начинаеща. Клетата Кора. Но това поддържаше интереса ѝ към живота. Благодарен съм, че не се наложи да я разочаровам.

— Има още картини в трапезарията — добави Сюзън. — Мисля, че всички са на съпруга ѝ.

Мистър Гътри потрепери леко и вдигна ръка в знак на протест.

— Не ме принуждавайте да ги гледам още веднъж. Уроците по натура са виновни. Винаги се стремях да щадя чувствата на Кора. Предана съпруга, много предана. Е, скъпа мисис Банкс, няма да ви отнемам повече време.

— Останете да пием чай. Мисля, че е почти готов.

— Много мило от ваша страна — отвърна мистър Гътри и си седна на мястото без повторно подканване.

— Ще отида да проверя.

В кухнята мис Гилкрист вадеше от фурната последната партида кифлички. Подносът за чай бе приготвен, а капакът на металния чайник вече подскачаше лекичко на печката.

— Дойде един господин на име Гътри и аз го поканих да пие чай.

— Мистър Гътри? О, да, той беше голям приятел на скъпата мисис Ланскне. Прочут художествен критик. Какъв късмет, че направих повече кифлички, имаме и домашен конфитюр от ягоди и току-що опържих бухтички. Сега ще запаря чая — затоплила съм чайника. Но моля ви, мисис Банкс, не вземайте подноса, тежък е. Аз ще се справя сама.

Сюзън обаче отнесе подноса. Мис Гилкрист я последва с металния и порцелановия чайник, поздрави мистър Гътри и тримата седнаха.

— Горещи кифлички, та това е пир — възкликна мистър Гътри, — и какъв вкусен конфитюр! Изобщо не могат да се сравнят с купените.

Мис Гилкрист се зачерви от удоволствие. Бухтичките бяха отлични, също и кифличките и никой не им остана дължник. Над компанията витаеше духът на „Върбичката“. Виждаше се, че мис Гилкрист е в стихията си.

— Благодаря ви, ще си взема, няма как — рече мистър Гътри, приемайки последната кифличка, която мис Гилкрисст настойчиво му сервира. — Но се чувствам малко угнетен, че си пия чая тук, където горката Кора е била убита така жестоко.

Мис Гилкрисст ги изненада с подчертано викторианската си реакция:

— О, но мисис Ланскне сама би настояла да се подкрепите добре. Трябва да възстановите силите си.

— Да, да, сигурно сте права. Безспорно обаче на човек не му се вярва, че някой, когото е познавал, и то съвсем отблизо, може да бъде убит!

— Съгласна съм — отвърна Сюзън. — Изглежда просто немислимо.

— А още по-малко от някой случаен скитник, който се вмъква в къщата, и я напада. Знаете ли, според мен биха могли да се намерят причини, поради които Кора е била убита.

Сюзън попита бързо:

— Наистина ли? Какви причини?

— Ами тя не беше дискретна — отвърна мистър Гътри. — Кора никога не проявяваше дискретност. Доставяше й удоволствие да покаже... как да се изразя... колко остра може да бъде. Подобно на дете, добрало се до нечия тайна. Ако Кора се е добрала до някаква тайна, то тя непременно е искала да я сподели. Дори и да е обещала да не казва нищо, пак ще го направи. Не би могла да превъзмогне природата си.

Сюзън не каза нищо. Мис Гилкрисст също. Тя изглеждаше разтревожена. Мистър Гътри продължи:

— Да, малка доза арсен в чая или кутия шоколадови бонбони, изпратени по пощата — това не би ме учудило. Но такова отвратително деяние като кражба и убийство ми се струва нелепо. Може и да греша, но не бих допуснал, че в къщата има нещо, за което си заслужава да си губи времето един изпечен крадец. Не е държала много пари тук, нали?

— Съвсем малко — отвърна мис Гилкрисст. Мистър Гътри се надигна, въздишайки:

— Е, така е, след войната беззаконието си проби път. Времената се промениха.

Като благодари на двете жени за чая, той се сбогува любезно с тях. Мис Гилкрисст го изпрати и му помогна да си облече палтото. От прозореца на дневната Сюзън го наблюдаваше как се отдалечава с бодрата си походка по пътеката към портата.

Мис Гилкрисст се върна с малък пакет в ръка.

— Пощаджията трябва да е минал, докато сме били на следствието... Проврял го е през процепа на пощенската кутия, та е паднал в ъгъла зад вратата. Какво ли ще е... но да, прилича на сватбена торта.

Преливайки от доволство, мис Гилкрисст разкъса опаковката. Показа се малка бяла кутия, вързана със сребриста панделка.

— Познах! — Тя развърза панделката. В кутията имаше неголямо парче от богатата торта с бадемов крем и белтъчна глазура. — Колко мило! Но кой ли... — И тя прочете прикрепената картичка. „Джон и Мери“. — Но кои ли са те? Колко глупаво от тяхна страна да не напишат фамилията си.

Сюзън, която се беше замечтала, се сепна и рече равнодушно:

— Понякога възникват трудности, ако хората използват само кръщелните си имена. Онзи ден получих картичка, подписана „Джоун“. Преброих, че познавам осем жени с това име, а като се има предвид, че с повечето от тях само си телефонираме, съвсем не им познавам почерците.

Мис Гилкрисст доволно прехвърляше наум всички възможни свои познати на име Джон и Мери.

— Може би е дъщерята на Дороти — тя се казваше Мери, но не съм чула за годеж, още по-малко за сватба. Или пък малкият Джон Банфийлд — трябва да е пораснал и да му е време за женитба, или пък момичето на семейство Енфийлд — не, не, тя се казваше Маргарет. Нито адрес, нищо. Както и да е, сигурно ще се сетя...

Тя взе подноса и се отправи към кухнята. Сюзън се размърда и рече:

— Време е да отида да преместя колата.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Сюзън изведе автомобила си от кариерата, където го бе оставила, и го закара в селото. В Личет Сейнт Мери имаше само колонка за бензин, но не и гараж, ето защо я посъветваха да използва гаража на странноприемницата „Кралския герб“. Намериха й място край огромен даймлер, който се готвеше да потегли. Зад кормилото седеше униформен шофьор, а на задната седалка — възрастен господин, загърнат в шал — чужденец с големи мустаци.

Момчето, с което разговаря Сюзън, я зяпаше с такова всепоглъщащо внимание, че изглежда не проумяваше и половината от това, което тя му казваше. Накрая я попита със страхопочитание:

— Вие сте нейна племенница, нали?

— Какво?

— Вие сте племенница на жертвата — повтори захласнато момчето.

— О, да, да. Аз съм.

— А! Чудех се къде съм ви виждал по-рано.

Жадни за сензации, мислеше си Сюзън, докато се връщаше по обратния път към къщата. Мис Гилкрисст я посрещна с думите:

— Върнахте се жива и здрава, слава богу — изречени с тон, който подразни Сюзън още повече.

А мис Гилкрисст добави загрижено:

— Ядете спагети, нали? Мисля за вечеря...

— Да, да, каквото и да е. Не съм много гладна.

— Мога да се похваля, че правя много вкусни спагети огретен.

И това не бе празна хвалба. Сюзън си рече, че мис Гилкрисст наистина е отлична готвачка. Тя пожела да помогне в измиването на съдовете, но мис Гилкрисст, макар че предложението й достави удоволствие, я увери, че всъщност това е нищо работа.

След малко пристигна с кафето, което по качество не можеше да се мери с вечерята — беше доста слабо. Мис Гилкрисст покани Сюзън да си вземе парче от сватбената торта, но тя отказа.

— Тортата е чудесна — настоя мис Гилкрист, като я опита. За своя радост тя бе разрешила въпроса с изпращача, когото назова „дъщеричката на скъпата Елън — знам, че се бе сгодила, но не си спомнях името й“.

Сюзън остави мис Гилкрист да се набъбри, докато настъпи мълчание и тя можеше най-после да повдигне въпроса, който я интересуваше. Времето след вечеря край камината предразполагаше.

След кратка пауза тя подхвърли:

— Чичо ми Ричард е идвал тук малко преди смъртта си, нали?

— Да, идва.

— Кога точно е било?

— Я да видя... трябва да беше... една, две... близо три седмици преди съобщението за смъртта му.

— Имаше ли вид на... болен?

— Ами... не. Бих казала, че не му личеше от пръв поглед да е болен. Имаше вид на енергичен човек в добро здраве. Мисис Ланскне се изненада много, като го видя. Каза: „О, Ричард, толкова години минаха!“, а той отвърна: „Дойдох лично да видя как вървят нещата при теб.“ А мисис Ланскне отговори: „Аз съм добре“. Знаете ли, мисля, че бе леко засегната, дето той се появи така ненадейно след толкова дълга раздяла, сякаш нищо не е било. Така или иначе мистър Абърнети каза следното: „Каквото било, било. Ти, Тимъти и аз сме единствените останали живи — а с Тимъти не можеш да разговаряш за друго, освен за собственото му здраве.“ И добави: „Както виждам, Пиер те е направил щастлива, изглежда аз съм бил на погрешно мнение. Е, доволна ли си сега?“ Много хубаво го каза. Красив мъж, макар, разбира се, вече доста възрастен.

— Колко време остана тук?

— Остана само за обяд. Направих говежди роладини с маслини. За щастие беше денят, в който ни посещаваше месарят.

Изглежда, спомените на мис Гилкрист бяха почти изцяло кулинарни.

— Значи двамата са се разбрали?

— О, да.

Сюзън замълча, после попита:

— Беше ли изненадана леля Кора, когато... той умря?

— О, да. Той умря внезапно, нали така?

— Да, внезапно беше... Исках да кажа... Била е изненадана. Видът му с нищо не ѝ е подсказал, че е сериозно болен.

— О, разбирам какво искате да кажете. — Мис Гилкрисст замълча за момент. — Не, не, струва ми се, като че ли сте права. Тя спомена, че е остарял много — мисля, че употреби думата склероза...

— Но на вас не ви се е видял като човек, който има склероза?

— Ами... не от пръв поглед. Но аз не разговарях с него. Естествено оставих ги насаме.

Сюзън погледна мис Гилкрисст изпитателно. Дали тя беше от този тип жени, които подслушват на вратата? Беше почтена, това се виждаше, не би посегнала да открадне, да измами в домакинството или да отваря писма. Но любопитството често надяваше маската на благочестието. Мис Гилкрисст може да си е намерила повод да сади цветя недалеч от прозореца или да забърше прах в антрето... Това влизаше в рамките на задълженията ѝ. И тогава, разбира се, няма как да не е чула това-онова.

— Да сте чули откъси от разговора им? — попита Сюзън. Мис Гилкрисст моментално се изчерви от гняв.

— Какво говорите, мисис Банкс. Никога не съм имала навика да подслушвам.

Това значи, че го е правила, помисли си Сюзън, иначе щеше просто да отговори „не“. А на глас каза:

— Извинете, мис Гилкрисст. Не исках да кажа това. Но понякога в тези малки къщи с тънки стени човек без да иска чува всичко, което става, а сега, след като и двамата са мъртви, особено важно е за семейството да знаем какво са си казали на тази своя среща.

Къщата съвсем не беше с тънки стени — тя датираше от епоха, в която се е строяло масивно, но мис Гилкрисст лапна въдицата и с готовност откликна на предположението.

— Разбира се, това, което казвате, е съвсем вярно, мисис Банкс — къщата наистина е много малка, а и аз разбирам желанието ви да научите какво се е случило между двамата, но наистина се страхувам, че няма да съм от голяма полза. Мисля, че говориха за здравето на мистър Абърнети и че... ами... че си въобразявал разни неща. Макар и да не му личеше, той трябва да е бил болен и, както често се случва, отдаваше разклатеното си здраве на външни причини. Случва се с много хора, уверявам ви. Моята леля...

Мис Гилкрисст описа леля си.

Подобно на мистър Ентуисъл Сюзън отклони темата за лелята.

— Да. И ние точно така мислехме — рече тя. — Слугите на чичо ми са до един много привързани към него и естествено са били силно обезпокоени, че той ги подозира...

Тя се спря.

— О, да, разбира се! Слугите са особено докачливи за подобни неща. Спомням си, че леля ми...

Сюзън отново я прекъсна.

— Предполагам, че именно слугите е подозирал, нали? Че искат да го отровят...

— Не знам... Аз... наистина...

Сюзън забеляза объркването ѝ.

— Не са били слугите. Някое конкретно лице ли е било?

— Не знам, мисис Банкс. Наистина не знам...

Но тя избягваше да погледне Сюзън в очите. Сюзън си рече, че мис Гилкрисст знае повече, отколкото би искала да признае.

Възможно бе мис Гилкрисст да знае много...

Като реши да не настоява засега повече, Сюзън рече:

— Какви са вашите планове за бъдещето, мис Гилкрисст?

— О, щях да отворя дума за това пред вас, мисис Банкс. Казах на мистър Ентуисъл, че нямам, нищо против да остана тук, докато всичко бъде разчистено.

— Знам това. Много съм ви признателна.

— Но исках да ви попитам колко ще продължи, защото, нали знаете, трябва да започна да си търся друго място.

Сюзън размисли.

— Всъщност няма кой знае какво да се върши още. За два дни ще съм приключила и ще уведомя уредника на търгове.

— Значи сте решили да продадете всички мебели?

— Да. Предполагам, че няма да е трудно къщата да се даде под наем?

— О, не, ще се тълпят за нея. Толкова малко къщи като тази се дават под наем. Повечето се предлагат за продан.

— Ами тогава всичко е много просто, както виждате — Сюзън се поколеба за миг, преди да продължи. — Исках да ви кажа, че... надявам се, ще приемете тримесечна заплата като обезщетение.

— Много сте щедра, мисис Банкс. Благодаря ви от сърце. А ще имате ли нещо против... искам да кажа, бих ли могла да ви помоля... ако стане нужда... да ми дадете препоръка? Да напишете, че съм работила при ваша родственица и че... сте били доволни.

— Да, разбира се.

— Не знам дали е редно да искам подобно нещо... — Ръцете на мис Гилкрисст затрепериха и тя се опита да овладее гласа си. — Но би ли било възможно да не... да не се споменават обстоятелствата... та дори и името?

Сюзън я гледаше втрещено:

— Не разбирам.

— Ако се замислите, ще разберете, мисис Банкс. Става дума за убийство. Убийство, за което са писали вестниците и всички са чели за него. Нима не виждате? Хората могат да си кажат: „Две жени живеят заедно, едната от тях е убита — може да го е сторила компаньонката.“ Разбирате ли, мисис Банкс? Сигурна съм, че ако пред мен се явеше такъв кандидат... щях... Ами, щях добре да си помисля, преди да го наема. Разбирате, нали? Кой може да е сигурен? Това страшно ме притеснява, мисис Банкс. Нощем лежа будна и си мисля, че може би никога вече няма да мога да си намеря работа... точно такава работа. А какво друго мога аз да правя?

Въпросът съдържаше несъзнателна нотка на силно вълнение. Сюзън бе потресена. Тя осъзна отчаянието на тази приятна и бърлива най-обикновена женица, чието съществуване зависеше от страховете и прищевките на работодателите. В думите на мис Гилкрисст имаше много истина. Всеки би предпочел, ако може, да не вземе на работа, свързана с най-близко съжителство, жена, която е фигурирала, макар и съвсем невинно, в криминален случай.

Сюзън отговори:

— Но при положение, че открият този, който го е извършил...

— Е, тогава, разбира се, всичко ще е наред. Но дали ще го открият? Лично аз мисля, че полицията няма ни най-малка представа. А ако не го хванат... Ами тогава оставам аз, ако не като най-вероятният извършител, то като лице, което може да го е сторило.

Сюзън кимна замислено. Вярно бе, че мис Гилкрисст не печелеше нищо от смъртта на Кора Ланскне — но кой знаеше това? Още повече, че се разпространяваха такива истории — грозни истории за вражди

между жени, които живеят заедно, с най-невероятни патологични мотиви за внезапни прояви на насилие. Човек, който не познава Кора Ланскне и мис Гилкрис, би могъл да си въобрази, че те са имали именно такива взаимоотношения.

Сюзън рече с присъщата си устремна решимост и с весел тон:

— Не се безпокойте, мис Гилкрис. Сигурна съм, че ще мога да ви намеря място у мои приятели. Няма да е никак трудно.

— Страхувам се само, че не бих се наела да върша груба работа — рече мис Гилкрис с по-спокоен тон. — Умея да готвя обикновени ястия, да домакинствам.

Телефонът иззвъня и мис Гилкрис подскочи.

— Господи, кой ли може да е?

— Предполагам, че е мъжът ми — рече Сюзън и скочи на крака. — Той каза, че ще ми позвъни тази вечер.

Тя отиде до телефона.

— Да? Да, говори мисис Банкс, лично.

Настъпи пауза, след което гласът ѝ се промени. Стана по-мек и топъл.

— Здравей, скъпи. Да, аз съм... О, добре съм... Убийство с неизвестен извършител... нали знаеш... Само мистър Ентуисъл... Какво?... Трудно е да се каже, но мисля, че е така... Да, точно както предполагаме... Съвсем по плана... Ще продам всичко. Няма нищо, което да ни върши работа... След около ден-два... Истински ужас... Не се тюхкай. Знаем какво върша... Грег, нали не си... Внимавай си да... Не, нищо. Няма нищо. Лека нощ, скъпи.

Тя затвори. Близостта на мис Гилкрис я смущаваше малко. Вероятно тя би могла да чуе всичко от кухнята, където се бе оттеглила тактично. Имаше някои неща, които Сюзън би искала да каже на Грег, но бе предпочела да се въздържа.

Тя стоеше до телефона замислена и леко намръщена. И тогава изведнъж се сети нещо.

— Ами да. Точно това ще направя — промърмори си Сюзън.

Вдигна слушалката и поиска поръчка за междуградски разговор.

Четвърт час по-късно уморен глас от централата ѝ каза:

— Съжалявам, но не отговарят.

— Моля ви, продължете да им звъните.

Гласът на Сюзън звучеше заповеднически. Тя чуваше далечния телефонен звън. Внезапно той прекъсна и се чу свадлив мъжки глас, който попита с тон на възмущение:

— Да, да. Какво има?

— Чичо Тимъти?

— Кой е? Не чувам нищо.

— Чичо Тимъти. Аз съм Сюзън Банкс.

— Сюзън коя?

— Банкс. По баща Абърнети. Племенницата ти.

— О, Сюзън, ти ли си? Какво има? За какво звъниш посред нощ?

— Още е много рано.

— Не е. Легнал съм си.

— Ти си лягаш много рано. Как е леля Мод?

— За това ли звъниш, да питаш за леля си. Тя се измъчва от болки и не може да върши нищо. Нищо. Безпомощна е. Хубаво се наредихме, няма що. Онзи глупак, докторът, казва, че не можел да намери милосърдна сестра. Искаше да откара Мод в болницата, но аз се възпротивих. Сега се опитва да ни намери някоя. Аз не съм в състояние да направя нищо — не смея дори да опитам. Тази нощ онази некадърница от селото ще преспи тук, макар да не спира да мърмори, че трябвало да се връща при мъжа си. Хич не знам как ще я караме.

— Точно затова ви позвъних. Бихте ли приели мис Гилкрист?

— Коя е тя? За пръв път чувам за нея.

— Компаньонката на леля Кора. Много приятна и способна жена.

— Умее ли да готви?

— Да, готви много добре и би могла да се грижи за леля Мод.

— Всичко това е отлично, но кога ще може да дойде? Тук съм съвсем сам, а тези гламави селски жени пристигат и си тръгват когато си искат, което никак не ми се отразява добре. Сърцето ми погажда номера.

— Ще се постарая тя да дойде при вас колкото е възможно по-скоро. Може би вдругиден.

— Е, много ти благодаря — отвърна той с известна неохота. — Добро момиче си ти, Сюзън... благодаря ти...

Сюзън постави слушалката и отиде в кухнята.

— Бихте ли приели да отидете в Йоркшир да се грижите за леля ми? Тя е паднала и си е счупила глезена, а чичо ми не го бива за нищо. Той е малко досаден, но леля Мод е жена на място. Имат прислуга от селото, а вие само ще готвите и ще се грижите за леля Мод.

От вълнение мис Гилкрист изпусна металния чайник.

— О, благодаря ви, искрено ви благодаря. Много сте мила наистина. За себе си мога да кажа, че ме бива за болногледачка, а и с чичо ви ще се справя, сигурна съм, ще му готвя хубави леки гозби. Безкрайно съм ви задължена, мисис Банкс, толкова сте добра.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

1

Сюзън лежеше в леглото и чакаше да я обори сънят. Беше уморена след този твърде дълъг ден. Мислеше, че ще заспи веднага. Никога не бе страдала от безсъние. А ето че сега лежеше будна, часовете се изнизваха, а мислите се гонеха в главата ѝ.

Беше заявила, че няма нищо против да прекара нощта в тази стая, в това легло. Леглото, в което Кора Абърнети...

Не, не, трябва да си избие това от главата. Винаги се е гордеела със здравите си нерви. Защо да мисли за този следобед преди повече от седмица? Да гледа напред — в бъдещето. Нейното и на Грег. Помещенията на улица „Кардиган“ подхождаха идеално. На приземния етаж ще бъде салонът, а отгоре елегантен апартамент. Стаята в дъното — лаборатория за Грег. И от гледна точка на данъчното облагане това разрешение бе отлично. Грег ще се успокои и ще се оправи. Ще престанат тези обезпокоителни нервни припадъци. Понякога я гледа така, сякаш не я познава. В един-два случая направо я изплаши... А и старият мистър Коул намекна... направо заплаши: „Ако това се повтори...“ Можеше да се повтори, даже щеше да се повтори..., ако чичо Ричард не бе умрял тъкмо навреме.

Чичо Ричард — но защо да гледа на случилото се от този ъгъл? За какво живееше той? Стар човек, уморен и болен. Загуби сина си. По-скоро се е отървал. И то каква смърт — в леглото си, както спи... съвсем кротко. Кротко... както спи... Да можеше и тя да заспи сега. Ама че глупост — да лежи будна часове наред... да чува скърцането на мебелите, шумоленето на дърветата и храстите навън, а от време на време странния меланхоличен писък на птица — вероятно бухал. Колко зловеща е провинцията! Така различна от големия, шумен и безразличен град. Там човек се чувстваше сигурен сред толкова хора — далеч от самотата. Докато тук...

Казват, че къщи, в които е извършено убийство, биват обитавани от духове. Може и тази къщичка да стане известна като къщичката на духовете. Обитавана от духа на Кора Ланскне... Леля Кора. Странно, но откакто бе пристигнала тук, Сюзън като че ли усещаше

присъствието на леля Кора съвсем близо до себе си... сякаш можеше да я докосне. Нерви и болна фантазия. Кора Ланскне бе мъртва и утре щяха да я погребат. В къщата нямаше никой друг, освен Сюзън и мис Гилкрисст. Тогава защо ѝ се струваше, че има някой в стаята, съвсем близо до нея...

Тя е лежала в това легло, когато брадвата се е стоварила върху нея... Спяла си е сладко, без да подозира нищо... докато се е стоварила брадвата... А сега не оставяше Сюзън да заспи...

Чу се леко изскърцване на мебел... или прокрадващи се стъпки? Сюзън запали лампата. Нищо. Нерви, само нерви. Отпусни се... затвори очи...

Несъмнено това бе стенание... — стенание или изохкване... Някой се гърчи от болка — някой умира...

„Стига съм си въобразявала разни неща, стига, стига, стига!“ — шепнеше си Сюзън.

Смъртта означава край — след смъртта няма съществуване. При никакви обстоятелства никой не може да се върне оттам. Дали пък не преживяваше отново сцена от миналото — умираща жена стене...

Не, това бе наяве. Сюзън отново запали лампата, седна в леглото и се заслуша. Стенанията бяха истински и тя ги чуваше през стената. Идваха от съседната стая.

Сюзън скочи от леглото, наметна халата си и хукна към вратата. Излезе на площадката, почука на вратата на мис Гилкрисст и влезе. В стаята на мис Гилкрисст светеше, а тя седеше в леглото си. Имаше ужасен вид, а лицето ѝ бе разкривено от болка.

— Какво ви е, мис Гилкрисст? Болна ли сте?

— Да. Не зная какво... аз... — тя направи опит да стане, но се сгърчи от спазъм и започна да повръща на постелята.

Успя да промълви:

— Моля ви... позвънете на доктора... яла съм нещо...

— Ще ви донеса сода. А доктора ще повикаме на заранта, ако не ви мине.

Мис Гилкрисст поклати глава:

— Не, повикайте го веднага. Ужасно ми е... лошо.

— Знаете ли номера му? Или да погледна в указателя? Мис Гилкрисст ѝ каза номера и отново бе повалена от пристъп на силно повръщане.

На позвъняването на Сюзън отговори сънен мъжки глас.

— Кой? Гилкрисст? От Мийдс Лейн? Да, знам улицата. Идвам веднага.

Той удържа на думата си. Десет минути по-късно Сюзън чу колата му да спира пред входа и слезе да му отвори.

Тя му обясни какъв е случаят, докато се качваха по стълбите.

— Мисля, че е яла нещо, което не ѝ понася. Състоянието ѝ не е никак добро.

По лицето на доктора можеше да се познае, че умее да контролира яда си и че не един път е бил викан, без да има нужда. Но отношението му бързо се промени, след като прегледа стенещата жена. Той даде кратки наставления на Сюзън и слезе да телефонира. После отиде при нея в дневната.

— Повиках линейката. Трябва да я отведем в болницата.

— Значи наистина е сериозно?

— Да. Сложих ѝ морфин да облекчи болката. Но ми се вижда...

— Той се прекъсна. — Какво е яла?

— Вечеряхме спагети огретен и пудинг с яйчен крем. После кафе.

— И вие ядохте същото?

— Да.

— И ви няма нищо? Не чувствате болка или тежест?

— Не.

— Нищо друго ли не е яла? Рибна консерва? Или наденица?

— Не. Обядвахме в „Кралския герб“ — като приключи следствието.

— Да, разбира се. Вие сте племенницата на мисис Ланскне?

— Да.

— Отвратителна история. Надявам се да хванат този, който го е извършил.

— Да, всички се надяваме.

Линейката пристигна. Свалиха мис Гилкрисст, а докторът я придружи. Каза на Сюзън, че ще ѝ се обади сутринта. След като и той си замина, Сюзън си легна. Този път тя положи глава на възглавницата и заспа мигновено.

На погребението имаше немалко хора. Беше се стекло почти цялото село. Единствените опечалени бяха Сюзън и мистър Ентуисъл, а останалите членове на семейството изпратиха венци. Мистър Ентуисъл попита за мис Гилкрисст и Сюзън шепнешком му обясни накратко какво се бе случило. Мистър Ентуисъл повдигна вежди.

— Доста странна случка!

— Тази сутрин била по-добре. Обадиха се от болницата. Такива жлъчни пристъпи са нещо обичайно, но някои хора вдигат повече шум.

Мистър Ентуисъл не отговори нищо. Той се връщаше в Лондон след погребението.

Като се прибра в къщата, Сюзън намери няколко яйца и си направи омлет. После се качи в стаята на Кора и започна да преглежда вещите на покойната.

Работата ѝ бе прекъсната от пристигането на доктора. Той изглеждаше разтревожен. На запитването на Сюзън отговори, че мис Гилкрисст била много по-добре.

— След два-три дни ще е на крак — рече той. — Имала е късмет, че дойдох така бързо. Иначе — можеше да стане и най-лошото.

Сюзън го погледна втрещено.

— Толкова зле ли е била?

— Мисис Банкс, ще ми кажете ли какво точно е яла и пила мис Гилкрисст вчера? Всичко.

Сюзън помисли и даде изчерпателен отговор. Докторът поклати недоволно глава.

— Трябва да е яла нещо, което вие не сте яли.

— Не мога да си спомня... Сладки, кифлички, конфитюр, чай, после вечеря. Не, друго не мога да си спомня.

Докторът почеса носа си и закрачи из стаята.

— Сигурно ли е, че е от храната? Хранително отравяне ли е било?

Докторът я погледна остро. После като че ли взе решение и каза:

— Арсен.

— Арсен? — стъписа се Сюзън. — Искате да кажете, че някой й е дал арсен?

— Така излиза.

— Ами ако го е взела сама? Искам да кажа — умишлено?

— Самоубийство? Мис Гилкрисст отрича, а тя знае най-добре. Освен това, ако е решила да се самоубива, защо ще използва арсен? В къщата е имало сънотворни и би могла да вземе свръхдоза от тях.

— Възможно ли е арсенът да е проникнал случайно в някоя храна?

— И аз това се чудя. Не ми изглежда вероятно, но такива случаи са познати. Обаче щом и тя, и вие сте яли едно и също...

Сюзън кимна и добави:

— Струва ми се абсурдно... — и изведнъж дъхът й секна.

— Но да, разбира се. Сватбената торта! — възкликна тя.

— Какво? Сватбена торта ли?

Сюзън започна да му обяснява, а докторът я слушаше внимателно.

— Странно. Казвате, че не била сигурна кой я е изпратил. Останало ли е нещо? Дали кутията, в която е била опакована, не се търкала още някъде?

— Не знам. Ще проверя.

Те затърсиха заедно и откриха в кухненския бюфет бялата картонена кутия с останали няколко трохи. Докторът я прибра старателно и рече:

— Аз ще имам грижата за това. Да знаете къде може да е хартията, в която е била опакована?

Тук удариха на камък и Сюзън предположи, че вероятно е била хвърлена в огъня.

— Вие ще останете тук известно време, нали, мисис Банкс?

Той изрече това учтиво, но Сюзън се обезпокои.

— Да, ще трябва да прегледам вещите на леля си. Ще остана тук няколко дни.

— Много добре. Сама разбирате, че полицията вероятно ще иска да ви зададе въпроси. Не се сецате за някой... който би могъл да има зъб на мис Гилкрисст?

— Аз всъщност не я познавам добре. Живяла е с леля ми няколко години — това е всичко, което знам.

— Така е, така е. Винаги е правела впечатление на приятна и скромна жена — съвсем обикновена. Не е от онези, знаете ги нали, които имат врагове или пък се замесват в разни драми. Сватбена торта по пощата. Звучи ми, като да е от някоя ревнива жена. Но кой би ревнувал от мис Гилкрисст? Не се връзва.

— Не.

— Е, трябва да тръгвам. Не знам какво става в нашето тихо и кротко Личет Сейнт Мери. Първо брутално убийство, а сега опит за отравяне по пощата. Едно след друго.

Той тръгна по пътеката към колата си. На Сюзън ѝ се стори задушно в къщата и реши да остави вратата отворена. После бавно се качи по стълбите, за да продължи работата си.

Кора Ланскне не можеше да се нарече подредена и организирана жена. Чекмеджетата бяха пълни с какво ли не. Заедно се търкаляха тоалетни принадлежности, писма, стари носни кърпи, четки за рисуване. В едно чекмедже под купчина бельо бяха пхнати стари писма и сметки. В друго под вълнените пуловери лежеше картонена кутия с два бретона — перуки. Трето бе пълно със стари фотографии и скицници. Сюзън се загледа във фотография на група хора, направена най-вероятно във Франция преди много години, на която се виждаше една много по-млада и стройна Кора, увиснала на ръката на висок слаб мъж с дългнести крайници и чорлава брада, облечен в нещо като кадифено сако, за когото Сюзън реши, че е покойният Пиер Ланскне.

Фотографиите заинтересуваха Сюзън, но тя ги остави настрана, подреди закуп всички документи, които бе намерила, и започна да ги преглежда методично. След като прехвърли около една четвърт, се натъкна на писмо. Прочете го два пъти и все още се вираше в него, когато един глас зад гърба ѝ я накара да извика от уплаха:

— Я да видим на какво толкова си попаднала, Сюзън? Здравсти, какво ти става?

Сюзън се зачерви от раздразнение. Неволно бе издала уплахата си, от което почувства срам и желание да обясни.

— Джордж? Как ме стресна!

Братовчедът ѝ се усмихна лениво.

— То се вижда.

— Как се добра дотук?

— Ами входната врата беше отворена и влязох. Не намерих никого на долния етаж и се качих горе. А ако питаш как съм се добрал до тази географска област, тръгнах тази сутрин за погребението.

— Не те видях там.

— Старата бричка ми погоди номер. Задави се. Бръкнах тук-там и се оправи. Вече бях закъснял за погребението, но реших, че след като съм тръгнал, по-добре да продължа. Знаех, че си тук.

Той направи пауза и продължи:

— Всъщност позвъних у вас и Грег ми каза, че си заминала, така да се каже, да влезеш във владение. Помислих си, че бих могъл да ти помогна.

Сюзън попита:

— Не си ли на работа? Или можеш да си вземаш свободни дни, когато си поискаш?

— Погребението винаги е било уважавано извинение за отсъствие. А това погребение е съвсем истинско. Освен това хората имат слабост към убийствата. Така или иначе в бъдеще няма да имам много ходене в кантората — нали станах заможен човек. Ще съм зает с по-важни дела.

Той пак спря и се ухили:

— Също като Грег.

Сюзън се загледа замислено в Джордж. С този свой братовчед се бе срещала рядко и всеки път установяваше, че ѝ е трудно да прецени що за птица е.

Тя попита:

— Кажете за какво всъщност си дошъл, Джордж?

— Ами може би, за да си поиграя малко на детектив. Все си мисля за онова последно погребение, на което бяхме. Няма съмнение, че тогава леля Кора сложи прът в нечие колело. Чудя се дали това, което каза, е било продиктувано от чиста безотговорност и желание да се покаже: „Вижте какво знае леля ви“, или в действителност е имала нещо предвид. Какво намери в това писмо, което четеше така внимателно, когато влязох?

Сюзън отговори бавно:

— Писмо от чичо Ричард, написано, след като я е посетил тук.

Какви черни очи имаше Джордж! Тя ги мислеше за кафяви, но те бяха черни, а черните очи са по свой начин непроницаеми. Прикриват

мислите на човека.

— Нещо интересно в него? — попита Джордж с небрежен тон.

— Не бих казала...

— Мога ли да погледна?

Тя се поколеба за миг, после пхна писмото в протегнатата му ръка.

Той зачете, като прескачаше цели пасажии, с монотонен глас:

— „Радвам се, че те видях след толкова години... изглеждаш добре... пътувах нормално обратно за вкъщи и не се уморих много...“

Внезапно гласът му се промени, стана по-остър:

— „Моля те, не казвай на никого нищо за това, което споделих с теб. Може да греша. Твой любещ брат Ричард.“

Той вдигна въпросително глава към Сюзън:

— Какво значи това?

— Може да значи всичко... Може да е просто за здравето му. Или някоя клюка за общ приятел.

— О, да. Би могло да означава хиляди неща. Не става ясно, но дава храна за предположения... Какво е казал на Кора? Знае ли някой какво ѝ е казал?

— Мис Гилкрист би могла да знае — рече Сюзън замислено. — Мисля, че е подслушвала.

— А, да. Компаньонката. Къде е тя, между впрочем?

— В болницата, възстановява се след отравяне с арсен.

Джордж се сепна:

— Не може да бъде.

— Може. Някой ѝ изпрати отровна сватбена торта.

Джордж седна на един от столовете в спалнята и подсвирна:

— Изглежда, че чичо Ричард не е грешил.

На другата сутрин ги посети инспектор Мортън.

Той бе тих мъж на средна възраст и говореше с мек провинциален акцент. Изглеждаше кротък и муден, но погледът му бе пронизателен.

— Знаете за какво съм дошъл, нали, мисис Банкс? — започна той. — Доктор Проктър вече ви е казал за мис Гилкрис. Трохите от сватбената торта, които той отнесе отгук, бяха анализирани и показаха следи от арсен.

— Значи някой е искал умишлено да я отрови?

— Така изглежда. Самата мис Гилкрис не е в състояние да ни помогне с нищо. Все повтаря, че било невъзможно — кой би направил подобно нещо? Но някой го е направил. Вие да можете да хвърлите някаква светлина върху въпроса?

Сюзън поклати отрицателно глава:

— Аз съм потресена — отвърна тя. — Не можете ли да разберете нещо от пощенското клеймо? Или от почерка?

— Изглежда сте забравили, че хартията от опаковката е била изгорена. А и малко се съмняваме дали колетът въобще е пристигнал по пощата. Младият Андрю, шофьорът на пощенската кола, не си спомня да го е донасял. Имал много адреси, та не може да каже със сигурност. Ето такава е работата и ние не можем да сме сигурни.

— Каква е другата възможност?

— Другата възможност, мисис Банкс, е да е използвана стара хартия за опаковка с надписани името и адреса на мис Гилкрис и марка със старо пощенско клеймо и пакетът да е пуснат през процепа на пощенската кутия или прехвърлен през портичката, та да създаде впечатлението, че е пристигнал по пощата. Той добави невъзмутимо:

— Много хитро е измислено това със сватбената торта. Самотните възрастни жени са сантиментални по отношение на сватбените торти и им е драго, че хората ги помнят. Кутия шоколадови бонбони или нещо такова би могло да предизвика подозрение.

Сюзън рече бавно:

— Мис Гилкрисст дълго разсъждаваше на глас кой би могъл да я изпрати, но съвсем не изпитваше подозрение. Както казвате, беше доволна и... поласкана. — И добави: — Имало ли е достатъчно отрова да... да убие човек?

— Трудно е да се каже, преди да сме получили количествения анализ. Зависи от това, дали мис Гилкрисст е изяла цялото парче. Тя смята, че май не го е изяла цялото. Вие помните ли?

— О, не, не мога да кажа. Тя ме покани да си взема, но аз отказах, после хапна малко и каза, че тортата била чудесна, но не си спомням изяде ли цялото парче.

— Мога ли да се кача горе, ако не възразявате, мисис Банкс?

— Разбира се.

Тя го последва до стаята на мис Гилкрисст и се извини:

— Съжалявам, че е в такова ужасно състояние, но нямах време да почистя. Погребението на леля ми, и всичко това... После, след като идва доктор Проктър, реших, че може би е по-добре да оставя стаята както е.

— Много умно от ваша страна, мисис Банкс. Не всеки би се сетил да постъпи така.

Той се приближи до леглото, пъкна внимателно ръка под възглавницата и я повдигна. На лицето му се разля усмивка.

— Ето на!

На чаршафа лежеше парче торта, доста смачкано от натиска.

— Невероятно! — възкликна Сюзън.

— Съвсем не. Може би човек от вашето поколение не би го направил. Младите дами днес не са чак толкова петимни да се омъжат. Но това е стар обичай. Сложи парче сватбена торта под възглавницата си и ще сънуваш бъдещия си съпруг.

— Но няма мис Гилкрисст...?

— Не е искала да ни каже, защото ѝ е било неудобно, че ще изглежда смешна на нейната възраст. Но аз си знаех, че така ще да е.

— Лицето му стана отново сериозно. — Ако не е била старомоминската ѝ глупост, сега мис Гилкрисст можеше да не е жива.

— Но кой би искал да я убива?

Погледът на инспектора, който я премерваше с настойчиво любопитство, срещна нейния и Сюзън се почувства неловко.

— Вие не знаете ли? — попита той.

— Не, разбира се, че не знам.

— Тогава, изглежда, ще трябва да открием — рече инспектор
Мортън.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Двама възрастни мъже седяха в стая, обзаведена в съвършено модерен стил. Помещението представляваше абсолютен квадрат, без каквито и да е дъги и чупки. Може би единственото изключение бе самият Еркюл Поаро, чиято фигура изобилстваше от дъги и чупки. Коремчето му бе приятно закръглено, главата му имаше формата на яйце, а мустаците му бяха засукани и стърчаха предизвикателно.

Той сръбваше по малко сироп от чашата си и гледаше замислено мистър Гоби.

Мистър Гоби бе дребен, слаб и съсухрен. Безличен човек като него действаше укрепващо на самочувствието, а сега бе толкова безличен, че все едно го нямаше. Мистър Гоби не гледаше в Поаро, тъй като той никога не гледаше никого в лицето.

Забележките, които правеше в момента, сякаш бяха адресирани към левия ъгъл на хромирания перваз на камината.

Мистър Гоби бе известен със способността си да събира информация. Малцина бяха чували за него и също така малцина ползваха услугите му, но обикновено това бяха все богати хора. Нямаше как да не са богати, тъй като мистър Гоби вземаше скъпо. Специалността му бе бързото получаване на информация. Щракнеше ли с пръсти мистър Гоби, стотици търпеливи и работни като пчели мъже и жени, стари и млади, от всички прослойки на обществото, хукваха да задават въпроси, да сондират и да събират сведения.

Всъщност мистър Гоби се бе оттеглил вече от активна дейност. Но понякога „правеше услуга“ на няколко свои стари клиенти. Един от тях бе Еркюл Поаро.

— Събрах за вас каквото можах — обърна се мистър Гоби към перваза на камината с дискретен шепот. — Изпратих момчетата в разни посоки. Правят каквото могат — добри момчета са — всичките ги бива, но не могат да се сравнят с някогашните. Вече не се раждат такива. Днешните ги мързи да учат, ето това е. Едва служили две

години и си мислят, че знаят всичко. И искат определено работно време. Да се неначудиш как държат на минутата.

Той поклати тъжно глава и премести погледа си върху електрическия контакт.

— Виновно е правителството — продължи да разсъждава той по посока на контакта. — И цялата тази дандания с образованието. Въобразяват си, че са учени. Идват при нас и заявяват какво мислели. А повечето от тях не могат да мислят. Знанията им са само от книжките, а в нашата работа от тях полза няма. Донеси ми отговора — това се иска, а не мислене.

Мистър Гоби се отпусна тежко в креслото си и премигна срещу абажура.

— Но не бива да коря правителството. Право да си кажа, без него сме за никъде. Вярвате ли, че в днешно време, стига да си прилично облечен и да приказваш учено, можеш навсякъде да влезеш с тефтер и молив в ръка и да питаеш хората за най-интимни подробности от ежедневието им, че и как са живели преди, или например какво са яли на 23 ноември, защото това е представителен ден в анкетите за доходите на средната класа (е, може и да ги изчеткаш малко, като ги пишеш в по-горна класа), с една дума, каквото си искаш ги питаеш — и в девет от десет случая те ти отговарят без отказ, а дори на десетия път да скочат срещу теб, няма и за миг да се усъмнят, че си това, за което се представяш — и че наистина правителството се нуждае да знае тези неща — бог знае защо! Казвам ви, мосю Поаро — продължи речта си към абажура мистър Гоби, — това е най-добрата политика, към която винаги съм се придържал. Много по-добра, отколкото да поискаш уж да отчетеш електромера или да провериш изправен ли е телефонът... Или пък да събираш помощи за някой монашески орден или за скаутска организация, макар че и тези предлози използваме често. Да, правителствените проучвания са дар божи за информаторите и аз казвам да пребъде!

Поаро не отвърна нищо. Мистър Гоби бе станал твърде словоохотлив с възрастта, но тъй или иначе щеше да си дойде на думата след време.

— Такааа — проточи мистър Гоби, като извади малък смачкан тефтер. Наплюнчи пръста си и запрелиства страниците.

— Ето отгук. Мистър Джордж Кросфийлд — ще започнем с него. Само голите факти. Едва ли ще се интересувате как се добрах до тях. От доста време е нагазил лука. Конне и комар — това е. С жени не се занимава. От време на време прескача до Франция и до Монте Карло също. С часове виси в казиното. Твърде хитър е, та да си осребрява чековете там, но разполага с много повече пари, отколкото му отпускат от фирмата за път. Не навлязох в тази работа, защото това вас не ви интересуваше. Човекът няма скрупули, когато се наложи да заобиколи закона, а понеже е адвокат, знае как да го прави. Имаме основание да смятаме, че използва оставени под негово попечителство суми за собствени инвестиции. Напоследък се е гмурнал в дълбоки води — на борсата и при кончетата! Но акълът му не струва и късметът му е лош! От три месеца е на сухо. Угрижен, в лошо настроение, заядлив в кантората. Само че след смъртта на чичо му съвсем се е променил. Мек е като рожко яйце (де да ги имаше!). Вечно усмихнат! А сега относно конкретната информация. Заявлението, че е бил в Хърст парк въпросния ден — почти сигурно невярно. Неизменно залага при един от двамата букмейкъри на хиподрума. Този ден не са го видели. Възможно да е заминал с влак от Падингтън в неизвестна посока. Разпознат, но не със сигурност, по фотография от шофьора на таксито, което го е закарало до гарата. Но не бих се осланял на това. Като него хиляди — с нищо не бие на очи. От носачите на гарата и прочие — нищо. Със сигурност не е слязъл на Челси, най-близката спирка до Личет Сейнт Мери. Малка гара, външен човек като него щеше да бъде забелязан. Може да е слязъл в Рединг и да е взел автобус. Оттам автобусите тръгват препълнени, вървят начесто и няколко номера минават на по-малко от миля от Личет Сейнт Мери, а един влиза в селото. Той не би взел този, при положение, че ще върши работа. Като теглим чертата — хитра лисица. Не е бил видян в Личет Сейнт Мери, но не е и нужно. Могъл е спокойно да не мине през селото. Между другото, в Оксфорд е бил в драматичния състав на университета. Ако е ходил в къщата този ден, може съвсем да не е изглеждал като Джордж Кросфийлд. Да го държа на отчет, нали? Има една нишка, която искам да проверя — черната борса.

— Можете да го държите на отчет — рече Еркюл Поаро.

Мистър Гоби наплюнчи пръст и отвори на нова страница.

— Мистър Майкъл Шейн. Високо ценен в професионалните среди. Още по-високо мнение има сам за себе си. Иска да е звезда, и то час по-скоро. Обича парите и добре се гледа. Привлекателен за жените, а те го преследват отвсякъде. И той не е безразличен, но на първо място — бизнесът, така да се каже. Често го виждат с актрисата Сорел Дейнтън. Тя играе главната роля в последната постановка, в която и той участва. Имал е съвсем малка роля, но е направил впечатление. Съпругът на мис Дейнтън не го обича, а неговата жена не знае за него и за мис Дейнтън. Изглежда, че за много неща не е наясно. Не я бива като актриса, но хваща окото. Луда е по мъжа си. Според мълвата преди време били в конфликт, но сега изглежда и помен няма от това. Особено след смъртта на Ричард Абърнети.

Мистър Гоби наблегна на последните си думи, като поклати многозначително глава срещу възглавницата на канапето.

— Мистър Шейн твърди, че на въпросния ден се бил срещнал с някой си мистър Розенхайм и мистър Оскар Луис да обсъдят делови въпроси, свързани с театъра. Не се е срещал с тях. Изпратил и на двамата телеграми, като се извинил, че не може да отиде. Вместо това посетил фирмата за даване на автомобили под наем „Емерадцо“, наел кола в около дванадесет часа и отпътувал с нея. Върнал я към шест вечерта. Според километража, изминал е горе-долу толкова, колкото на нас ни трябва. Няма потвърждение от Личет Сейнт Мери. Този ден не са забелязвали непозната кола там. Колкото щещ подходящи места да бъде оставена само на миля от селото. Има даже стара кариера на неколкостотин метра от уличката, на която е къщата. В околността има три пазарни градчета — можеш да паркираш в някоя странична уличка, без да те закача полицията, и да стигнеш пеш до селото. Добреее, оставяме и мистър Шейн на отчет?

— Разбира се.

— А сега мисис Шейн. — Мистър Гоби потри носа си и започна да разказва на левия си ръкавел за мисис Шейн. — Казва, че пазарувала. Просто пазарувала... — Мистър Гоби повдигна очи към тавана. — Видели ли сте жена, като пазарува? Тя просто пощурява, ето това е. А нашата е чула едва предния ден, че наследява пари. Като отвързана е. Имала си е една-две открити сметки за пазаруване, но отдавна ги е била надхвърлила, та са я натискали да плати и не е смеела да прави нови разходи. За мен е ясно, че е влизала от магазин в

магазин, мерила е дрехи, оглеждала е накити, питала е за цената на това или на онова и... най-вероятно не е купила нищо! Лесен обект е, и това ще кажа. Едно от моите момичета, което разбира от театрални работи, се зае да я хване на въдицата. Спира се край масата ѝ в един ресторант и възкликва, както те си знаят: „Скъпа, не съм те виждала от времето на «Дълбоко в пропастта». Прелестна беше в тая роля! Виждала ли си напоследък Хюбърт?“ Това е продуцентът, а мисис Шейн май се е провалила в тази пиеса, но толкоз по-добре за нашата работа. И ето че забърборват на тяхната си тема, моето момиче пуска някое и друго име, както му е редът, и накрая казва: „Струва ми се, че те зърнах еди-къде си, еди-кога си“, като назовава деня, при което повечето дами се хващат и казват: „О, не бях...“ — за където става дума. Но не и нашата мисис Шейн. Гледа с празни очи и казва: „О, така ли?“ Е, кажете ми какво можете да сторите с такава дама? — И мистър Гоби заклати ожесточено глава срещу радиатора.

— Нищо — отвърна съчувствено Еркюл Поаро. — Нима не съм го изпитал? Никога няма да забравя убийството на лорд Еджуеър. Почти се бях предал — да, аз Еркюл Поаро, почти се бях предал на елементарната изобретателност на един празен ум. Най-простодушните често притежават гениалното умение да извършат някое несложно престъпление и да оставят всичко на мира. Да се надяваме, че нашият убиец — ако в тази афера има убиец — е интелигентен, със самочувствие, доволен от себе си и няма да устои да не се разприказва. Но сега продължете.

Мистър Гоби отново заби нос в тефтерчето си.

— Мистър и мисис Банкс. Кой казва, че си били у дома целия ден? Тя поне не си е била у дома. Отишла до гаража, изкарала колата и около един часа заминала. Посока — неизвестна. Връща се в пет. За пробегане не може да се каже нищо, защото е излизала с колата всеки ден оттогава и никой не е могъл да провери. Що се отнася до мистър Банкс, изровихме нещо любопитно. Първо на първо трябва да кажа, че не знаем какво е правил въпросния ден. Не е ходил на работа. Изглежда е поискал два дни отпуск за погребението. А след това е зарязал задълженията си, без да го е грижа за фирмата. Хубава, реномирана аптека. Не са във възторг от мистър Банкс. Изглежда неведнъж пред тях е изпадал най-неочаквано в състояние на възбуда.

И така, както казах, не знаем какво е правил в деня на смъртта на мисис Ланскне. Не е излязъл с жена си. Възможно е да е останал в апартаментчето целия ден. Няма портиер и никой не може да каже кога наемателите са си у дома и кога ги няма. Но интересна е предишната му история. Допреди около четири месеца — малко преди да срещне бъдещата си съпруга, е бил в психиатрията. Не е регистриран като душевноболен. Имал е, както го казват, нервна криза. Изглежда е объркал конците при приготвянето на лекарство. (Тогава е работел в една фирма в Мейфеър.) Жената се оправила, от фирмата си строшили краката да се извиняват, та нямало следствие. В края на краищата такива грешки стават понякога и повечето свестни хора се съжालяват над бедния младок, стига белята да не е с трайни последици. Не го уволнили, но той напуснал — били му се разсипали нервите. По-късно изглежда изпаднал в голямо униние и признал пред лекарите, че го е обзело чувство за вина, защото направил това нарочно. Жената била надменна и груба към него, когато посещавала аптеката, оплакала се, че предпоследната ѝ рецепта била зле изпълнена, та това го подразнило и той умишлено сложил почти смъртоносни дози от едно-две лекарства. Думите му били: „Тя трябваше да бъде наказана, задето ми говореше по този начин.“ После се разплакал и казал, че не заслужавал да живее и разни други неща от този род. Докторята имат предълга дума за това — комплекс за вина или нещо такова — и съвсем не му вярват, че е било умишлено, просто немарливост, а той явно искал да си придаде по-голяма важност.

— *Ca se peut*^[1] — рече Еркюл Поаро.

— Моля? Така или иначе, отишъл в санаториума и бил изписан оттам като излекуван, след което срещнал мис Абърнети, както тя се е казвала тогава. Започнал работа в тази почтена, но малко забутана аптека. Обяснил им, че бил в чужбина година и половина, и им дал по-предишна препоръка от една аптека в Истбърн. Проверихме и там — нямат нищо против него. Само един от младшите помощници каза, че имал странни завои в настроенията и понякога се държал особено. Разправиха ни и една история. Веднъж дошъл клиент и рекъл на шега: „Дайте ми нещо да уморя жена си, ха, ха, ха.“ А Банкс му отвърнал тихо, много тихо: „Бих могъл... Ще ви струва двеста лири.“ Човекът се почувствал неудобно и го ударил на смях. Може и да е било шега, но Банкс не ми изглежда шегаджия.

— Mon ami! — възкликна Еркюл Поаро. — Удивлявате ме как събирате информацията си. При това факти от строго конфиденциално медицинско естество.

Мистър Гоби направи пълен кръг с погледа си из стаята и като се спря очаквателно на вратата, промърмори, че си имало начини...

— А сега отдел „Провинция“. Мистър и мисис Тимъти Абърнети. Чудно местенце си имат, но плаче за пари и поддръжка. Доста са го закъсали, доста. Данъци, несполучливи инвестиции. Мистър Абърнети се радва на лошо здраве, но ударението е върху това, че се радва. Все се оплаква и кара всички да тичат да му принасят и отнасят. Храни се обилно и изглежда доста силен физически, стига да поиска да направи усилие. След като дневната прислужница си отиде, в къщата не остава никой и на никого не е позволено да влиза в стаята му, без да е позвънил предварително. Бил е в много лошо настроение на сутринта след погребението. Ругал е мисис Джоунс. Не си изял закуската и отказал да обядва — прекарал тежка нощ. Развикал се, че вечерята, която му оставила, не била годна за ядене и какво ли не още. Бил е сам в къщата и никой не е могъл да го види от 9,30 сутринта до следващата сутрин.

— А мисис Абърнети?

— Тя тръгнала от Ендърби с автомобила по времето, което споменахте. Дошла пеш до малък гараж в едно селище на име Катстоун и обяснила, че колата ѝ се развалила на около две мили оттам. Един от монтьорите я откарал до мястото, прегледал колата и казал, че ще трябва да я теглят и ще има много работа по нея. Не можел да обещае, че ще стане до вечерта. За мисис Абърнети това било крайно неприятно, но тя намерила малка странноприемница и си взела стая за през нощта. Помолила да ѝ направят сандвичи, тъй като искала да поразгледа околностите — недалеч оттам започвали тресавищата. Върнала се в странноприемницата доста късно вечерта. Информаторът ми каза, че не се учудвал — било мръсно и сбутано място.

— А часовете?

— Взела сандвичите в единадесет часа. Ако е вървяла около миля до главния път, можела е да отиде на автостоп до Уолкастър, а оттам да вземе експреса за Южния бряг, който спира на Рединг-Запад. Няма да навлизам в подробности за автобуси и т.н. Можела е да успее

при положение, че... хм... нападението е извършено доста късно следобеда.

— Както разбирам, докторът допуска 4,30 като възможно най-късния час.

— Вижте — рече мистър Гоби. — Не бих казал, че е много вероятно да е тя. Струва ми се мила жена и всички я обичат. Предана е на мъжа си и го гледа като дете.

— Да, да, майчинският комплекс.

— Здрава и яка жена е. Сече дърва, а понякога пренася цели кофи с подпалки. Бива я и да поправя колата си.

— Точно това щях да кажа. Какво ѝ е било на колата?

— Точните подробности ли искате, мосю Поаро?

— Пази боже! Не разбирам нищо от механика.

— Повредата е била трудна за откриване. Както и за отстраняване. Но много лесно е можело да бъде причинена злонамерено от някого. Някой, който разбира от автомобили.

— Великолепно! — възкликна с горчив ентузиазъм Поаро. — Всичко е толкова удобно, толкова възможно. Боже мой! Няма ли да можем да оневиним поне един? Ами мисис Лио Абърнети?

— Тя също е много приятна дама. Мистър Ричард Абърнети, покойникът, е бил привързан към нея. Отишла да живее за известно време в Ендърби около две седмици преди смъртта му.

— След като той е посетил сестра си в Личет Сейнт Мери?

— Не, малко преди това. Доходите ѝ са намалели значително след войната. Продала е къщата си в Англия и е наела малък апартамент в Лондон. Притежава и вила в Кипър и прекарва там част от годината. Има млад племенник, на когото помага да се образова, а от време на време подпомага финансово и един-двама млади художници.

— Света Елена непорочна — рече Поаро с притворени очи. — За нея е било невъзможно да напусне Ендърби в този ден, без да я забележат прислужниците? Потвърдете го, умолявам ви.

Мистър Гоби премести погледа си, в който се четеше извинение, върху лъснатите обувки от скъпа кожа на Поаро, което бе възможно най-близкото до директно общуване, и промърмори:

— Страхувам се, че не мога да кажа такова нещо, мосю Поаро. Мисис Абърнети е заминала за Лондон да си вземе дрехи и други

вещи, тъй като се била договорила с мистър Ентуисъл да поеме грижата за къщата.

— Само това оставаше! — извика възбудено Поаро.

---

[1] *Sa se peut* (фр.) — Възможно е. (Б. пр.) ↑

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Като видя визитната картичка на инспектор Мортън от бъркширската полиция, Еркюл Поаро повдигна вежди и рече:

— Поканете го, Жорж, поканете го. И донесете... — какво питие предпочитат полицаите?

— Бих предложил бира, сър.

— Ужасно! Но съвсем по английски. Донесете бира тогава.

Инспектор Мортън заговори направо по въпроса.

— Имах работа в Лондон — започна той — и издирих адреса ви, мосю Поаро. Заинтересувах се, като ви видях на следствието в четвъртък.

— А, видели сте ме там?

— Да. Изненадан бях и както вече казах, заинтригуван. Вие едва ли ме помните, но аз ви помня много, добре. От онзи случай в Пангбърн.

— А, вие сте били свързан с него?

— О, бях още на твърде нисша длъжност. Оттогава мина много време, но не съм ви забравил.

— И ме познахте веднага онзи ден?

— Това не бе трудно, сър. — Инспектор Мортън сподави усмивката си. — Вие имате доста... необичаен външен вид.

Той обходи с очи безупречния костюм на Поаро и най-накрая се спря на засуканите му мустаци.

— Биете на очи, особено в провинциално място.

— Възможно е, твърде възможно е — рече самодоволно Поаро.

— Заинтересувах се какво правите там. Не бих казал, че имате интерес към този род престъпления: убийства, кражби, въоръжени нападения...

— Мислите ли, че това е типичното, често срещано брутално престъпление?

— Именно това се чудя.

— И се чудите от самото начало, нали?

— Да, мосю Поаро. Има някои необичайни обстоятелства. Оттогава насам работим по нашите си методи. Задържахме за разпит един-двама, но те дадоха съвсем задоволителни обяснения за заниманията си онзи следобед. Не бихме го сложили в графата „типично престъпление“, мосю Поаро — сигурни сме в това. И шефът е съгласен. Извършено е от някого, чиято цел е била да представи нещата да изглеждат именно така. Може да е била тази жена Гилкрис, но не виждам мотивировка, пък и няма емоционални подбуди. Мисис Ланскне вероятно е била леко смахната или, ако предпочитате, да я наречем „простодушна“, но в такова едно домакинство, състоящо се от господарка и прислужница, не е имало място за страстите на женското приятелство. Около нас има десетки като мис Гилкрис и тя едва ли е типът убийца.

Той направи пауза и продължи:

— Значи ще трябва да търсим по-надалече. Дойдох да ви попитам дали бихте ни помогнали. Нещо ви е довело тук, мосю Поаро.

— Да, да, нещо ме доведе тук. Един отличен даймлер, но не само той.

— Разполагали сте с... информация?

— Едва ли в смисъла, който вие влагате. Нищо, което би могло да послужи като улика.

— Но което би могло да послужи като указание?

— Да.

— Виждате ли, мосю Поаро. Събитията се развиха.

И той разказа щателно и с подробности за отровното парче сватбена торта.

Поаро пое дълбоко дъх, та чак изсъска.

— Гениално — просто гениално... Предупредих мистър Ентуисъл да се грижи за мис Гилкрис. Съществуваше тази възможност за покушение срещу нея. Но трябва да призная — не очаквах да е с отрова. Опасявах се от повторение на варианта „секира“. И смятах, че би било неразумно жената да се движи сама по пусти улици след свечеряване.

— Но защо сте очаквали нападение срещу нея? Длъжен сте да ми кажете това, мосю Поаро!

Поаро поклати бавно глава:

— Да, ще ви кажа. Мистър Ентуисъл няма да ви каже, защото е адвокат, а адвокатите не са склонни да правят предположения и изводи от характера на една покойница или пък от няколко нейни безотговорно изречени думи. Но той не би имал нищо против аз да ви кажа — дори ще се почувства облекчен. Той не обича да изглежда в очите ви като глупак или като човек, който си въобразява разни неща, и все пак би желал вие да знаете евентуалните — казвам евентуалните — факти.

Поаро млъкна, тъй като Жорж влезе с висока халба бира.

— Да се подкрепите, инспекторе. Не, не, аз настоявам.

— Вие няма ли да ми правите компания?

— Аз не пия бира. Затова ще взема чаша *syrop de cassis* — о, англичаните не го обичат, забелязал съм.

Инспектор Мортън погледна с благодарност към бирата си.

Като отпиваше по малко от тъмнолилавата течност, Поаро продължи:

— Всичко това започва на едно погребение. Или поточно — след погребението.

И той изложи доста образно и с много жестикулации цялата история, както му я бе разказал мистър Ентуисъл, но и с украшенията, характерни за емоционалната му натура. Човек оставаше с впечатлението, че едва ли не Еркюл Поаро е бил свидетел на сцената.

Инспектор Мортън имаше остър и аналитичен ум. Той веднага се хвана за няколко опорни точки, необходими му в неговата работа.

— Този мистър Абърнети може да е бил отровен, така ли?

— Това е възможно.

— А тялото е било кремирано и няма доказателства.

— Точно така.

Инспектор Мортън размисли.

— Интересно. Но не можем да се уловим за нищо. Нищо, което да си струва разследването на смъртта на Ричард Абърнети. Би било загуба на време.

— Да.

— Но налице са хората — хората, които са били там и които са чули Кора Ланскне да казва онези думи, а един от тях може да се е опасявал, че тя ще ги повтори, и то с повече подробности.

— Което тя несъмнено е щяла да стори. Да, както вие казвате, инспекторе, налице са хората. Сега разбирате защо бях на следствието, защо се заинтригувах от случая — това е, защото аз винаги се интересувам от хората.

— Тогава покушението срещу мис Гилкрисст...

— Е било заложено като вероятност. Ричард Абърнети е посетил дома на Кора и е разговарял с нея. Той може би е споменал и конкретно име. Единственото лице, което би могло да знае или да е дочуло нещо, е мис Гилкрисст. Кора е накарана да млъкне, но убиецът не е спокоен. Дали другата жена знае нещо — нещичко? Разбира се, ако убиецът е мъдър, той ще остави нещата така, както са, но убийците, инспекторе, рядко са мъдри. Те си блъскат главите, неспокойни са, искат да се уверят — да са напълно сигурни. Доволни са от собствената си хитрост. И ето, че накрая си пъкват главата в торбата, както вие казвате. Инспектор Мортън се поусмихна. Поаро продължи:

— Този опит да се запуши устата на мис Гилкрисст, той сам по себе си е вече грешка. Защото сега вие ще имате два случая за разследване. Да вземем почерка на адреса на сватбената торта. Жалко, че хартията от опаковката е изгорена.

— Да, тогава можех да знам със сигурност дали е била изпратена по пощата, или не.

— Имате причина да предполагате второто, казвате?

— Просто това, което смята пощальонът, но и той не е сигурен. Ако колетът бе минал през селската пощенска станция, няма начин служителката да не го забележи, но в днешно време пощата пристига с камионетка от Маркет Кейнс, а младежът естествено има твърде много адреси да обиколи и много поща да раздаде. За къщата на мисис Ланскне смята, че е носил само писма, никакъв колет, но не е сигурен. Освен това той така е хлътнал по една девойка, че май за нищо друго не може да мисли. Направих му малък тест на паметта — не може да се разчита на него със сигурност. А ако наистина той го е занесъл, чудно ми е защо колетът е бил намерен чак след като този... как му беше името... мистър Гътри...

— А, мистър Гътри — Инспектор Мортън се засмя.

— Да, мосю Поаро, и него проверяваме. В края на краищата би било съвсем лесно, нали, да се явиш с една достоверна история, че си приятел на мисис Ланскне. Мисис Банкс откъде ще знае бил ли е, или

не. Той би могъл да подхвърли колетчето, не е ли така? Колко му е да го стъкмиш да изглежда, като че ли е пристигнало по пощата — размазва се малко печатарско мастило, все едно че на пощенската марка е ударено клеймо.

Той поспря и добави:

— Има и други начини.

Поаро кимна:

— Мислите ли...?

— Мистър Джордж Кросфийлд е бил по тези места, но едва на другия ден. Имал е намерение да присъства на погребението, но автомобилът му се повредил по пътя. Знаете ли нещо за него, мосю Поаро?

— Съвсем малко. Бих искал да знам повече.

— Така значи? Както виждам, оформя се немалка групичка от заинтересувани от завещанието на мистър Абърнети. Надявам се това да не означава, че ще трябва да проверяваме всички.

— Събрал съм малко информация. Тя е на ваше разположение. Естествено аз нямам власт да задавам въпроси на тези хора. Всъщност не би било разумно от моя страна да го правя.

— Аз самият няма да избързвам. Защо да плашим птичката отрано? Но като вземем да я сплашваме, да бъде, както му е редът.

— Безпогрешна техника. За вас, приятелю, тогава — изпитаните методи с целия апарат, който е на ваше разположение. Бавно, но сигурно. За мен...

— Да, мосю Поаро?

— За мен — пътуване на север. Както ви казах — аз се интересувам от хората. Да, малко предварителен camouflage — и заминавам. — И добави: — Смятам да закупя имение в провинцията за нуждите на чуждите бежанци. Аз представлявам ЦОПБ при ООН.

— А какво е ЦОПБ?

— Център за оказване помощ на бежанците. Звучи добре, не мислите ли?

Инспектор Мортън се ухили.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Еркюл Поаро се обърна към намръщената Джанет:

— Благодаря много. Бяхте толкова любезна.

Джанет излезе от стаята, все така стиснала устни в кисела гримаса. Да си нямаш работа с чужденци! И какви въпроси задават! Истинско нахалство! Добре, нямам нищо против това, че е специалист по неизявени сърдечни заболявания, от каквото изглежда е страдал мистър Абърнети. То ще да е самата истина, защото господарят се помина съвсем внезапно — и докторът беше изненадан. Но какво му влиза в работата на някакъв си чуждестранен доктор, та да идва чак тук и да си пъха носа навсякъде?

Нямам нищо против и дето мисис Лио ми рече: „Моля ви, Джанет, отговорете на въпросите на мосю Понтарлие. Той има основание да ги задава.“

Въпроси. Все въпроси. Понякога ти дават цели листове да ги попълниш, както можеш — и за какво му е на правителството или на когото и да било друг да ни знае личните работи? На преброяването питат на колко си години — истинско нахалство, но и тя не им каза. Скри пет години. И защо не? Щом се чувства на петдесет и четири, защо да не казва, че е на петдесет и четири?

Мосю Понтарлие поне не я попита на колко години е. Прояви известна тактичност. Разпита я само за лекарствата, които е вземал господарят, къде са ги държали и дали, да речем, е можел да вземе повече, ако му е било много лошо — или пък, ако е забравил, че вече е взел. Като че ли тя ще помни всичките тези глупости! Господарят си знаеше какво прави. Пита също дали са останали лекарства в къщата. Разбира се, че ще ги изхвърлят! Сърдечно заболяване... че и някакви сложни думи употреби. Всеки от тия доктори си мисли, че като него друг няма. Ето на, казаха на стария Роджърс, че имал диск или нещо такова в гръбнака. А то — лумбаго, проста работа. И нейният баща беше градинар и страдаше от лумбаго. Доктори!

Самозваният специалист медик въздъхна и слезе долу да потърси Ланскъм. От Джанет не научи кой знае какво, но и не очакваше повече. Той чисто и просто искаше да свери информацията, която успя да изтръгне от нея, с тази, дадена му от Хелън Абърнети; тя всъщност я бе получила от същия източник, но с много по-голяма лекота, тъй като Джанет смяташе, че мисис Лио има пълно право да задава такива въпроси. И наистина за Джанет бе удоволствие да разкаже надълго и широко за последните седмици от живота на господаря ѝ. За нея болестта и смъртта бяха сродни теми.

Да, рече си Поаро, може да разчита на информацията, дадена му от Хелън. Всъщност не се бе съмнявал, но по природа и навици беше недоверчив към всички, докато той самият не ги бе проучил и одобрил.

Така или иначе информацията бе нищожна и незадоволителна. Тя се свеждаше до факта, че на Ричард Абърнети са били предписани витаминови капсули, държани в голям флакон, и че почти са се били свършили, преди да умре. Всеки би могъл да извади със спринцовка съдържанието на една или повече капсулки, да го замени с нещо друго, а после така да ги подреди в шишето, че фаталната доза да бъде взета седмици след като този някой е напуснал имението. Може също да се е вмъкнал в къщата в деня преди смъртта на Ричард Абърнети и да е напълнил с отрова капсулката или пък — което бе още по-вероятно — да е заменил с нещо друго приспивателното във флакончето до леглото му. И още една възможност — да е сложил нещо в храната или напитките му.

Еркюл Поаро проведе свой собствен експеримент. Входната врата се заключваше, но имаше една странична врата, водеща към градината, която заключваха само вечер. Към един без петнадесет, когато градинарите отиваха да обядват, а всички в къщата се намираха в трапезарията, Поаро влезе откъм градината през страничната врата и се изкачи по стълбите до спалнята на Ричард Абърнети, без да срещне жива душа. Като вариант той се мушна зад една врата-завеса и оттам в килера. Чу гласове откъм кухнята в дъното на коридора, но никой не го видя.

Да, ето че можеше да се направи. Но дали някой го бе направил? Нищо не насочваше към такова заключение. Не че Поаро търсеше улики — той само искаше за собствено удовлетворение да провери всички възможности. Убийството на Ричард Абърнети би могло да е

само хипотеза. Трябваше да се търсят доказателства по-скоро за убийството на Кора Ланскне. Нужно му бе да изучи хората, събрали се в деня на погребението, и да си извади собствени заключения за всеки. Вече имаше план, но първо искаше да размени още няколко думи със стария Ланскъм.

Ланскъм бе любезен, но се държеше на разстояние. Макар и потзивчив от Джанет, той възприемаше този натрапник чужденец като олицетворение на антихриста. Ето накъде отиваше светът!

Той остави парчето кожа, с което усърдно лъскаше старинен сребърен чайник, изправи прегърбената си фигура и запита любезно:

— Да, сър?

Поаро седна предпазливо на дървена табуретка.

— Мисис Абърнети ми казва, че сте се надявали, след като се оттеглилите от служба, да живеете в къщичката до северната врата на имението?

— Така е, сър. Разбира се, всичко това се променя сега. След като се продаде имотът...

Поаро бързо вметна:

— Би било възможно и сега. За градинарите има къщички. Вратарската сграда няма да е нужна на гостите и придружителите им. Не виждам пречки да се уреди по някакъв начин.

— Благодаря за предложението, сър. Но не смятам, че... Повечето от гостите ще са чужденци, нали?

— Да, чужденци ще са. Сред избягалите от Европа в Англия има стари и болни хора. За тях няма бъдеще в собствените им страни, защото, разбирате, нали, роднините им са загинали. Те не могат да си изкарват прехраната като всички останали работоспособни мъже и жени. Организацията, която представлявам, набра дарителски фондове за закупуването на няколко стари родови имения. Това място, смятам, е изключително подходящо. Въпросът вече е уреден. Ланскъм въздъхна.

— Предполагам, ще ме разберете, сър, ако ви кажа колко ме натъжава мисълта, че в тази къща вече няма да живеят собствениците ѝ. Но аз добре разбирам как стоят нещата днес. Никой от семейството не може да си позволи лукса да живее тук — а що се отнася до младите дами и господата, мисля, че те и не желаят. В днешно време е твърде трудно да се наеме прислуга, а дори някой да успее, ще трябва да плаща скъпо и няма да е доволен. Разбирам много добре, че им е

минало времето на тези чудесни господарски къщи — Ланскъм въздъхна пак. — Ако трябва да е някаква институция, то ще се радвам да е такава, за каквато говорите вие. Ние в тази страна бяхме пощадени, сър, благодарение на флотата и авиацията и на нашите смели войници, а и имаме късмет, че сме остров. Ако Хитлер беше дебаркирал тук, всички щяхме да грабнем оръжие и да му отрежем квитанциите. Зрението ми не е вече добро за пушка, но бих се справил с желязна вила, и смятах да го направя, ако се наложеше. Ние в тази страна всякога сме били готови да посрещнем неволята, сър, това ни е гордостта. И ще продължим и за в бъдеще.

— Благодаря ви, Ланскъм — рече кротко Поаро. — Смъртта на господаря ви трябва да е била тежък удар за вас.

— Да, сър. Работя при него от времето, когато беше младеж. Съдбата бе благосклонна към мен, сър. По-добър господар не можеше да има.

— Разговарях с моя приятел и... хм... колега, доктор Лараби. Чудехме се дали господарят ви си е имал допълнителна грижа — някакъв неприятен разговор — в деня преди смъртта си? Не си ли спомняте да е идвал посетител в този ден?

— Мисля, че не, сър. Не си спомням такова нещо.

— Никой ли не е идвал тези дни?

— Викарият бе поканен на чай предишния ден. Освен това няколко монахини идваха за помощи, а и един младеж предлагаше на Марджъри четки и тел за чистене на тенджери на черния вход. Много настойчив беше. Друг никой.

По лицето на Ланскъм се появи тревога. Поаро не настоява повече. Ланскъм вече бе излял душата си пред мистър Ентуисъл. С Поаро той едва ли щеше да е по-приказлив.

Поаро срещна пълно разбиране от страна на Марджъри. Тя не робуваше на условностите на „добрата прислуга“. Марджъри бе първокласна готвачка и пътят към сърцето ѝ минаваше през кулинарните ѝ занимания. Поаро я посети в кухнята, похвали авторитетно някои нейни блюда, а тя, преценявайки, че това е човек, който знае за какво говори, с радост го прие като сродна душа. За него не бе никак трудно да узнае какво е било сервирано вечерта преди да умре Ричард Абърнети. Всъщност подходът на Марджъри към въпроса бе следният: „Мистър Абърнети почина вечерта, когато направих

чудесно шоколадово суфле. Бях си отделила шест яйца специално за това. Млекарят ми е приятел. Намери ми малко сметана, но не питайте как. Мистър Абърнети много хареса суфлето.“ Със същите подробности тя разказа и за останалата част от вечерята. Остатъците от трапезата били доядени в кухнята. При цялата готовност на Марджъри да говори Поаро не научи нищо съществено от нея.

Той отиде да си вземе палтото и два шала и защитен по този начин срещу северния вятър, излезе на терасата и се присъедини към Хелън Абърнети, която подрязваше няколко късни рози.

— Научихте ли нещо ново? — запита го тя.

— Нищо. Но и не очаквах да науча.

— Знам. Още след като мистър Ентуисъл ми каза, че ще дойдете, започнах да разпитвам тук-там, но без резултат.

Тя поспря и продължи с надежда в гласа:

— Може би наистина ще се окаже продънено корито?

— Да те нападнат с брадва?

— Нямах предвид Кора.

— Но аз мисля точно за Кора. Защо е било нужно някому да я убива? Мистър Ентуисъл ми каза, че в онзи ден, точно в момента, в който тя е направила своя гаф, вие самата сте почувствали, че нещо не е наред. Така ли е?

— Ами... да, но не знам...

Поаро настоя:

— В какъв смисъл „не наред“? Нещо неочаквано? Сюрприз? Или, да речем, нещо неуместно? Зловещо?

— О, не. Не в смисъл зловещо. Просто нещо, което не беше... О, не знам. Не мога да си спомня, а и не беше важно.

— Но защо не можете да си спомните — защото нещо друго го е изместило от вниманието ви — нещо по-важно?

— Да, да... Мисля, че тук сте прав. Вероятно е било споменаването на думата „убийство“. То измести всичко останало.

— А може би е била реакцията на някое определено лице на думата „убийство“?

— Може би... Но не си спомням да съм гледала определено лице. Всички се бяхме втренчили в Кора.

— Може да е било нещо, което сте чули. Шум от нещо изпуснато, да речем... или счупено...

Хелън свъси вежди от усилието да си спомни.

— Не... струва ми се, не...

— Е, нищо. Някой ден ще се сетите. Може и да не е от значение.

А сега ми кажете, мадам, от присъстващите тук кой познаваше Кора най-добре?

Хелън се замисли.

— Ланскъм, предполагам. Той я помни от дете. Камериерката Джанет дойде, след като тя се бе омъжила и напуснала къщата.

— А друг освен Ланскъм? Хелън рече замислено:

— Предполагам, аз самата. Мод почти не я познаваше.

— Тогава, като имам предвид, че сте човек, познавал я най-добре, защо, мислите, тя зададе този свой въпрос?

Хелън се усмихна.

— Беше типично за Кора.

— Това, което искам да знам, е дали го е направила чисто и просто от глупост. Дали е изтървала каквото ѝ е било на ума, без да мисли, или е искала да се позабавлява зловничко с другите, като наруши душевното им спокойствие?

Хелън размисли.

— Човек не може да е сигурен, когато се отнася за друг, нали? Никога не съм могла да кажа дали Кора се държи естествено, или съвсем по детски разчита да произведе ефект. Нали това питахте?

— Да. Разсъждавах така: Да предположим, че тази Кора си каже: „Колко забавно би било да попитам дали Ричард не е бил убит и да видя как ще реагират всички?“ Това ще е съвсем в нейния стил, нали?

Хелън го погледна малко недоверчиво.

— Би могло да се каже. Като дете тя имаше доста пакостливо чувство за хумор. Но какво от това?

— Просто би доказало още веднъж колко неразумно е да си прави човек шега с убийството — отвърна Поаро сухо.

Хелън потрепера.

— Горката Кора.

Поаро смени темата.

— Мисис Тимъти Абърнети е останала да преспи след погребението?

— Да.

— Тя разговаря ли с вас за казаното от Кора?

— Да, каза, че било възмутително и съвсем в стила на Кора.

— Не го е приела на сериозно?

— О, не. Не, сигурна съм.

Поаро си рече, че второто „не“ бе прозвучало неочаквано колебливо. Но не се ли случва така винаги, когато човек прехвърля нещо старо наум.

— А вие, мадам, вие взехте ли го на сериозно?

Хелън Абърнети го погледна с младежки ясните си сини очи изпод ситно накъдрената си посребрена коса и рече замислено:

— Да, мосю Поаро, мисля, че го взех на сериозно.

— Заради това ваше усещане, че нещо не е наред?

— Може би.

Той почака, но тъй като тя не каза нищо повече, продължи:

— Между мисис Ланскне и роднините ѝ е имало отчуждение, продължило много години.

— Да. Никой от нас не харесваше съпруга ѝ, а това я обиди и отчуждението се засили.

— И тогава изведнъж вашият девер е отишъл да я види. Защо?

— Не знам. Предполагам, знаел е или се е досещал, че не му остава много да живее, и е искал да се помирят, но всъщност не съм сигурна.

— Той не ви е казал?

— Да ми каже, на мен?

— Да. Вие сте отседнали тук точно когато е заминавал. Нима дори не спомена пред вас за намерението си?

На Поаро му се стори, че в държането ѝ се появи лека резервираност.

— Каза ми, че отива да види брат си Тимъти — и така е направил. За Кора не спомена нищо. Да се прибираме ли? Наближава време за обяд.

Тя мина пред него, носейки откъснатите цветя. Като влизаха през страничната врата, Поаро рече:

— Вие сте сигурна, абсолютно сигурна, че по време на престоя ви тук мистър Абърнети не ви е казал нищо за някой член на семейството, което би могло да има връзка със случая?

В отговора ѝ се усети горчивина:

— Говорите като полицаи.

— Бях полицай — някога. Нямам право, нито съм упълномощен да ви разпитвам. Но вие искате да знаете истината, поне с такова впечатление останах.

Влязоха в зеления салон. Хелън рече с въздишка:

— Ричард бе разочарован от младото поколение. Често се случва със старите хора. Той ги отписа по разни причини, но нямаше нищо, абсолютно нищо, разбирате ли, което би могло да бъде мотив за убийство.

— Аaaa! — отвърна Поаро.

Тя посегна към една китайска ваза и започна да нарежда розите в нея. След като ги подреди по свой вкус, се огледа наоколо за място, където да ги постави.

— Имате възхитително умение да подреждате цветя, мадам — рече Поаро. — Аз мисля, че довеждате до съвършенство всичко, с което се залавяте.

— Благодаря ви. Обичам цветята. Тази ваза ще изглежда чудесно на зелената малахитова масичка.

На малахитовата масичка стоеше букет восьмични цветя под стъклен похлупак. Докато тя го вдигаше, Поаро подхвърли:

— Някой казвал ли е на мистър Абърнети, че съпругът на племенницата му Съюзън едва не е отровил клиентка, на която е изпълнил рецепта? А, pardonі [???

И той се спусна към нея.

Викторианското украшение се бе изплъзнало от ръцете на Хелън, но Поаро не бе достатъчно бърз. То падна на пода и стъкленият капак се счупи. На лицето на Хелън се изписа раздразнение.

— Колко невнимателна съм! Добре че цветята не са повредени. Ще поръчам да изработят нов капак. А сега ще ги прибера в големия бюфет под стълбището.

Едва след като Поаро ѝ помогна да вдигнат цветята на един рафт в тъмния бюфет и отново се върнаха в салона, той рече:

— Аз съм виновен. Стреснах ви.

— Какво ме питахте? Забравих.

— О, не е нужно да повтарям въпроса си. Пък и... не помня какъв беше.

Хелън се приближи до него и постави ръката си върху неговата.

— Мосю Поаро, има ли поне един от нас, чийто живот би издържал на разследване под лупа? Трябва ли да се ввличат съдбите на хората във всичко това, когато нямат нищо общо със... със...

— Със смъртта на Кора Ланскне? Да. Защото трябва да се разследва всичко. О! Вярно е — това е стара максима: Всеки има по нещо да скрие. Но аз ви казвам — нищо не трябва да се подценява. Ето защо вашият приятел мистър Ентуисъл дойде при мен. Защото аз не съм полицията. Аз съм дискретен и това, което научавам, не ме засяга. Но аз трябва да знам. И тъй като в този случай са важни не толкова уликите, колкото хората, то аз се занимавам с хората. Нужно ми е, мадам, да се срещна с всички, които са били тук в деня на погребението. И би било голямо удобство за мен — а и стратегически ще е полезно — ако се срещна с тях тук.

— Опасявам се — рече бавно Хелън, — че това ще е доста трудно...

— Едва ли ще е чак толкова трудно. Вече измислих начин. Къщата — тя се продава. Мистър Ентуисъл ще го обяви. (Е, понякога сделката се разваля!) Той ще покани членовете на семейството да се съберат тук и да си изберат от мебелите, преди да се обяви търгът. За тази цел може би ще са подходящи една събота и неделя.

Той поспря и продължи:

— Виждате колко е лесно, нали?

Сините очи на Хелън го гледаха студено — почти ледено.

— Капан ли слагате за някого, мосю Поаро?

— Уви! Бих искал да знам достатъчно много. Не, за мен въпросът е още открит. — И продължи замислено: — Може да направя някои проби...

— Проби? Какви проби?

— И аз още не съм ги формулирал за себе си. Във всеки случай, мадам, по-добре би било вие да не знаете.

— За да мога и аз да бъда подложена на тях?

— Вие, мадам, сте хваната зад кулисите. А сега има едно нещо, което е съмнително. Младите хора, мисля, ще дойдат с готовност. Но ще бъде трудно, може би, да се осигури тук присъствието на мистър Тимъти Абърнети. Чувам, че никога не напускал дома си.

Хелън се усмихна ненадейно.

— Може би ще имате късмет, мосю Поаро. Вчера се чух с Мод. Дошли са работници да боядисват къщата и Тимъти страда ужасно от миризмата на боя. Отразявала се зле на здравето му. Мисля, че двамата с Мод ще се радват да дойдат тук — за седмица-две, да кажем. Мод още не се движи свободно — нали знаете, че си счупи глезена.

— Не съм чул. Колко неприятно.

— За щастие при тях е дошла компаньонката на Кора, мис Гилкрисст. Тя изглежда се е оказала истинско съкровище.

— Какво? Какво? — рязко се обърна Поаро към Хелън. — Те са поискали мис Гилкрисст да отиде при тях? Кой го е предложил?

— Мисля, че Сюзън го е уредила. Сюзън Банкс.

— Аха — рече Поаро с любопитен глас. — Значи малката Сюзън го е предложила. Тя обича да урежда нещата.

— Сюзън ми направи впечатление на много способно момиче.

— Да. Тя е способна. Чухте ли, че мис Гилкрисст е била на косъм от смъртта — яла е отровна сватбена торта.

— Не! — Хелън го погледна стреснато. — Сега си спомням. Мод ми каза по телефона, че мис Гилкрисст току-що излязла от болница, но нямах представа защо е била там. Отровена? Но, мосю Поаро, защо?...

— Наистина ли искате да знаете?

Хелън рече с неочаквана жар:

— О! Докарайте ги всички тук! Открийте истината! Не бива да има повече убийства.

— Значи вие ще сътрудничите?

— Да, ще сътруднича.

ΠΕΤΗΝΔΕΣΕΤΑ ΓΛΑΒΑ

1

— Линоелеумът просто блести, мисис Джоунс. Бива ви в тази работа. Чайникът е на кухненската маса, сипете си. Аз ще занеса сутрешния чай на мистър Абърнети и веднага се връщам.

Мис Гилкрисст заприпка нагоре по стълбите, носейки красиво подреден поднос с чай. Тя почука на вратата на Тимъти, изтълкува изръмжаването, което се чу, като покана да влезе и пъргаво се вмъкна в стаята.

— Сутрешното кафе и бисквити, мистър Абърнети. Надявам се, че днес сте в по-добро настроение. Такъв хубав ден!

Тимъти смутолеви нещо в отговор и попита подозрително:

— Да няма каймак това мляко?

— О, не, мистър Абърнети. Аз го обрах съвсем внимателно, пък и съм донесла цедката в случай, че се е образувал нов. Знаете ли, че някои хора го обичат — казват, че това му е маслото, не е ли така?

— Идиоти! — отвърна Тимъти. — А що за бисквити са това?

— От онези хубави диетични бисквити.

— Диетични боклуци! Единствените свестни бисквити са ореховите.

— Съжалявам, но в магазина нямаше от тях тази седмица. А тези са наистина вкусни. Опитайте ги и ще видите.

— Знам какво представляват, благодаря. Оставете на мира пердетата.

— Мислех, че ще искате да влезе малко слънце. Денят е топъл и слънчев.

— Искам стаята да е тъмна. Главата ми тежи страшно. Това е от боята. Винаги съм бил чувствителен към боята. Тя ме трови.

Мис Гилкрисст пробва да вдиша и рече весело:

— Тук не се усеща миризмата. Работниците са в другото крило.

— Вие не сте чувствителна като мен. Нужно ли е да се прибират всички книги, които чета?

— О, съжалявам, мистър Абърнети. Не знаех, че ги четете всичките.

— Къде е жена ми? Не съм я виждал повече от час?

— Мисис Абърнети си почива на дивана.

— Кажете ѝ да дойде да си почива тук.

— Ще ѝ кажа, мистър Абърнети. Но може да е задрямала. Да речем след четвърт час, а?

— Не, кажете ѝ, че ми трябва сега. Стига сте се щурали насамнатам с това одеяло. Добре си е, както е.

— Ужасно съжалявам. Стори ми се, че е издърпано докрай от едната страна.

Мис Гилкрисст тръгна за надолу и влезе на пръсти в дневната, където Мод Абърнети седеше, вдигнала единия си крак, и четеше.

— Ужасно съжалявам, мисис Абърнети — рече тя с тон на извинение. — Мистър Абърнети пита за вас.

Мод остави настрана романа с виновно изражение.

— О, боже. Веднага ще се кача горе.

Тя посегна към бастуна.

Щом зърна жена си, Тимъти избухна.

— А, ето те най-последно.

— Извинявай, скъпи. Не знаех, че съм ти нужна.

— Тази жена, която сте довели в къщата, ще ме подлуди. Подскача и кудкудяка като щурава кокошка. Същинска стара мома, личи ѝ.

— Съжалявам, че те дразни. Просто се опитва да бъде любезна.

— Не ми трябва ничия любезност. Някаква си проклета стара мома ще ми пърха наоколо по цял ден. А и хитра при това.

— Съвсем малко, бих казала.

— Отнася се с мен, като че съм пеленаче. Да полудееш!

— Вярвам ти, че е така. Но моля те, моля те, Тимъти. Опитай се да не бъдеш груб с нея. Аз все още съм безпомощна, а и ти самият казваш, че готви много добре.

— Готвенето ѝ го бива — съгласи се неохотно мистър Абърнети.

— Да, не е лоша готвачка. Но нека си стои в кухнята, ето това е, което искам. Не я пускай да идва и да се суети край мен.

— Разбира се, скъпи. Как се чувстваш?

— Зле. Мисля, че ще е най-добре да повикаш Бартън да дойде да ме види. Тази боя се отразява лошо на сърцето ми. Пипни пулса ми — не е равномерен.

Мод премери пулса му без коментар.

— Тимъти, искаш ли да отидем на хотел, докато боядисат къщата?

— Да хвърляме пари на вятъра.

— Има ли толкова голямо значение това — особено сега?

— И ти си като всички жени — безнадеждно разточителна! Само защото сме наследили смешно малка част от имота на брат ми, дай сега да вървим да живеем в „Риц“.

— Не съм казала такава нещо, скъпи.

— Ще ти кажа, че едва ще ги усетим тези пари на Ричард. Правителството ще се погрижи добре да ни изсмуче кръвчицата. Помни ми думата, всичко ще отиде за данъци.

Мисис Абърнети поклати тъжно глава.

— Това кафе е студено — рече болникът, поглеждайки с погнуса към чашата, от която въобще не беше отпил. — Защо никога не могат да ми донесат чаша хубаво горещо кафе?

— Ще отида да го затопля.

В кухнята мис Гилкрисст пиеше чай и разговаряше словоохотливо, макар и с леко чувство за превъзходство с мисис Джоунс.

— Така ми се иска да отменя мисис Абърнети във всичко, което мога — рече тя. — Това тичане нагоре-надолу по стълбите е ужасно болезнено за нея.

— Върти се на пета и му подава всичко в ръцете — съгласи се мисис Джоунс, като разбъркваше захарта в чашата си.

— Тъжно е, че е все болнав.

— Ами, болнав! — измърмори мрачно мисис Джоунс. — Удобно му е да лежи по гръб и да натиска звънеца да му носят и отнасят подноси. Няма му нищо — може и да стане, и да ходи. Виждала съм го в селото лично аз, когато нея я няма. Трябва ли му нещо, без което не може — я тютюн, я пощенска марка — да видиш как отива и си го купува. Стъпва като млад жребец. Затова, когато тя беше на погребението и не можа да се върне навреме, а той ме повика да ми каже да съм останела през нощта, аз отказах: „Съжалявам, сър — казах, — но си имам мъж, за когото да мисля. Едно е да направиш услуга и да идваш сутрин, друго е да ме няма вкъщи вечер, когато той се връща от работа.“ Не и не! Не можа да ме склони. Пада му се поне

веднъж, рекох си, да остане сам в къщата и да се грижи за себе си. Тъкмо ще разбере колко много правят за него другите. Сърдит не сърдит — аз не се превих!

Мисис Джоунс пое дълбоко дъх: „Аааа!“ — и отпи с наслада от мастилената течност.

Въпреки недоверчивостта си към мис Гилкрис, която считаше за „същинска стара мома“, че и, превзета при това, мисис Джоунс одобряваше щедростта ѝ при почерпките с чая и захарта на общия им господар. Тя постави чашата си на масата и рече приветливо:

— Ще изтъркам здраво кухненския под, а после ще си вървя. Картофите са обелени, миличка, там са край умивалника.

Макар и леко засегната от обръщението „миличка“, мис Гилкрис бе благодарна за добрата воля на мисис Джоунс да ѝ спести беленето на огромно количество картофи.

Преди да отговори каквото и да било, телефонът иззвъня и тя забърза към антрето. Телефонът, по обичая отпреди цели петдесет години, бе разположен крайно неудобно на течение зад стълбището.

Докато мис Гилкрис още говореше, на горната площадка се появи Мод Абърнети. Мис Гилкрис вдигна глава и рече:

— На телефона е мисис Лио... нали така беше... Абърнети.

— Кажи ѝ, че идвам.

И Мод заслиза бавно и с усилие по стълбите. Мис Гилкрис промърмори:

— Ужасно съжалявам, че трябва пак да слизате, мисис Абърнети. Изпи ли чая си мистър Абърнети? Ще прескоча да взема подноса.

Тя подаде слушалката на мисис Абърнети и се качи пъргаво по стълбите.

— Хелън? Тук е Мод.

Болникът посрещна мис Гилкрис с поглед, изпълнен с неприязън. Докато тя прибираще подноса, той я запита свадливо:

— Кой е на телефона?

— Мисис Лио Абърнети.

— Ооо! Сега ще клюкарстват цял час. Жените нямат чувство за време, като вземат слушалката. Не мислят за парите, които се пилеят.

Мис Гилкрис отвърна бодро, че в случая мисис Лио ще плаща, а Тимъти изръмжа нещо в отговор.

— Я дръпнете пердето, моля ви. Не, не това, другото. Не искам да ми блести право в очите. А, така е по-добре. Като съм болен, не значи, че трябва да стоя по цял ден на тъмно.

И продължи:

— Може да погледнете ей там на лавицата за една зелена книга... Какво има пък сега? Къде хукнахте?

— Звъни се, мистър Абърнети.

— Нищо не съм чул. Нали долу има прислужничка. Да отвори тя.

— Да, мистър Абърнети. Коя книга искахте?

Болникът притвори очи.

— Вече не мога да си спомня. Разсеяхте ме. Можете да си вървите.

Мис Гилкрисст грабна подноса и изскочи от стаята. Като остави подноса на масичката в килера, тя се забърза към входната врата и мина покрай мисис Абърнети, която още говореше по телефона.

Върна се след минута и попита шепнешком:

— Извинявайте, че ви прекъсвам. Една монахиня. Събира помощи. Мисля, че каза за фонда „Сърцето на Девата“. Видях списъка. Повечето хора дават по пет шилинга.

Мод Абърнети каза в слушалката:

— Само за момент, Хелън — а на мис Гилкрисст: — Не участвам в католически подписки. В нашата черква си имаме собствена благотворителна дейност.

Мис Гилкрисст бързо се отправи към входната врата. След няколко минути Мод свърши разговора си с думите:

— Ще говоря с Тимъти за това.

Постави слушалката и тръгна към антрето. Мис Гилкрисст стоеше неподвижно до вратата на дневната. Лицето ѝ бе навъсено и леко озадачено. Тя се сепна, когато Мод Абърнети я заговори.

— Има ли нещо, мис Гилкрисст?

— О, не, мисис Абърнети. Бях се замислила нещо. Толкова работа има, а пък аз...

Мис Гилкрисст поднови дейността си като същинска работна мравка, а Мод Абърнети се заизкачва бавно и мъчително по стълбите към стаята на съпруга си.

— Хелън беше на телефона. Изглежда са продали имението — на някаква организация за чужди бежанци.

Тя млъкна, докато Тимъти се изкаже язвително по въпроса за чуждите бежанци и направи странични разсъждения относно къщата, в която се е родил и отрасъл:

— Няма вече традиции в тази страна. Старият ми дом! Не мога да понеса дори мисълта за това!

Мод продължи:

— Хелън каза, че разбира добре чувствата ти. Тя предлага, ако искаме, да отидем да постоим там, преди да са дошли новите собственици. Тревожи се силно за здравето ти и за лошото влияние, което може да ти оказва боята. Пита дали не би предпочел да отидем в Ендърби, вместо на хотел. Прислугата била още там, така че ще има кой да се грижи за теб.

Тимъти бе отворил уста да протестира, но като чу думите на Мод, бързо я затвори, а погледът му неочаквано стана проникателен. Сетне кимна одобрително:

— Предвидлива е Хелън — рече той. — Много предвидлива. Но не знам, трябва да го обмисля... Няма никакво съмнение, че тези бои ме тровят — в боята има арсен, доколкото знам. Чувал съм такова нещо. От друга страна, може да не издържа на усилието от местенето. Не е лесно да каже човек кое ще е по-добро.

— А може пък да предпочиташ да отидем на хотел, скъпи — вметна Мод. — Хубавите хотели са скъпи, но щом се отнася за здравето ти...

Тимъти я прекъсна.

— Как да те накарам да разбереш, Мод, че не сме милионери? Защо да ходим на хотел, когато Хелън предлага да отидем в Ендърби? Не че тя има право да предлага! Къщата не е нейна. Не разбирам от тънкостите на закона, но смятам, че докато не се продаде и сумата не се поделити, тя принадлежи на всички ни. Чужди бежанци! Старият Корнилиъс ще се обърне в гроба! Да. — И той въздъхна. — Искан ми се да видя стария роден дом, преди да умра.

Мод умело пусна последния си коз.

— Доколкото разбрах, мистър Ентуисъл допускал, че членовете на семейството ще искат да си изберат по някоя мебел, сервиз или нещо друго — преди да бъде предложено всичко на търг.

Тимъти бързо надигна едрата си фигура и се изправи:

— Тогава непременно ще отидем. Трябва стриктно да се оцени всяка вещ, която ще бъде взета. Момичетата са се оженили за едни мъже... От това, което чувам, не бих се доверил на нито един от двамата. Току-виж някой се опитал да ни изиграе. Хелън е прекалено доверчива. Като глава на семейството мой дълг е да присъствам.

Той стана и се заразхожда с пъргави стъпки напред-назад из стаята.

— Да, планът е чудесен. Пиши на Хелън, че приемаме. Преди всичко мисля за теб, скъпа. Ще си починеш хубаво и ще се разнообразиш. Напоследък работиш прекалено много. Бояджиите ще си продължат работата, докато ни няма, а тази жена Гилеспи ще остане да се грижи за къщата.

— Гилкрист — поправи го Мод.

Тимъти махна с ръка и рече, че било все едно.

— Не мога да остана — отсече мис Гилкрист. Мод я погледна изненадано.

Мис Гилкрист трепереше и гледаше умолително Мод право в очите.

— Знам, че е глупаво от моя страна... Но просто не мога да остана сама в тази къща. Ако имаше още някой, който да се съгласи да спи тук...

Тя отправи очаквателен поглед към другата жена, ала Мод поклати глава. Тя знаеше колко трудно бе да се намери човек от околността, който би се съгласил „да живее“ в къщата.

Мис Гилкрист продължи, а в гласа ѝ се четеше отчаяние.

— Знам какво мислите — че всичко това са глупости и нерви. До неотдавна и аз самата не бих сънувала дори, че ще се чувствам така. Никога не съм била нервна жена — или пък фантазьорка. Но сега е различно. Ако остана тук сама, буквално ще се побъркам от страх.

— Да, разбира се — отвърна Мод. — Аз наистина не съобразих... след всичко, което се случи в Личет Сейнт Мери.

— Предполагам, че това е причината... Не е логично, знам. Отначало не изпитвах подобни страхове. Не се страхувах да оставам сама в къщата дори след... дори след случилото се. Но това чувство се разви някак постепенно. Знам, че ще ме презирате, мисис Абърнети, но още откакто съм тук, го чувствам — страх ме е... Не от нещо определено, просто ме е страх... Толкова е глупаво от моя страна, искрено ви казвам, че се срамувам. Сякаш през цялото време очаквам да ми се случи нещо ужасно... Дори и тази монахиня, дето дойде до входната врата, ме изплаши. Боже мой, за оплакване съм...

— Предполагам, че това се нарича закъсняла реакция — гласеше твърде общият извод на Мод.

— Така ли? Не знам. О, боже, съжалявам, че ще ви се сторя толкова... толкова неблагоприятна, след като бяхте така мили към мен. Какво ли ще си помислите?

Мод я успокои.

— Ще трябва да намерим друго разрешение — заключи тя.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Джордж Кросфийлд спря нерешително за момент, когато зърна в гръб позната женска фигура. После кимна сам на себе си и хукна след жената, която изчезна в един вход.

Въпросният вход бе на магазин, намиращ се в безистен, от който се излизаше на задната улица. Магазинът не работеше. Зад големите стъклени витрини цареше обезпокоителна пустота. Вратата бе затворена и Джордж почука. Не особено интелигентен на вид млад мъж с очила му отвори и се втренчи в Джордж.

— Извинете — рече Джордж, — мисля, че братовчедка ми току-що влезе тук.

Младежът се отстри и Джордж пристъпи през прага.

— Здравей, Сюзън — поздрави той.

Стъпила на един сандък, с дърводелски метър в ръка, Сюзън се обърна с известна изненада.

— Здравсти, Джордж. Откъде изникна?

— Видях те в гръб и веднага те познах.

— Колко умно от твоя страна. Изглежда хората се познават и по гърбовете.

— Дори повече, отколкото по лицата. Залепи си брада, пъхни си гумени тампони в устата, боядисай косата си и ще видиш, че никой няма да те познае дори отблизо, но... внимавай, като се обърнеш.

— Ще го имам предвид. Запомни, моля те, два метра и двадесет и пет, докато взема молив да го запиша.

— Какво ще е това? Рафтове за книги ли?

— Не — стъклени сепарета. Четири и двадесет и пет на метър и седемдесет и пет.

Очилатият младеж, който пристъпяше неловко от крак на крак, се изкашля предупредително.

— Извинете ме, мисис Банкс, но ако искате да поостанете...

— Да, бих желала — рече Сюзън. — Оставете ми ключовете, а като свърша, ще заключа вратата и ще ги предам в кантората ви. На

път ми е. Така добре ли е?

— Да, да. Благодаря ви. Ако не беше, че сме малко хора в канцеларията тази сутрин...

Сюзън прие недоизказаното извинение и младежът скоро бе погълнат от уличното движение.

— Хубаво, че се отървахме от него — рече тя. — Толкова са досадни тези служители в агенцията за недвижими имоти. Точно когато пресмятам нещо, той ми говори.

— Убийство в празен магазин — подхвърли Джордж. — Колко вълнуващо ще е за минувачите да видят изложено зад стъклената витрина мъртвото тяло на красива млада жена. Също като златна рибка. Ще има да се кокорят!

— Нима има причина, поради която да ме убиваш, Джордж?

— Ами ще получа една четвърт от дела ти, наследен от нашия достопочтен чичо. Който цени парите, не би пренебрегнал такава причина.

Сюзън преустанови измерванията си и го погледна с леко разширени очи.

— Изглеждаш ми съвсем друг човек, Джордж. Просто... невероятно!

— Друг човек ли? В какъв смисъл?

— Сякаш си жива реклама: Това е същият човек, когото виждате на предишната страница, но сега той е взел прахчетата за здраве „Ъпингтън“.

Тя седна на друг сандък и запали цигара.

— Трябва да си изпитвал крещяща нужда от тези пари на чичо Ричард, а, Джордж?

— Ще повярваш ли на някого, ако ти каже, че не се нуждае от пари днес?

Тонът му бе лековат. Сюзън продължи:

— Загазил беше, нали?

— Какво ти влиза в работата, Сюзън?

— Само се поинтересувах.

— Под наем ли вземаш тези търговски помещения?

— Купувам цялата сграда.

— Заедно с всичко?

— Да. Двата горни етажа са апартаменти. Единият е празен и върви заедно с магазина. Другия го купувам с наемателите.

— Хубаво нещо са парите, нали, Сюзън?

В тона му се прокрадваше злоба, но Сюзън просто си пое дълбоко дъх и отвърна:

— Мен ако питаш — да. Нещо като отговор на молитвите ти.

— Молитвата убива ли възрастни роднини? Сюзън не обърна внимание на забележката му.

— Тази къща е точно каквото ми трябва. Първо, има архитектурна стойност. Бих могла да превърна жилищните помещения горе в нещо уникално. Два от таваните са изцяло изваяни, а стаите имат чудесни размери и форма. А тази част тук, както вече съм я оразмерила, ще обзаведа в съвършено модерен стил.

— Какво ще представлява? Бутик ли?

— Не. Козметичен салон. Билкови препарати. Кремове за лице.

— С всичките му салтанати.

— С всичките му салтанати, както си му е редът. Заслужава си усилието. Винаги е бил доходен бизнес. Нужно е само едно — да му се придаде индивидуалност. Аз мога да го постигна.

Джордж гледаше братовчедка си с възхищение. Красив, издължен овал, пълни устни, лъчезарен тен. С две думи — необикновено и много живо лице. При това у Сюзън се долавяше онова странно и неуловимо качество — предопределеността за успех.

— Да. Несъмнено имаш всичко, което е нужно, Сюзън — рече той. — Ще ти се възвърне похарченото за това предприятие, а и ще се отворят доста врати пред теб.

— Мястото е идеално — на една пресечка от главна търговска улица, при това можеш да паркираш колата си пред самия вход.

Джордж отново кимна.

— Да, Сюзън. Ще успееш. Отдавна ли го замисляше?

— От около една година.

— Защо не изложи плановете си пред стария Ричард? Можеше да те финансира.

— Изложих ги.

— Но той не счита за нужно да се обвързва, а? Чудя се защо. Според мен беше достатъчно прозорлив, за да види, че сте замесени от едно тесто.

Сюзън не отговори, а в съзнанието на Джордж се мярна като от птичи полет една друга фигура — тази на слаб, нервен млад мъж с подозрителен поглед.

— А къде се вмести в целия проект... как му беше името... Грег? — попита той. — Няма да подава вече хапчета и прахчета на гишето, а?

— Разбира се. В дъното зад салона ще има лаборатория, където ще приготвяваме кремове за лице и други козметични препарати по наши рецепти.

Джордж потисна усмивката си. Искаше му се да каже: „Значи бебчо ще си има кошарка за игра“, но премълча. Като неин братовчед не го беше грижа, че може да прави злобни забележки, но имаше неловкото усещане, че трябва да внимава по отношение на чувствата на Сюзън към съпруга ѝ. По всичко личеше, че темата е взривоопасна. Той се питаше, също както в деня на погребението, що за странна птица бе въпросният Грег. Имаше нещо особено у този приятел — такъв един невзрачен на вид, а същевременно не чак толкова безличен...

Той хвърли отново поглед на Сюзън — спокойна и лъчезарно тържествуваща.

— Ти си истинска Абърнети — отбеляза той. — Единствено ти от цялото семейство. От гледна точка на стария Ричард е жалко, че си жена. Ако беше мъж, обзалагам се, че той щеше да припише всичко на теб.

Сюзън рече бавно:

— Да, сигурно е така.

И добави след кратка пауза:

— Знаеш ли, той не хареса Грег.

— Аааа! — повдигна вежди Джордж. — Негова грешка.

— Да.

— Е, както и да е. Тъй или иначе, всичко върви добре, по план.

Още неизрекъл тези думи, той бе поразен от факта, колко много прилягаха те за Сюзън. Това го накара да изпита за миг неприятно усещане. Не обичаше да вижда как една жена се справя така хладнокръвно с всичко. Предпочете да смени темата.

— Между впрочем получи ли писмо от Хелън? Относно Ендърби?

— Да, получих. Тази сутрин. А ти?

— И аз. И какво смяташ да правиш?

— Ние с Грег възнамеряваме да отидем там другата събота и неделя, стига да е удобно за всички. Струва ми се, че Хелън иска да се съберем по едно и също време.

Джордж се засмя и подметна злобно:

— Да не би някой да си избере по-скъпа мебел от друг. Сюзън също се изсмя.

— О, предполагам, че всичко е оценено предварително. И все пак оценката за легализиране на завещанието винаги е по-ниска, отколкото пазарната стойност. Аз самата много бих желала да имам един-два предмета за спомен от основоположника на семейното богатство. Още повече, че би било много забавно да сложа тук някоя от онези толкова абсурдни и все пак прелестни вещи от викторианската епоха. Ще ги разположа така, че да изпъкват. Този период отново идва на мода. В гостната имаше една зелена малахитова масичка. Може да се превърне в център на цветно петно. Или да речем кафеза с препарирани колибри, или една от онези корони, направени от восъчни цветя. Нещо такова — просто като акцент — ще е много ефектно.

— Вярвам на вкуса ти.

— И ти ще дойдеш, предполагам.

— О, да, там ще съм. Ако не за друго, то поне за да е честна играта.

Сюзън се засмя.

— Да се обзаложим ли, че ще се разрази семейна свада? — подхвърли тя.

— Вероятно и Розамънд ще поиска малахитовата ти масичка за декор.

Сюзън се намръщи. Тези думи не я развеселиха.

— Виждал ли си скоро Розамънд?

— Не съм виждал красивата братовчедка Розамънд, откакто пътувахме заедно в трета класа на връщане от погребението.

— Аз я срещях един-два пъти... Видя ми се... видя ми се странна...

— Какво ѝ е? Може би се опитва да мисли?

— Не. Изглежда... угрижена.

— Угрижена за това, че е наследила много пари и може да постави някоя абсолютно скандална пиеса, в която Майкъл да се прави на шут?

— О, вече напредват и пиесата изглежда наистина ще е скандална. Току-виж успели. Майкъл е много добър, известно ли ти е? Той умее да прекрачи рампата, или как му казват там, и да установи контакт с публиката. Не е като Розамънд — красива аматьорка.

— Бедната красива аматьорка Розамънд!

— Не я мисли за чак толкова глупава. Понякога проявява изключителна наблюдателност и казва такива неща — да се чудиш как ги е забелязала. Направо ме стъписва.

— Също като нашата леля Кора...

— Да...

И двамата моментално бяха обзети от чувство на неловкост, извикано сякаш от самото споменаване на името Кора Ланскне.

Джордж отново се обади, но вече с тон на подчертано нехайство.

— Като стана дума за Кора, та се сетих за онази нейна компаньонка. Струва ми се, че трябва да направим нещо за нея.

— Да направим нещо? Какво имаш предвид?

— Ами, от нас зависи, така да се каже. Кора е наша леля, та ми хрумна, че тази жена може да не си намери лесно друга работа.

— Това ти хрумна, на теб?

— Да. Хората си пазят кожата. Може да не си помислят непременно, че тази Гилкрисст ще ги погне със секирата, но най-малкото в дъното на съзнанието им ще се е загнездил страхът, че тя носи лош късмет. Хората са суеверни.

— Удивително е, че си разсъждавал по въпроса, Джордж. Какво разбираш ти от тези неща?

Джордж ѝ отвърна сухо:

— Забравяш, че съм адвокат. Срецам се и с необичайни и нелогични страни от живота. Та това, което искам да кажа, е, че ние трябва да направим нещо за тази жена. Да ѝ отпуснем малка издръжка, за да преживява, или пък да ѝ намерим някаква канцеларска работа, стига да може да я върши. Мисля, че сме длъжни да поддържаме връзка с нея.

— Не се тревожи — рече Сюзън. Гласът ѝ бе сух и ироничен. — Аз се погрижих. Тя е на работа при Тимъти и Мод.

Джордж ѝ се стори силно изненадан.

— Слушай, Сюзън. Мислиш ли, че е разумно?

— По-добро не можах да измисля, поне засега. Джордж я погледна изпитателно.

— Твърде самоуверена си, не мислиш ли? Знаеш какво правиш и съвсем не съжаляваш.

Сюзън отвърна безгрижно:

— Който съжалява, си губи времето.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Майкъл подхвърли на масата писмото към Розамънд.

— Какво ще кажеш?

— О, ще отидем. Не мислиш ли, че трябва да отидем?

Майкъл отвърна бавно:

— Защо не?

— Може да има хубави бижута... Всичко останало в къщата е направо отвратително — препарирани птици и восъчни цветя — уф!

— Да. Прилича на мавзолей. Всъщност бих искал да направя една-две скици — особено в големия салон. Например камината и онова канапе със странна форма ще са идеални за „Странстванията на баронета“ — ако възстановим постановката.

Той стана и погледна часовника си.

— Това ми напомня, че трябва да се отбия да видя Розенхайм. Не ме чакай — ще се върна късно тази вечер. Ще вечерям с Оскар и ще обсъдим въпроса за евентуалната нова постановка и как се връзва с предложението на американците.

— Милият Оскар. Той ще се радва да те види след толкова време. Целуни го от мен.

Майкъл я изгледа остро. Вече не се усмихваше, а на лицето му се бе появило изражение като на граблива птица.

— Какво искаш да кажеш с това „след толкова време“? Човек би си помислил, че не съм се виждал с него от месеци.

— Ами не си, не е ли така? — промърмори Розамънд.

— Не е така. Обядвахме заедно само преди една седмица.

— Странно! Трябва да е забравил. Вчера ми позвъни и каза, че не те бил виждал от премиерата на „Тили гледа на Запад“.

— Старият глупак си е изгубил ума.

Майкъл се изсмя. Розамънд го погледна с големите си сини очи, в които не се четеше никакво чувство.

— Мислиш ме за глупачка, нали, Мик?

— Но, мила, това не е вярно — запротестира той.

— Вярно е. Но не съм чак такава празноглавка. Този ден ти дори не си припарил до Оскар. Знам къде си бил.

— Розамънд, миличка, какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че наистина знам къде си бил... Сянка на несигурност премина по хубавото лице на Майкъл. Той гледеше втренчено жена си, но тя остана спокойна и невъзмутима.

Колко обезпокоително може да действа един абсолютно празен поглед, внезапно си помисли той.

Думите му прозвучаха неубедително:

— Не разбирам за какво говориш...

— Говоря за това, че е глупаво да сипеш пред мен куп лъжи.

— Чуй ме, Розамънд.

Бе готов да избухне, но се спря, изненадан от следващите ѝ думи, изречени с тих глас:

— Искаме ли да откупим правата и да поставим тази пиеса?

— Искаме? Та това е ролята, за която винаги съм мечтал, вярвал съм, че съществува някъде.

— Нали точно това казвам и аз!

— Не разбирам накъде биеш?

— Знам, че си струва, и то много. Но все пак не бива да се рискува прекалено.

Той продължи да я гледа втренчено и промълви бавно:

— Да, парите са твои. Ако не искаш да рискуваш с тях...

— Това са наши пари, мили — рече натъртено Розамънд. — Важно е да се знае.

— Слушай, скъпа. Ролята на Еилийн би могла да се осъвремени.

Розамънд се усмихна и отсече:

— Всъщност... струва ми се, че не държа да я изпълня.

— Милото ми момиче! — Майкъл бе изумен. — Какво ти е станало?

— Нищо.

— Не, не. Има нещо. Напоследък си някак по-различна — на настроения, нервна. Какво има?

— Нищо. Само искам... да внимаваш, Мик.

— Да внимавам? В какво? Аз винаги внимавам.

— Не. Не е така. Ти си мислиш, че можеш да излезеш от всяко положение и че всички ще ти повярват, каквото и да им кажеш. Ето

например колко глупаво постъпи в случая с Оскар.

Майкъл се изчерви от гняв.

— Ами ти? Ти каза, че отиваш да пазаруваш с Джейн. Не си била на пазар. Джейн е в Америка от седмици.

— Да — призна си Розамънд. — И аз постъпих глупаво. Тогава просто отидох на разходка в Риджънтс парк.

Майкъл я погледна любопитно.

— В Риджънтс парк ли? Та ти не си ходила на разходка в Риджънтс парк никога през живота си. Какво става, а? Може би си имаш приятел? Каквото щеш да казваш, Розамънд, но напоследък се държиш странно. Защо?

— Размишлявах... за разни неща. За това, какво да правим...

Майкъл се втурна към нея, заобикаляйки масата, и извика развълнувано:

— Скъпа, знаеш, че те обичам безумно.

Тя отвърна на прегръдката му с достатъчна взаимност, но миг след това погледите им се срещнаха и той отново бе смутен от странната пресметливост, която се четеше в тези красиви очи.

— Каквото и да съм сторил, ще ми простиш, нали? — попита я той.

— Предполагам, да — отвърна вяло Розамънд. — Не е там работата. Виждаш ли, сега всичко е различно. Трябва да го обмислим и планираме.

— Да обмислим и планираме? Какво?

Розамънд се намръщи и отговори:

— Не значи, че като си направил нещо, то е свършено. По-скоро е някакво начало и тогава човек трябва да помисли каква ще е следващата стъпка, кое е важно и кое не.

— Розамънд...

Тя седна с объркан вид, а широко отворените ѝ очи се бяха впили в някакво далечно пространство, където очевидно Майкъл не присъстваше.

Едва след като той повтори няколко пъти името ѝ, тя го чу, потрепери леко и се съвзе от унеса си.

— Какво каза?

— Попитах те за какво мислиш.

— О? А, да, чудех се дали да отида до... — как се казваше? — Личет Сейнт Мери да видя тази мис — коя беше? — компаньонката на леля Кора.

— Но защо?

— Ами тя ще напусне всеки момент, нали? При някакви роднини отивала? Мисля, че не бива да я оставим да си върви, преди да сме я попитали.

— Да сме я попитали какво?

— Кой е убил леля Кора. Майкъл я гледаше втренчено.

— Нима според теб тя знае! Розамънд му отговори разсеяно:

— Ами да. Предполагам... Та тя е живяла там.

— Но тя щеше да съобщи на полицията.

— О, нямах предвид, че знае в този смисъл. По-скоро, че има някакви впечатления. От онова, което е говорил чичо Ричард, когато е бил в селото. Той е ходил там, за твое сведение. Научих го от Сюзън.

— Но тази жена едва ли е могла да чуе въпросния разговор.

— Могла е, скъпи. Могла е — настоя Розамънд с тон, сякаш убеждаваше непослушно дете.

— Глупости. Не мога да си представя старият Ричард да споделя семейните си грижи пред външен човек.

— Естествено. Но тя е чула през вратата.

— Намекваш, че е подслушвала?

— Да, вероятно. Всъщност уверена съм, че е така. Сигурно е ужасно скучно да живееш с още една жена в малка къщичка, да не се случва нищо, само да переш, да миеш съдове, да се грижиш за котката... неща от този род. Естествено е тя да е подслушвала и да е четяла писмата — кой не би го сторил?

Майкъл я гледаше и не вярваше на ушите си.

— Ти би ли го сторила? — направо я запита той.

— Аз никога не бих станала компаньонка в провинцията — потрепери Розамънд. — По-скоро бих умряла.

— Питам те би ли чела чужди писма и така нататък? Розамънд отвърна спокойно:

— Ако се интересувах да науча нещо — да. Всички го правят, не мислиш ли?

Ясният ѝ поглед срещна неговия.

— Човек просто проявява любопитство — продължи Розамънд.
— Не че ще предприеме нещо. И тя, предполагам, е разсъждавала точно така — мис Гилкрист, де. Но аз съм сигурна, че тя знае.

Майкъл я запита със задавен глас:

— Розамънд, според теб кой е убил Кора? И стария Ричард?

Отново очите му срещнаха ясения ѝ поглед.

— Скъпи, не ставай смешен... Ти знаеш не по-зле от мен. Но за предпочитане е въобще да не се споменава. И ние ще мълчим.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Седнал край камината в библиотеката, Еркюл Поаро огледа събралата се компания. Погледът му се плъзна замислено покрай Сюзън, която седеше с изправен гръб, а на лицето ѝ бе изписано оживление, покрай съпруга ѝ, забил празен поглед пред себе си и премятащ нервно с пръсти някаква връв, после към преливащия от жизнерадост и самодоволство Джордж Кросфийлд, който разказваше на Розамънд за картоиграчите измамници по трансатлантическите параходи, на което тя му отвърна механично: „Това е невероятно, миличък. Но защо?“ В гласа ѝ личеше липса на всякакъв интерес. От нея погледът на Поаро се премести върху слабия и елегантен красавец Майкъл, който се хвърляше в очи с неповторимата си индивидуалност и чар, оттам на гордата и леко студена Хелън, а после на Тимъти, разположил се удобно в най-хубавото кресло и подпрял гърба си с допълнителна възглавница, към застаналата до него яка и едрококалеста Мод, както винаги на своя пост, и накрая към фигурата, седнала притеснено малко встрани от семейния кръг — мис Гилкрисст, облечена в причудлива „официална“ блуза. След малко, рече си той, тя ще стане, ще измърмори някакво извинение и ще напусне семейната сбирка, за да се качи в стаята си. Мис Гилкрисст си знаеше мястото. Неволята я беше научила на това.

Еркюл Поаро пиеше следобедното си кафе и правеше оценките си с притворени очи.

Той бе поискал всички да се съберат и ето те бяха тук. А сега какво ще прави с тях, запита се той. Внезапно го обзе нежелание да продължи разследването на случая. Защо бе това? — чудеше се той. Дали под влияние на Хелън Абърнети? Изненада го тази нейна способност да оказва силна, макар и пасивна съпротива. Нима бе успяла при цялата си любезност и сдържаност да зарази и него със собственото си нежелание? Той знаеше колко противна ѝ е идеята му да се ровят за подробности около смъртта на Ричард. Искаше всичко да бъде оставено да отмре в забрава. Поаро не бе изненадан от това. По-

скоро го учудваше собственото му мимолетно настроение, подтикващо го да се съгласи с нея.

Той установи, че мистър Ентуисъл му бе представил членовете на семейството по блестящ начин. Всеки един бе описан с изключителна проникателност. Воден от преценката на стария адвокат, Поаро обаче искаше да ги види лично. Беше си въобразил, че като се срещне отблизо с всички тези хора, ще може без колебание да каже — не как и кога — (това бяха въпроси, с които той не възнамеряваше да се занимава. Убийството е било възможно — повече не му бе нужно да знае!) — а кой. Зад гърба си Еркюл Поаро имаше дългогодишен опит и така, както колекционерът разпознава художника, той можеше да разпознае вероятния тип престъпник-любител, който при нужда е готов да убие.

Но ето че нямаше да е толкова лесно, защото за него всеки един от присъстващите бе възможен — макар и не вероятен — убиец. Джордж би могъл да убие — така, както убива притиснатия в ъгъла плъх. Сюзън пък — спокойно, организирано — в изпълнение на плана си. Грегъри поради тази своя странна болезнена жилка, която не само че не придаваше особено значение на наказанието, но сякаш го подканваше, плачеше за него. Майкъл — защото бе амбициозен и притежаваше характерната за убийците самонадеяна суетност. Розамънд, поради страхотната ограниченост на възгледите си. Тимъти, защото мразеше брат си и му завиждаше, мечтаейки за властта, която парите на брат му биха му дали. Мод, защото Тимъти бе нейното дете, а ставаше ли дума за това дете, тя можеше да бъде безжалостна. И дори мис Гилкрис, помисли си той, би могла да замисли убийство, стига то да ѝ върне „Върбичката“ заедно с някогашната ѝ изискана слава.

А Хелън? Той не можеше да си представи Хелън като извършителка на убийство. Тя бе твърде цивилизована — твърде далече стоеше от насието. Пък и те със съпруга ѝ несъмнено са обичали Ричард Абърнети.

Поаро въздъхна. Нямаше кратък път към истината. Налагаше се да приложи по-продължителен, но разумен и сигурен метод. Ще трябва да проведе разговори. Много разговори. Защото хората рано или късно се издават посредством някоя лъжа или истина...

Хелън го бе представила на събралите се и той се бе заел незабавно да разсее почти общата неприязън, която присъствието му сред тях предизвикваше — непознат, че и чужденец! Беше впрегнал очите и ушите си. Наблюдаваше и слушаше — явно или скрито. Бе забелязал симпатии, вражди, бе дочул непредпазливо изгървани думи, обичайни при разделяне на имущество. Изобретателно бе уредил разговори на четири очи, разходки на терасата, правеше наблюдения и си вадеше заключения. Разговаря с мис Гилкрисст за отминалата слава на чайната ѝ и за продуктите, от които се приготвяваха brioches и шоколадови eclairs и заедно с нея посети зеленчуковата градина, за да обсъдят правилната употреба на подправките, които растяха там. Пожертва доста от времето си, за да изслуша отчетите на Тимъти за здравето му и вредното влияние на боята върху него.

Боя ли? Поаро се намръщи. Някой друг бе споменал нещо за боя — мистър Ентуисъл ли?

Състоя се и дискусия на тема живопис. За Пиер Ланскне като художник. За картините на Кора Ланскне, които мис Гилкрисст хвалеше възторжено, а Сюзън отхвърли презрително. „Прерисувала ги е от пощенски картички“ — гласеше изводът ѝ.

Тези думи разстроиха мис Гилкрисст и тя възрази остро, че скъпата мисис Ланскне винаги рисувала от натура.

— Обзалагам се, че е лъгала — рече Сюзън на Поаро, след като мис Гилкрисст излезе от стаята. — Всъщност знам със сигурност, че е мамила, но не исках да го казвам пред тази кукувица, да не я разстройвам.

— Откъде знаете?

Поаро съзерцаваше силната волева брадичка на Сюзън. „Много е самоуверено това момиче — рече си той. — Дори прекалено самоуверено...“ Сюзън продължи:

— Ще ви кажа, но не го издавайте пред тази Гилкрисст. Една от картините е от залива Полфлексън — фарът, кеят — обичайните неща, които любителите художници сядат да рисуват. Но кеят бе разрушен по време на войната, а скицата на леля Кора е направена преди две години, ето защо няма начин да е от натура, нали? А на картичките, които все още се продават там, кеят е, както си е бил преди. В едно от чекмеджетата на спалнята ѝ имаше точно такава картичка. Така че леля Кора, предполагам, е започнала „грубата си скица“ там, а после тайно

е завършила картината у дома си, като е гледала от картичката! Не е ли смешно как лесно се хващат в лъжа хората?

— Да, смешно е, както сама казвате. — Поаро си помисли, че това бе добро начало.

— Вие не ме помните, мадам — започна той, — но аз ви помня. Знаете ли, че не ви виждам за първи път?

Тя го гледаше втренчено. Поаро кимна, предчувствайки триумфа си.

— Да, да, това е така. Аз седях, добре увит, в един автомобил и ви видях през прозореца. Вие разговаряхте с монтьора от гаража. Вие не ме забелязвате — това е нормално — аз съм вътре в колата — един възрастен, увит с шал чужденец! Но аз ви забелязах, защото сте млада, с приятна външност и стоите там на слънцето. И ето че когато пристигам тук, си казвам: „Tiens! Какво съвпадение.“

— Гараж ли? Къде? Кога е било това?

— О, не беше отдавна — преди седмица, не повече. В момента не мога да си спомня къде беше — рече Поаро лукаво, въпреки че в съзнанието му ясно изплува сцената в гаража на странноприемницата „Кралския герб“. — Пътувам толкова много из страната.

— Оглеждате да купите подходяща сграда за вашите бежанци?

— Да. Виждате ли, толкова неща трябва да се вземат предвид: цената, местонахождението, възможностите за преустройство.

— Предполагам, че ще се наложи да се събарят доста от тези ужасни преградни стени из къщата.

— В спалните, да, несъмнено. Но повечето стаи на долния етаж няма да се пипат. — Той направи пауза, преди да продължи. — Натъжава ли ви, мадам, фактът, че вашият стар семеен дом ще премине... в ръцете на... чужденци?

— Разбира се, че не — отвърна Сюзън развеселена. — Смятам, че идеята е отлична. Това място е невъзможно за живеене в този си вид, пък и аз нямам повод да бъда сантиментална. Това не е моят роден дом. Майка ми и баща ми живееха в Лондон. Идвахме понякога тук за Коледа. Всъщност винаги съм го смятала за ужасно място — може да се нарече безсрамен храм на богатството.

— Олтарите днес са различни. Вградени, със скрито осветление, скъпо струваща семплост. Но богатството все още си има своите храмове, мадам. Аз научавам — надявам се, че не съм недискретен, —

че вие самата планирате такава една постройка? Всичко de luxe, без да жалите средствата.

Сюзън се засмя.

— Едва ли може да се нарече храм — просто място за бизнес.

— Може би името не е от значение... Но ще струва много пари — това е вярно, нали?

— Днес всичко е жестоко скъпо. Но началните разходи, вярвам, ще се оправдаят.

— Кажете ми нещо за вашите планове. Удивлява ме, че една красива млада дама е толкова практична, толкова компетентна. В дните на моята младост — много, много отдавна, признавам — красивите жени мислеха само за удоволствия, за козметика — за la toilette.

— И днес жените мислят за лицата си — ето я и моята роля.

— Разкажете ми!

И тя му разказа. Разказа му го с много подробности, като, без да съзнава, разкри немалко от самата себе си. Поаро оцени търговския ѝ нюх, размаха, с който планираше, и усета ѝ за детайл. Жена с решителен, организиран ум, способна да отсява всички маловажни неща. Може би малко коравосърдечна, каквито изглежда са повечето хора като нея.

Той рече, без да спира да я наблюдава:

— Да, вие ще успеете. Вие ще напреднете. Какъв късмет, че не сте ограничена, като много други, от бедността. Днес не можеш да стигнеш далече без капитал. Да имаш всички тези творчески идеи и да не можеш да ги осъществиш поради липса на средства — това би било непоносимо.

— Аз не бих могла да го понеса! Но щях да събера парите някак си — щях да намеря някой да ме подпомогне.

— А, разбира се! Вашият чичо, чиято бе тази къща, е бил богат. Ако беше жив, той би ви „авансирал“, както се изразявате.

— О, не, той не би го направил. Чичо Ричард бе доста консервативен, що се отнася до жените. Е, ако бях мъж... — На лицето ѝ се изписа гняв. — Това ме ядосваше страшно!

— Разбирам, разбирам...

— Старите не бива да стоят на пътя на младите. О, извинете ме.

Еркюл Поаро се засмя непринудено и засука мустаците си.

— Да, аз съм стар. Но аз не преча на младежта. Никой не чака моята смърт.

— Каква отвратителна идея.

— Но вие сте реалистка, мадам. Да допуснем без повече заобикалки, че светът е пълен с млади хора, а дори и такива на средна възраст, чакащи търпеливо или нетърпеливо нечия смърт, която ще им донесе ако не богатство, то поне перспектива.

— Перспектива! — възкликна Сюзън и си пое дълбоко дъх. — Именно това е нужно на човек.

Поаро се бе загледал зад нея и извика весело:

— А ето че и вашият съпруг идва, за да се включи в малката пи дискусия... Говорим, мистър Банкс, за перспективата. Перспективата, златната перспектива, към която трябва да посегнем с двете си ръце. Доколко човек би могъл да остане верен на съвестта си? Да чуем вашето мнение?

Но не му бе съдено да чуе възгледите на Грегъри Банкс за перспективата или за каквото и да било. Всъщност Поаро установи, че е почти невъзможно да се разговаря с Грегъри Банкс. Той имаше любопитната способност да се изплъзва. Дали по собствено желание, или по желание на съпругата си, изглежда нямаше никаква склонност към tête-à-tête или тихи дискусии. Да, „разговор“ с Грегъри Банкс не се получи.

Поаро поприказва и с Мод Абърнети — между другото и по въпроса за боята (миризмата на боя) и чу какъв късмет било, че Тимъти могъл да дойде в Ендърби и колко мило от страна на Хелън да покани дори и мис Гилкрист.

— Защото тя наистина ни е много полезна. Тимъти понякога иска да хапне нещо леко — а човек не може да разкарва прекалено много чуждата прислуга, но в стаичката до килера има газов котлон, за мис Гилкрист е удобно да му претопли нещо, без да безпокои когото и да било. А и тя с такава охота му прислужва, тича нагоре и надолу по стълбите по десет пъти на ден. О, да, струва ми се, че Провидението има пръст в това, дето тя изпусна нервите си и не искаше да остане сама у дома, макар че да си призная, тогава се подразних малко.

— Изпуснала си е нервите? — поинтересува се Поаро. Той изслуша разказа на Мод за внезапната слабост на мис Гилкрист.

— Уплашена била, казвате? И въпреки това не могла да каже точно от какво? Интересно, много интересно!

— Аз самата го окачествявам като закъсняла реакция на шок.

— Вероятно.

— Веднъж, по време на войната, недалеч от нас падна бомба и спомням си, че Тимъти...

Поаро не я слушаше, а мислеше за друго.

— Случило ли се бе нещо по-специално този ден? — попита той.

— Кой ден? — Мод го гледаше озадачено.

— Деня, в който мис Гилкрисст се разстрои.

— А, това ли — не, мисля, че не. Изглежда безпокойството я е обземало постепенно, откакто напуснала Личет Сейнт Мери, поне тя така казва. Докато била там, нямала нищо против да остава сама.

И резултатът, помисли си Поаро, бе парче отровна сватбена торта. Не е чак толкова необяснимо, че мис Гилкрисст се е изплашила след това... И дори след като се е преместила в мирната провинция около Стансфийлд Грейндж, страхът е останал. Нещо повече, увеличил се е. А защо? Сигурно грижите за един взискателен хипохондрик като Тимъти са така изтощителни, че страхът на нервна почва лесно е избил на повърхността.

Но нещо в тази къща трябва да е предизвикало уплахата на мис Гилкрисст. Какво е било то? Дали самата тя знае?

Като остана сам с мис Гилкрисст за кратко време преди обяда, Поаро навлезе в темата с преувеличеното любопитство на чужденеца.

— Невъзможно е за мен, разбирате, да повдигна един такъв въпрос като убийството пред членовете на семейството. Но съм заинтригуван. Кой не би се заинтригувал? Брутално убийство — една чувствителна художничка е нападната в самотната ѝ къщичка. Ужасно за семейството. Но ужасно също така, мога да си представя, и за вас. Тъй като от мисис Тимъти Абърнети разбрах, че вие сте били там по това време.

— Да, бях. И ако ме извините, мосю Понтарлие, не искам да говоря за това.

— Разбирам. О, да. Много добре разбирам.

И Поаро зачака. Точно както предполагаше, мис Гилкрисст веднага сама заговори.

Не чу от нея нищо ново, но си изигра ролята, като изразяваше искрената си симпатия и разбиране посредством кратки възклицания и вгълбения интерес, с който я слушаше, доставяйки ѝ голямо удоволствие.

Едва след като тя изчерпи темата за собствените си чувства по повод случилото се, за това, какво казал докторът и колко мил бил с нея мистър Ентуисъл, Поаро внимателно премина на следващата точка.

— Били сте достатъчно разумна, предполагам, да не оставате сама в тази къща?

— Не можех да постъпя другояче, мосю Понтарлие. Наистина нямах избор.

— Даааа. Научих дори, че сте се страхували да останете сама в къщата на мистър Тимъти Абърнети, докато те са в Ендърби.

Мис Гилкрисст го погледна виновно.

— Ужасно се срамувам от това. Толкова глупава постъпка. Всъщност ме обхвана паника — сама не знам защо.

— Не е трудно да се сети човек защо. Току-що сте се били съвзели от подъл опит да бъдете отровена...

Тук мис Гилкрисст въздъхна и отговори, че нищо не разбира. За какво ще искат да я тровят?

— Но, драга моя госпожо, очевидно е, че престъпникът — този касапин — е мислел, че вие знаете нещо, което би могло да наведе полицията на дирите му.

— Но какво бих могла да знам? Някой отвратителен скитник или ненормално същество ще да е.

— Ако е бил скитник. Струва ми се нелогично...

— О, моля ви, мосю Понтарлие... — мис Гилкрисст неочаквано се разстрои. — Не правете такива предположения. Не искам да вярвам.

— Не искате да вярвате какво?

— Не искам да вярвам, че не е бил... искам да кажа... че е бил...

Тя млъкна объркана.

— И въпреки това — заключи Поаро прозорливо — вие вярвате.

— О, не, не вярвам!

— Аз мисля, че вярвате. Затова сте толкова уплашена... Все още сте уплашена, нали?

— О, не. Откакто дойдох тук, вече не съм. Толкова много хора наоколо. И такава приятна семейна атмосфера. О, не, тук всичко е

съвсем наред.

— Може би... Моля да ме извините за интереса, но аз съм възрастен човек, малко болнав и голяма част от времето си посвещавам на размисли по вълнуващи ме въпроси — та може би в Стансфийлд Грейндж се е случило нещо, което така да се каже, е породило тези ваши страхове. В днешно време докторите признават колко много неща стават в подсъзнанието ни.

— Да, да — знам, че се говори за това.

— И аз мисля, че страхът ви може да е бил изострен подсъзнателно от някаква конкретна случка, съвсем странична може би, която, да речем, е послужила като дразнител.

Мис Гилкрисст поглъщаше думите му с отворена уста.

— Сигурно сте прав — отвърна тя.

— Е, и какви, мислите, са били тези... странични обстоятелства?

Мис Гилкрисст помисли малко и после неочаквано отсече:

— Знаете ли, мосю Понтарлие. Мисля, че това бяха монахините.

Преди Поаро да успее да възприеме думите ѝ, Сюзън и мъжът ѝ влязоха, следвани от Хелън.

„Монахиня“ — помисли си Поаро... Чакай, чакай, къде в цялата тази работа бе чул да се споменава за монахини?

Той реши да насочи пак разговора към темата за монахините по някое време вечерта.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Членовете на семейството бяха много любезни с мосю Понтарлие, представителя на ЦОПБ при ООН. Колко предвидливо от негова страна, че реши да използва инициали. Всички приеха ЦОПБ без възражения — дори се престориха, че знаят за тази организация! Как мразеха хората да признаят собственото си невежество! Изключение правеше Розамънд, която го запита учудено: „Но какво е това? Никога не съм чувала за вас.“ За щастие бяха само двамата. Поаро представи организацията по такъв начин, че само човек като Розамънд не би се засрамил, задето не познава тази световноизвестна институция. Розамънд промърмори вяло: „О, пак бежанци! До гуша ми дойде от тях!“ С това тя изрази негласната реакция на много от присъстващите, които прекалено робуваха на условностите, за да говорят откровено.

И така мосю Понтарлие бе приет — е, досадна личност, но всъщност едно нищожество. Нещо като чуждестранен decor. Общото мнение бе, че Хелън е трябвало да избегне присъствието му тук точно тази събота и неделя, но след като вече бе пристигнал, налагаше се да се примирят с него. За щастие този чудат дребен чужденец като че ли не знаеше добре английски. Доста често не разбираше какво му говориш, а когато почти всички приказваха едновременно, той губеше нишката. Очевидно се интересуваше само от бежанците и от следвоенните условия, а и речникът му се свеждаше до тези теми. Обикновеното бърборене направо го объркваше. И така, почти забравен от всички, Еркюл Поаро се облегна в креслото, като отпиваше от кафето си и наблюдаваше също както котка би наблюдавала пърхането и чуруликането на ято птички. Котката още не бе готова да направи скока си.

След двадесет и четири часа кръстосване из къщата и проучване на обзавеждането й наследниците на Ричард Абърнети бяха готови да изложат предпочитанията си, и ако се окажеше необходимо, да спорят яростно за тях.

Първият обект на разговори бе сервиз за десерт от порцелан „Спод“, от който ядоха десерта си.

— Не вярвам, че ще живея дълго — подзе Тимъти със слаб меланхоличен глас. — Ние с Мод нямаме деца. Едва ли си заслужава да се обременяваме с безполезни вещи. Но по сантиментални причини бих желал да имам този стар десертен сервиз. Спомням си го с обич от едно време. Разбира се, такива сервизи вече не са на мода и доколкото разбирам, имат нищожна стойност днес, но все пак — ще съм предоволен да го имам — и може би старинния скрин от белия будоар.

— Закъснял си, чичо — извика бодро Джордж с подчертана нехайност в гласа. — Помолих Хелън още тази сутрин да запише сервиза за мен.

Лицето на Тимъти почервения.

— Да го запише... да го запише? Какво искаш да кажеш? Още нищо не е решено. И за какво ти е на теб десертен сервиз? Ти не си женен.

— Всъщност аз колекционирам „Спод“. А сервизът е наистина разкошен образец на тоя стил. За скрина нямам нищо против, чичо. Без пари да ми го дават, не бих го взел.

Тимъти не обърна внимание на забележката за скрина.

— Виж какво, млади момко. Не може да се навираш по този начин. Аз съм по-възрастен от теб, при това съм единственият жив брат на Ричард. Десертният сервиз е мой.

— Защо не вземеш сервиза от дрезденски порцелан, чичо? Прекрасна изработка и, уверен съм, ще е свързан с не по-малко сантиментални спомени. Така или иначе, сервизът „Спод“ е мой. Пръв пресякох лентата.

— Глупости. Нищо подобно — яростно изсъска Тимъти.

Мод се намеси остро:

— Моля те, не дразни чичо си, Джордж. Отразява му се зле. Естествено, че той ще вземе сервиза, щом го иска! Най-напред той има право да избира, а после вие, младите. Той е брат на Ричард, както сам посочи, а ти си само племенник.

— И ще ти кажа също, младежо — продължи Тимъти, преливащ от гняв, — че ако Ричард бе направил справедливо завещание, аз щях да се разпореждам с цялото имущество в тази къща. Така трябваше да

се разпредели наследството, а ако стана другояче, то мога само да подозирам незаконно влияние. Да, повтарям — незаконно влияние.

Тимъти хвърли унищожителен поглед на племенника си.

— Абсурдно завещание! — отсече той. — Абсурдно! После се облегна назад, сложи ръка на сърцето си и изохка:

— Всичко това ми се отразява много зле. Мога ли... да поискам малко коняк.

Мис Гилкрисст скочи като по команда и се върна с възстановителната течност в малка чашка.

— Заповядайте, мистър Абърнети. Моля ви, моля ви, не се вълнувайте. Сигурен ли сте, че не трябва да си легнете?

— Що за глупост? Да съм си легнал? — Тимъти изпи коняка наведнъж. — Възнамерявам да защитавам интересите си.

— Наистина, Джордж, учудваш ме — рече Мод. — Чичо ти говори самата истина. Неговото желание е на първо място. Щом иска този сервиз, негов ще е.

— Й без това е ужасно грозен — подметна Сюзън.

— Дръж си езика, Сюзън — смърри я Тимъти. Слабичкият младеж до Сюзън вдигна глава и се провикна с малко по-креслив от обикновения си глас:

— Не говорете така на жена ми! Беше се понадигнал от мястото си. Сюзън го успокои припряно:

— Няма нищо, Грег. Все ми е едно.

— Но на мен не ми е все едно. Хелън се обади:

— Мисля, че ще проявиш учтивост, Джордж, ако оставиш чичо си да вземе сервиза.

Тимъти отново изсъска възмутено:

— Не е въпрос „да ме остави“.

Но Джордж само се поклони леко на Хелън и отвърна:

— Твоята воля е закон за мен, лелю Хелън. Отказвам се от претенциите си.

— Ти въобще не си искал да притежаваш сервиза, нали? — рече Хелън.

Той й хвърли остър поглед и се ухили:

— Белята при теб, лелю Хелън, е, че мозъкът ти щрака прекалено бързо. Виждаш повече, отколкото трябва. Не се тревожи, чичо Тимъти. Сервизът е твой. Пошегувах се.

— Хубава шега! — възкликна Мод Абърнети с възмущение. — Чичо ти можеше да получи сърдечен удар.

— Да вярваме ли? — отвърна ѝ весело Джордж. — Чичо Тимъти ще ни надживее всички. Той е като отколе скърцаща врата.

Тимъти се наведе напред и рече със съкрушен глас:

— Не се учудвам, че Ричард се е разочаровал от теб.

— Какво, какво? — наежи се Джордж. Не личеше и следа от доброто му настроение.

— Ти си дошъл тук след смъртта на Мортимър, като си се надявал да заемеш неговото място — тоест Ричард да те направи свой наследник, не е ли така? Но клетият ми брат скоро ти е взел мярката. Разбрал е какво ще стане с парите, ако ги повери на теб. Изненадан съм, че въобще ти е оставил нещо. Защото е знаел къде ще отиде. Конне, комар, Монте Карло, чуждестранни казина. А може и по-лошо. Подозирал е, че не си почтен, нали?

Бели петна избиха около ноздрите на Джордж.

— Внимавай какво говориш! — процеди той.

— Не бях добре със здравето, за да присъствам на погребението — продължи натъртено Тимъти, — но Мод ми предаде какво е казала Кора. Тя си беше глупачка — но... може и да е имало нещо в думите и! А ако е така, знам кого да подозирам...

— Тимъти! — Мод се бе изправила, едра и спокойна — олицетворение на духовна сила. — Твърде уморителна бе тази вечер за теб. Спомни си за здравословното си състояние. Не мога да рискувам отново да се разболееш. Да вървим горе. Ще глътнеш успокоително и веднага ще си легнеш. Хелън, ние с Тимъти вземаме порцелановия сервиз и старинния скрин като спомен от Ричард. Няма възражения, надявам се?

Тя обходи с поглед присъстващите. Никой не отрони дума. После хвана Тимъти под ръка и тръгна с решителна крачка, като отстрани от вратата мис Гилкрист, която се суетеше плахо край тях.

Джордж пръв наруши мълчанието, след като те излязоха.

— *Femme formidable!*^[1] — възкликна той. — Ето това е точната квалификация за леля Мод. Не бих се изпречвал на триумфалния ѝ път към възхода.

Мис Гилкрист отново си седна на мястото с известно неудобство, като промърмори:

— Мисис Абърнети е винаги така внимателна. Забележката прозвуча кухо.

Неочаквано Майкъл Шейн се изсмя и рече:

— Знаете ли, че всичко това ме забавлява. Все едно гледам „Наследството на Войсей“ на живо! Впрочем ние с Розамънд искаме да вземем малахитовата масичка от салона.

— О, не! — извика Сюзън. — Аз я искам.

— Хайде, пак същото — рече Джордж и вдигна очи към тавана.

— Вижте, не бива да се караме заради такива неща — продължи Сюзън. — Малахитовата масичка ми е необходима за моя козметичен салон — просто като цветно петно — ще сложа огромен букет восъчни цветя на нея. Чудесно ще изглежда. Восъчни цветя лесно мога да намеря, но такива масички от зелен малахит са рядкост.

— Но, скъпа — рече Розамънд. — Точно затова искаме да я вземем и ние. За новата ни постановка. Ти самата каза — като цветно петно, пък и толкова е характерна за периода. Само восъчни цветя или препарирани колибри ще вървят с нея — абсолютно задължително.

— Разбирам те напълно, Розамънд — рече Сюзън. — Но не мисля, че твоите аргументи са по-силни от моите. На сцената спокойно можеш да сложиш масичка, която е боядисана и имитира малахит — кой ще познае? Но в моя salon ми е необходима автентичната вещ.

— Мили дами — прекъсна ги Джордж. — Какво ще кажете за спортменско разрешение? Защо да не хвърляте чоп? Или да сечете карти? Съвсем в духа на историческия период, от който е масичката.

Сюзън се усмихна приятно.

— Ние с Розамънд ще си поговорим за това утре — рече тя.

Беше уверена в себе си, както обикновено. Джордж с интерес сравни лицата на двете. Розамънд гледаше вяло и унесено.

— Коя от двете ще подкрепиш, лельо Хелън? — запита той. — Равни шансове, бих казал. Сюзън е решителна, а Розамънд е възхитителна в упорството си.

— Или може би не колибри — говореше си Розамънд. — Една от тези огромни китайски вази би послужила за чудесна лампа — със златен абажур.

Мис Гилкрисст побърза да изнесе умиротворителна реч:

— Къщата е пълна с толкова много красиви вещи. Тази зелена масичка ще изглежда чудесно в новото ви заведение, мисис Банкс. Не

съм виждала друга като нея. Сигурно струва цяло състояние.

— Е, ще я приспаднат от наследствения ми дял, ако трябва — отсече Сюън.

— О, простете... не исках да кажа... — мис Гилкрисст силно се сконфузи.

— Може да бъде приспадната от нашия наследствен дял — отбеляза Майкъл. — Заедно с восъчните цветя.

— Те отиват така добре на тази масичка — измърмори мис Гилкрисст. — Толкова са артистични. Прелестни са!

Ала никой не обърна внимание на доброжелателните й словоизлияния.

Грег отново се обади с нервния си висок глас:

— Сюън държи на тази масичка.

Настъпи момент на неловкост, сякаш с тона си Грег бе внесъл друго настроение. Хелън побърза да каже:

— А ти какво искаш всъщност, Джордж? Като изключим порцелановия сервиз?

Джордж се захили и атмосферата се разведри.

— Грозно беше от моя страна да подвеждам стария Тимъти. Но той наистина е невъзможен. До такава степен е свикнал да се налага, че състоянието му е станало патологично.

— С инвалидите трябва да сме снизходителни, мистър Кросфийлд — рече мис Гилкрисст.

— Червендалест стар хипохондрик, ето какъв е той — заключи Джордж.

— Точно такъв е — съгласи се Сюън. — Мисля, че му няма нищо. Ти какво ще кажеш, Розамънд?

— Какво?

— Мислиш ли, че чичо Тимъти е болен?

— Не, не, не бих казала — отвърна разсеяно Розамънд. И се извини: — Простете ми, но си мислех какво ли осветление ще е най-подходящо за масичката.

— Виждате ли? — обърна се към всички Джордж. — Нищо не е в състояние да я отклони от фикс-идеята й. Съпругата ви е опасна жена, Майкъл. Надявам се, че го знаете.

— Да, знам го — отвърна Майкъл доста мрачно. Джордж продължи със същото наслаждение.

— Битката за Масата! Ще се води утре — любезно, но решително! Всички трябва да вземем страна. Аз подкрепям Розамънд, която на вид е толкова сладка и отстъпчива. Съпрузите, то се знае, ще подкрепят жените си. Вие, мис Гилкрист? На страната на Сюзън, естествено.

— О, моля ви, мистър Кросфийлд. Как бих посмяла...

— Лельо Хелън? — продължи Джордж, без да обръща внимание на вълненията на мис Гилкрист. — Твоят глас ще е решаващ. О, хм... забравих мосю Понтарлие.

— Pardon! — погледна го озадачено Еркюл Поаро.

Джордж понечи да обясни, после се отказа — старчето очевидно не отбираще и дума от онова, което ставаше. Той просто се задоволи да каже:

— Семейна шега.

— Да, да. Аз разбирам — засмя се дружелюбно Поаро.

— И така, твоят глас е решаващ, лельо Хелън. На чия страна си?

Хелън се усмихна:

— А може би аз също искам масичката, Джордж.

Тя умишлено смени темата, като се обърна към чуждестранния си гост.

— Опасявам се, че скучаете, мосю Понтарлие.

— Съвсем не, мадам. За мен е привилегия да бъда допуснат до семейния ви кръг — и той се поклони. — Бих искал да изкажа... не мога да се изразя добре... съжаление, че тази къща трябва да премине от ваши ръце в ръцете на чужди хора. Несъмнено това е... много жалко.

— Ни най-малко не съжالياваме, наистина — увери го Сюзън.

— Много сте мила, мадам. Нека ви кажа, че тук моите възрастни страдалци ще намерят след гоненията, на които са били подложени, идеалното място. Какъв рай! Какво спокойствие! Моля ви да си спомните това, когато ви обземат лоши чувства, а това неминуемо ще стане. Чувам, че се говорело тук да организират училище — не редовно училище, а пансион, управляван от черквата — от „монахини“, мисля, така ги наричате? Вие бихте предпочели това, може би?

— Съвсем не — отвърна Джордж.

— „Свещеното сърце на Девата“ — продължи Поаро. — За щастие благодарение на добрата воля на неизвестен благодетел успяхме да предложим малко по-висока цена. — После се обърна направо към мис Гилкрис: — Вие не обичате монахините, мисля?

Мис Гилкрис се смути и пламна цялата.

— О, моля ви, мистър Понтарлие, не бива да мислите така. Нямам нищо против тях лично, но и не бих се съгласила, че е правилно да се затвориш от външния свят по този начин. Искам да кажа, кому е нужно това, пък е и доста егоистично. Разбира се, не говоря за монахините учителки или за онези, които обикалят бедните, защото, сигурна съм, те са безкористни жени и допринасят голяма полза.

— Не мога да си представя да съм монахиня — рече Сюзън.

— Идеално подхожда — извика Розамънд. — Спомнете си... когато възстановиха „Чудото“ миналата година. Соня Уелс бе фантастична — с думи не можеше да се опише.

— Това, което не мога да разбера — обади се Джордж, — е защо ще му е угодно на Господа да се обличаш в средновековни одежди. А облеклата на монахините са точно такива: тежки, нехигиенични и непрактични!

— И всички досущ си приличат, нали? — добави мис Гилкрис. — Знам, че е глупаво, но наистина се стреснах, когато на вратата в дома на мисис Абърнети се появи монахиня да иска помощи. Внуших си, че е същата, която позвъни на вратата на бедната мисис Ланскне в Личет Сейнт Мери в деня на следствието. Знаете ли, внуших си, че ме преследва навсякъде!

— Мислех, че монахините винаги ходят по две, когато събират помощи — рече Джордж. — Имаше една детективска история, която се крепеше именно на това.

— Този път беше само една — поясни мис Гилкрис. — Може би правят икономии — добави тя неуверено. — А и нямаше начин да е същата, защото предишната каза, че събирала средства за органа в „Свети Варнава“, докато тази бе дошла за нещо съвсем различно, нещо свързано с деца.

— Но и двете имаха еднакви черти? — попита Еркюл Поаро. Беше заинтригуван. Мис Гилкрис се обърна към него.

— Така ми се стори. Наби ми се в очи горната устна... Сякаш имаше мустаци. Май именно това ме уплаши... Още повече, че тогава

нервите ми бяха изопнати, пък си спомних и историите, които се разправяха по време на войната за монахини, които всъщност били мъже от Петата колона и скачали с парашути. Разбира се, беше глупаво от моя страна. После си дадох сметка.

— Удобно е да се дегизираш като монахиня — рече Сюзън замислено. — Не се виждат краката.

— Цялата работа е там — добави Джордж, — че човек никога не се вглежда както трябва в другите. Точно затова различни свидетели в съда дават толкова крайно противоречиви показания за едно и също лице. Не е за вярване. Един и същи човек го описват и като висок, и като нисък, слаб и дебел, рус и кестеняв, облечен в тъмен и в светъл костюм, и така нататък. Обикновено един от свидетелите казва истината, но е трудно да разбереш кой.

— И друго странно нещо е — подкрепи го Сюзън, — че понякога хвърляш поглед в огледалото и не можеш да се познаеш отведнъж. Казваш си: „Много позната физиономия...“, и внезапно осъзнаваш, че това си ти!

Джордж добави:

— А още по-трудно би било, ако човек можеше да се види — но не в огледало.

— Как така? — попита озадачена Розамънд.

— Ами, не разбираш ли, никой никога не се е виждал такъв, какъвто го виждат околните. Винаги се виждаме в огледало, тоест обърнат образ.

— Но няма той е по-различен?

— О, да — бързо вметна Сюзън. — Няма съмнение. Човешкото лице не е симетрично — двете вежди се различават, устните са по-дълги от едната страна, носът не е идеално прав. Можете да се уверите в това с помощта на молив. Кой има молив?

Някой извади молив и те експериментираха, като го държаха ту от лявата, ту от дясната страна на носа и се смяха, установявайки колко са различни двата ъгъла на зрение.

Атмосферата чувствително се разведри. Доброто настроение обхвана всички. Това не бяха вече наследниците на Ричард Абърнети, събрали се за подялба на имуществото, а група нормални, весели хора, дошли да прекарат заедно събота и неделя в провинцията.

Само Хелън Абърнети остана затворена и мълчалива.

Въздишайки, Еркюл Поаро се надигна и пожела на домакинята си лека нощ.

— А може би, мадам, по-добре е да ви кажа довиждане. Моят влак тръгва утре сутринта в девет. Твърде ранен час. Ето защо ще ви благодаря сега за вашата любезност и гостоприемство. Датата на влизане във владение — тя ще бъде уточнена с добрия мистър Ентуисъл. Разбира се, ще се съобразим с удобството ви.

— Можете да посочите желана от вас дата, мосю Понтарлие. Аз... аз свърших всичко, за което дойдох тук.

— Сега вие ще се завърнете във вашата вила в Кипър?

— Да — на устните на Хелън Абърнети се появи лека усмивка.

Поаро добави:

— И вие сте доволна, да? Не съжалявате?

— Че напускам Англия? Или по-точно това място?

— Имах предвид това място.

— О, не. Какъв смисъл има да се вкопчваме в миналото? Човек трябва да го остави зад гърба си.

— Стига да може — Поаро замига невинно и обходи с поглед, с който сякаш се извиняваше, любезните физиономии насреща си. — Понякога, не мислите ли, миналото сякаш не иска, а и не се оставя да бъде отпратено в забрава? Сякаш ви дърпа за ръкава и напомня: „Още не си привършил с мен.“

Сюзън се изсмя някак несигурно, а Поаро добави:

— Но аз съм сериозен — да.

— Значи ли, че след като дойдат тук, вашите бежанци няма да са в състояние да оставят зад себе си миналите си страдания? — запита Джордж.

— Нямах предвид моите бежанци.

— Той има предвид нас, скъпи — обади се Розамънд. — Има предвид чичо Ричард, леля Кора, секирата и всичко останало.

После се обърна към Поаро:

— Права ли съм?

Поаро я гледаше безизразно.

— Защо смятате така, мадам?

— Защото вие сте детектив, нали? Затова сте и тук. Вашият ЦОПБ, или как там го наричат, е чиста глупост, нали?

[1] Femme formidable! (фр.) — Страхотна жена! (Б. пр.) ↑

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

1

Настъпи миг на изключително напрежение. Поаро го усещаше, но не откъсваше очи от красивото невъзмутимо лице на Розамънд.

Той се поклони леко и рече:

— Вие притежавате изключителна прозорливост, мадам.

— Съвсем не — отвърна Розамънд. — Веднъж в един ресторант някой ви посочи и аз ви запомних.

— Но не го споменахте... досега?

— Реших, че ще е по-забавно.

Майкъл се опита да контролира гласа си, но не успя.

— Но, скъпа!...

Поаро премести погледа си върху него. На лицето на Майкъл бе изписан гняв — гняв и още нещо — страх.

Поаро бавно обходи с очи лицата едно след друго: Сюзън бе сърдита и наежена, Грегъри — затворен и безучастен, мис Гилкрисст зяпаше глупаво с отворена уста, Джордж го гледаше подозрително, а Хелън бе смаяна и ядосана...

При създалите се обстоятелства всички тези изражения бяха съвсем нормални. Да можеше да види лицата им само преди секунда, когато от устата на Розамънд се бе отронила думата „детектив“. Сега вече тези лица бяха променени...

Той повдигна рамене и се поклони на всички. После се обърна към тях с не така силен чужд акцент:

— Да, аз съм детектив.

Джордж Кросфийлд, около чиито ноздри отново избиха бели петна, го попита:

— Кой ви изпрати тук?

— Нает съм да проуча обстоятелствата около смъртта на Ричард Абърнети.

— От кого?

— За момента това не ви засяга. Но за вас ще е голямо облекчение да знаете със сигурност, че Ричард Абърнети е умрял от естествена смърт, нали?

— Разбира се, че е умрял от естествена смърт. Кой твърди друго?

— Кора Ланскне го е казала. А Кора Ланскне е мъртва.

В стаята сякаш повя зловец хлад или се надигна тежка въздишка.

— Тя го каза тук, в тази стая — обади се Сюзън. — Но аз въобще не го приех сериозно...

— Наистина ли не го прие, Сюзън? — попита я Джордж саркастично. — Стига си се преструвала. Няма да заблудиш мосю Понтарлие.

— Всъщност всички мислехме така — рече Розамънд. — Пък и той не се казва Понтарлие, а Еркюл някой си...

— Еркюл Поаро — на вашите услуги. — И Поаро се поклони.

Не последваха смаяни възклицания или сплашени погледи. Името му като че ли не им говореше нищо. То ги бе обезпокоило по-малко, отколкото единствената думичка „детектив“.

— Мога ли да ви попитам до какви заключения сте стигнали? — поинтересува се Джордж.

— Той няма да ти каже, скъпи — рече Розамънд. — Или ако ти каже, то няма да е истина.

Единствена тя от цялата компания като че ли се забавляваше.

Еркюл Поаро я погледна замислено.

Тази нощ Еркюл Поаро не спа добре. Беше разтревожен, но не можеше да разбере защо. Откъслечни разговори, разменени погледи, странни движения — в тишината на нощта всичко това изглеждаше примамливо многозначително. На няколко пъти се унасяше, но истинският сън не идваше. Изведнъж нещо проблесна в съзнанието му и той съвсем се разсъни. Боя — Тимъти и боя.

Маслени бои — миризма на маслени бои — някак си свързана с мистър Ентуисъл. Боя и Кора. Рисунките на Кора — пощенски картички... Кора е мамела относно рисунките си... Не, да се върнем на мистър Ентуисъл — нещо, което той бе казал — или може би го бе казал Ланскъм? Монахиня, която посещава къщата в деня на смъртта на Ричард Абърнети. Монахиня с мустаци. Монахиня в Стансфийлд Грейндж и в Личет Сейнт Мери. Твърде много монахини! Розамънд, блестяща в ролята на монахиня на сцената. Розамънд съобщава, че той е детектив — и всички погледи се отправят към нея. По същия начин са гледали и Кора в деня, когато е казала: „Но той е бил убит, нали?“ Какво точно се е сторило „не наред“ на Хелън Абърнети тогава? Хелън Абърнети — скъсала с миналото — живее в Кипър... Хелън изпуска восьъчните цветя и похлупакът се разбива, когато той казва... какво каза той тогава? Не можеше да си спомни... И той заспа и сънува сън...

Сънува зелената малахитова масичка. Върху нея стояха под стъклен похлупак восьъчни цветя — само че всичко това бе оцветено с гъста тъмночервена маслена боя. Боя с цвета на кръвта. Той усещаше миризма на боята, а Тимъти стенеше: „Умирам, умирам... това е краят.“ До него се бе изправила Мод — внушителна и строга, с грамаден нож в ръка и повтаряше като ехо думите му: „Даа, това е краят...“ Краят — смъртен одър, свещи и молеца се монахиня. Само ако можеше да види лицето на монахинята, щеше да знае...

Еркюл Поаро се събуди — и вече знаеше!

Да, това беше краят...

Макар че имаше още много работа да се свърши.

Той подреди в ума си парченцата мозайка. Мистър Ентуисъл, мирисът на бои, къщата на Тимъти и нещо, което се намираше там — или би могло да се намира... восъчните цветя... Хелън... Счупено стъкло...

3

Хелън се качи в стаята си, но не си легна веднага. Тя се размисли.

Седеше пред тоалетната си масичка и се гледаше в огледалото. Беше принудена да приеме Еркюл Поаро в къщата. Тя не го искаше. Но нямаше как да откаже на мистър Ентуисъл. И ето че сега всичко излезе наяве. Не може и да става дума вече Ричард Абърнети да бъде оставен да почива мирно в гроба си. Всичко се започна от тези няколко думи на Кора...

Онзи ден след погребението... Как изглеждаха всички те тогава? — чудеше се тя. Какви ли се бяха сторили на Кора? Как бе изглеждала самата тя?

Какво каза Джордж?... Нещо за това, как виждаме себе си?

Имаше и такъв цитат. Да се видим такива, каквито ни виждат другите... Каквито ни виждат другите.

Очите ѝ, втренчени в огледалото с невиждащ поглед, изведнъж се фокусираха. Тя виждаше себе си — но всъщност не себе си такава, каквато я виждаха другите... каквато я бе видяла Кора тогава.

Дясната ѝ — не, лявата ѝ вежда бе малко по-високо извита от дясната. А устата? Не, извивката на устните ѝ бе симетрична. Ако можеше да срещне сама себе си, образът очевидно нямаше да ѝ се види много по-различен от огледалния. Не като при Кора.

Кора — картината изплува съвсем ясно в паметта ѝ... Кора в деня на погребението, с наклонена настрани глава — задава въпроси — поглежда към Хелън...

Изведнъж Хелън вдигна ръце, закри лицето си и извика: „Не, не може да бъде... Няма логика...“

Мис Ентуисъл сънуваше, че играе пикет с кралица Мери, когато телефонът иззвъня и прекъсна чудесния ѝ сън.

Опита се да не му обръща внимание, но той звънеше настойчиво. Тя надигна сънената си глава и погледна часовника край себе си. Беше седем без пет. Кой, за бога, звънеше толкова рано? Сигурно бе грешка.

Дразнещото звънене продължаваше. Мис Ентуисъл въздъхна, грабна халата си и закрачи към дневната.

Тя вдигна слушалката и рече рязко:

— Кензингтън 675498.

— На телефона е мисис Абърнети. Мисис Лио Абърнети. Мога ли да говоря с мистър Ентуисъл?

— А, добро утро, мисис Абърнети — поздравът не бе особено сърдечен. — Тук е мис Ентуисъл. Брат ми още спи. Аз самата спях.

— Искрено съжалявам — принуди се да се извини Хелън. — Отнася се до нещо много важно, за което бих искала да говоря с брат ви незабавно.

— Не може ли да почака?

— Страхувам се, че не.

— Е, добре тогава — рече възкисело мис Ентуисъл. После почука на вратата на брат си и влезе.

— Пак тези Абърнети — оплака се тя.

— А? Абърнети?

— Мисис Лио Абърнети. Няма седем часът, а тя звъни. Ама че работа!

— Мисис Лио Абърнети, казваш? Виж ти. Забележително! Къде ми е халатът? А, благодаря ти.

След минута той бе на телефона:

— Говори Ентуисъл. Вие ли сте, Хелън?

— Да. Ужасно съжалявам, че ви измъквам от леглото толкова рано. Но вие сам ми казахте да ви позвъня веднага щом си спомня какво ме е поразило в деня на погребението, когато Кора ни наелектризира всички, като подхвърли, че Ричард е бил убит.

— А! И вие си спомнихте?

В гласа на Хелън звучеше недоумение:

— Да, но няма логика.

— Позволете ми аз да преценя това. Нещо, което сте забелязали у някого от присъстващите ли?

— Да.

— Кажете ми.

— Ще ви се стори нелепо. — Хелън сякаш се извиняваше. — Но съм напълно сигурна в това. Хрумна ми, когато се гледах в огледалото снощи. Ооо...

Краткият вик на уплаха бе последван от странен шум, предал се по жицата — силен, но кук звук, който мистър Ентуисъл не можа да определи. Той извика настойчиво:

— Ало... ало... там ли сте? Хелън, там ли сте?... Хелън...

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

1

Близо час по-късно мистър Ентуисъл успя да се свърже с Еркюл Поаро след дълги разговори със служители в телефонните централи.

— Слава богу! — възкликна той с обяснимо негодувание. — В централата здравата се затрудниха, докато ви наберат.

— Не е за чудене. Телефонът е бил отворен и слушалката висеше.

В гласа му се долавяше мрачна нотка, която не убягна от вниманието на събеседника му.

— Случило ли се е нещо? — попита рязко мистър Ентуисъл.

— Да. Преди двадесет минути камериерката намерила мисис Лио Абърнети, просната на земята до телефона в кабинета. Беше в безсъзнание. Мозъчно сътресение.

— Искате да кажете, че е била ударена по главата?

— Да. Има малка вероятност да е паднала и да е ударила главата си на мраморното блокче, с което подпират вратата, но аз не вярвам, а и докторът също не вярва.

— Точно тогава тя ми се обади по телефона. И аз не разбрах защо връзката прекъсна така внезапно.

— Значи на вас се е обаждала? Какво ви каза?

— Преди известно време ми беше споменала как когато Кора Ланскне подхвърлила, че брат ѝ е бил убит, тя самата имала усещането за нещо нередно, странно — не можеше точно да го определи и за нещастие не си спомняше защо е останала с такова впечатление.

— И ненадейно си е спомнила?

— Да.

— И ви позвъни да ви каже?

— Да.

— Eh, bien?

— Никакво eh, bien — рече мистър Ентуисъл сприхаво. — Започна да ми казва, но някой я е прекъснал.

— Какво успя да ви каже?

— Нищо съществено.

— Ще ме извините, приятелю, но аз ще преценя това, не вие. Какво точно ви каза?

— Припомни ми, че съм я бил помолил, щом се сети какво ѝ е направило впечатление, да ми съобщи веднага. И ето, че се сетила, но каза, че „нямало логика“. Попитах я дали е нещо, което се отнася до присъстващите в онзи ден, и тя потвърди. После добави, че ѝ е хрумнало, когато се гледала в огледалото...

— Да?

— Това е всичко.

— Не намекна ли... за кое от лицата, замесени в тази история, се отнася?

— Щях незабавно да ви уведомя, ако ми беше казала това — рече мистър Ентуисъл с леден тон.

— Извинете ме, приятелю. Разбира се, че щяхте да ми кажете.

Мистър Ентуисъл продължи:

— Ще трябва просто да чакаме тя да дойде на себе си, за да научим.

Поаро промълви с печален глас:

— Може да чакаме дълго. Ако въобще дочакаме.

— Толкова ли е сериозно? — Гласът на мистър Ентуисъл леко потрепери.

— Да, сериозно е.

— Но това е ужасно, Поаро.

— Да, ужасно е. И точно затова не можем да си позволим да чакаме. Защото всичко показва, че имаме насреща си или закоравял престъпник, или някой, който от уплаха не знае какво върши, а то е същото.

— Слушайте, Поаро, кажете ми нещо за Хелън. Разтревожен съм. Сигурен ли сте, че тя ще е в безопасност в Ендърби?

— Не, не съм сигурен. Затова тя не е в Ендърби. Вече дойде линейката, която ще я отведе в болнично заведение. Там за нея ще се грижат специални сестри и няма да се разрешава на никого, било член на семейството или не, да я вижда.

Мистър Ентуисъл въздъхна.

— Олекна ми, като ви слушам! Иначе, струва ми се, ще е изложена на опасност.

— Тя несъмнено щеше да е в опасност.

Мистър Ентуисъл продължи с дълбоко вълнение в гласа:

— Винаги съм изпитвал чувство на уважение към Хелън Абърнети. Тя е жена с изключителен характер. Може да е имало някои... как да го нарека... скрити страни в живота ѝ.

— А, имало е скрити страни?

— Така ми се струва.

— Оттам и вилата в Кипър. Е, това обяснява много неща...

— Не бих искал да си помислите...

— Вие не можете да ме спрете да си мисля. Но сега имам за вас малка задача. Един момент.

Последва кратка пауза, после отново се чу гласът на Поаро.

— Трябваше да се уверя, че никой не ни подслушва. Всичко е наред. А сега ето какво искам да направите за мен. Пригответе се за пътуване.

— Пътуване ли? — Мистър Ентуисъл бе леко сличан. — О, да, разбирам. Искате да дойда в Ендърби.

— Съвсем не. Тук аз контролирам всичко. Няма да е нужно да пътувате толкова далече. Пътешествието ви ще ви изведе малко извън Лондон. Ще отидете до Погреби свети Едмъндс (Ma foil^[1] Какви имена имат английските градове!), там ще вземете кола под наем и ще посетите психиатричната клиника „Форсдаик Хаус“. Питайте за доктор Пенрит и разберете от него подробности за един пациент, който е бил изписан неотдавна.

— Какъв пациент? Едва ли имате...

Поаро го прекъсна:

— Името на пациента е Грегъри Банкс. Разберете за какво душевно страдание е лекуван.

— Нима искате да кажете, че Грегъри Банкс е луд?

— Шшшт! Внимавайте какво говорите. А сега — аз още не съм закусил — вие също, предполагам, не сте закусили?

— Не съм. Бях твърде разтревожен...

— Точно така. Тогава, умолявам ви, изяжте си закуската, починете. В дванадесет часа има удобен влак за Погреби свети Едмъндс. Ако имам новини, ще ви телефонирам, преди да тръгнете.

— Пазете се, Поаро — предупреди го с известна загриженост мистър Ентуисъл.

— А, това да! Аз нямам желание да ме ударят по главата с парче мрамор. Може да сте спокоен, че ще взема всички предпазни мерки. А засега — довиждане.

Поаро чу щракването на слушалката в другия край на жицата, а веднага след това второ изщракване... и се усмихна сам на себе си. Някой бе затворил телефонния апарат в антрето. Той излезе бързо, но там нямаше никой. Отиде на пръсти до бюфета зад стълбището и надникна вътре. В същия момент Ланскъм се появи откъм черния вход. Носеше поднос с препечен хляб и сребърен кафеник. Бе леко изненадан, като видя как Поаро наднича в бюфета.

— Закуската е сервирана в трапезарията, сър — напомни му той.

Поаро го огледа замислено. Старият иконом изглеждаше блед и съсипан.

— Кураж — рече Поаро и го потупа по рамото. — Всичко ще бъде добре. Много ли ще ви затрудня, ако ви помоля да ми донесете чаша кафе в спалнята?

— Ни най-малко, сър. Ще поръчам веднага на Джанет.

Ланскъм изпрати с неодобрителен поглед Поаро, който се заизкачва по стълбите. Беше облечен в екстравагантен копринен халат на триъгълници и квадрати.

„Чужденци! — помисли си с горчивина Ланскъм. — Чужденци в тази къща! А мисис Лио с мозъчно сътресение! Не знам докъде ще стигнем. Всичко се промени, откакто умря мистър Ричард.“

Когато Джанет донесе кафето, Еркюл Поаро вече бе облечен. На Джанет ѝ стана особено приятно, че той прояви разбиране към нея за това, което бе изживяла тази сутрин.

— Наистина, сър. Никога няма да забравя какво изпитах, като отворих вратата на кабинета, за да чистя с прахосмукачката, и видях мисис Лио просната там. Както лежеше, помислих си, че е умряла. Трябва да ѝ е приляло, като е стояла до телефона — пък и защо ли е станала толкова рано сутринта? Никога не е правила такова нещо.

— Защо наистина? — подхвърли небрежно Поаро. — Никой друг не беше станал още, а?

— Да ви кажа, сър, мисис Тимъти вече беше на крак. Тя е ранобудна. Често ходи на разходка преди закуска.

— Тя е от поколението, което става рано — кимна Поаро. — Днес младите... О, те не стават толкова рано!

— Така е, сър. Всички спяха дълбоко, когато им занесох чая. То и без това закъснях, толкова се объркахме, а и доктора повикахме. Трябваше да изпия още една чаша чай, за да се поуспокоя.

Тя продължи да говори, а Поаро се замисли над думите ѝ.

Мод Абърнети е била станала и се е разхождала, а младите са спели — но какво от това, рече си Поаро. Всеки би могъл да чуе, като се отвори и затвори вратата на Хелън, и да я проследи, за да подслуша разговора ѝ, а после да се престори на дълбоко спящ.

Но ако съм прав, помисли си Поаро, а в края на краищата, естествено е аз да съм прав — това е мой навик! — какъв смисъл има да проучвам кой къде е бил в този момент. Първо, трябва да търся доказателство там, където съм установил, че то би могло да бъде. И после — аз изнасям моята малка реч. Облягам се в креслото и гледам какво ще стане...

Щом Джанет излезе от стаята, Поаро изпи докрай кафето си, облече си палтото, сложи шапката си и пъргаво изтича по задното стълбище, напускайки къщата през страничната врата. Измина с бърза крачка разстоянието от четвърт миля до пощата и поиска междуградски разговор. След момент отново разговаряше с мистър Ентуисъл.

— Да, пак съм аз. Забравете за задачата, която ви поставих преди малко. Беше шега! Някой ни подслушваше. А сега, *mon vieux*^[2], истинската задача. Както ви казах, ще трябва да вземете влак. Но не за Погреби свети Едмъндс. Искам да се доберете до къщата на мистър Тимъти Абърнети.

— Но Тимъти и Мод са в Ендърби.

— Точно така. Там няма никой, освен една жена на име Джоунс, която е била възнаградена щедро, за да пази къщата, докато стопаните отсъстват. Искам да вземете нещо от дома им.

— Драги ми Поаро! Да падна толкоз ниско, че да влизам като крадец!

— Няма да изглежда като кражба. Ще кажете на уважаемата мисис Джоунс, която ви познава, че мистър и мисис Абърнети са ви помолили да вземете точно тази вещ и да им я отнесете в Лондон. Тя няма да подозре, че има нещо нередно.

— Да, да, сигурно ще е така. Но никак не ми харесва. — В гласа на мистър Ентуисъл се долавяше огромна неохота. — Защо не отидете

сам да си вземете каквото ви трябва?

— Защото, приятелю, аз съм един непознат с чуждестранна външност и като такъв съм подозрителен тип, поради което мисис Джоунс ще ми създаде неимоверни трудности! А с вас няма да е така.

— А, да, разбирам. Но какво, за бога, ще си помислят Тимъти и Мод, като чуят за това? Познавам ги от четиридесет и повече години.

— Познавали сте и Ричард Абърнети горе-долу толкова време. И също сте познавали Кора Ланскне от малко момиченце.

Мистър Ентуисъл попита с мъченически глас:

— Сигурен ли сте, че това е действително нужно, Поаро?

— Старият въпрос от плакатите по време на войната: Действително ли е нужно вашето пътуване? Отговарям ви, да, нужно е! Жизнено важно е!

— И какъв е предметът, който трябва да взема?

Поаро му каза.

— Вижте, Поаро, мисля, че...

— Няма какво да мислите вие. Това е моя работа.

— И какво искате да правя с това проклето нещо?

— Ще го занесете в Лондон на един адрес в Елм парк Гардънс. Ако имате молив, запишете си.

Мистър Ентуисъл си записа, а после рече със същия мъченически глас.

— Надявам се, че съзнавате какво вършите, Поаро.

Личеше си, че е изпълнен със съмнения. Но отговорът на Поаро бе съвсем категоричен:

— Разбира се, че знам какво върша. Приближаваме се към края.

Мистър Ентуисъл въздъхна.

— Да можехме поне да се досетим какво е искала да ми каже Хелън.

— Не е нужно да се досещаме. Аз знам.

— Вие знаете? Но драги ми Поаро...

— Обясненията ще почакаат. Но нека ви уверя в едно: аз знам какво е видяла Хелън Абърнети, когато се е оглеждала в огледалото.

---

[1] Ma foi! (фр.) — Бога ми! (Б. пр.) ↑

[2] Mon vieux (фр.) — Старче. (Б. пр.) ↑

Закуската премина тягостно. Тимъти и Розамънд не се появиха, а другите, които слязоха да закусят, говореха шепнешком и ядоха по-малко от обичайното.

Пръв възстанови бодрия си дух Джордж. Той бе оптимист и непостоянен по характер.

— Мисля, че леля Хелън ще се оправи — започна той. — Докторите обичат да преувеличават. Какво толкова е едно сътресение? Два дни и ще й мине.

— По време на войната една моя позната получи сътресение — подхвана мис Гилкрисст словоохотливо. — Вървяла си по Тотнам Корт Роуд и една тухла или нещо такова я ударило по главата — било по време на въздушните нападения, а тя не почувствала нищо. Продължила си по пътя и чак дванадесет часа по-късно припаднала в един влак за Ливърпул. И ще повярвате ли — въобще не си спомняла как е стигнала до гарата, как е хванала влака... Като се събудила в болницата, не знаела какво се е случило! Остана там три седмици.

— Не мога да разбера — промърмори Сюзън — какво е правела Хелън на телефона в такъв нечовешки ранен час и на кого се е обаждала.

— Лошо й е било — отсече Мод. — Събудила се е, тъй като се е почувствала зле, и е слязла да позвъни на доктора. Прилошало й е и е паднала. Само така е било.

— И какъв лош късмет — да удари главата си о мрамора — вметна Майкъл. — Ако се бе строполила на дебелия персийски килим, нямаше да й има нищо.

Вратата се отвори и Розамънд влезе намръщена.

— Не мога да открия восъчните цветя — оплака се тя. — Онези, които стояха на малахитовата масичка в деня на погребението на чичо Ричард. — Тя погледна укорително Сюзън. — Да не си ги взела ти?

— Разбира се, че не съм ги взела. Хайде, Розамънд, това ли е най-важно за теб сега, когато горката леля Хелън я откараха в болницата с мозъчно сътресение.

— Защо да не е най-важното? Който има сътресение, не разбира какво става и му е все едно. С нищо не можем да помогнем на леля Хелън, а пък ние с Майкъл трябва да се върнем в Лондон до утре на обед, защото имаме среща с Джаки Лиго, за да уговорим датата на премиерата на „Странстванията на баронета“. Ще трябва да запазим маса. Но искам да хвърля още един поглед на тези восъчни цветя. Сега на масата стои една китайска ваза — хубава е... но не е така характерна за епохата. Чудя се къде може да са се дянали цветята — може би Ланскъм знае.

Ланскъм тъкмо надникна да види дали са свършили със закуската.

— Приключихме, Ланскъм — рече Джордж и се надигна от мястото си. — Какво става с нашия чуждестранен гост?

— Занесохме кафе и препечен хляб в стаята му, сър.

— Petit dejeuner^[1] за ЦОПБ.

— Ланскъм, знаете ли къде са онези восъчни цветя, които стояха на зелената масичка в салона? — попита Розамънд.

— Както разбрах, госпожо, мисис Лио ги е изтървала, без да иска. Щяла да поръча нов стъклен похлупак, но мисля, че още не се беше заела с това.

— Тогава къде са цветята?

— Вероятно са в бюфета зад стълбището, госпожо. Там обикновено слагаме нещата, които чакат за поправка. Да проверя, ако желаете?

— Аз сама ще проверя. Ела с мен, Майкъл, миличък. Там е тъмно, а след това, което стана с леля Хелън, не отивам сама по тъмните ъгли.

Всички се сепнаха от тези нейни думи, а Мод попита с плътния си глас:

— Какво искаш да кажеш, Розамънд?

— Ами някой я е фраснал, не е ли така?

Грегъри Банкс ѝ възрази сопнато:

— Станало ѝ е лошо и е паднала.

Розамънд се изсмя.

— Тя ли ви каза топа? Не бъди наивен, Грег. Разбира се, че са я фраснали.

Джордж също я смъмри:

— Не бива да говориш такива неща, Розамънд.

— Глупости — отвърна Розамънд. — Какво друго може да е? Всичко се връзва. Детектив търси улики из къщата, чичо Ричард е отровен, леля Кора убита със секира, на мис Гилкрисст подхвърлят парче сватбена торта с отрова, а сега леля Хелън я удрят с някакъв тъп предмет. Ще видите, че това ще продължи, докато избият всички до един. Накрая ще остане само той — убиецът, искам да кажа. Но аз няма да се оставя да ме убият.

— А защо ще иска някой да те убива, хубава Розамънд? — попита я с несериозен тон Джордж.

— О, защото знам твърде много, разбира се — отвърна тя.

— Какво знаеш? — попитаха почти едновременно Мод Абърнети и Грегъри Банкс.

Розамънд ги възнагради с ангелската си усмивка:

— Наистина ли искате да знаете? — продължи невинно тя. — Хайде, Майкъл.

---

[1] Petit déjeuner (фр.) — Закуска. (Б. пр.) ↑

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

1

В единадесет часа Еркюл Поаро свика импровизирано събрание в библиотеката. Присъстваха всички. Поаро огледа замислено лицата на хората, насядали в полукръг срещу него.

— Снощи — започна той — мисис Шейн ви съобщи, че аз съм частен детектив. За себе си се надявах да запазя своя... *camouflage*, как да кажа... — още известно време. Но няма значение Днес или най-късно утре — щях да ви съобщя истината. Моля, слушайте внимателно какво ще ви кажа сега. Аз съм известна личност в моята област — много известна личност. Всъщност моите дарби са несравними!

Джордж Кросфийлд се ухили и каза:

— Само така, моєю Понт... не, Поаро беше, нали? Чудно, че не съм чувал за вас.

— Не е чудно, тъжно е! — възрази му строго Поаро. — Уви, днес образованието куца. Учи се само икономика, нищо друго — и как да се изкарват тестове за интелигентност. Но да продължа. Аз съм дългогодишен приятел на мистър Ентуисъл...

— А, значи той е в дъното на цялата работа.

— Може и така да се каже, мистър Кросфийлд. Мистър Ентуисъл се разстрои много от смъртта на своя стар приятел, мистър Ричард Абърнети. А особено го разтревожиха думите, казани в деня на погребението от сестрата на мистър Абърнети — мисис Ланскне. Думи, произнесени от нея в тази стая.

— Абсолютна глупост. Съвсем в стила на Кора — обади се Мод. — Мистър Ентуисъл би трябвало да е достатъчно мъдър да не й обръща внимание.

Поаро продължи:

— Мистър Ентуисъл се разтревожи още повече след... хм... съвпадението, ако мога така да се изразя, със смъртта на мисис Ланскне. Той искаше само едно — да се увери, че тази смърт е била наистина съвпадение. С други думи, искаше да се увери, че Ричард Абърнети е умрял от естествена смърт. За тази цел ме упълномощи да извърша нужните разследвания.

Настъпи мълчание.

— И аз ги извърших...

Никой не отронваше дума.

Поаро отметна назад глава и продължи:

— Eh, bien, вие всички ще се зарадвате да научите, че в резултат от моите разследвания нямаме абсолютно никакво основание да смятаме, че мистър Абърнети не е умрял от естествена смърт. Нямаме никакво основание да смятаме, че той е бил убит! — Поаро се усмихна и разпери ръце тържествуващо. — Добра новина, нали?

По изражението на лицата им едва ли би могло да се приеме, че е така. Бяха се втренчили в него и всички, с изключение на един, го гледаха с недоверие и подозрителност.

Изключението бе Тимъти Абърнети, който кимаше глава в знак на решително съгласие.

— Разбира се, че Ричард не е бил убит — рече сърдито той. — Така и не разбрах кому бе хрумнало това. Цялата работа дойде от Кора и глупавите ѝ шегги. Наумила си е била да ви сплаши. Да се позабавлява. Може да ми е сестра, но истината е, че си беше смахнато, горкото момиче. Е, мистър... как ви беше името... Радвам се, че проявихте здрав разум и стигнахте до правилно заключение, макар че, мен ако питате, Ентуисъл твърде много си позволява. Да ви упълномощава да идвате тук и да надничате и ровите из къщата! А ако смята хонорарът ви да е за наша сметка, ще му заявя, че няма да я бъде. Ама че дебелоочие! Да го е молил някой? Кой е Ентуисъл, та да се разпорежда? Щом роднините не са имали съмнения...

— Но ние имахме, чичо Тимъти — прекъсна го Розамънд.

— Това пък какво значи? — погледна я Тимъти сърдито изпод свъсените си вежди.

— Да, имахме съмнения. Какво ще кажеш за леля Хелън тази сутрин?

Мод ѝ възрази остро:

— Хелън е тъкмо във възрастта, когато се получават мозъчни удари. Нищо повече.

— Аха. Още едно съвпадение, така ли? — попита ехидно Розамънд. После се обърна към Поаро: — Не са ли твърде много съвпаденията?

— Случват се съвпадения — отговори ѝ той.

— Глупости — настоя Мод. — Хелън се е почувствала зле, слязла е долу, позвънила е на доктора и после...

— Но тя не е позвънила на доктора — настоя Розамънд. — Аз поговорих с него.

Сюзън се обади рязко:

— А на кого е звъняла?

— Не знам — отвърна й Розамънд с лека досада, после добави с надежда: — Но мисля, че ще мога да разбера.

Еркюл Поаро седеше във викторианската беседка. Той извади големия си джобен часовник и го постави на масата пред себе си.

Беше обявил, че заминава с влака в дванадесет часа. Оставаше половин час. Половин час, през който някой трябваше да се претраши и да дойде при него. А може би ще са няколко души.

Беседката се виждаше много добре от повечето прозорци на къщата. Несъмнено скоро някой щеше да дойде. Ако не дойдеше, това би било минус в познанията му за човешката природа, а също и в основните пунктове на неговата хипотеза.

Той зачака. Над главата му един паяк плетеше мрежата си, с надежда в нея да попадне муха.

Първа дойде мис Гилкрисст. Беше зачервена от вълнение и говореше малко несвързано.

— О, мистър Понтарлие! Не мога да си спомня другото ви име. Трябваше да дойда да говоря с вас, макар че никак не ми се искаше — но наистина, чувствах се длъжна да го сторя. Искам да кажа, след всичко, което се случи с клетата мисис Лио тази сутрин — а и аз самата смятам, че мисис Шейн е съвсем права — никакво съвпадение не е, нито пък е удар, както допуска мисис Тимъти, защото баща ми получи удар, та знам как изглежда човек в такова състояние, а и докторът съвсем ясно каза сътресение.

Тя млъкна, пое си дъх и отправи към Поаро умолителен поглед.

— Да — насърчи я кротко той. — Искате да ми кажете нещо?

— Да, виждате ли... — мис Гилкрисст сведе очи и зачупи пръсти. После вдигна глава и изрече на един дъх: — Виждате ли, аз подслушвах.

— Искате да кажете, че случайно сте дочули разговор...

— Не — поклати глава мис Гилкрисст в знак на героична решимост. — Ще ви кажа истината. И в това няма нищо лошо, защото вие не сте англичанин.

Еркюл Поаро я разбра и не се засегна.

— Искате да кажете, че за един чужденец е естествено хората да подслушват на вратите и да отварят и четат чужди писма?

— О, никога не бих отворила чуждо писмо — отвърна му възмутено мис Гилкрисст. — Това не бих сторила. Но тогава аз наистина подслушвах — в деня, когато мистър Абърнети посети сестра си. Знаете ли, бях любопитна какво го бе довело така ненадейно след толкова години. Чудех се каква е причината и... и знаете ли, когато човек няма свой личен живот или много приятели, той започва да проявява интерес... особено когато живееш заедно с някого.

— Съвсем естествено — съгласи се Поаро.

— Да, и аз мисля, че е естествено... Макар че не е почтено, разбира се. Но аз го направих! И чух какво каза той.

— Чули сте какво е казал мистър Абърнети на мисис Ланскне?

— Да. Той каза нещо такова: „Няма смисъл да се говори с Тимъти. Той омаловажава всичко. Няма дори да ме изслуша. Реших, че мога да се доверя на теб, Кора. Останахме само ние тримата. И макар че ти винаги си се правела на глупака в семейството, всъщност имаш доста здрав разум. Та, какво би направила ти на мое място?...“ Не можах да чуя добре какво му отговори мисис Ланскне, но долових думата полиция — и тогава мистър Абърнети избухна и продължи на висок глас: „Не, не мога да сторя това! Особено когато се отнася до собствената ми племенница.“ Точно тогава се наложи да изтичам в кухнята, защото нещо вреше, а когато се върнах, чух мистър Абърнети да казва: „Дори и да умра от неестествена смърт, не искам да се вика полицията, ако е възможно да се избегне. Разбираш ме, нали, момичето ми? Но не се безпокой! Сега вече знам и ще взема всички предпазвателни мерки.“ После заговори, че щял да направи ново завещание и че тя, Кора, щяла да е много добре. И най-накрая изрече онези думи, как тя очевидно била щастлива със съпруга си и че самият той явно е направил грешка в миналото.

Мис Гилкрисст млъкна, а Поаро измърмори:

— Да, да...

— Не исках да казвам... да го съобщавам. Мисля, че мисис Ланскне не би го одобрила... Но сега... след нападението над мисис Лио тази сутрин, а и като ви чух да казвате най-спокойно, че било съвпадение. О, мосю Понтарлие — не е било съвпадение!

Поаро се усмихна и рече:

— Да, не е било съвпадение... Благодаря ви, че дойдохте, мис Гилкрист. Това бе крайно необходимо.

Струваше му известно усилие да се отърве от мис Гилкрисст, а трябваше да я отпрати, тъй като се очакваше и други да му поверят тайните си.

Инстинктът не го излъга. Едва си бе отишла мис Гилкрисст, и насреща му се зададе с устремна крачка Грегъри Банкс. Той прекоси ливадата и влезе в беседката. Лицето му бе бледо, а на челото му бяха избили капчици пот. В очите му се четеше странна възбуда.

— Най-последно! — извика той. — Рекох си: „Тази глупава жена няма ли да си тръгне?“ Онова, което казахте тази сутрин, не е вярно. Ричард Абърнети е бил убит. Аз го убих.

Еркул Поаро огледа бавно младежа. Не беше изненадан ни най-малко.

— Значи вие го убихте? Как?

Грегъри Банкс се усмихна.

— Не беше трудно за мен. Предполагам, можете да си представите. Има поне двадесет препарата, които са ми подръка и са подходящи за това. Нужни ми бяха повече усилия да обмисля метода на даване, но накрая ми хрумна хитра идея. Най-хубавото е, че не трябваше да съм там по това време.

— Умно — рече Поаро.

— Да — Грегъри Банкс сведе скромно очи. Беше доволен от себе си. — Да, наистина беше хитро.

Поаро запита с интерес:

— А защо го убихте? Заради парите, които щеше да наследи жена ви ли?

— Не, не, разбира се, че не за това. — Възбудата на Грегъри премина във възмущение. — Не съм алчен за пари. И не се ожених за Сюзън заради парите ѝ!

— Наистина ли, мистър Банкс?

— Той мислеше така! — рече Грег с неочаквана злоба. — Ричард Абърнети! Той обичаше Сюзън, възхищаваше се от нея и с гордост я даваше за пример — истинска Абърнети била! Но смяташе, че е

склучила неравностоен брак — имаше лошо мнение за мен, презираше ме! Да, в говора ми се усеща диалектът, дрехите ми не са най-изискани. Той беше сноб — гаден сноб!

— Не мисля, че сте прав — кротко отбеляза Поаро. — От всичко, което съм чувал за него, съдя, че Абърнети не е бил сноб.

— Беше, беше! — Младежът говореше почти истерично. — За него бях кръгла нула. Надсмиваше ми се. Външно беше винаги учтив, но аз можех да доловя, че не му харесвам.

— Възможно е.

— Не може да се отнасят така с мен и да се измъкват безнаказано. И по-рано са опитвали! Имаше една жена, на която приготвих лекарства. Страшно грубо се държеше с мен. И знаете ли какво направих?

— Да — отвърна Поаро.

Грегъри се сепна.

— Значи знаете?

— Да.

— Едва избягна смъртта — продължи той самодоволно. — О, това може да ви покаже, че с мен шега не бива. Ричард Абърнети ме презираше — и какво се случи с него? Умря.

— Много сполучливо убийство — поздрави го Поаро със сериозен тон. После добави: — Но защо идвате при мен и се издавате?

— Защото вие казахте, че всичко е приключило и че той не бил убит. Трябваше да ви покажа, че не сте чак толкова умен, колкото се мислите, и че освен това... освен това...

— Да? Освен това какво?

Изведнъж Грег се отпусна тежко на пейката. Лицето му се промени — то неочаквано придоби изражение на екстаз.

— Постъпих срамно... грешно... Трябва да бъде наказан... Трябва да се върна там — на онова място за наказание... да изкупя вината си... Да, трябва да я изкупя! За покаяние! За отмъщение!

Лицето му сияеше в опиянение. Поаро внимателно го изучава миг-два. После го попита:

— Толкова много ли искате да избягате от жена си?

Изражението на лицето на Грегъри се смени:

— Сюзън ли? Сюзън е прекрасна — прекрасна!

— Да, Сюзън е прекрасна. И това е бремене за вас. Сюзън ви обича предано. Това също е бремене, нали?

Грегъри продължи да гледа упорито пред себе си. После проговори като сърдито дете:

— Как искам тя да ме остави на мира! — И подскочи: — Ето я, идва през поляната. Аз си тръгвам. Но вие ще ѝ предадете това, което ви съобщих, нали? Кажете ѝ също, че съм отишъл да направя признания в полицията.

Сюзън се спря задъхана:

— Къде е Грег? Той беше тук, нали? Видях го.

— Да. — Поаро поспря за миг, преди да каже: — Дойде да ми съобщи, че той е отровил Ричард Абърнети...

— Пълна глупост! Не сте му повярвали, нали?

— Защо да не му повярвам?

— Той беше далеч оттук, когато умря чичо Ричард.

— Да, може би. А къде е бил, когато умря Кора Ланскне?

— В Лондон. И двамата бяхме там.

Еркюл Поаро поклати глава.

— Не, не, не. Това не е достатъчно. Вие например сте изкарали автомобила си в този ден и сте били извън Лондон целия следобед. Мисля, че знам къде сте били. Отишли сте в Личет Сейнт Мери.

— Нищо подобно!

Поаро се усмихна.

— Нали ви казах, мадам, когато ви срещнах тук, че съм ви виждал и преди? В деня на следствието за установяване причината за смъртта на мисис Ланскне вие бяхте в гаража на „Кралския герб“. Там вие разговаряте с един монтьор, а край вас е спряла кола, в която седи възрастен джентълмен чужденец. Вие не го забелязвате, но той ви забелязва.

— Не разбирам какво искате да кажете. Това беше в деня на следствието.

— Да, но аз си спомням какво ви каза монтьорът! Той ви попита дали не сте роднина на жертвата и вие отговорихте, че сте нейна племенница.

— Той е от онези, които обичат кръвожадни истории! Пълно е с такива.

— А следващите му думи бяха: „Ааа, чудех се къде съм ви виждал по-рано.“ Къде ви е виждал по-рано, мадам? Трябва да е било в Личет Сейнт Мери, тъй като за него това, че ви е виждал по-рано, е било тясно свързано с роднинството ви с мисис Ланскне. Дали не ви е

видял някъде край нейната къща? И кога? Не е ли това нещо, което трябва да се разследва? А резултатът от разследването е, че сте били там — в Личет Сейнт Мери същия следобед, когато е умряла Кора Ланскне. Паркирали сте автомобила си край кариерата, край която сте го оставили и сутринта, преди да отидете на следствието. Той е бил видян и номерът отбелязан. Инспектор Мортън вече знае чия кола е това.

Сюзън го гледаше втренчено. Дишаше учестено, но бе запазила външно спокойствие.

— Говорите глупости, мосю Поаро. И ми отвличате вниманието от това, за което дойдох тук да говоря с вас. Чаках удобен момент, когато сте сам...

— И да ми признаете, че вие и съпругът ви сте извършили убийството?

— Не, разбира се, че не. За глупачка ли ме смятате? А вече ви казах, че Грегъри не е напуснал Лондон този ден.

— Нещо, в което вие едва ли можете да сте сигурна, тъй като самата вие сте отсъствали. Защо сте ходили в Личет Сейнт Мери, мисис Банкс?

Сюзън си пое дълбоко дъх.

— Е, добре, щом искате да знаете. Думите, казани от Кора на погребението, ме разтревожиха. Все за тях си мислех. Накрая реших да прескоча с колата да я видя и да я попитам кой ѝ е втълпил в главата тази идея. Грег смяташе всичко това за глупост, ето защо дори не му казах къде отивам. Пристигнах там към три часа, чуках, звънях, но никой не отговори, затова реших, че е излязла или заминала някъде. Това е всичко. Не заобиколих да проверя на задния вход, иначе щях да видя счупения прозорец. Просто се върнах в Лондон, без да подозирам ни най-малко какво се е случило.

Поаро я слушаше с безизразно лице.

— Защо вашият съпруг се самообвинява в престъпление? — попита той.

— Защото е... — думата бе на върха на езика ѝ, но тя я преглътна. Поаро го направи вместо нея.

— Искахте да кажете „защото е луд“. Да го кажете на шега, ала не е ли шегата твърде близо до истината?

— Грег е съвсем нормален. Съвсем нормален е!

— Запознат съм с историята му — промълви Поаро. — Прекарал е няколко месеца в психиатричната клиника „Форсдаjk Хаус“, преди да ви срещне.

— Никога не е бил освидетелстван. Доброволно е постъпил там.

— Това е вярно. Съгласен съм, че не може да бъде квалифициран като умопобъркан. Но определено може да се каже, че е разстроен душевно. Има комплекс за вина — предполагам още от детските си години.

Сюзън го прекъсна нетърпеливо:

— Вие не разбирате, мосю Поаро. Грег просто не е имал шанс в живота. Точно затова толкова много се нуждаех от парите на чичо Ричард. Чичо Ричард бе твърде прозаичен. Не можеше да разбере. А аз знаех, че Грег трябва да бъде господар на себе си. Да чувства, че представлява нещо, а не да е прост помощник-аптекаря и всички да го командват. Сега нещата се променят. Той ще си има собствена лаборатория. Може сам да разработи свои рецепти.

— Да, да. Вие сте готова да му свалите и звездите, защото го обичате. Обичате го толкова много, че жертвите щастие и безопасността си. Но вие не можете да дадете на хората онова, което те са неспособни да приемат. След всичките ви усилия той пак ще бъде нещо, което не е искал да бъде...

— Какво е то?

— Съпруг на Сюзън.

— Колко сте жесток! И какви нелепости говорите!

— Вие нямате никакви скрупули за всичко, отнасящо се до Грегъри Банкс. Искали сте парите на чичо си — но не за вас самата, а за вашия съпруг. Какво бяхте готова да направите, за да ги имате?

Сюзън му обърна сърдито гръб и хукна да си върви.

— Реших да дойда да се сбогувам — рече Майкъл Шейн небрежно. И се усмихна с неотразимата си усмивка.

Поаро трябваше да признае пред себе си, че младият човек има невероятен чар. Той го изучава няколко мига мълчаливо. Усещаше, че познава този човек най-слабо в сравнение с всички останали, тъй като Майкъл Шейн се показваше в такава светлина, в каквата сам искаше.

— Съпругата ви — започна Поаро разговорливо — е необикновена жена.

Майкъл повдигна вежди.

— Така ли мислите? Тя е хубавичка, съгласен съм. Но не блести с ум, не сте ли забелязали?

— Тя не се и опитва да изглежда твърде умна — съгласи се Поаро. — Но знае какво иска. — И въздъхна. — Малко хора могат да се похвалят със същото.

— А — отново разцъфна в усмивка Майкъл. — Малахитовата масичка!

— Може би. — Поаро поспря и добави: — И това, което се намираше върху нея.

— Восъчните цветя ли?

— Восъчните цветя.

Майкъл се намръщи.

— Не ви разбирам, мосю Поаро. И все пак — усмивката отново грейна — искрено съм благодарен, че вече не сме в неизвестност. Не е приятно, меко казано, да живееш под един покрив с хора и да подозираш, че някой от тях може да е убил горкия стар чичо Ричард.

— Горкият стар чичо Ричард! Такъв ли ви се стори, когато го видяхте за последен път?

— Е, да, беше много запазен и въобще...

— И психически напълно нормален.

— О, да.

— И всъщност много проникателен?

— Да, така е.

— Много проникателен по отношение на човешките характери.
Усмивката остана непроменена.

— Не можете да очаквате от мен да се съглася с това, мосю Поаро. Той не ме одобряваше.

— Смятал ви е, може би, за неверен съпруг? — подхвърли Поаро.

Майкъл се изсмя.

— Ама че старомодна идея!

— Но е вярна, нали?

— Чудя се накъде биете?

Поаро събра пръстите на ръцете си и измърмори:

— Извършено е разследване.

— От вас?

— Не само от мен.

Майкъл Шейн му хвърли бърз и изпитателен поглед. Веднага реагира, рече си Поаро. Не е глупак този Майкъл Шейн.

— Искате да кажете, че полицията се е заинтересувала?

— Там не са склонни да разглеждат убийството на Кора Ланскне като случайно престъпление.

— И са водили разследване за мен?

Поаро отговори педантично:

— Интересуват се какво са правили и къде са били родствениците на Кора Ланскне в деня, когато тя е била убита.

— Твърде неприятно — рече Майкъл с очарователен тон на доверчивост, примесена с печал.

— Така ли, мистър Шейн?

— Повече, отколкото си представяте. Слушайте, Розамънд знае, че в този ден съм обядвал с мой колега, Оскар Луис.

— А всъщност не сте, нали?

— Не, не съм. Всъщност отидох с колата при една жена — известната актриса Сорел Дейнтън. Играехме заедно в последната ми постановка. Доста неприятна работа — защото това обяснение може да е напълно задоволително за полицията, но за Розамънд не става.

— А! — Поаро изглеждаше дискретен. — Имали сте известни неприятности поради това ваше приятелство?

— Да. Всъщност Розамънд ме помоли да ѝ обещаая, че няма да се виждам повече с тази жена.

— Да, несъмнено това може да ви създаде главоболия. Entre nous^[1], имали сте връзка с дамата, а?

— Е, обичайното, нали знаете... Не че съм бил влюбен в нея.

— Но тя е била влюбена във вас?

— О, тя е доста досадна... Жените се привързват... Но както сам казвате, пред полицията няма да имам проблем.

— Мислите ли?

— Ами едва ли е възможно да съм нахълтал в къщата на Кора със секира в същото време, в което съм флиртувал със Сорел на мили оттам. Тя има виличка в Кент.

— Да, разбирам... и тази мис Дейнтън ще даде показание за вашето алиби?

— Няма да ѝ е приятно, но тъй като се отнася до убийство, предполагам, че ще свидетелства.

— Ще свидетелства може би дори ако не сте флиртували с нея.

— Какво искате да кажете? — Майкъл го изгледа с тъмен поглед, предвещаващ буря.

— Дамата ви обича. А когато обичат, жените са готови да се закълнат в истината... но и в нещо, което не е истина.

— Нима искате да кажете, че не ми вярвате?

— Има ли значение дали аз ви вярвам, или не. Не на мен трябва да давате обяснения.

— А на кого?

Поаро се усмихна:

— На инспектор Мортън, който в този момент излиза на терасата откъм страничната врата.

Майкъл Шейн се завъртя рязко на пета.

---

[1] Entre nous (фр.) — Между нас казано. (Б. пр.) ↑

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

1

— Чух, че сте тук, мосю Поаро — рече инспектор Мортън. Двамата мъже се разхождаха по терасата. — Дойдох заедно с колегата Паруел от Мачфийлд. Доктор Лараби му телефонира за случилото се с мисис Лио Абърнети и той иска да изясни някои неща. Докторът смята, че едва ли е нещастен случай.

— А вие, приятелю? — запита го Поаро. — Вие какво търсите тук, толкова далече от родния ви Бъркшир?

— Исках да задам няколко въпроса, а откривам, че лицата, на които трябва да ги задам, за мое голямо улеснение са събрани тук. — Той поспря и продължи: — Несъмнено ваше дело?

— Да, мое дело.

— И в резултат от него отстраняват мисис Абърнети.

— Не бива да ме вините за това. Ако тя беше дошла при мен... Но не е постъпила така, а е позвънила на адвокатата си в Лондон.

— И тъкмо е щяла да изплюе камъчето, когато... фрас!

— Да, точно както казвате... фрас!

— А какво е успяла да му каже?

— Твърде малко. Стигнала само дотам, как се била оглеждала в огледалото...

— Е, да — отбеляза философски инспектор Мортън. — Коя жена не го прави? — После хвърли кос поглед на Поаро. — Това навежда ли ви на някаква мисъл?

— Да. Мисля, че знам какво е щяла да му каже.

— Безпогрешен сте в отгатването на истината, а! Такъв сте си били винаги. Е, и какво е то?

— Извинете ме, вие водите разследване за смъртта на Ричард Абърнети?

— Официално не. Но, разбира се, ако по някакъв начин обстоятелствата по нея хвърлят светлина върху убийството на мисис Ланскне...

— Да, хвърлят светлина. Но ще ви помоля, приятелю, да ми дадете още няколко часа. Дотогава ще знам дали онова, което

предполагам... само предполагам, разбирате ли, е вярно. Ако то е вярно...

— Да, ако е вярно...?

— Тогава ще съм в състояние да предоставя на ваше разположение много важно вещественно доказателство.

— Как ни трябва това доказателство! — възкликна инспектор Мортън и хвърли подозрителен поглед на Поаро. — Май криете нещо?

— Нищо, абсолютно нищо. Защото това вещественно доказателство може да не съществува. То е в моето въображение в резултат от логичния анализ на няколко откъслечни разговора. Може и да греша — завърши Поаро, без да вярва на думите си.

Мортън се усмихна.

— Но това не ви се случва често?

— Не. Макар че да ви призная... Да, принуден съм да ви призная, че ми се е случвало.

— Радвам се да го чуя. Скучно е да си все прав!

— Не бих казал — възрази му Поаро.

Инспектор Мортън се изсмя.

— И искате да изчакам с разпитите?

— О, не, съвсем не. Вършете си работата. Предполагам, че не сте дошли с намерение за арестуване?

Мортън поклати глава.

— Още сме твърде боси за това. Трябва ни разрешение първо от главния прокурор, но има време. Сега ще вземем само показания от някои лица за това как са прекарали времето си въпросния ден, а в един от случаите ще сме особено нащрек.

— А, да. Мисис Банкс, нали?

— Познахте. Да. Тя е била там в деня — паркирала е колата си край кариерата.

— Никой ли не я е забелязал в движение?

— Не — отвърна инспекторът и добави: — Виждате ли, лошо е, дето тя не спомена и дума за това си посещение в Личет Сейнт Мери. Ще трябва да даде задоволително обяснение на този факт.

— Тя е доста сръчна в обясненията — рече Поаро сухо.

— Дааа. Умна млада жена. Може би дори прекалено умна.

— Невинаги е мъдро да си прекалено умен. Точно така се хващат убийците. Научихте ли нещо ново за Джордж Кросфийлд?

— Нищо определено. Не бие на очи с външността си. Млади мъже като него колкото искате по влаковете и автобусите или пък на велосипеди. А мине ли някой и друг ден, хората трудно си спомнят дали е било сряда или четвъртък, когато са ходили някъде и са видели този или онзи. — Той поспря и продължи:

— Сдобихме се с много любопитна информация — от игуменката на някакъв женски манастир. Две от нейните монахини събирали помощи по къщите и както изглежда, са посетили и дома на мисис Ланскне в деня, преди да бъде убита. Чукали, звънили на звънеца, но никой не им отворил, което е съвсем естествено — тя е заминала за погребението на Абърнети, а Гилкрист си е взела почивен ден и отишла на екскурзия в Борнмът. Там е работата, че според тях имало някой в къщата. Чули охкания и стенания. Запитах дали не е било един ден по-късно, но игуменката е абсолютно сигурна — записано било в някаква тетрадка. Дали някой е тършувал из къщата, възползвайки се от отсъствието на двете жени, и като не е намерил каквото е търсел, се е върнал на следващия ден? Много не вярвам за охканията и стенанията. И монахините са като всички хора — като са научили по-късно, че в къщата е извършено убийство, колко му е да си въобразят, че са чули стенания? Въпросът е дали наистина в къщата е имало някой, който не би трябвало да е там, и ако е така, кой е бил той? Всички от семейство Абърнети са били на погребението.

Поаро зададе доста отвлечен на пръв поглед въпрос:

— Тези монахини, които са събирали помощи в района, дали са идвали пак някой следващ ден?

— Да, идвали са — около седмица по-късно. Всъщност в деня на следствието, струва ми се.

— Съвпада! — извика Поаро. — Идеално съвпада.

Инспектор Мортън го погледна въпросително:

— Откъде този интерес към монахините?

— обстоятелствата ми го наложиха. Едва ли ще убегне от вниманието ви, инспекторе, че посещението на монахините е било в деня, когато е била вмъкната в къщата отровната сватбена торта.

— Нима искате да кажете...? О, струва ми се абсурдно!

— Никога не говоря абсурдни неща — възрази му Поаро доста свирепо. — А сега, mon cher, ще ви оставя да си правите разпитите и

разследването на нападението над мисис Абърнети. А пък аз трябва да потърся племенницата на покойния Ричард Абърнети.

— И внимавайте какво ще говорите пред мисис Банкс.

— Имах предвид не мисис Банкс, а другата племенница на Ричард Абърнети.

Поаро свари Розамънд да седи на една пейка край поточе, което се спускаше в малък водопад и после се провираше през гъсти рододендроновы насаждения. Тя бе заковала погледа си във водата.

— Надявам се, не обезпокоявам една Офелия? — попита Поаро, сядайки до нея. — Може би учите тази rôle?

— Никога не съм играла в пиеси на Шекспир — отвърна Розамънд. — Освен веднъж, в репертоарния театър. Бях Джесика от „Венецианският търговец“. Отвратителна роля.

— Но много патетична. „От музиката все ми става тъжно...“ Клетата Джесика, какъв товар е носела като дъщеря на омразния и презрян евреин! Какви ли съмнения са я терзали, когато е откраднала дукатите на своя баща, бягайки при любимия си. Джесика със златото е едно, Джесика без златото може би друго.

Розамънд обърна глава към него и рече с нотка на упрек:

— Мислех, че сте заминали. — И погледна часовника си. — Минава дванадесет часът.

— Изпуснах влака — отвърна Поаро.

— Защо?

— Мислите, че съм го изпуснал по някаква причина?

— Предполагам. Вие сте точен човек, не е ли така? Ако сте искали да го хванете, сигурна съм, щяхте да го сторите.

— Възхитителна сте в преценките си. Знаете ли, мадам, седях в беседката и се надявах да ме посетите.

Розамънд го погледна втренчено.

— Защо да ви посещавам? Снощи вие се сбогувахте с всички нас в библиотеката.

— Съвсем вярно. А нямаше ли нещо... което искахте да ми кажете?

— Не — поклати глава Розамънд. — Имах да обмислям много въпроси. Важни въпроси.

— А, да.

— Не ми се случва често да размишлявам — продължи Розамънд. — Струва ми се загуба на време. Но това сега е важно. Мисля, че човек трябва да планира живота си според своите желания.

— И сега именно това правите?

— Ами... да. Опитвам се да взема решение.

— Относно съпруга ви?

— До известна степен.

Поаро почака малко, после каза:

— Току-що пристигна инспектор Мортън. — Предугадил въпроса на Розамънд, той поясни: — Полицаят, натоварен с разследването на смъртта на мисис Ланскне. Дошъл е да зададе въпроси на всички вас за това, какво сте правили в деня на убийството.

— Разбирам. Алибита — рече Розамънд весело. На красивото й лице се изписа ликуваща усмивка и тя продължи: — Майкъл ще проклина. Той си мисли, че не знам къде е бил този ден. При онази жена естествено.

— Как разбрахте?

— Много лесно — от начина, по който ми съобщи, че щял да обядва с Оскар. Така небрежно го каза, разбирате ли, а ноздрите му потрепваха както винаги, когато лъже.

— Горещо съм благодарен на съдбата, че не съм ваш съпруг, мадам.

— А после, разбира се, позвъних на Оскар, за да съм сигурна — продължи Розамънд. — Мъжете са такива наивни лъжци.

— Страхувам се, че той не е особено верен съпруг — осмели се да отбележи Поаро.

Розамънд не отхвърли предположението му, а отвърна:

— Не е.

— Но вие нямате нищо против?

— В известен смисъл дори е забавно. Искам да кажа, да имаш съпруг, когото другите жени искат да ти грабнат. Противно би ми било да съм женена за мъж, когото никой не иска — като клетата Сюзън. Грег наистина е пълен мухльо!

Поаро я изучаваше.

— Ами ако някоя от тях успее да ви го отнеме?

— Няма да успее — отсече Розамънд. — Особено сега.

— Искате да кажете...

— Особено сега, когато наследихме парите на чичо Ричард. Майкъл си пада по хубавиците, а тази Сорел Дейнтън почти успя да го окачи на въдицата си. Искаше да си го осигури завинаги, но за Майкъл театърът стои над всичко. А сега пред него се откриват неограничени възможности. Може да направи своя собствена постановка и да бъде не само актьор, а и режисьор. Знаете ли, той е амбициозен и много талантлив. Не е като мен. Аз обожавам да играя, имам хубава външност, но не ме бива особено. Да, сега вече не се безпокоя за Майкъл. Защото парите са мои, нали разбирате.

Тя гледаше уверено Поаро в очите, а той си помисли колко странно бе, че и двете племенници на Ричард Абърнети бяха силно влюбени в мъже, които не можеха да им отвърнат със същата взаимност. При това Розамънд бе необикновено красива, а Сюзън бе привлекателна и много сексапилна. Тя се бе вкопчила в илюзията, че Грегъри я обича. Розамънд пък очевидно не хранеше никакви илюзии, но знаеше какво иска.

— Цялата работа е там — продължи тя, — че трябва да взема важно решение за бъдещето. Майкъл още не знае. — Лицето ѝ се огря от усмивка. — Той е разбрал, че не съм била на пазар в същия този ден, и е страшно подозрителен заради разходката ми в Риджънтс парк.

— Каква е тази работа с Риджънтс парк? — попита озадачено Поаро.

— Ами, виждате ли, след Харли стрийт отидох там. Просто да се поразходя и размисля. Естествено Майк си мисли, че щом съм ходила там, то е било да се срещна с мъж.

Тя се засмя щастливо и добави:

— Това никак не му хареса!

— Но защо да не отидете в Риджънтс парк? — попита Поаро.

— Искате да кажете на разходка?

— Да. Никога ли не сте ходили там?

— Никога. Защо да ходя? Какво толкова има в Риджънтс парк?

Поаро я погледна и рече:

— За вас нищо. — После добави: — Мадам, мисля, че трябва да отстъпите зелената малахитова масичка на вашата братовчедка Сюзън.

Розамънд възкликна с разширени от изненада очи:

— Защо да ѝ я отстъпвам? Аз също я искам.

— Знам, знам. Но вие... вие ще си запазите съпруга, а бедната Сюзън ще изгуби своя.

— Ще го изгуби ли? Да не би Грег да я напуска заради друга? Не мога да си представя, че е способен на такова нещо. Мухльо като него!

— Изневярата не е единствената причина човек да загуби съпруга си, мадам.

— Нима искате да кажете... — Розамънд го изгледа втрещено. — Да не би да мислите, че Грег е отровил чичо Ричард, че той е убил леля Кора, а после е халосал по главата леля Хелън? Та това е смешно. Дори аз ще ви кажа, че не е той.

— Тогава кой е?

— Джордж, разбира се. Знаете ли, той не е стока, замесен е в някакви парични афери. Мои приятели, които са били в Монте Карло, ми казаха. Предполагам, чичо Ричард е научил за това и тъкмо е възнамерявал да го лиши от наследство в завещанието си. Винаги съм знаела, че е Джордж — завърши самодоволно Розамънд.

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Телеграмата пристигна около шест часа вечерта.

По изрично искане на Еркюл Поаро тя бе доставена собственооръчно, а не по телефона, и той самият, след като се бе навъртал известно време около главния вход, я пое от Ланскъм в момента, в който пощальонът му я подаде.

Поаро я отвори с известно нетърпение, изневерявайки на традиционното си спокойствие. Тя съдържаше три думи и подпис. Той въздъхна дълбоко и с облекчение. После извади от джоба си банкнота от една лира и я даде на смаяното момче, като същевременно се обърна към Ланскъм с думите:

— Има моменти, в които не трябва да се прави икономия.

— Сигурно е така, сър — отвърна му учтиво старият слуга.

— Къде е инспектор Мортън? — попита Поаро.

— Един от господата полицаи излезе — отвърна Ланскъм с нотка на надменност, като намекваше тънко, че не би си правил труда да помни имена на полицаи. — Другият като че е в кабинета.

— Превъзходно! — възкликна Поаро. — Отивам веднага при него. — Той отново потупа Ланскъм по рамото и добави: — Кураж! Приближаваме към целта.

Ланскъм гледаше малко объркано. За какво приближаване можеше да става дума, когато бе време да си тръгват.

— Значи не възнамерявате да заминете с влака в девет и тридесет, сър?

— Не губете надежда — отговори му Поаро и се отдалечи. После се завъртя на пета и запита: — Дали си спомняте кои бяха първите думи, казани ви от мисис Ланскне, като пристигна тук за погребението на вашия господар?

— Много добре си спомням, сър — отвърна Ланскъм със светнало лице. — Мис Кора, извинете, мисис Ланскне... За мен тя си е все мис Кора...

— Съвсем естествено.

— Тя ми каза: „Здрасти, Ланскъм. Колко отдавна беше времето, когато ни носеше целувки в колибките.“ Всяко дете си имаше колибка долу край оградата на парка. А през лятото, когато се очакваха гости на обяд, винаги носех на младите дами и господата — на най-малките, нали разбирате — от целувките. Мис Кора, сър, бе много яшно дете.

Поаро кимна.

— Да, така си и мислех — рече той. — Много типично наистина.

И той отиде да потърси инспектор Мортън в кабинета. Мортън прочете мълчаливо телеграмата и погледна озадачено Поаро.

— Не разбирам нито дума.

— Дойде времето да ви кажа.

Мортън се ухили:

— Звучите ми като млада дама във викторианска мелодрама. Но крайно време е да разкажете нещо. Вече не мога да удържам положението. Този младеж Банкс продължава да настоява, че бил отровил Ричард Абърнети, и се фука, че не сме можели да открием как го е направил. Едно нещо не разбирам — защо винаги, когато има убийство, ще се намери някой, който да се изтъпани и да тръби, че той го е извършил. Какво очакват от това, не ми е ясно.

— В този случай може би се търси убежище от трудностите, свързани с това, да носиш отговорност за себе си. С други думи — санаториума „Форсдайт“.

— По-вероятно да е Бродмур.

— И това място е подходящо.

— Мислите ли, че го е извършил, а, Поаро? А и онази жена Гилкрисст ни разправи историята, която вече била разказала и на вас: за онова, което Ричард Абърнети е казал за племенницата си. Ако мъжът ѝ е извършителът, и тя ще е замесена. Но някак си, знаете ли, не мога да си представя това момиче да извърши цял низ престъпления. Но пък какво ли не би направила, за да го прикрие...

— Аз ще ви кажа всичко...

— Да, да, казвайте! И побързайте, за бога!

Този път Еркюл Поаро събра публиката си в големия салон. Нямаше го обаче предишното напрежение по лицата на хората, обърнати към него. Сега те се забавляваха. Заплахата вече идеше от други две личности — инспектор Мортън и началника на местната полиция Паруел. Полицията бе взела всичко в свои ръце, водеха се разпити, даваха се изявления, а частният детектив Еркюл Поаро бе останал на заден план и им изглеждаше почти като шут.

Тимъти изрази общо взето преобладаващото чувство със забележка, отправена към жена му уж шепнешком, но достатъчно силно, за да се чуе:

— Ама че дребен мошеник! Ентуисъл трябва да е загубил разсъдъка си, това мога да кажа.

Очевидно на Поаро му предстоеше трудна задача, ако искаше да постигне желаните ефекти. Той започна в леко надут стил:

— За втори път аз съобщавам за заминаването си. Тази сутрин го обявих за влака в дванадесет часа. Сега обявявам, че ще взема влака в девет и тридесет — тоест, веднага след вечеря. Отивам си, защото вече няма какво да правя тук.

— Това можех да му кажа още в началото — чу се отново коментарът на Тимъти. — Въобще не е имало какво да прави тук. Ей че нахални хора!

— Дойдох тук, с намерение да разреша една загадка. Загадката е разрешена. Позволете ми първо да се спра на някои неща, към които насочи вниманието ми превъзходният мистър Ентуисъл.

Първо, мистър Ричард Абърнети умира внезапно. Второ, след погребението му неговата сестра Кора Ланскне казва: „Той е бил убит, нали?“ Трето, мисис Ланскне е убита. Въпросът е дали тези три отделни факта са свързани помежду си. Да видим какво става по-нататък. Мис Гилкрист, компаньонката на починалата, се разболява, след като е изяла парче сватбена торта, съдържащо арсен. Ето ви още една брънка от веригата. Та, както ви казах тази сутрин, в процеса на моите разследвания не се натъкнах на нищо, абсолютно на нищо, което

да дава основание да считаме, че мистър Абърнети е бил отровен. Същевременно не открих нищо, което да доказва със сигурност, че не е бил отровен. Но като вървим по-нататък, нещата се изясняват. Няма съмнение, че Кора Ланскне е задала сензационния си въпрос на погребението. С това всички са съгласни. Също няма съмнение, че на следващия ден мисис Ланскне е убита — оръжието, което е употребено, е секира. Сега да разгледаме четвъртата случка. Шофьорът на пощенската кола твърди, макар и да не е в състояние да се закълне, че не е доставил колета със сватбената торта. Щом е така, то колетът е бил занесен на ръка и макар че не бихме могли да изключим някое „неизвестно лице“, нужно е да обърнем специално внимание на онези хора, които са се намирили в близост до къщата по това време и са били в състояние да поставят колета там, където е бил намерен. Това са: самата мис Гилкрис, естествено, Сюзън Банкс, която е пристигнала за следствието, мистър Ентуисъл (но да, трябва да вземем предвид и мистър Ентуисъл — спомнете си, че той е присъствал, когато Кора е направила обезпокоителната си забележка!). И още двама души: един възрастен джентълмен, представил се като мистър Гътри, художествен критик, и една монахиня, може би не сама, идвала рано сутринта да събира помощи. И ето, аз реших да тръгна от предположението, че това, което си спомня шофьорът на пощенската кола, е вярно. Тогава една малка група заподозрени хора трябва да бъдат внимателно проучени. Мис Гилкрис не печели нищо от смъртта на Ричард Абърнети и има съвсем нищожна полза от смъртта на мисис Ланскне — всъщност в резултат на това тя остава без работа и е изправена пред опасността да не може да си намери друго място. Освен това мис Гилкрис е откарана в болница, като е установено със сигурност, че има отравяне с арсен.

Сюзън Банкс има изгода от смъртта на Ричард Абърнети и съвсем нищожна от тази на мисис Ланскне — макар че тук мотивът ѝ вероятно е бил сигурността ѝ. Тя би могла да има сериозна причина да смята, че мис Гилкрис е дочула разговора между Кора Ланскне и брат ѝ, отнасящ се до нея, и да реши, че мис Гилкрис трябва да бъде отстранена. Спомнете си, че тя отказва да опита сватбената торта, а също, когато на мис Гилкрис ѝ става лошо през нощта, предлага да не бъде повикан докторът до сутринта.

Мистър Ентуисъл няма изгода от смъртта на нито един от двамата, но е имал значително влияние върху делата на мистър Абърнети, както и върху сумите, оставени под попечителство, така че би могла да се намери някаква причина да желае преждевременната смърт на Ричард Абърнети. Но ще кажете, ако е замесен, защо тогава ще идва при мен? На това ще отговоря — не за първи път един убиец е прекалено сигурен в себе си.

Стигаме до двете така наречени външни лица — мистър Гътри и монахинята. Ако мистър Гътри е действително мистър Гътри, художественият критик, той е чист. Същото се отнася и до монахинята, ако наистина е монахиня. Въпросът е тези лица истински ли са, или се представят за такива? Искам също да ви кажа, че в цялата тази история преминава любопитният motif, да го наречем така, за монахинята. Монахиня се явява пред входа на дома на мистър Тимъти Абърнети и мис Гилкрисст смята, че е същата, която е идвала в Личет Сейнт Мери. Тук също е идвала или са идвали монахини в деня преди смъртта на мистър Абърнети...

Джордж Кросфийлд си промърмори: „Що да чиня — монахиня.“

Поаро продължи:

— Така че разполагаме с някои късчета от мозайката — смъртта на мистър Абърнети, убийството на Кора Ланскне, отровната сватбена торта, „мотивът за монахинята“. Ще добавя и други страни на случая, които ангажираха вниманието ми: посещението на художествен критик, мирис на маслени бои, пощенска картичка от пристанището Полфлексън и накрая букет восъчни цветя, поставени на малахитовата масичка, на която сега стои китайска ваза. Като разсъждавах над тези неща, стигнах до истината — и сега ще ви кажа тази истина.

Първата част вече ви казах сутринта. Ричард Абърнети е умрял внезапно и не би имало никакъв повод за съмнение в нещо нечисто, ако не са били думите, изречени от сестра му Кора на неговото погребение. Целият казус за убийството на Ричард Абърнети почива на тези думи. В резултат от тях всички вие повярвахте, че е имало убийство, и го повярвахте не заради самите думи, а поради характера на Кора Ланскне. Тя е била известна като човек, който казва истината в неудобни моменти. Така че казусът за убийството на Ричард почива на казаното от Кора, но и на самата нея.

И ето че идваме до въпроса, който неочаквано си зададох: „Колко добре познавахте Кора Ланскне всички вие?“.

Той направи пауза и Сюзън го попита рязко:

— Какво искате да кажете?

Поаро продължи:

— Съвсем не сте я познавали добре — това е отговорът! Тези от младото поколение не са я били виждали въобще или пък това е било още в най-ранното им детство. Само трима души от присъстващите на погребението действително са познавали Кора — икономът Ланскъм, който е много стар и почти сляп, мисис Тимъти Абърнети, която я е виждала едва няколко пъти в дните около собствената си сватба, и мисис Лио Абърнети, която я е познавала доста добре, но не я е била виждала повече от двадесет години. Ето защо си казах: „Ами ако тогава, в деня на погребението, това не е била Кора Ланскне?“

— Нима искате да кажете, че леля Кора не е била леля Кора? — попита смаяно Сюзън. — И че не леля Кора, а някой друг е бил убит?

— Не, не, не. Убитата е Кора Ланскне, но лицето, пристигнало за погребението на нейния брат предишния ден, не е било Кора Ланскне. Тази жена е дошла с една-единствена цел — да се възползва, така да се каже, от факта, че Ричард Абърнети е починал внезапно. И да посее в съзнанието на неговите родственици мисълта, че е бил убит. Коеето е успяла да постигне!

— Глупости! Но защо? Какъв е смисълът? — обади се спонтанно Мод.

— Защо ли? За да отвлече вниманието от другото убийство. От убийството на самата Кора Ланскне. Защото ако Кора каже, че Ричард е бил убит, и на другия ден самата тя бъде убита, двата случая неминуемо ще бъдат сметнати за причина и следствие. Но ако Кора бъде убита вследствие на кражба с взлом и полицията остане неудовлетворена, тогава тя ще насочи вниманието си... къде? Към този, който е най-близко, не е ли така? Подозренията ще паднат неизбежно върху жената, която живее в същата къща.

Мис Гилкрисст протестира почти с весел глас:

— О, недейте така, мосю Понтарлие. Нима искате да кажете, че ще извърша убийство за една аметистова брошка и няколко евтини скици?

— Не — отвърна Поаро. — За малко повече от това. Една от тези скици, мис Гилкрист, изобразяваща пристана на Полфлексън, както умно е забелязала мисис Банкс, е била прерисувана от пощенска картичка, на която кеят си е бил на мястото. Но мисис Ланскне винаги е рисувала от натура. И тогава си спомних, че мистър Ентуисъл спомена за мириса на боя в къщата при първото му посещение там. Вие умеете да рисувате, нали, мис Гилкрист? Баща ви е бил художник и вие разбирате доста от картини. Да допуснем, че една от картините, купена от Кора на безценица на някоя разпродажба, се е оказала ценна. Да допуснем, също, че самата тя не е разпознала шедьовъра, но вие сте го разпознали. Знаели сте, че тя е очаквала скоро да ѝ гостува стар приятел, известен художествен критик. После внезапно умира брат ѝ. Тогава в главата ви се ражда план. Какво по-лесно от това да сложите приспивателно в чашата ѝ сутрешно кафе, което да замъгли съзнанието ѝ за целия ден, и вие да играете нейната роля на погребението в Ендърби. Знаели сте достатъчно за Ендърби от нейните разкази. Тя ви е говорила много за детските си години, което е характерно за хората с напредване на възрастта. Какво по-лесно за вас от това, още с пристигането си да подхвърлите на Ланскъм онази забележка за целувките и детските колибки, с което да потвърдите самоличността си в случай, че у него се породи съмнение. Да, добре сте използвали познанията си за Ендърби този ден — споменавали сте за този или онзи предмет, спомняли сте си разни неща. Никой не се е усъмнил, че не сте Кора. Облекли сте нейните дрехи, разбира се, с доста подплънки, а тъй като тя носи изкуствен бретон, било е много лесно да си сложите и вие перука. Никой от присъстващите не е бил виждал Кора в последните двадесет години — а за двадесет години хората се променят толкова много, че често чуваме такава забележка: „Нямаше да я позная!“ Но жестовете се помнят, а Кора е имала характерен жест, който вие внимателно сте упражнявали пред огледалото.

И именно тук, колкото и странно да е, сте направили първата си грешка. Забравили сте, че огледалният образ е обърнат. Когато сте гледали в огледалото идеално възпроизведеното от вас накланяне на главата като на птица, не сте си дали сметка, че е било точно на обратната страна. Да речем, гледали сте как Кора си накланя главата надясно, но сте забравили, че всъщност вие накланяте собствената си глава наляво, произвеждайки ефекта в огледалото.

Именно това е озадачило и разтревожило Хелън Абърнети в момента, в който сте направили знаменитото си подмятане. Нещо ѝ се е сторило „не наред“. Онази вечер, когато Розамънд Шейн направи неочаквана забележка по мой адрес, аз самият разбрах какво става в такива случаи — всички отправят погледи към говорещия. Ето защо, когато мисис Лио е усетила, че нещо „не е наред“, то очевидно се е отнасяло до Кора Ланскне. Онази вечер, след като разговаряхте за огледални образи и за това, как човек вижда себе си, мисля, че мисис Лио е експериментирала пред огледалото. Собственото ѝ лице не е особено несиметрично. Тя вероятно е мислела за Кора, спомнила си е как Кора е имала навика да накланя главата си надясно, имитирала го е, гледайки се в огледалото. И естествено образът насреща ѝ се е видял не както трябва. Тогава се е сетила какво точно я е смутило в деня на погребението. Тя си е напънала мозъка и е решила, че или Кора е започнала да накланя главата си в обратната посока, което е малко вероятно, или... това не е била Кора. И двете вероятности са ѝ се сторили нелепи. Но е решила незабавно да съобщи за откритието си на мистър Ентуисъл. Някой, който е свикнал да става рано, я е проследил надолу по стълбите и страхувайки се от евентуалните ѝ разкрития, я е ударил с мраморното блокче за подпиране на врати.

Поаро поспря и добави:

— Сега вече мога да ви кажа, мис Гилкрис, че мозъчното сътресение на мисис Абърнети съвсем не е сериозно. Тя скоро ще е в състояние сама да ни разкаже всичко.

— Никога не съм извършвала подобни неща — рече мис Гилкрис. — Всичко това е злостна лъжа.

— Вие бяхте тогава — обади се неочаквано Майкъл Шейн, след като бе изучавал лицето на мис Гилкрис известно време. — Как не забелязах по-рано. Все ми се струваше смътно, че съм ви виждал преди, но, разбира се, човек много-много не се вглежда в... — Той спря внезапно.

— Да, така е. Кой ще си дава труда да се вглежда в една проста компаньонка? — извика мис Гилкрис с треперещ глас. — Коя е тя? Жена за всичко, почти слугиня! Но продължете, мосю Поаро, продължете с фантастичните си измислици!

— Предположението за убийство, подхвърлено на погребението, разбира се, е било само първата крачка — продължи Поаро. — Имали

сте резервни ходове. Всеки момент сте били готова да признаете, че сте подслушали разговора между Ричард и сестра му. Той несъмнено ѝ е казал единствено това, че не му остава много да живее, което обяснява многозначителната фраза от писмото, написано от него и изпратено на Кора, след като се е прибрал у дома си. „Монахинята“ е друго ваше внушение. Монахинята — по-точно монахините, които са посетили дома на мисис Ланскне в деня на следствието за установяване причината за нейната смърт, са ви дали повод да направите неколккратно подмятания за „монахиня, която ви преследва“. Възползвали сте се от тази тема, когато сте искали на всяка цена да чуете какво казва по телефона мисис Тимъти на своята етърва в Ендърби. А също и защото сте искали и вие да ги придружите там, за да разберете има ли заподозрени и кои са. Това, дето сте се отровили сама с арсен — тежко, но не фатално отравяне — е стар метод на престъпниците. И трябва да кажа, че то даде повод за зараждане на съмнение към вас у инспектор Мортън.

— Кажете за картината — прекъсна го Розамънд. — Каква е тази картина?

Поаро бавно разгъна телеграмата.

— Тази сутрин аз телефонирах на мистър Ентуисъл, един човек на дълга, и го помолих да отиде в Стансфийлд Грейндж и с разрешение от мистър Абърнети (тук Поаро хвърли на Тимъти нетърпящ възражение поглед) да прегледа картините в стаята на мис Гилкрис и да вземе тази, която изобразява пристанището Полфлексън, под претекст, че ще ѝ се подменя рамката като изненада за мис Гилкрис. Той трябваше да я отнесе обратно в Лондон и да посети мистър Гътри, когото бях предупредил с телеграма. Набързо нарисуваната скица на Полфлексън е била отстранена и под нея се е оказала оригиналната творба.

Той вдигна телеграмата и я прочете. Телеграмата гласеше: „Определено Вермеер. Гътри.“

Изведнъж мис Гилкрис потръпна като наелектризирана и от устата ѝ се изсипа порой от думи:

— Знаех си, че е Вермеер. Знаех го! Но тя не го знаеше. Ще ми говори за Рембранд и за италианските примитиви, а не може да познае един Вермеер под носа си. Не спираше да дрънка за изкуството, а всъщност не разбираше нищо от изкуство! Не познавам по-глупава

жена! Проглуши ми ушите с този неин Ендърби — какво правели като деца, за Ричард, за Тимъти, за Лора и за всички останали. Тънели са в богатство. Още от деца са имали всичко най-хубаво! Знаете ли какво значи да слушаш някой да ти говори все едно и също, ден и нощ? И да отговаряш: „О, да, мисис Ланскне“ или „Нима, мисис Ланскне?“ Да се преструваш, че ти е интересно, когато... когато всъщност ти е дошло до гуша... до гуша... И да нямаш на какво да се надяваш... И изведнъж — Вермеер! Четох във вестниците, че един Вермеер се продал преди няколко дни за пет хиляди лири!

— Убили сте я... по този зверски начин за пет хиляди лири?! — извика Сюзън, която сякаш не можеше още да повярва.

— Пет хиляди лири — поясни Поаро — са били достатъчни да се наеме и обзаведе чайна...

Мис Гилкрисст се обърна към него.

— Вие поне разбирате — рече тя. — Това бе единственият ми шанс. Друг такъв нямаше да имам. Нужен ми бе капитал. — Гласът ѝ завибрира от маниакалната сила на тази нейна мечта. — Решила бях да я нарека „Палмичката“ и да поръчам фигурки на камили за поставки на менютата. Човек може да се сдобие и с хубав порцелан — най-често върнат от износ, а не този ужасен бял боклук, който виждаме навсякъде. Представях си я в някой изискан квартал, където живеят отбрани хора. Например Рай... или може би Чичестър... Сигурна съм, че щеше да процъфти. — Тя поспря за миг, после добави замечтано: — Дъбови маси... плетени столове с възглавници на червено-бели райета...

За няколко мига несъществуващата чайна се стори на всички по-реална от викторианската солидност на салона в Ендърби.

Инспектор Мортън разруши магията с намесата си, а мис Гилкрисст му отвърна учтиво:

— О, разбира се. Веднага. Няма да създавам трудности. В края на краищата, щом не мога да имам своята „Палмичка“, всичко друго е без значение...

Тя излезе от стаята, придружена от инспектора, а Сюзън промълви със съкрушен глас:

— Никога не съм допускала, че може да има изискана убийца. Ужасно...

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

1

— Така и не разбрах нищо за восъчните цветя — обади се Розамънд и погледна Поаро укорително с големите си сини очи.

Седяха в лондонския апартамент на Хелън. Тя самата си почиваше на дивана, а Розамънд и Поаро пиеха чай с нея.

— Не виждам каква връзка имат восъчните цветя с всичко това — настоя Розамънд. — Или пък с малахитовата масичка.

— С малахитовата масичка не, но восъчните цветя бяха втората грешка на мис Гилкрисст. Тя каза, че изглеждали много добре на малахитовата масичка. А сецате ли се, мадам, че няма как да ги е виждала там, защото те бяха счупени и прибрани, преди тя да пристигне със семейство Тимъти Абърнети. Значи може да ги е видяла единствено когато се е представяла за Кора Ланскне.

— Колко глупаво от нейна страна, нали? — рече Розамънд.

Поаро ѝ се закани с пръст.

— То ви показва, мадам, опасностите, които крие разговорът. Аз дълбоко вярвам, че ако успеете да накарате някой да говори пред вас достатъчно дълго на каквато и да било тема, рано или късно ще се издаде. Така стана с мис Гилкрисст.

— Ще трябва да внимавам — рече Розамънд замислено. После се развесели. — Знаете ли? Ще имам бебе.

— Аха! Ето защо били посещенията на Харли стрийт^[1] и в Риджънтс парк.

— Да. Толкова развълнувана бях и така изненадана, че трябваше да отида някъде и да помисля.

— Казахте, спомням си, че това не ви се случва често.

— Ами много по-лесно е така. Но този път трябваше да взема решение за бъдещето. Реших да напусна сцената и просто да бъда майка.

— Една гôле, в която ще сте възхитителна. Вече предвкусвам очарователните снимки в „Скеч“ и „Татлър“.

Розамънд се усмихна щастливо.

— Да, чудесно е. Знаете ли, Майкъл е очарован. Наистина не го очаквах от него.

Тя поспря и добави:

— Сюзън взе малахитовата масичка. Рекох си, че след като ще имам бебе... — Тя не довърши изречението си.

— Козметичното предприятие на Сюзън е обещаващо — намеси се Хелън. — Мисля, че тя си е наумила да успее.

— Да, тя е родена за успех — съгласи се Поаро. — Също като чичо си.

— Имате предвид Ричард, предполагам — запита го Розамънд. — Не Тимъти?

— Решително не Тимъти — отвърна Поаро.

И тримата се засмяха.

— Грег е заминал някъде — продължи Розамънд. — Както казва Сюзън, на лечебна почивка.

Тя погледна въпросително Поаро, но той не отговори нищо.

— Не мога да разбера защо настояваше, че той е убил чичо Ричард — отново попита Розамънд. — Мислите ли, че е форма на ексхибиционизъм?

Поаро се върна на предишната тема.

— Получих много любезно писмо от мистър Тимъти Абърнети — рече той. — Изказва голямото си задоволство от услугата, която съм направил на семейството.

— Чичо Тимъти според мен е невъзможен — възкликна Розамънд.

— Поканиха ме да им гостувам идната седмица — рече Хелън. — Както разбрах, вече са оправили градината, но с домашната прислуга още е трудно.

— Навярно им липсва ужасната Гилкрисст. Сигурна съм, че накрая тя щеше да убие чичо Тимъти. Колко забавно щеше да е! — възкликна Розамънд.

— За вас, мадам, като че ли убийството е било винаги занимателно?

— О, не, не бих казала — отвърна равнодушно Розамънд. — Но така бях уверена, че е Джордж. — И добави по-весело: — А може би някой ден той ще извърши престъпление.

— И ще бъде много забавно — рече Поаро саркастично.

— Ами да! — съгласи се Розамънд и си взе още един еклер от чинията пред себе си.

Поаро се обърна към Хелън.

— А вие, мадам, заминавате за Кипър?

— Да, след две седмици.

— Тогава нека ви пожелаем добър път.

Той стана и се поклони. Хелън го изпрати до вратата и остави Розамънд да се тъпче със сладкиши. На входа тя се обърна рязко към Поаро:

— Искам да знаете, мосю Поаро, че наследството, което ми остави Ричард, означаваше за мен повече, отколкото значи за другите техният дял.

— Чак толкова ли, мадам?

— Да. Ще ви доверя — в Кипър има едно дете... Ние със съпруга ми бяхме много привързани един към друг — за нас бе голямо нещастие, че нямахме деца. След неговата смърт се чувствах ужасно самотна. По времето, когато бях милосърдна сестра в Лондон в края на войната, срещнах един човек... Беше по-млад от мен и женен, макар и нещастен в брака си. Живяхме заедно известно време. Това е всичко. Той се върна в Канада — при жена си и децата си. Така и не научи за... за детето. Нямахме да го иска. Но аз го исках. За мен то бе същинско чудо — жена на средна възраст, чийто живот е зад гърба ѝ. С парите на Ричард мога да образовам така наречения си племенник и да му помогна да стъпи на краката си. — Тя поспря и добави: — Не съм казвала на Ричард. Той беше привързан към мен и аз към него. Но той нямаше да ме разбере. Вие знаете толкова много за всички ни, та си рекох, че ще е добре да знаете и това за мен.

Поаро още веднъж се поклони и ѝ целуна ръка.

---

[1] Харли стрийт — Известна лондонска улица, на която живеят лекари с частна практика. (Б. пр.) ↑

— Здравейте, Поаро — рече мистър Ентуисъл. — Идвам от съда, където чух присъдата. Призната е за виновна естествено. Но не бих се учудил, ако завърши в психиатрията. Откакто е в затвора, съвсем се е смахнала. Ще повярвате ли, че била щастлива и се държи най-учтиво. Прекарва по-голяма част от времето си да крои подробни планове за бъдещата си верига от чайни. Най-новото ѝ заведение ще се казва „Люляков храст“ и ще бъде открито в Кроумър.

— Човек се пита дали не си е малко луда по рождение? Аз мисля, че не.

— Боже мой! Съвсем не! Колкото ние с вас сме луди, толкова и тя, особено когато е планирала убийството. Извършила го е съвсем хладнокръвно. Има глава на раменете си, да знаете, въпреки хрисимата си външност.

Поаро потрепери.

— Мисля си за думите, които каза Сюзън Банкс — че не можела да си представи изискана убийца.

— А защо не? — учуди се мистър Ентуисъл. — Всякакви ги има.

И двамата потънаха в мълчание, а Поаро се размисли за убийците, които бе познавал...

Издание:

Агата Кристи. СЛЕД ПОГРЕБЕНИЕТО

Превела от английски ПЕТРУШКА ТОМОВА

Редактор Надя Баева

Художник Красимира Деспотова

Технически редактор Иван Андреев

Коректор Лидия Ангелова

Излязла от печат м. декември 1991 г.

КФ „САМПО“ — София, 1991

ДФ „Г. Димитров“ — София

c/o Jusautor, Sofia

ISBN 954-8048-01-9

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.